

**Súhrnná výročná správa
Slovenskej republiky
za rok 2023**

Október 2024

Obsah

Úvod	2
Zhrnutie	4
1. Hospodárenie verejnej správy v metodike ESA 2010.....	5
1.1. Rozdiely medzi októbrovou a aprílovou notifikáciou údajov.....	5
1.2. Saldo verejnej správy	8
1.3. Dlh verejnej správy	10
1.4. Čistý dlh verejnej správy.....	12
1.5. Porovnanie salda a dlhu verejnej správy v rámci Európskej únie	13
1.6. Benchmarková revízia národných účtov v roku 2024.....	14
2. Hospodárenie verejnej správy – požiadavky ústavného zákona o rozpočtovej zodpovednosti.....	16
2.1. Bilancia rozpočtu verejnej správy.....	16
2.1.1. Príjmy verejnej správy	16
2.1.2. Výdavky verejnej správy.....	25
2.2. Štrukturálne saldo, cyklická zložka a jednorazové vplyvy	33
2.3. Vyhodnotenie plnenia cieľov stratégie riadenia štátneho dlhu	34
2.3.1. Vyhodnotenie plnenia cieľov stratégie riadenia štátneho dlhu.....	35
2.3.2. Riadenie štátneho dlhu v roku 2023	35
2.4. Limit verejných výdavkov v roku 2023.....	36
3. Čisté bohatstvo	37
3.1. Odhad čistého bohatstva za rok 2023	37
3.1.1. Vlastné imanie súhrnného celku verejnej správy	38
3.1.2. Vlastné imanie podnikov štátnej správy.....	39
3.1.3. Implicitné záväzky	43
3.1.4. Podmienené záväzky	46
3.1.5. Iné aktíva ako súčasť čistého bohatstva.....	52
Zoznam skratiek.....	55

Prílohy:

Príloha č. 1 Prehľad hospodárenia podnikov štátnej správy

Príloha č. 2 Vlastné imanie podnikov štátnej správy

Príloha č. 3 Súhrnná účtovná zvierka verejnej správy SR za rok 2023

Úvod

Súhrnná výročná správa Slovenskej republiky sumarizuje celkové hospodárenie s verejnými financiami krajiny za predchádzajúci rozpočtový rok, ponúka pohľad na medziročné porovnanie najdôležitejších veličín a reportuje údaje, ktoré sú vyžadované z pohľadu ústavného zákona o rozpočtovej zodpovednosti. Správu od roku 2012 verejnosti prináša Ministerstvo financií SR a spolu s ďalšími strategickými dokumentami tak dotvára komplexným spôsobom obraz o prerozdeľovaní verejných prostriedkov.

Správa je svojím obsahom zameraná na vyhodnocovanie medziročnej zmeny salda a dlhu verejnej správy, celkových príjmov a celkových výdavkov verejnej správy, a obsahuje aj ďalšie hodnotenia z pohľadu čistého bohatstva štátu a dlhodobej udržateľnosti verejných financií. Súhrnná účtovná závierka ako štandardná príloha k akejkoľvek výročnej správe v podnikateľskom prostredí, prezentuje zase čisto účtovné dáta za vyše 8 300 subjektov, koncentrované do pomyselných závierky štátu.

Správa obsahuje aj údaje o veľkej benchmarkovej revízii národných účtov, ktorá sa realizuje pravidelne, avšak s časovým odstupom piatich rokov, pričom sa dotýka celého časového radu najdôležitejších ukazovateľov o ekonomike. Revízná politika Eurostatu je uplatňovaná pre všetky členské štáty EÚ, jej zámerom je reagovať na meniace sa potreby používateľov a legislatívne zmeny, pričom údaje sa spresňujú na základe nových zdrojov údajov, dopĺňujúcich vstupných informácií a zmien v metodických postupov.

Na verejné financie aj v uplynulom roku vplývalo množstvo vnútorných, ako aj externých faktorov. Negatívne sa na výdavky vlády (verejnej správy) v plnej miere odzrkadlil inflačný šok podporený hlavne rastom cien energií, ale prispeli k nim aj ďalšie trvalé opatrenia. Na schémy kompenzácií nákladov rastúcich cien energií domácnostiam, firmám a subjektom verejnej správy sa v minulom roku vynaložilo viac ako 3 mld. eur. Časť z týchto výdavkov bola krytá prostriedkami z nevyčerpaných operačných programov fondov EÚ a časť z príjmov z nadmerných ziskov a odvodov vybraných spoločností.

V roku 2023 si prešlo Slovensko nielen zložitou finančnou, ale aj politickou situáciou. V rámci jedného rozpočtového roka boli vymenované tri vlády, pričom prvýkrát bola vymenovaná aj úradnícka vláda. Politická nestabilita vyústila do predčasných parlamentných volieb, ktoré sa konali 30. septembra 2023. Nová vláda bola vymenovaná 25. októbra 2023.

Deficit verejnej správy medziročne vzrástol z 1,7 % HDP na úroveň 5,2 % HDP, čo predstavuje -6,4 mld. eur. Verejný dlh vzrástol za rok úhrnom o 5,4 mld. eur. Hodnota štrukturálneho salda dosiahla -3,1 % HDP a medziročne sa zhoršilo o 1,9 p. b. v pomere k HDP. Porovnanie výsledkov hospodárenia s verejnými financiami Slovenska s ostatnými členmi Európskej únie potvrdzuje negatívny trend v dlhodobej udržateľnosti verejných financií.

Pozitívom vo vývoji hospodárstva bol pokles rastu inflácie meranej indexom spotrebiteľských cien z priemernej hodnoty 12,8 % za rok 2022 na hodnotu 10,5 % v roku 2023. HDP vyjadrený v stálych cenách vzrástol o 1,4 %, pričom na ekonomiku malo pozitívny vplyv najmä dočerpávanie eurofondov z tretieho programového obdobia. Príjmy z eurofondov a z plánu obnovy sa medziročne zvýšili o 2,1 mld. eur. Od roku 2004 Slovenská republika prijala z rozpočtu EÚ 2,5 násobok prostriedkov, ktoré do rozpočtu únie odvieďla. Prostriedky z fondov EÚ a Plánu obnovy a odolnosti sú jedinečnou a neopakovateľnou príležitosťou realizovať potrebné reformy a investície v krajine, pri výrazne nižšom zaťažení verejných financií, akoby tomu bolo pri financovaní len na úkor štátneho rozpočtu. Vláda SR bude maximalizovať svoje úsilie pri vytváraní podmienok pre efektívne čerpanie týchto prostriedkov, aj napriek ťažkým časom, ktoré Slovensko čakajú z dôvodu nutnej konsolidácie verejných financií.

Štruktúra dokumentu:

Súhrnná výročná správa podáva informácie o stave a vývoji verejných financií na základe troch prelínajúcich sa zákonných noriem:

- zákon č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (§ 29a),
- ústavný zákon č. 493/2011 Z. z. o rozpočtovej zodpovednosti, ktorý okrem údajov podľa zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy ustanovuje aj ďalšie údaje, ktoré má súhrnná výročná správa obsahovať (čl. 9 ods. 5),
- zákon č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov, ktorý okrem iného ustanovuje pre Ministerstvo financií SR povinnosť zostaviť konsolidovanú účtovnú závierku ústrednej správy a súhrnnú účtovnú závierku verejnej správy (§ 22a).

Na základe uvedeného je štruktúra správy koncipovaná do troch hlavných kapitol:

- Prvá kapitola prezentuje verejné financie z pohľadu sektorového členenia verejnej správy podľa metodiky ESA 2010¹. Dôraz sa kladie na príspevok jednotlivých (skupín) subjektov verejnej správy k výsledku rozpočtového hospodárenia verejnej správy a k jeho medziročnej zmene. Hlavnými údajmi tejto časti sú saldo a dlh verejnej správy podľa maastrichtských kritérií. Údaje zohľadňujú závery z pravidelnej jesennej notifikácie údajov za predchádzajúci rok zo strany Eurostatu, ako aj prípadné revízie predchádzajúcich období.
 - Druhá kapitola nadväzuje na prvú v hodnotení verejných financií z pohľadu sektora verejnej správy. Pokiaľ sa však prvá kapitola zameriava striktne na údaje v metodike ESA 2010 a na medziročné porovnanie dosiahnutej skutočnosti, druhá kapitola hodnotí vývoj verejnej správy najmä z pohľadu údajov, ktoré má obsahovať súhrnná správa na základe ústavného zákona o rozpočtovej zodpovednosti. Tieto údaje prehľbujú analytický pohľad na hospodárenie verejnej správy.
 - Tretia kapitola rozširuje pohľad na verejné financie z verejnej správy na verejný sektor a jeho hlavný ukazovateľ čisté bohatstvo. V tejto časti je popísaná štruktúra a medziročné zmeny čistého bohatstva, v súlade s ústavným zákonom o rozpočtovej zodpovednosti je dôraz kladený na mimobilančné položky ako sú implicitné záväzky, podmienené záväzky, iné aktíva.
- Príloha č. 1 má tabuľkovú podobu a viaže sa k tretej kapitole. Obsahuje zoznam podnikov štátnej správy s údajmi o ich výsledku hospodárenia, výške vlastného imania za posledné tri roky a o výške vlastníckeho podielu štátu v podnikoch.
 - Príloha č. 2 má tabuľkovú podobu, obsahuje údaje o vlastnom imaní všetkých podnikov štátnej správy s vyčíslením najdôležitejších zmien vo vlastnom imaní.
 - Príloha č. 3 predstavuje súhrnnú účtovnú závierku verejnej správy Slovenskej republiky za príslušný rok, ktorá je povinnou súčasťou tejto správy v súlade so zákonom o rozpočtových pravidlách.

K správe je priložená aj *elektronická príloha*, ktorá sa viaže k prvej kapitole a je zverejnená len na internetovej stránke MF SR spolu s hlavným dokumentom. Elektronická príloha obsahuje štruktúru schodku verejnej správy a jeho financovanie v roku 2023 podľa jednotlivých skupín subjektov (prechod od hotovostného schodku ku schodku na akruálnej báze).

Pri výpočte podielových ukazovateľov² verejných financií boli použité údaje o HDP v bežných cenách, ktoré boli notifikované v rámci októbrovej notifikácie: 2023: 122 918 887 tis. eur, 2022: 110 088 567 tis. eur, 2021: 101 960 012 tis. eur. Oproti minuloročnej správe sa v rámci benchmarkovej revízie revidovali hodnoty HDP v celom časovom rade za roky 1995 - 2020, čo mohlo mať dopad na zmenu veľkosti podielových ukazovateľov na HDP v týchto rokoch.

Prípadné rozdiely v tabuľkách v súčtoch a medzisúčtoch môžu byť spôsobené zaokrúhlením.

¹ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 549/2013 z 21. mája 2013 o európskom systéme národných a regionálnych účtov v Európskej únii (Ú. v. v platnom znení EÚ L 174, 26. 06. 2013).

² Podrobná štatistika je zverejňovaná a aktualizovaná na stránke ŠÚ SR <http://datacube.statistics.sk/>

Zhrnutie

- **Schodok verejnej správy** Slovenskej republiky vykázaný v jednotnej metodike (ESA 2010) pre členské krajiny EÚ **dosiahol v roku 2023 úroveň 5,2 % HDP (-6 399 439 tis. eur)**. Oproti predbežným výsledkom z jarnej notifikácie prezentovaným v Štátnom záverečnom účte, sa schodok zvýšil o 0,3 p. b. resp. o 389 626 tis. eur. Medziročná zmena deficitu dosiahla -3,5 p. b., čo predstavuje nárast schodku o 4 561 764 tis. eur.

Celkové príjmy verejnej správy za rok 2023 dosiahli 52 172 138 tis. eur (43,3 % HDP) a celkové výdavky verejnej správy dosiahli 59 571 577 tis. eur (48,5% HDP) pri vyčíslenom HDP 122 918 887 tis. eur.
- **Hrubý dlh verejnej správy** podľa metodiky ESA 2010 k 31.12.2023 dosiahol **68 897 804 tis. eur (56,1 % HDP)**. Oproti jarnej notifikácii došlo k jeho revízií smerom nahor o 67 413 tis. eur, pričom v percentuálnom vyjadrení voči HDP sa dlh zvýšil len o 0,1 p. b. Medziročne sa dlh znížil o 1,6 p. b., v nominálnom vyjadrení však vzrástol o 5 398 834 tis. eur.
- **V rámci Európskej únie (27 krajín)** v roku 2023 dosiahlo 5 krajín vyšší schodok a 13 krajín dosiahlo vyšší dlh verejnej správy ako Slovenská republika. **Priemerný schodok EÚ27 bol 3,5 % HDP a priemerný dlh verejnej správy EÚ27 bol 80,8 % HDP v roku 2023**. V priemere sa schodok EÚ27 medziročne zhoršil o 0,3 p. b. (deficit SR vzrástol o 3,5 p. b.) a hrubý dlh EÚ27 sa medziročne znížil o 1,7 p. b. (dlh SR poklesol o 1,6 p. b.).
- **Štrukturálne saldo dosiahlo** v roku 2023 hodnotu -3,1 % HDP a medziročne sa zhoršilo o 1,9 p. b. v pomere k HDP. V roku 2023 boli identifikované jednorazové vplyvy o 1,3 p. b. voči HDP vyššie ako v roku 2022. Jednorazové vplyvy súviseli najmä s podporou platenia vysokých cien energií (očistené o príjmy z fondov EÚ) približne za 2 166 600 tis. eur. Cyklický vývoj mal v roku 2023 mierne pozitívny vplyv na štrukturálne saldo verejnej správy vo výške 0,2 % HDP. V roku 2023 sa ekonomika oproti predošlému roku dostala mierne pod svoj potenciál.
- **Čisté bohatstvo verejného sektora dosiahlo k 31.12.2023 zápornú hodnotu 184,4 % HDP**. Oproti predchádzajúcemu roku sa hodnota čistého bohatstva zlepšila o 196 475 tis. eur, najmä nižšou hodnotou odhadovaných implicitných záväzkov súvisiacich s dôchodkovým systémom a zdravotnou či dlhodobou starostlivosťou. K medziročnému zníženiu implicitných záväzkov v roku 2023 prispeli najmä zmeny ovplyvňujúce záväzky zo starnutia populácie, ktoré poklesli o takmer 204,6 p. b.
- **Hodnota aktív ako aj pasív súhrnného celku verejnej správy k 31.12.2023 bola 89 831 258 tis. eur (73,1 % HDP)** a medziročne sa zvýšili o 4 245 979 tis. eur. Z položiek aktív rástla najmä hodnota hmotného majetku o 3 970 394 tis. eur, ktorá je ovplyvnená minimálnou mierou vnútornej konsolidácie. Z hmotného majetku vzrástla účtovná hodnota stavieb o 1 191 530 tis. eur, obstarania majetku o 1 334 915 tis. eur, samostatných hnutelných vecí o 654 703 tis. eur a poskytnutých preddavkov na hmotný majetok o 483 620 tis. eur. Dlhodobý finančný majetok vzrástol o 1 417 383 tis. eur najmä vďaka lepšiemu hospodáreniu štátnych podnikov a ich podielov v obchodných spoločnostiach z oblasti energetiky, čím sa spoločnosti stávali hodnotnejšími. Naopak, pokles zaznamenali zásoby o 877 234 tis. eur, z dôvodu poklesu hodnoty zásob energií a krátkodobé pohľadávky poklesli o 676 810 tis. eur. Z pasív sa vlastné imanie znížilo o 361 409 tis. eur najmä vplyvom výsledku hospodárenia, účtovné rezervy ako záväzky poklesli o 2 350 449 tis. eur, a časové rozlíšenie naopak vzrástlo o 1 487 515 tis. eur.
- **Účtovný výsledok hospodárenia, ako porovnanie nákladov a výnosov za rok 2023 dosiahol -2 605 213 tis. eur**. Celkové účtovné náklady z výkazu ziskov a strát súhrnného celku dosiahli 74 660 086 tis. eur a celkové účtovné výnosy dosiahli 72 057 616 tis. eur.

1. Hospodárenie verejnej správy v metodike ESA 2010

Kapitola obsahuje údaje, ktoré boli predmetom hodnotenia zo strany Európskeho štatistického úradu (Eurostatu) v rámci októbrovej notifikácie. Okrem výsledného salda príjmov a výdavkov a hodnoty hrubého dlhu verejnej správy sa uvádza príspevok jednotlivých zložiek verejnej správy k saldu a pri analýze dlhu príspevok faktorov, ktoré vysvetľujú jeho medziročnú zmenu. Pre úplnosť je uvedené aj vysvetlenie rozdielov medzi jarnou a jesennou notifikáciou a porovnanie notifikovaných údajov o salde a dlhu verejnej správy za všetky členské krajiny Európskej únie. Súčasťou tejto správy sú aj informácie Štatistického úradu SR z benchmarkovej revízie³ národných účtov za roky 1995 až 2020, ktorá sa pravidelne realizuje každých päť rokov a dotýka sa celého časového radu najdôležitejších ukazovateľov o ekonomike.

Z dôvodu prehľadnosti opisu hospodárenia verejnej správy za rok 2023 ako aj z dôvodu vykonanej rutínnej revízie predchádzajúcich rokov, sú v nasledovnom texte porovnávané už len revidované hodnoty (saldo, dlh) za roky 2022 a 2021. Dôraz sa kladie na porovnanie dosiahnutej skutočnosti za rok 2023 oproti roku 2022.

1.1. Rozdiely medzi októbrovou a aprílovou notifikáciou údajov

Nariadenie Rady (ES) o uplatňovaní Protokolu o postupe pri nadmernom schodku⁴ stanovuje podrobné pravidlá pre organizovanie rýchleho a pravidelného vykazovania plánovaných a skutočných výsledkov hospodárenia s financiami verejnej správy. Podľa tohto nariadenia sa Európskej komisii (Eurostatu) predkladajú výsledky hospodárenia verejnej správy za uplynulé obdobie dvakrát ročne, prvýkrát do 1. apríla bežného roka (tzv. aprílová notifikácia alebo aj prvé kolo notifikácie) a aktualizované údaje druhýkrát do 1. októbra bežného roka (tzv. októbrová notifikácia alebo aj druhé kolo notifikácie).

Predbežný schodok hospodárenia, ktorý bol notifikovaný na základe jarnej notifikácie (4,9 % HDP) sa zvýšil v rámci jesennej notifikácie o 0,31 p. b. voči revidovanému HDP, ktoré sa zmenilo o 106 092 tis. eur. Najvýznamnejšie dôvody tejto revízie schodku poskytujú nasledovná tabuľka.

Tabuľka 1 - Zmena schodku VS za rok 2023 pri jesennej notifikácii v metodike ESA 2010

Upravené položky	tis. eur	% HDP	Zdôvodnenie úprav
Schodok VS - apríl 2024¹⁾	-6 009 813	-4,89	
Akruálne príjmy z daní	-198 038	-0,161	Aktualizácia na základe daňových priznaní, Solidárny príspevok z činností v odvetviach ropy, zemného plynu, uhlia a rafinérií bol v marci odhadnutý a zarátaný do daňových príjmov vo výške 416 020 tis. eur. Spoločnosť Slovnaft na koniec príspevok neuhradila, lebo nedosiahla predpokladaný zisk.
Platené daňové kredity	-121 777	-0,099	Aktualizácia daňových príjmov na základe nových údajov za rok 2023 (daňové priznania a hlásenia).
Ostatné záväzky ŠR	-69 127	-0,056	Imputácia záväzku z nevyplatenej energopomoci. Ide o časový posun časti dotácií na energopomoc, ktorá akruálne patrí do roku 2023, ale hotovostne bola vyplatená až v roku 2024. Záväzok bol imputovaný v súlade s potvrdeným za znamenáním celkovej energopomoci do roku 2023.

³ www.statistics.sk

⁴ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK>

Upravené položky	tis. eur	% HDP	Zdôvodnenie úprav
Ostatné pohľadávky a záväzky	-40 440	-0,033	Revízia aprílových údajov na základe riadnych účtovných závierok vybraných subjektov VS, najväčší vplyv malo vykázanie záväzkov - výdavkov budúcich období Valaliky Industrial Park, s. r. o, o 45 mil. eur, súvisiacich s predajom pozemku Volvo Cars Slovakia, s. r. o.
Zníženie pohľadávky EÚ z dôvodu nadkontrahovania programu „Integrovaný regionálny operačný program“ (IROP) nad rámec a lokácie	31 201	0,025	Posun časti nadkontrahovania do roku 2024. Podľa aktualizovaných údajov bola časť nadkontrahovania vo výške 31 201 tis. eur z celkovej sumy 190 000 tis. eur vyplatená až v roku 2024.
Preradenie SZRB do sektora verejnej správy	8 541	0,007	Vplyv prebytku SZRB na schodok verejnej správy.
Ostatné nevýznamné zmeny	14	0,000	Aktualizácia superdividend, pohľadávok voči EÚ a akruálnych príjmov z odvodov.
Zmena celkom	-389 626		
Schodok VS - október 2024	-6 399 439	-5,21	

¹⁾ Percento schodku z aprílovej notifikácie je vyčíslené v pomere k HDP notifikovanom v apríli 2024. Ostatné percentá sa vyčísľujú v pomere k HDP notifikovanom v októbri 2024.

Zdroj: MF SR

Úprava hodnoty schodku verejnej správy vyčísleného v apríli v Štátnom záverečnom účte bola pri jesennej notifikácii ovplyvnená aktualizáciami a metodickými zmenami⁵. Aktualizácie sú každoročne sa opakujúce spresnenia zdrojových dát (napríklad príjem z daní a odvodov) alebo jednorazovo sa vyskytujúce úpravy v danom roku na základe zistenia nových skutočností. Metodickými zmenami sa rozumejú úpravy napríklad na základe rozhodnutia Eurostatu o posúdení zaznamenania predmetnej transakcie alebo na základe záverov dialógovej misie Eurostatu.

Aktualizácie schodku verejnej správy pri jesennej notifikácii

- **Aktualizácia údajov o výške akruálnych daní** na základe daňových priznaní za rok 2023. Celkový vplyv aktualizácie príjmov z daní bol negatívny v hodnote 198 038 tis. eur, z toho najväčší vplyv mal Solidárny príspevok (pokles o 416 020 tis. eur). Jediná spoločnosť, ktorá mala byť predmetom tejto dane, ju nezaplatila, pretože nespĺňala kritériá (solidárny príspevok sa vzťahuje na spoločnosti pôsobiace v ropnom sektore, kde minimálne 75 % ich obratu pochádza z ekonomických činností v oblasti rafinácie ropy).⁶ Na druhej strane pozitívne vplývali na schodok príjmy z DPPO (nárast o 101 721 tis. eur) a DPH (nárast o 48 066 tis. eur), ktoré sa aktualizovali na základe podaných odložených daňových priznaní.
- **Aktualizácia ostatných záväzkov ŠR** o 69 127 tis. eur v dôsledku zaznamenania časti energopomoci do roku 2023. Ide o časový posun časti dotácií na energopomoc, ktorá akruálne patrí do výdavkov roku 2023, ale hotovostne bola vyplatená až v roku 2024.
- **Aktualizácia výšky platených daňových kreditov** ovplyvnila negatívne schodok v sume 121 777 tis. eur. Oproti jarnej notifikácii bola upravená výška daňových kreditov. Odhad v jarnej notifikácii bol na základe údajov z roku 2022, v septembrovej notifikácii boli údaje aktualizované. V rovnakej miere, ako sa zvýšili výdavky na daňové kredity, boli upravené aj akruálne daňové príjmy na DPFO zo závislej činnosti a z podnikania. Zároveň pri DPFO z podnikania prišlo k zníženiu

⁵ **Aktualizácie** spresňujú už vyčíslené hodnoty príjmov, výdavkov alebo pohľadávok a záväzkov na základe údajov, ktoré v čase jarnej notifikácie objektívne nemohli byť k dispozícii. Ide napríklad o daňové priznania, výsledok zúčtovania sociálnych a zdravotných odvodov a ďalšie.

Imputácie predstavujú takisto aktualizáciu údajov o hodnoty, ktoré ešte neboli predmetom štatistického vykazovania. Napríklad nový záväzok, nová pohľadávka, o ktorých sa podľa národnej metodiky neúčtuje ale podľa metodiky ESA 2010 je nutné ich zohľadniť do obdobia, s ktorým časovo a vecne súvisia.

⁶ <https://www.aspi.sk/products/lawText/1/99837/1/2/zakon-c-519-2022>

výnosu z dôvodu väčšieho negatívneho vyrovnanania dane. Na saldo verejnej správy teda zmena daňových kreditov nemá vplyv.

- **Aktualizácia pohľadávok a záväzkov subjektov verejnej správy** o 40 440 tis. eur na základe predložených účtovných závierok po termíne jarnej notifikácie schodku a dlhu.
- **Preradenie Slovenskej záručnej a rozvojovej banky (SZRB)** do sektora verejnej správy. Prebytok SZRB vo výške 8 541 tis. eur mal pozitívny vplyv na výšku schodku verejnej správy.
- **Zníženie pohľadávky EÚ** z dôvodu nadčerpania programov nad rámec alokácie o 31 201 tis. eur (posun vplyvu nadčerpania o hotovostné platby nadkontrahovania do roku 2024). Nadkontrahovanie je nutné zaznamenať v čase, kedy sa uskutočnili výdavky „navyše“, nie v čase administratívneho vytvorenia rámca, alebo iného obdobného rozhodnutia o možnosti nadkontrahovať prostriedky z EÚ. Podľa aktualizovaných údajov bola časť nadkontrahovania vo výške 31 201 tis. eur z celkovej sumy 190 000 tis. eur vyplatená až v roku 2024.

Dlh verejnej správy ktorý bol vykázaný v rámci jarnej notifikácie (56,0 % HDP) pri jesennej notifikácii vzrástol o 67 413 tis. eur na 56,1 % HDP. Jednotlivé revízie vysvetľuje nasledovná tabuľka.

Tabuľka 2 - Úpravy maastrichtského dlhu VS za rok 2023 pri jesennej notifikácii v metodike ESA 2010

Upravené položky	tis. €	% HDP	Zdôvodnenie úprav
Maastrichtský dlh VS - apríl 2024¹⁾	68 830 391	56,0	
Úpravy dlhu oproti aprílu 2024			
štátny dlh	132 106	0,107	Zmena metodiky vykazovania dlhu vyplývajúceho z EFSF. Na základe usmernenia Eurostatu bol dlh z EFSF zvýšený o sumu odložených kapitalizovaných úrokov z pôžičiek.
preradené jednotky	-74 554	-0,061	Zaradenie SZRB do sektora VS.
Úpravy z dôvodu podania definitívnych výkazov			
obce a ich rozpočtové organizácie	-13 300	-0,011	Vyššia miera konsolidácie pôžičiek v rámci sektora VS.
ostatné malé jednotky miestne	12 908	0,011	Každoročná aktualizácia na základe súvah k 31.12.
zdravotnícke zariadenia ústrednej správy	11 327	0,009	Aktualizácia údajov o záväzkoch po zmene veriteľa, ktoré vstupujú do dlhu VS.
Ostatné nevýznamné zmeny	-1 074	-0,001	Aktualizácia na základe definitívnych finančných a účtovných výkazov.
Zmena celkom	67 413		
Maastrichtský dlh VS - október 2024	68 897 804	56,1	

¹⁾ Percento dlhu z aprílovej notifikácie je vyčíslené v pomere k HDP notifikovanom v apríli 2024. Ostatné percentá sa vyčísľujú v pomere k HDP notifikovanom v októbri 2024.

Zdroj: MF SR

Metodické zmeny výpočtu dlhu verejnej správy pri jesennej notifikácii

- **Zvýšenie dlhu z EFSF** z dôvodu pripočítania odložených kapitalizovaných úrokov vo výške 132 106 tis. eur k sume istiny pripadajúcej na SR. Z dôvodu veľkého nesúladu medzi aktuálnymi úrokmi a úrokmi uhrádzanými zo strany prijímateľských krajín bolo na pracovnej skupine (European Data Protection Supervision Working Group) v júni 2024 prijaté rozhodnutie o zmene metodiky vykazovania dlhu vyplývajúceho z EFSF. Na základe následných záverov a metodického usmernenia⁷ o štatistickom zaznamenaní odložených úrokov z pôžičiek EFSF poskytnutých Grécku bol dlh členských krajín z EFSF zvýšený v intenciách tohto usmernenia. Táto metodická

⁷ <https://s-circabc.europa.eu/ui/group>

zmena mala vplyv na výšku štátneho dlhu v celom časovom rade počnúc rokom 2012. Vplyv na saldo budú členské krajiny zaznamenávať v rámci jarnej notifikácie výsledkov za rok 2024.

- **Preradenie SZRB** do sektora verejnej správy. Dlh SZRB vo výške 241 768 tis. eur negatívne ovplyvnil výšku dlhu verejnej správy. Avšak vzhľadom na existenciu pôžičiek subjektom verejnej správy a naopak, existenciu vkladov iných subjektov verejnej správy v SZRB, tieto položky podliehajú konsolidácii v rámci celej verejnej správy (v sumárnej výške 316 322 tis. eur). Výsledný vplyv zaradenia SZRB do sektora na dlh VS je preto pozitívny (pokles dlhu), v hodnote 74 554 tis. eur.

Aktualizácie dlhu verejnej správy pri jesennej notifikácii

- **Aktualizácia údajov za obce a ich rozpočtové organizácie (RO).** Na základe informácií o poskytnutých pôžičkách z National Development Fund II., a. s. (NDF II) bola skonsolidovaná pôžička Magistrátu hlavného mesta Bratislava vo výške 13 300 tis. eur, ktorá bola vo výkazoch použitých pri jarnej notifikácii vykázaná medzi bankovými úvermi.
- **Aktualizácia dlhu za ostatné malé jednotky miestne** na základe účtovných závierok k 31.12.2023.
- **Aktualizácia dlhu za zdravotnícke zariadenia ústrednej správy** na základe definitívnych výkazov. Dlh sa zvýšil o záväzky po zmene veriteľa vo výške 11 327 tis. eur, ktoré boli v pôvodných výkazoch vykázané medzi záväzkami, ktoré neovplyvňujú dlh.
- **Aktualizácia výšky dlhu na základe výkazov z tzv. 5. zberu finančných výkazov.** Dlh spoločnosti JAVYS klesol o 433 tis. eur z dôvodu zníženia výšky záväzkov z obchodného styku a dlh MH Invest-u sa znížil o 251 tis. eur z dôvodu zníženia výšky zábezpek.

Tabuľka 3 - Vývoj schodku a dlhu sektora verejnej správy v období 10 rokov

Ukazovateľ		Rok / Skutočnosť									
		2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
ESA schodok	mil. EUR	-2 485	-2 236	-2 117	-837	-908	-1 139	-4 995	-5 187	-1 838	-6 399
	%HDP	-3,2	-2,8	-2,6	-1,0	-1,0	-1,2	-5,3	-5,1	-1,7	-5,2
Maastrichtský dlh	mil. EUR	40 878	41 474	42 554	43 654	44 479	45 392	55 091	61 346	63 499	68 898
	%HDP	53,4	51,6	52,1	51,4	49,3	48,0	58,4	60,2	57,7	56,1
HDP v b. c.	mil. EUR	76 562	80 376	81 622	84 960	90 276	94 547	94 321	101 960	110 089	122 919
HDP v s.c. ¹⁾	%	2,7	5,2	1,9	2,9	4,1	2,3	-2,6	5,7	0,4	1,4

¹⁾ Údaje sú v stálych cenách vypočítaných reťazím objemov s použitím referenčného roka 2020.

Zdroj: Eurostat, ŠÚ SR

1.2. Saldo verejnej správy

Verejná správa SR na základe výsledkov jesennej notifikácie hospodárila v roku 2023 so schodkom 6 399 439 tis. eur (5,2 % HDP). Schodok v pomere k HDP za rok 2023 vzrástol oproti roku 2022 o 3,5 p. b.

Tabuľka 4 - Saldo verejnej správy podľa subsektorov (ESA 2010)

	ESA kód	% HDP 2021 S	% HDP 2022 S	% HDP 2023 S	tis. eur 2023 S
1. Verejná správa	S.13	-5,1	-1,7	-5,2	-6 399 439
2. Ústredná štátna správa	S.1311	-5,3	-1,5	-5,5	-6 756 930
3. Miestna samospráva	S.1313	0,0	-0,4	0,1	81 255
4. Fondy sociálneho zabezpečenia	S.1314	0,3	0,2	0,2	276 236

Hodnoty v tabuľke sú zaokrúhlené na jedno desatinné miesto.

Zdroj: Eurostat, ŠÚSR

Miestna samospráva je totožná v národnej legislatíve s pojmom územná samospráva.

Z pohľadu sektorového členenia sa na schodku na nekonsolidovanej báze najviac podieľala ústredná správa a v rámci nej štátny rozpočet so schodkom 6 985 753 tis. eur, čo predstavuje oproti roku 2022 zhoršenie o 4 563 611 tis. eur, napriek tomu, že oproti rozpočtu bol výsledok lepší o 519 333 tis. eur. Deficit ŠR bol negatívne ovplyvnený nárastom čerpania výdavkov určených na financovanie dočasných opatrení spojených s konfliktom na Ukrajine, s kompenzáciou vysokého rastu cien energií, oneskorenou valorizáciou sociálnych výdavkov a miezd z titulu inflácie v roku 2022, dvakrát⁸ vyplatených 13. dôchodkov, zavedeného rodičovského príspevku a medziročného rastu úrokových nákladov. Tieto negatívne vplyvy boli čiastočne kompenzované vyššími daňovými príjmami.

So schodkom hospodárili aj ďalšie subjekty verejnej správy napríklad zdravotnícke zariadenia ústrednej správy a územnej samosprávy spolu vo výške 290 262 tis. eur, vyššie územné celky a ich rozpočtové organizácie (VÚC a ich RO) vo výške 89 995 tis. eur, Železnice Slovenskej republiky (ŽSR) vo výške 32 137 tis. eur a ostatné subjekty územnej samosprávy vo výške 24 817 tis. eur.

Najvyššie prebytky v roku 2023 dosiahli fondy sociálneho zabezpečenia 276 236 tis. eur (z toho verejné zdravotné poistenie tvorilo prebytok vo výške 224 675 tis. eur), štátne fondy vo výške 263 121 tis. eur, obce a ich RO vo výške 124 779 tis. eur, ostatné subjekty ústrednej správy vo výške 101 717 tis. eur a SIH (vrátane investičných fondov SIH-u) vo výške 89 458 tis. eur.

Tabuľka 5 - Schodok verejnej správy podľa jednotlivých subjektov/ zložiek v tis. eur

	2021 S	2022 S	2023 S	2023 R	Medziročný rozdiel	Rozdiel S-R
	1	2	3	4	5=3-2	6=3-4
Ústredná správa, z toho	-5 452 058	-1 618 902	-6 756 930	-7 366 827	-5 138 028	609 897
Štátny rozpočet ¹⁾	-6 174 800	-2 422 142	-6 985 753	-7 505 086	-4 563 611	519 333
Príspevkové organizácie ústrednej správy	-838	44 011	-2 013	-4 439	-46 024	2 426
Štátne fondy	252 755	239 386	263 121	254 253	23 735	8 868
Obchodné spoločnosti štátu	333 569	110 414	114 507	-29 588	4 093	144 095
z toho:						
Železničná spoločnosť Slovensko, a. s.	187 769	-4 029	-10 787	13 544	-6 758	-24 331
MH Invest, s. r. o.	128 464	-3 138	-3 868	-25 255	-730	21 387
SIH a investičné fondy SIH-u	32 682	40 982	89 458	0	48 476	89 458
Slovenská záručná a rozvojová banka, a. s.	0	0	8 541	0	8 541	8 541
Exportno-importná banka SR	13 078	2 961	11 882	6 530	8 921	5 352
JAVYS	2 973	1 974	8 694	-30 981	6 720	39 675
MH Invest II, s. r. o.	1 292	838	-983	-331	-1 821	-652
Slovenská konsolidačná, a. s.	-2 780	3 495	354	-3 602	-3 141	3 956
Národná diaľničná spoločnosť, a. s.	-11 721	-45 578	53 615	0	99 193	53 615
Železnice Slovenskej republiky	-18 146	106 668	-32 137	12 981	-138 805	-45 118
Verejné vysoké školy	40 394	-1 806	25 357	308	27 163	25 049
Verejné výskumné inštitúcie	0	2 314	3 281	250	967	3 031
Zdravotnícke zariadenia ústrednej správy	-45 957	249 475	-277 147	5 755	-526 622	-282 902
Ostatné subjekty ústrednej správy ²⁾	142 819	159 446	101 717	-88 280	-57 729	189 997
Územná samospráva, z toho	-20 440	-410 664	81 255	-322 610	491 919	403 865
Obce a ich rozpočtové organizácie	2 371	-287 784	124 779	-255 679	412 563	380 458
VÚC a ich rozpočtové organizácie	-26 748	-141 839	-89 995	-50 167	51 844	-39 828
Príspevkové organizácie obcí	44	-1 694	1 213	6 163	2 907	-4 950
Príspevkové organizácie VÚC	13 940	-1 050	11 419	9 287	12 469	2 132
Dopravné podniky	-9 641	-9 411	71 771	-32 507	81 182	104 278
Zdravotnícke zariadenia územnej samosprávy	-8 710	29 023	-13 115	293	-42 138	-13 408
Ostatné subjekty územnej samosprávy	8 304	2 091	-24 817	0	-26 908	-24 817
Fondy sociálneho zabezpečenia	285 342	191 891	276 236	-181 759	84 345	457 995
Sociálna poisťovňa	327 853	191 339	51 561	-226 004	-139 778	277 565

⁸ Prvýkrát vyplatený v polovici roka podľa výšky dôchodku (od 50 do 300 eur), druhýkrát vyplatený na konci roka vo výške 300 eur.

	2021 S	2022 S	2023 S	2023 R	Medziročný rozdiel	Rozdiel S-R
	1	2	3	4	5=3-2	6=3-4
Verejné zdravotné poistenie	-42 511	552	224 675	44 245	224 123	180 430
Schodok verejnej správy spolu	-5 187 156	-1 837 675	-6 399 439	-7 871 196	-4 561 764	1 471 757
% z HDP	-5,1	-1,7	-5,2	-6,4	3,5	1,2

¹⁾ Vrátane štátnych finančných aktív, mimorozpočtových účtov a salda účtu štátneho dlhu

Zdroj: MF SR

²⁾ Ostatné subjekty ústrednej správy zahŕňajú: Rozhlas a televíziu Slovenska, Slovenský pozemkový fond, Agentúru pre núdzové zásoby ropy a ropných výrobkov, neziskové organizácie ústrednej správy a ostatné ústredné podniky.

1.3. Dlh verejnej správy

Hrubý dlh verejnej správy (maastrichtský dlh) dosiahol k 31.12.2023 výšku 68 897 804 tis. eur (56,1% HDP) a medziročne sa jeho pomer k HDP znížil o 1,6 p. b.

V nominálnom vyjadrení dlh verejnej správy, očistený o vzájomné výpožičky v rámci verejnej správy, medziročne vzrástol o 5 398 834 tis. eur. Medziročný rast nominálneho HDP, ktorý bol silne ovplyvnený rastom cenovej hladiny, spôsobil zníženiu podielu hodnoty dlhu voči HDP o 6,5 p. b.

Pri porovnaní medziročného vývoja dlhu za jednotlivé zložky, vzrástol tradične hlavne štátny dlh, a to o 5 217 871 tis. eur, emitovaním štátnych dlhopisov na priebežné krytie schodku roku 2023 ako aj na splátky dlhopisov emitovaných v predchádzajúcich rokoch.

V rámci dôvodov zmeny stavu dlhu sa prezentujú aj údaje z benchmarkovej revízie (uvedené v kapitole 1.6.).

Tabuľka 6 - Maastrichtský dlh verejnej správy podľa jednotlivých subjektov

v tis. eur

	2021 S	2022 S	2023 S	Medziročný rozdiel
	1	2	3	4=(3-2)
Ústredná správa	60 608 252	62 470 793	67 897 547	5 426 754
z toho:				
Štátny dlh ¹⁾	59 351 940	61 323 071	66 540 942	5 217 871
Príspevkové organizácie ústrednej správy	4 726	3 687	618	-3 069
Exportno-importná banka SR	174 305	188 740	188 156	-584
Slovenská záručná a rozvojová banka, a. s.			241 768	241 768
Obchodné spoločnosti štátu	565 533	480 613	491 495	10 882
z toho:				
Železničná spoločnosť Slovensko, a. s.	386 704	335 407	339 672	4 265
Železnice Slovenskej republiky	114 887	114 322	118 831	4 509
Národná diaľničná spoločnosť, a. s.	54 326	24 884	24 614	-270
JAVYS	6 806	5 048	4 464	-584
SIH a investičné fondy SIH-u	0	0	3 314	3 314
MH Invest II., s. r. o.	2 730	610	600	-10
MH Manažment, a. s.	80	342	0	-342
MH Invest, s. r. o.	0	0	0	0
Verejné vysoké školy	7 888	12 060	10 936	-1 124
Verejné výskumné inštitúcie		2 563	2 424	-139
Zdravotnícke zariadenia ústrednej správy	212 235	193 531	187 057	-6 474
Agentúra pre núdzové zásoby ropy a ropných výrobkov	281 551	241 357	220 348	-21 009
Ostatné subjekty ústrednej správy	10 074	25 171	13 803	-11 368
Územná samospráva	2 230 522	2 439 708	2 660 340	220 632
Obce a ich rozpočtové organizácie	1 644 707	1 751 497	1 833 794	82 297
Vyššie územné celky a ich rozpočtové organizácie	507 705	565 287	701 518	136 231
Dopravné podniky	2 270	1 722	2 849	1 127
Príspevkové organizácie obcí	1 009	1 246	1 345	99

	2021 S	2022 S	2023 S	Medziročný rozdiel
	1	2	3	4=(3-2)
Príspevkové organizácie VÚC	65 327	106 800	97 120	-9 680
Zdravotnícke zariadenia miestnej samosprávy	3 321	3 362	3 147	-215
Ostatné subjekty miestnej samosprávy	6 183	9 794	20 567	10 773
Fondy sociálneho zabezpečenia	1 012	931	546	-385
Sociálna poisťovňa	790	586	466	-120
Verejné zdravotné poistenie	222	345	80	-265
Verejná správa spolu	62 839 786	64 911 432	70 558 433	5 647 001
<i>Konsolidácia</i>	1 493 456	1 412 462	1 660 629	248 167
Verejná správa spolu konsolidovaná	61 346 330	63 498 970	68 897 804	5 398 834
% z HDP	60,2	57,7	56,1	-1,6

¹⁾ Bez tzv. refinančného systému a záväzkov z vkladov subjektov verejnej správy v Štátnej pokladnici

Zdroj: MF SR

Na zvýšení maastrichtského dlhu v roku 2023 mali vplyv najmä tieto skutočnosti:

- schodok štátneho rozpočtu na hotovostnej báze a ďalšie požiadavky na cudzie zdroje vyplývajúce z riadenia dlhu a likvidity, ktoré vyvolali potrebu emitovať štátne dlhopisy v menovitej hodnote 10 442 100 tis. eur,
- čerpanie štvrtej tranže úverov od Rozvojovej banky Rady Európy vo výške 20 000 tis. eur v rámci štátneho dlhu,
- nárast štátneho dlhu z dôvodu zmeny metodiky vykazovania úrokov k istine záväzkov z EFSF o 132 106 tis. eur,
- zvýšenie úrovne zábezpek v štátnom dlhu o 53 702 tis. eur,
- nárast konsolidovaného dlhu vyšších územných celkov o 97 715 tis. eur a obcí o 93 703 tis. eur,
- zvýšenie zadlženosti Železničnej spoločnosti Slovensko, a. s. (ZSSK) o 4 265 tis. eur.

Naopak, **zníženie** maastrichtského dlhu v roku 2023 spôsobili najmä tieto skutočnosti:

- splátky záväzkov zo štátnych dlhopisov v menovitej hodnote 4 967 550 tis. eur,
- pokles úrovne vkladov dobrovoľných klientov nepatriacich do sektora verejnej správy v Štátnej pokladnici o 148 780 tis. eur,
- vyššia hodnota inkasovanej TPS, čo umožnilo umorenie dlhu z tzv. zelenej energie za predchádzajúce roky v hodnote 119 000 tis. eur,
- splátky úverov v štátnom dlhu v hodnote 8 550 tis. eur,
- zníženie konsolidovaného dlhu z dôvodu zaradenia SZRB do sektora verejnej správy o 74 554 tis. eur,
- zníženie konsolidovaného dlhu ŽSR o 12 796 tis. eur,
- zníženie zadlženosti dopravných podnikov miestnej samosprávy o 9 680 tis. eur,
- pokles konsolidovaného dlhu zdravotníckych zariadení spadajúcich pod ústrednú správu o 5 956 tis. eur.

Štátny dlh vo výške 66 540 942 tis. eur tvorí 96,6 % konsolidovaného dlhu verejnej správy. Z tejto hodnoty tvoria štátne dlhopisy 60 285 843 tis. eur, zahraničné úvery od finančných inštitúcií, ktorých beneficiantom je Ministerstvo financií SR 4 024 090 tis. eur. Podiel Slovenska na pôžičkách Európskeho nástroja finančnej stability (EFSF) sa zvýšil o 132 126 tis. eur na úroveň 1 972 930 tis. eur.

Štruktúra dlhu verejnej správy k 31.12.2023 bola nasledovná:

- Z hľadiska zdrojov financovania bol dlh financovaný predovšetkým cennými papiermi (87,4 %) a bankovými úvermi a inými záväzkami (12,5 %), z ktorých 22,9 % predstavuje záväzok Slovenska z EFSF a 0,9 % tvoria dlhodobé záväzky z obchodného styku a prijaté preddavky. Zostávajúcich 0,1 % tvorili majoritne záväzky, ktoré vyplývajú z vkladov peňažných prostriedkov v Štátnej pokladnici tých klientov, ktorí nie sú súčasťou verejnej správy.
- Z hľadiska meny bol dlh verejnej správy v roku 2023 tvorený z 99,4 % dlhom v eurách. Len 0,6 % dlhu pripadá na iné meny, najmä v prípade štátnych dlhopisov (americké doláre, nórské koruny a japonské jeny).

- Z hľadiska pôvodnej splatnosti je dlh verejnej správy takmer výlučne dlhodobý. Z celkovej výšky dlhu tvorí dlh so splatnosťou dlhšou ako jeden rok 99,4 %. Z toho 2,7 % dlhu je splatných v rozpätí 1 až 5 rokov, 11,0 % dlhu je splatných od 5 do 10 rokov, 39,7 % dlhu je splatných v intervale od 10 do 15 rokov a splatnosť 46,0 % dlhu je vyššia ako 15 rokov. Do jedného roka je pôvodne splatných 0,6 % dlhu verejnej správy.
- Z hľadiska teritoriálnej štruktúry pripadalo na tuzemských veriteľov 47,9 % a na zahraničných veriteľov 52,1 % z celkového dlhu. Tuzemskými veriteľmi sú predovšetkým finančné korporácie, ktoré majú v držbe 47,4 % dlhu verejnej správy.

Ďalšie informácie k zahraničným úverom v správe Ministerstva financií SR ako aj k úverom rozhodujúcich subjektov verejnej správy sú uvedené v prílohe č. 3 tejto správy, v súhrnnej účtovnej závierke.

1.4. Čistý dlh verejnej správy

Pokým hrubý dlh dosiahol k 31.12.2023 hodnotu 56,1 % HDP a medziročne klesol o 1,6 p. b., **čistý dlh dosiahol k 31.12.2023 výšku 59 388 984 tis. eur (48,3 % HDP) a oproti roku 2022 vzrástol o 0,8 p. b.** Čistý dlh verejnej správy je analyticky vhodnejší ukazovateľ ako hrubý dlh pri pohľade na medziročnú dynamiku dlhu, pretože na rozdiel od ukazovateľa hrubého dlhu eliminuje rozdiely vzniknuté nárastom alebo poklesom finančných aktív a tým vernejšie zobrazuje skutočný vývoj zadlženosti štátu.

Čistý dlh ukazuje schopnosť štátu splatiť svoj hrubý dlh na základe speňazenia svojich najlikvidnejších finančných aktív. **Pokiaľ hrubý dlh verejnej správy prezentovaný v prvej kapitole je presne vymedzený v metodike ESA 2010, metodiku čistého dlhu zatiaľ upravuje len definícia v usmernení Európskej komisie.** Podľa tejto definície čistý dlh verejnej správy predstavuje rozdiel medzi hrubým maastrichtským dlhom a súčtom menového zlata a špeciálnych práv čerpania (SDR), hotovosti, cenných papierov v trhovej hodnote (okrem akcií) a kótovaných akcií v trhovej hodnote.

Tabuľka 7 - Čistý a hrubý dlh verejnej správy

		v tis. eur			% HDP		
		2021 S	2022 S	2023 S	2021 S	2022 S	2023 S
Hrubý dlh verejnej správy	(1)	61 346 330	63 498 970	68 897 804	60,2	57,7	56,1
Likvidné finančné aktíva:	(2)	11 479 383	11 141 810	9 508 820	11,3	10,1	7,7
- menové zlato a SDR		0	0	0	0,0	0,0	0,0
- hotovosť na účtoch VS		11 474 503	11 136 971	9 503 994	11,3	10,1	7,7
- cenné papiere		4 880	4 839	4 826	0,0	0,0	0,0
- kótované akcie		0	0	0	0,0	0,0	0,0
Čistý dlh verejnej správy	(1-2)	49 866 947	52 357 160	59 388 984	48,9	47,6	48,3

Zdroj: ŠÚ SR

V prípade verejnej správy je súčasťou likvidných aktív najmä hotovosť na účtoch subjektov verejnej správy a v menšej miere cenné papiere. **V roku 2023 oproti roku 2022 úroveň vkladov a obeživa poklesla o vyše 1 632 977 tis. eur,** najmä u rozpočtových organizácií štátu. Hotovostná rezerva štátu k 31. 12. 2023 dosiahla 6 612 910 tis. eur a jej úroveň sa oproti predchádzajúcemu roku znížila o 1 944 000 tis. eur. Ďalšie výrazné medziročné poklesy zaznamenali Sociálna poisťovňa a ŠFRB. Naopak najväčší medziročný nárast hotovosti zaznamenali Environmentálny fond (o 277 002 tis. eur, najmä z príjmov z predaja emisných kvót), zdravotné poisťovne (o 176 037 tis. eur). Mierny pokles obeživa a vkladov v roku 2023 spôsobila najmä konsolidácia súvisiaca so zaradením SZRB do sektora verejnej správy. Oproti jarnej notifikácii prišlo k aktualizácii údajov, pričom vplyv na rast obeživa a vkladov za sledované obdobie 2021 – 2022 mala reklasifikácia miestnych akčných skupín (ďalej len MAS).

Cenné papiere v aktívach predstavujú najmä cenné papiere obcí. I keď do sektora bola reklasifikovaná SZRB, ktorá mala na aktívach cenné papiere za 50 110 tis. eur, vďaka konsolidácii sa celkový stav cenných papierov medziročne takmer vôbec nezmenil.

1.5. Porovnanie salda a dlhu verejnej správy v rámci Európskej únie

V rámci Európskej únie (27 krajín) v roku 2023 dosiahlo 5 krajín vyšší schodok a 13 krajín dosiahlo vyšší dlh verejnej správy ako Slovenská republika. **Priemerný schodok EÚ27 bol 3,5 % HDP (Slovensko schodok 5,2 % HDP) a priemerný dlh verejnej správy EÚ27 bol 80,8 % HDP (Slovensko 56,1 % HDP) v roku 2023.**

V rámci krajín EÚ27 došlo medziročne k nárastu HDP o 1 050 026 mil. eur (o 6,1 %) a nárastu dlhu o 581 906 mil. eur (o 4,2 %). Slovenská republika dosiahla v porovnaní s priemerom krajín EÚ aj Eurozóny horšie hodnoty deficitu a lepšie hodnoty dlhu. Medziročne v porovnaní s ostatnými EÚ krajinami dosiahla Slovenská republika najvyššie medziročné zhoršenie deficitu oproti roku 2022 a na druhej strane sa len mierne znížil podiel verejného dlhu, najmä vďaka rastúcej báze HDP.

V Eurozóne (20 krajín) podiel deficitu k HDP vzrástol z 3,5 % v roku 2022 na 3,6 % HDP v roku 2023 (t. j. zhoršenie o 0,1 p. b.) a v rámci EÚ z 3,2 % HDP na 3,5 % HDP (t. j. zhoršenie o 0,3 p. b.). V Eurozóne podiel vládneho dlhu klesol z 89,5 % ku koncu roka 2022 na 87,4 % HDP (t. j. zlepšenie o 2,1 p. b.) ku koncu roka 2023 a v rámci EÚ z 82,5 % na 80,8 % HDP (t. j. zlepšenie o 1,7 p. b.).

Najvyššie schodky verejnej správy v rámci EÚ 27 v roku 2023 vykázali krajiny ako Taliansko 7,2%, Maďarsko 6,7 %, Rumunsko 6,5 %, Francúzsko 5,5 %, Poľsko 5,3 %, Slovensko 5,2 %, Malta 4,5 % a Belgicko 4,2 %. Medziročné zlepšenie dosiahlo Lotyšsko o 2,5 p. b., Portugalsko o 1,5 p. b., Grécko o 1,2 p. b., Španielsko o 1,1 p. b. a Bulharsko a Taliansko o 0,9 p. b. Medziročné zhoršenie dosiahli, okrem Slovenska o 3,5 p. b., aj krajiny ako Fínsko o 2,8 p. b., Poľsko o 1,9 p. b., Estónsko o 1,7 p. b. a Švédsko o 1,6 p. b.

Medzi krajinami s najvyšším dlhom sa nachádzajú krajiny s dlhodobými vysokými dlhmi ako Grécko, Taliansko a Španielsko. Päť krajín dosiahlo úroveň zadlženosti nad 100,0 % HDP. Najvyšší dlh verejnej správy v roku 2023 opäť vykázalo Grécko 163,9 % HDP, Taliansko 134,8 % HDP, Francúzsko 109,9 %, Španielsko 105,1 % HDP, Belgicko 103,1 % a Portugalsko 97,9 % HDP. Medziročný nárast dlhu dosiahlo desať krajín, a to najmä Fínsko o 3,1 p. b., Estónsko o 1,1 p. b., Rumunsko o 1,0 p. b. a Luxembursko a Poľsko o 0,9 p. b. K najvýraznejšiemu medziročnému zníženiu zadlženia došlo v krajinách ako Portugalsko o 13,3 p. b., Grécko o 13,1 p. b., Cyprus o 7,4 p. b., Chorvátsko o 6,7 p. b., Španielsko o 4,4 p. b. a Taliansko o 3,5 p. b. Najnižší dlh vykázalo opäť Estónsko vo výške 20,2 % HDP, Bulharsko 22,9 % HDP, Luxembursko 25,5 % HDP a Švédsko 31,5 % HDP.

Tabuľka 8 - Saldo a dlh verejnej správy v EÚ27

v % HDP⁹⁾

Saldo verejnej správy					Hrubý dlh verejnej správy				
	2021	2022	2023	Δ 2023 -2022		2021	2022	2023	Δ 2023 -2022
EÚ (27 krajín)	-4,6	-3,2	-3,5	-0,3	EÚ (27 krajín)	86,7	82,5	80,8	-1,7
Eurozóna (20)	-5,1	-3,5	-3,6	-0,1	Eurozóna (20)	93,8	89,5	87,4	-2,1
Taliano	-8,9	-8,1	-7,2	0,9	Grécko	197,3	177,0	163,9	-13,1
Maďarsko	-7,1	-6,2	-6,7	-0,5	Taliano	145,7	138,3	134,8	-3,5
Rumunsko	-7,1	-6,4	-6,5	-0,1	Francúzsko	112,7	111,2	109,9	-1,3
Francúzsko	-6,6	-4,7	-5,5	-0,8	Španielsko	115,7	109,5	105,1	-4,4
Poľsko	-1,7	-3,4	-5,3	-1,9	Belgicko	108,4	102,6	103,1	0,5
Slovensko	-5,1	-1,7	-5,2	-3,5	Portugalsko	123,9	111,2	97,9	-13,3
Malta	-7,0	-5,2	-4,5	0,7	Rakúsko	82,4	78,4	78,6	0,2
Belgicko	-5,4	-3,6	-4,2	-0,6	Fínsko	73,2	74,0	77,1	3,1
Česká republika	-5,0	-3,1	-3,8	-0,7	Cyprus	96,5	81,0	73,6	-7,4
Španielsko	-6,7	-4,6	-3,5	1,1	Maďarsko	76,2	73,8	73,4	-0,4
Fínsko	-2,7	-0,2	-3,0	-2,8	Slovinsko	74,8	72,7	68,4	-4,3
Estónsko	-2,6	-1,1	-2,8	-1,7	Nemecko	68,1	65,0	62,9	-2,1
Nemecko	-3,2	-2,1	-2,6	-0,5	Chorvátsko	78,2	68,5	61,8	-6,7
Rakúsko	-5,7	-3,3	-2,6	0,7	Slovensko	60,2	57,7	56,1	-1,6
Slovinsko	-4,6	-3,0	-2,6	0,4	Poľsko	53,0	48,8	49,7	0,9
Lotyšsko	-7,2	-4,9	-2,4	2,5	Rumunsko	48,3	47,9	48,9	1,0
Bulharsko	-3,9	-2,9	-2,0	0,9	Malta	49,6	49,4	47,4	-2,0
Grécko	-6,9	-2,5	-1,3	1,2	Holandsko	50,4	48,3	45,1	-3,2
Chorvátsko	-2,6	0,1	-0,9	-1,0	Lotyšsko	45,9	44,4	45,0	0,6
Litva	-1,1	-0,7	-0,7	0,0	Írsko	52,6	43,1	43,3	0,2
Luxembursko	1,0	0,2	-0,7	-0,9	Česká republika	40,7	42,5	42,4	-0,1
Švédsko	-0,1	1,0	-0,6	-1,6	Litva	43,3	38,1	37,3	-0,8
Holandsko	-2,2	0,0	-0,4	-0,4	Dánsko	40,5	34,1	33,6	-0,5
Portugalsko	-2,8	-0,3	1,2	1,5	Švédsko	36,7	33,6	31,5	-2,1
Írsko	-1,4	1,7	1,5	-0,2	Luxembursko	24,4	24,6	25,5	0,9
Cyprus	-1,6	2,6	2,0	-0,6	Bulharsko	23,8	22,5	22,9	0,4
Dánsko	4,1	3,4	3,3	-0,1	Estónsko	18,4	19,1	20,2	1,1

Zdroj: Eurostat

⁹⁾Predchádzajúce obdobia sú zrevidované podľa aktuálneho press release zo dňa 22.10.2024. Usporiadanie krajín je podľa poradia salda/dlhu v poslednom sledovanom období. Zelenou farbou je označené medziročné zlepšenie, červenou farbou medziročné zhoršenie salda/dlhu.

1.6. Benchmarková revízia národných účtov v roku 2024

V rámci jesennej notifikácie uskutočnil Štatistický úrad SR pravidelnú bežnú spätnú revíziu národných účtov za roky 2020, 2021, 2022 a spresnil údaje za rok 2023 z apríla 2024. Okrem tejto rutinnej revízie, Štatistický úrad SR vykonal v mesiacoch júl až september tohto roka veľkú benchmarkovú revíziu údajov⁹⁾ v systéme národných účtov¹⁰⁾. Benchmarková revízia je revízia definitívnych údajov z dôvodu významných metodických zmien vyplývajúcich z revidovania metodík, zo zmeny postupov štatisticko – matematických metód výpočtov alebo opráv údajov. Ide o pravidelnú revíziu, ktorá sa vykonáva v periodicite 5 až 10 rokov

⁹⁾ Revízie ovplyvnili roky 1995 až 2019.

¹⁰⁾ https://slovak.statistics.sk/wps/portal/ext/products/informationmessages/inf_sprava_detail

a v súlade s revíznou politikou Eurostatu¹¹ by sa mala vykonávať za referenčné roky končiace „0“ a „5“, s implementačnými rokmi končiacimi „4“ a „9“. Takáto revízia by mala generovať celé časové rady alebo podľa princípu „čo najďalej dozadu“. Preto v rámci veľkej revízie 2024 boli revidované nie len roky 2020 až 2023, ale aj staršie roky od roku 1995.

Revidované ročné sektorové a národné účty boli do Eurostatu zaslané v pravidelnom septembrovom termíne, a to k 30. septembru 2024. Následne v krátkom časovom odstupe Štatistický úrad SR zreviduje aj štvrtročné národné a sektorové účty. Poslednou resp. predchádzajúcou veľkou revíziou prešli národné účty v roku 2019.

Najvýznamnejšie zmeny v rámci benchmarkovej revízie, ktoré ovplyvnili hodnoty salda verejnej správy, s určením obdobia dotknutých údajov:

- Revízia transakcií Exportno-importnej banky SR (Eximbanka SR) v rokoch 2014 - 2016 v dôsledku prepracovania operácií súvisiacich s poistením. Deficit v rokoch 2014 - 2016 neodrážal zmeny v poisťno-technických rezervách a bol revidovaný a zosúladený s rokmi 2017 - 2023.
- Revízia zaradenia MAS do sektora verejnej správy. Revidovali sa údaje v rokoch 2018 a 2019.
- Preklasifikovanie Slovenského vodohospodárskeho podniku, š. p. (SVP) do sektora verejnej správy v rokoch 2018-2023, malo vplyv aj na zmenu klasifikácie v rokoch 1998-2017, teda od vzniku podniku.

Najvýznamnejšie zmeny v rámci benchmarkovej revízie, ktoré ovplyvnili výšku dlhu verejnej správy s určením obdobia dotknutých údajov:

- Preklasifikovanie SVP do sektora verejnej správy v rokoch 2018-2023, malo vplyv aj na zmenu klasifikácie v rokoch 1998-2017, teda od vzniku podniku.
- Revízia zaradenia MAS do sektora verejnej správy. Revidovali sa údaje v rokoch 2018 a 2019.
- Vzhľadom na významný nesúlad medzi akruálnymi úrokmi a úrokmi uhrádzanými zo strany dlžníckych krajín z pôžičiek z EFSF bolo prijaté rozhodnutie o zmene metodiky vykazovania dlhu vyplývajúceho z EFSF. Na základe usmernenia Eurostatu bol dlh z EFSF zvýšený o sumu odložených kapitalizovaných úrokov z pôžičiek počnúc rokom 2012.

Benchmarková revízia sa týkala aj revízie časového radu HDP, pričom vplyv revízie HDP ukazuje tabuľka nižšie:

Tabuľka 9 - Porovnanie údajov salda a dlhu verejnej správy, HDP a rastu ekonomiky pred a po benchmarkovej revízii

Ukazovateľ		2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Saldo VS pred	%	-3,1	-2,7	-2,6	-1,0	-1,0	-1,2	-5,3	-5,2	-1,7	-4,9
Saldo VS po	%	-3,2	-2,8	-2,6	-1,0	-1,0	-1,2	-5,3	-5,1	-1,7	-5,2
Dlh VS pred	%	53,5	51,7	52,3	51,5	49,4	48,0	58,8	61,1	57,7	56,0
Dlh VS po	%	53,4	51,6	52,1	51,4	49,3	48,0	58,4	60,2	57,7	56,1
HDP pred	mld. eur	76,4	80,1	81,3	84,7	89,9	94,4	93,4	100,2	109,8	122,8
HDP po	mld. eur	76,6	80,4	81,6	85,0	90,3	94,5	94,3	102,0	110,1	122,9
Rast HDP pred v s. c.	%	2,7	5,2	1,9	2,9	4,0	2,5	-3,3	4,8	1,9	1,6
Rast HDP po v s. c.	%	2,7	5,2	1,9	2,9	4,1	2,3	-2,6	5,7	0,4	1,4

Zdroj: MF SR, ŠÚ SR

¹¹ <https://ec.europa.eu/eurostat/data/data-revision-policy>

2. Hospodárenie verejnej správy – požiadavky ústavného zákona o rozpočtovej zodpovednosti

Kapitola hodnotí vývoj hospodárenia verejnej správy najmä z pohľadu informácií, ktoré má obsahovať súhrnná výročná správa na základe ústavného zákona o rozpočtovej zodpovednosti (bilancia rozpočtu verejnej správy, jednorazové vplyvy a vyhodnotenie stratégie riadenia štátneho dlhu). Špecifikom týchto údajov a informácií je fakt, že z väčšej časti nie sú založené na štandardnej metodike ESA 2010 a v niektorých prípadoch sú postavené na odhadoch a metodike Ministerstva financií SR (jednorazové vplyvy, cyklická zložka, štrukturálne saldo), rozširujú však analytický pohľad na hospodárenie verejnej správy nad rámec salda a dlhu podľa maastrichtských kritérií.

2.1. Bilancia rozpočtu verejnej správy

Bilancia rozpočtu verejnej správy poskytuje analytický pohľad na vývoj hlavných príjmových a výdavkových položiek verejnej správy ako celku za daný rok. Štruktúra prezentovanej bilancie pozostáva z kombinácie kódov ESA 2010 a ekonomickej klasifikácie rozpočtovej klasifikácie. Kombinácia metodík má za cieľ umožniť prezentáciu analytických a zároveň medzinárodne porovnateľných údajov. Ekonomická klasifikácia poskytuje vecný pohľad na jednotlivé kategórie príjmov a výdavkov a metodika ESA 2010 umožňuje medzinárodné porovnania a je konzistentná s makroekonomickými kategóriami národných účtov (ako napr. HDP, spotreba verejnej správy).

Niektoré príjmy a výdavky podliehajú konsolidácii v rámci celej verejnej správy, preto sa ich vplyv na schodok verejnej správy eliminuje a transakcie medzi jednotlivými subjektmi verejnej správy sú vylúčené. Zároveň príjmy a výdavky z EU zdrojov majú neutrálny vplyv na ESA schodok verejnej správy.

2.1.1. Príjmy verejnej správy

Celkové príjmy rozpočtu verejnej správy v metodike ESA 2010 dosiahli v roku 2023 výšku 53 172 138 tis. eur (43,3 % HDP) a medziročne vzrástli voči HDP o viac ako 1,9 p. b., resp. o 7 677 236 tis. eur.

Nárast dosiahli takmer všetky druhy príjmov, najvýraznejší nárast zaznamenali úroky o 138,5 %, kapitálové transfery o 133,3 %, platby za ostatnú netrhovú produkciu o 39,8 %, daň vyberaná zrážkou o 36,8 %, ostatné bežné transfery o 27,6 %. Na druhej strane v roku 2023 došlo k poklesu príjmov z daní z príjmov fyzických osôb – z podnikania a inej samostatne zárobkovej činnosti o 19,4 %, ostatných daní z produkcie a dovozu o 44,9 % a ostatných bežných daní z dôchodkov a majetku o 26,1 %.

Tabuľka 10 - Príjmy verejnej správy (ESA 2010)

v tis. eur

	2021 S	2022 S	2023 S	2023 R	2023/2022 v %
Daňové príjmy	19 884 138	22 082 948	24 455 459	23 893 690	10,7
Dane z produkcie a dovozu	12 056 528	13 476 479	14 754 530	14 457 145	9,5
- Daň z pridanej hodnoty	7 494 069	8 440 844	9 847 830	9 883 679	16,7
- Spotrebné dane	2 958 344	2 797 344	3 020 848	2 806 542	8,0
- Daň z nehnuteľnosti a iné	428 351	431 799	469 705	455 025	8,8
- Odvod z hazardných hier	233 004	263 974	312 294	265 448	18,3
- Daň z motorových vozidiel	129 534	133 684	136 635	131 000	2,2
- Emisné kvóty – príjem z predaja	241 826	275 889	342 522	329 953	24,2
- Ostatné	571 400	1 132 945	624 696	585 498	-44,9
Bežné dane z dôchodkov, majetku	7 827 610	8 606 469	9 700 929	9 436 545	12,7
- Daň z príjmov fyzických osôb	3 759 707	4 125 886	4 662 350	4 837 552	13,0
- zo závislej činnosti (akruál)	3 630 348	3 967 713	4 534 852	4 677 851	14,3
- z podnikania a inej samostatnej činnosti (akruál)	129 358	158 175	127 497	159 701	-19,4
- Daň z príjmov právnických osôb	3 632 636	4 012 156	4 481 880	4 018 593	11,7
z toho: Osobitný odvod z podnikania v regul. odvetviach	101 683	93 459	116 909	98 552	25,1
- Daň z príjmov vyberaná zrážkou	289 754	314 764	430 574	368 670	36,8

Súhrnná výročná správa Slovenskej republiky za rok 2023

	2021 S	2022 S	2023 S	2023 R	2023/2022 v %
- Dane z majetku a iné	37 390	36 978	39 950	50 702	8,0
- Ostatné	108 123	116 685	86 175	161 028	-26,1
Príspevky na sociálne zabezpečenie	15 684 841	16 598 183	18 945 701	18 424 157	14,1
Skutočné príspevky na sociálne zabezpečenie	15 290 671	16 196 748	18 523 359	18 165 412	14,4
- Príspevky zamestnávateľov	9 142 485	9 666 579	10 718 613	10 037 923	10,9
- Príspevky od domácností	6 148 186	6 530 169	7 804 746	8 127 489	19,5
Imputované príspevky na sociálne zabezpečenie	394 170	401 435	422 342	258 745	5,2
Nedaňové príjmy	3 339 901	3 702 192	4 629 471	3 637 360	25,0
Tržby	2 582 681	2 952 658	3 418 544	2 921 828	15,8
- Produkcia trhová + pre vlastné konečné použitie	2 307 696	2 570 911	2 884 856	2 665 316	12,2
- Platby za ostatnú netrhovú produkciu	274 985	381 747	533 688	256 512	39,8
Dôchodky z majetku, z toho	757 220	749 534	1 210 927	715 532	61,6
- Dividendy**	435 075	342 436	404 200	543 085	18,0
- Úroky	202 195	285 627	681 332	61 703	138,5
Granty a transfery	1 670 690	3 111 579	5 141 507	5 139 286	65,2
z toho: z EÚ*	1 196 147	1 731 618	3 879 821	3 996 785	124,1
Ostatné bežné transfery	884 264	2 004 282	2 558 141	4 992 083	27,6
Kapitálové transfery	786 426	1 107 297	2 583 366	147 203	133,3
Príjmy spolu	40 579 570	45 494 902	53 172 138	51 094 493	16,9
% z HDP	39,8	41,3	43,3	41,8	1,9

* Vykázané na hotovostnej báze z analytických dôvodov.

Zdroj: SÚ SR, MF SR

** V metodike ESA sa uvádzajú iba riadne dividendy

Daňové a odvodové príjmy

Daňové a odvodové príjmy v roku 2023 tvorili 82,0 % všetkých príjmov verejnej správy a oproti roku 2022 vzrástli o 12,2 %. Väčšina daňových príjmov zaznamenala medziročný nárast. Rast daní je výsledkom vysokých medziročných rastov nominálnych makroekonomických ukazovateľov. V roku 2023 narástol nominálny hrubý domáci produkt o 11,7 % (podľa jesennej notifikácie)¹², reálny o 1,4 %. Rast nominálnych miezd na úrovni 9,7 % zvýšil príjmy DPF0 zo závislej činnosti, sociálnych a zdravotných odvodov. Nárast spotreby domácností o 6,9 % sa pretavil do výrazne vyššieho výberu daní z pridanej hodnoty. Silný rast ekonomiky sa neprejavil v plnej miere do rastu daňových príjmov, čo spôsobilo pokles niektorých efektívnych sadzieb. Najvýraznejšie sa to prejavilo u firemnej dani, DPH či spotrebných daniach.

Tabuľka 11 - Daňové a odvodové príjmy (ESA 2010)

v tis. eur

	2021 S	2022 S	2023 S	2023/2022 v %
Daňové a odvodové príjmy VS	35 568 979	38 681 131	43 401 160	12,2
v % HDP (daňová kvóta 2 ¹³) (podľa jesennej notifikácie)	34,89	35,14	35,31	
Dane z produkcie a dovozu	12 056 528	13 476 479	14 754 530	9,5
- Daň z pridanej hodnoty	7 494 069	8 440 844	9 847 830	16,7
- Spotrebné dane	2 958 344	2 797 344	3 020 848	8,0
- Daň z nehnuteľností a iné	428 351	431 799	469 705	8,8
Bežné dane z dôchodkov, majetku	7 827 610	8 606 469	9 700 929	12,7
- Daň z príjmov fyzických osôb	3 759 707	4 125 886	4 662 350	13,0
- zo závislej činnosti	3 630 348	3 967 713	4 534 852	14,3

¹² Ďalej v dokumente sú použité makroekonomické predpoklady schválené Výborom pre makroekonomické prognózy v septembri 2024, nakoľko detailná štruktúra ukazovateľov po jesennej revízii nie je aktuálne k dispozícii. Rast nominálneho HDP bol podľa schválenej prognózy 11,9 %.

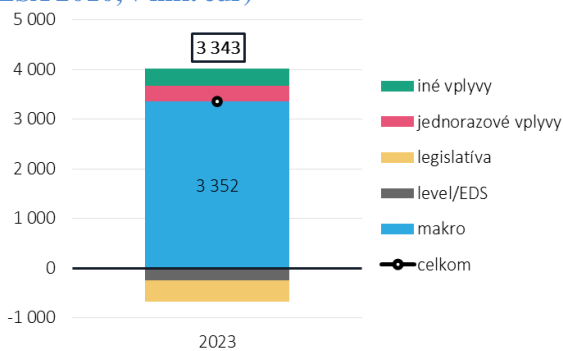
¹³ Daňová kvóta je ukazovateľ, ktorý vyjadruje celkové daňové zaťaženie krajiny. Daňová kvóta 2 je podiel daní a odvodov na HDP.

	2021 S	2022 S	2023 S	2023/2022 v %
- z podnikania a inej samostatnej zárobkovej činnosti	129 358	158 175	127 497	-19,4
- Daň z príjmov právnických osôb (vrátane odvodu z regulovaných odvetví)	3 632 636	4 012 156	4 481 880	11,7
- Daň z príjmov vyberaná zrážkou	289 754	314 764	430 574	36,8
- Dane z majetku a iné	37 390	36 978	39 950	8,0
Dane z kapitálu	0	0	0	
Príspevky na sociálne zabezpečenie	15 684 841	16 598 183	18 945 701	14,1
- Skutočné príspevky na sociálne zabezpečenie	15 290 671	16 196 748	18 523 359	14,4
- z toho EAO + dlžné	13 079 645	14 174 045	15 340 057	8,2
- z toho ostatné*	2 211 026	2 022 703	3 183 302	57,4
- Imputované príspevky na sociálne zabezpečenie	394 170	401 435	422 342	5,2
Daňové a odvodové príjmy VS prognózované IFP podľa EKRK	31 736 509	35 237 494	38 580 565	9,5

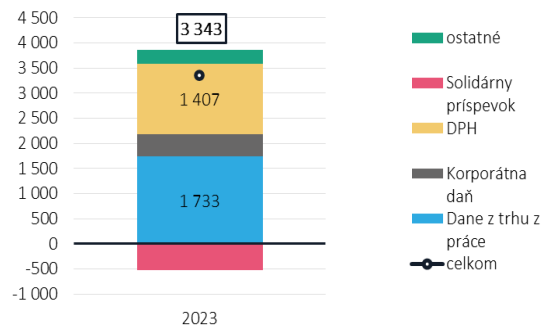
*ostatné obsahuje štátom platené poisťné a poisťné za ozbrojené zločky
Pozn.: Daňové a odvodové príjmy VS prognózované IFP podľa EKRK tvoria cca. 90,0 % celkových vykazovaných daňovo-odvodových príjmov (posledný riadok v tabuľke).

Zdroj: ŠÚ SR, IFP

Graf 1 - Medziročný vývoj daňových a odvodových príjmov VS podľa jednotlivých faktorov (ESA 2010, v mil. eur)

Graf 2 - Medziročný vývoj daňových a odvodových príjmov VS podľa daní a odvodov (ESA 2010, v mil. eur)

Zdroj: IFP

Daň z pridanej hodnoty (DPH) medziročne stúpila o 1 406 986 tis. eur (16,7 %). Pod výrazné navýšenie výnosu DPH sa v roku 2023 podpísala najmä nominálna spotreba domácností, ale aj jednorazové efekty, predovšetkým v podobe poskytnutej energopomoci domácnostiam, v malej miere i čerpanie prostriedkov z Plánu obnovy a odolnosti. K vysokému rastu významne prispel aj faktor jednorazového dodatočného splatenia DPH jedným právnickým subjektom v rámci splátky za predošlé zdaňovacie obdobia. Ako jediná ťahala výnos DPH nadol medziročne zhoršená efektívnosť výberu.

Spotrebné dane (SD) vzrástli v roku 2023 o 8,0 % (223 504 tis. eur) (bez vplyvu SD za zelenú energiu medziročne vzrástli o 2,7 %)¹⁴. Výnos spotrebných daní je tvorený najmä SD z minerálneho oleja a SD z tabakových výrobkov. Výnos spotrebnej dane z minerálneho oleja medziročne vzrástol o 1,6 % (+20 909 tis. eur), čo bolo spôsobené najmä vyššou výkonnosťou ekonomiky. Medziročný nárast výnosu spotrebnej dane z tabakových výrobkov o 3,9 % (+35 354 tis. eur) tvorí predovšetkým vplyv zvýšenia sadzieb spotrebnej dane z jednotlivých tabakových výrobkov.

Výnos **dane z príjmu právnických osôb** medziročne vzrástol o 11,7 % (469 724 tis. eur). V tomto výnose podľa metodiky ESA 2010 je okrem dane z príjmu právnických osôb (DPPO) zahrnutý aj osobitný odvod z podnikania v regulovaných odvetviach. Výnos DPPO (bez osobitného odvodu z podnikania v regulovaných odvetviach) vzrástol oproti roku 2022 o 446 274 tis. eur, čo predstavuje medziročný rast

¹⁴ Súčasťou spotrebných daní je aj výnos zo zelenej energie. Pri podpore zelenej energie vzniká časový nesúlad medzi „subvenciami“, ktoré poskytujú distribútori výrobcov pri nákupe energie a poplatkami, ktoré následne vyberú od konečných spotrebiteľov. Tento časový nesúlad má za následok aj rozdiel v cene elektrickej energie, pričom tento nesúlad by sa mal podľa metodiky ESA 2010 započítavať do deficitu. Zmena zvyšuje zároveň úroveň daňových príjmov aj subvencií. Výbor pre daňové prognózy tento vplyv nezahŕňal.

11,4 %. Napriek tomu, že výnos dane bol silný, spomalil za vývojom makrobázy, ktorá v roku 2023 rástla 12,9 %, čo sa prejavilo na poklese efektívnej daňovej sadzby. Výnos z osobitného odvodu z podnikania v regulovaných odvetviach vzrástol medziročne o 25,1 % (+23 450 tis. eur). Podobne ako pri DPPO, je za vyšším výnosom najmä vyššia ziskovosť firiem podliehajúcich plateniu tohto odvodu.

Solidárny príspevok z činností v odvetviach ropy, zemného plynu, uhlia a rafinérií vznikol implementáciou nariadenia Rady (EÚ) 2022/1854 zo 6. októbra 2022. Účinnosť bola pôvodne nastavená len na rok 2023 (ale ekonomicky sa príspevok týkal obdobia za rok 2022), následne bol predĺžený aj na rok 2024 (akruálne za rok 2023) so zvýšenou sadbou z 55,0 % na 70,0 %. Avšak podľa informácií z jesennej notifikácie významný subjekt túto daň nezaplatí, nakoľko sa nenaplnili legislatívne predpoklady na odvedenie dane.

Daň z príjmov fyzických osôb (DPFO) zo závislej činnosti zaznamenala medziročné tempo rastu 14,3 % (567 139 tis. eur). Za vysokým rastom je najmä vysoký rast miezd (+9,7 %), ktorý je umocnený vplyvom tichého zdanenia. Tento jav je spôsobený naviazaním nezdaniteľnej časti základu dane a iných parametrov systému dane z príjmov na sumu životného minima, ktorá v roku 2023 rástla pomalšie než mzdy. Výnos DPFO z podnikania medziročne klesol o 19,4 %. Hlavným dôvodom je nepretavenie makroekonomických predpokladov do zvýšenej ziskovosti živnostníkov. Pokles je spôsobený aj vyšším negatívnym vyrovnaním dohodárov.

Príspevky na sociálne zabezpečenie (sociálne aj zdravotné odvody platené ekonomicky aktívnym obyvateľstvom (vrátane dlžného poistného)) medziročne vzrástli o 8,2 %. K nárastu prispel rast makroekonomických indikátorov, primárne mzdy a čiastočne aj zamestnanosti. Na výber zdravotných odvodov pozitívne vplývalo zavedenie minimálneho poistného¹⁵. Sociálne odvody boli pod vplyvom viacerých novo-zavedených legislatívnych opatrení. Negatívne na výber vplývalo zavedenie odvodovo-odpočítateľnej položky pre sezónnych pracovníkov a odpustenie odvodov v sektore potravinárstva. Zmeny v II. pilieri jednak zvyšovali výber do I. piliera zmrazením výšky príspevku do II. piliera, a na druhej strane výber znižovali po zavedení automatického vstupu do II. piliera.

Daň vyberaná zrážkou vzrástla medziročne o 115 810 tis. eur (36,8 %). Za nárastom je výrazný nárast úrokových sadzieb a taktiež vyšší rast príjmov z dividend, licenčných a ostatných poplatkov. Úrokové sadzby v roku 2023 výrazne rástli. Priemerná úroková miera z roku 2022 vo výške 0,1 % vzrástla v roku 2023 na úroveň 0,7 % (medziročný rast 448,0 %). Na výnos zo zdanenia úrokov z vkladov sa to však neprejavilo ešte v plnej miere, keďže úroky a výnosy z nich rástli len postupne. Daň z úrokov z vkladov medziročne vzrástla o 53 079 tis. eur (155,0 %). Výnosy z dividend a ostatných platieb sú vyššie vplyvom pozitívneho vývoja ekonomiky. Vyššia daň z dividend zaplatili tak pravidelní platcovia ako aj prvoplátelia (t. j. firmy, ktoré daň z dividend zaplatili prvýkrát od roku 2018 až v roku 2023).

Nedaňové príjmy

V rámci nedaňových príjmov v roku 2023 vzrástli **výnosy z tržieb** za produkciu verejnej správy o 15,8 % (nárast o 465 886 tis. eur). Najvýraznejšie vzrástli platby za ostatnú netrhovú produkciu o 39,8 % (nárast o 151 941 tis. eur). Išlo najmä o zvýšené príjmy týchto subjektov/zložiek verejnej správy:

- **SVP o 46 643 tis. eur** - zaznamenal medziročne vyššie príjmy najmä za hydroenergetický potenciál vody, výrobu elektriny, nájom a služby pre Vodohospodársku výstavbu, š. p. o 8 183 tis. eur. Zvyšný nárast príjmov súvisel s medziročným nárastom pohľadávok prevažne z obchodného styku (o 15 017 tis. eur) hlavne u dvoch obchodných partnerov a daňových pohľadávok o 7 641 tis. eur.
- **ZSSK o 25 077 tis. eur** - zaznamenala v roku 2023 rekordné tržby z prepravy cestujúcich na úrovni 94 000 tis. eur, čím prekonal aj obdobie pred zavedením bezplatnej prepravy pre deti, študentov a dôchodcov. O sumu 24 458 tis. eur medziročne vzrástli príjmy za predaj výrobkov, tovarov a služieb, z toho o 15 000 tis. eur narástli tržby z prepravy cestujúcich. Ostatné prekročenia boli generované nárastom príjmov z aktivít do externého prostredia (tržby za kovový a iný odpad, vyššie dopravné výkony, zameniteľné poštové služby a iné služby). Medziročný nárast iných nedaňových príjmov o 5 130 tis. eur tvoria dobropisy od ŽSR za trakčnú elektrickú energiu, úhrady

¹⁵ V zmysle [zákona č. 580/2004](#) o zdravotnom poistení a o zmene a doplnení zákona č. 95/2002 Z. z. o poistovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

poistných plnení od poisťovní a vinníkov za škodové udalosti a príjmy z medzinárodného zúčtovania.

- **Obce a ich RO o 15 198 tis. eur** – došlo k nárastu príjmov za poplatky vyberané formou školného v školských kluboch detí, v materských školách, v základných umeleckých školách a v centrách voľného času, ktoré sú stanovené vo všeobecne záväzných nariadeniach miest a obcí. Medziročne narástli aj príjmy z poplatkov v domovoch dôchodcov a v kultúrnych zariadeniach.

Platby za trhovú produkciu zaznamenali nárast oproti roku 2022 o 12,2 % (nárast o 313 945 tis. eur), išlo predovšetkým o zvýšené príjmy týchto zložiek verejnej správy:

- **Obce a ich RO o 98 850 tis. eur** - medziročný nárast príjmu z poplatku za komunálny odpad¹⁶ a drobný stavebný odpad u fyzických a právnických osôb v dôsledku zvýšených sadzieb od roku 2023. Príjmy z poplatku za komunálne odpady ako u fyzických osôb, tak pri množstevnom zbere, nepostačujú v plnej miere kryť výdavky vynaložené na zber, prepravu, separáciu a likvidáciu odpadov a čistenia na území mesta. Tieto rozdiely z väčšej časti uhrádzajú obce a mestá z ostatných vlastných príjmov. Taktiež vzrástli príjmy za predaj propagačných materiálov, kníh, poplatky za parkovné, za služby pultu centralizovanej ochrany, za služby poskytované v súvislosti organizáciou kultúrnych a športových podujatí (poskytnutie reklamného priestoru, poplatky bytového a nebytového hospodárstva, za poskytovanie sociálnych služieb (sociálny taxík) a ďalšie.
- **Valaliky Industrial Park, s. r. o. o 41 046 tis. eur** – pohľadávka voči spoločnosti Volvo Cars Slovakia, s. r. o., ktorá vznikla uzatvorením kúpnej zmluvy na pozemky pod závod budúceho investora.
- **RTVS o 32 080 tis. eur** – ide najmä o medziročný nárast pri uplatnení metodiky ESA zo strany ŠÚ SR, ktorou sa imputuje vyčíslenie hodnoty originálov zábavných, literárnych alebo umeleckých diel ako sú napríklad filmy, televízne a rozhlasové vysielanie, ktoré vo vlastnej réžii produkuje RTVS.
- **OSVS o 29 356 tis. eur** - príjmy z predaja tovaru, materiálu a služieb, z prebytočného drobného majetku.
- **JAVYS o 26 968 tis. eur** – najmä príjmy súvisiace s vyradovaním jadrových zariadení z prevádzky.
- **Verejné vysoké školy o 26 070 tis. eur** – medziročný nárast súvisí najmä s vyššími príjmami za školné a ubytovanie študentov. Taktiež došlo k nárastu príjmov za ubytovanie cudzích osôb a za prenájom nebytových priestorov v rámci podnikateľskej činnosti.
- **SZRB o 24 420 tis. eur** - príjem z poplatkov za poskytnutie finančnej záruky a za poplatky spojené s úverovou činnosťou.
- **Národná diaľničná spoločnosť, a. s. o 22 309 tis. eur** - medziročný nárast bol spôsobený najmä vplyvom vyšších príjmov za predaj elektronickej diaľničnej známky (eDZ) o 20 591 tis. eur a to z dôvodu vyššej predajnej ceny eDZ od roku 2023, kedy došlo k zvýšeniu cien diaľničných známok o 20,0 %. Nárast príjmov súvisiacich s tržbami za predaj ETC bol 15 915 tis. eur. Nárast príjmov bol eliminovaný poklesom pohľadávok z dôvodu prijatia platieb za mýto ku koncu roka 2023 a taktiež poklesom pohľadávky za predaj staveniska voči zhotoviteľovi SKANSKA SK, ktorá sa počas roka 2023 postupne započítavala.
- **Príspevkové organizácie VÚC o 19 942 tis. eur** - ide o príjmy na zabezpečenie činnosti v oblasti kultúry (organizovanie výstav, edičná činnosť múzeí, reštaurovanie), školstva, životného prostredia, pôdohospodárstva, výskumu, služieb a informatiky. PO VUC zabezpečujú najmä činnosti údržby a opravy ciest II. a III. triedy pre samosprávne kraje.
- **Príspevkové organizácie štátne o 18 139 tis. eur** – zvýšenie príjmov za predaj výrobkov, tovarov a služieb bol zaznamenaný najmä pri subjekte Slovenské národné divadlo za predaj vlastných služieb (najmä z odohratých predstavení) a z tržieb za predaj tovarov, Centrum účelových

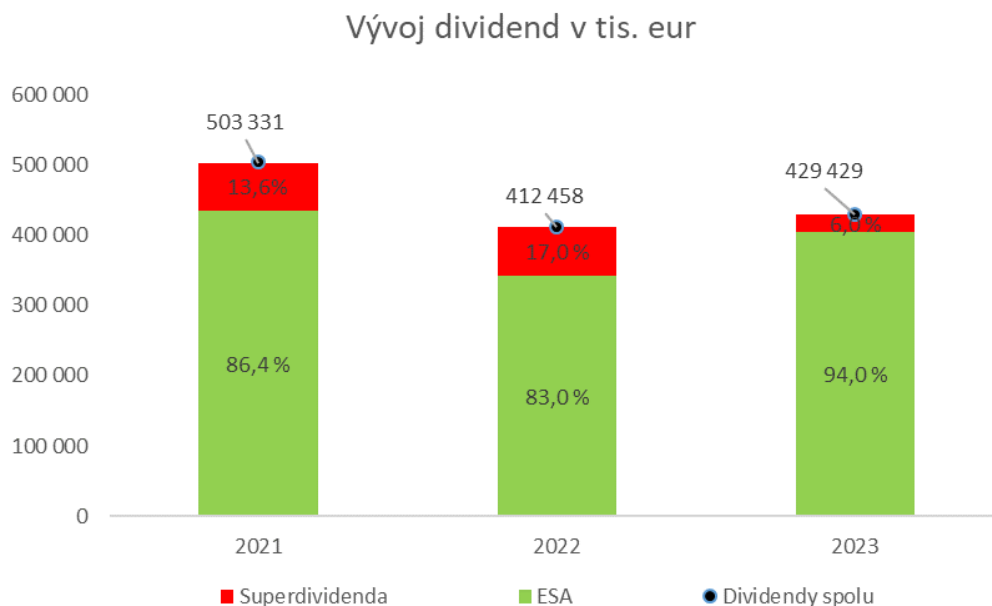
¹⁶ Podľa metodiky ESA 2010 platby za tovary a služby predávané za ekonomicky signifikantné ceny sa zaznamenávajú ako tržby.

zariadení za služby ubytovania a stravovania z dôvodu vyššieho využitia ubytovacích kapacít, Správa Národného parku Muránska planina so sídlom v Revúcej za ťažbu a predaj dreva a súvisiacich tovarov a služieb, keďže vznikli 31.3.2022 a počas predchádzajúceho roku neboli v plnej prevádzke, Slovenské národné múzeum za tržby zo vstupného, ktoré boli ovplyvnené nárastom návštevníkov o viac ako 20,0 %, zvýšenou cenou vstupného a realizáciou nových podujatí.

- **VÚC a ich RO o 15 404 tis. eur** - zvýšené príjmy z poplatkov a platieb za poskytovanie služieb v školských jedálňach, zariadeniach sociálnych služieb, z úhrad za ubytovanie žiakov v školských internátoch, za predaj knižných publikácií, prebytočného hnutel'ného majetku.
- **príspevkové organizácie obcí o 11 880 tis. eur** - poplatky za prijaté služby, ktoré platia klienti v zariadeniach pre seniorov (ubytovanie, odborné a obslužné činnosti), za terénnu a domovú opatrovateľskú službu, za réžiu zo stravného.

Dividendy verejnej správy a odvody zo zisku ako hlavný zdroj nedaňových príjmov štátneho rozpočtu nezaznamenali za sledované obdobie stabilný vývoj (Graf 3). Dôvodom tejto nestability bol hlavne vývojový trend v energetickom odvetví národného hospodárstva, v ktorom sa generuje majoritný podiel dividend (v priemere 86,0 %). Za nezanedbateľné pozitívum, ktoré možno sledovať na vývoji ESA príjmov z dividend je rast podielu ESA dividend vo vzťahu k celkovým príjmom z dividend (z 83,0 % v roku 2022 na 94,0 % v roku 2023), ktoré sú tiež výsledkom štruktúry vyplatených dividend energetickými podnikmi.

Graf 3 - Vývoj dividend v metodike ESA 2010

Medziročná zmena objemu prijatých dividend štátom a MH Manažmentom, a. s. (rast o 17 313 tis. eur) pozostávala predovšetkým z rastu ESA dividend o 18,0 % (61 764 tis. eur) a zároveň z poklesu hodnoty superdividend o 63,5 % (44 451 tis. eur). Pozitívna medziročná zmena v objeme ESA dividend v roku 2023 bola výsledkom podniku Vodohospodárska výstavba, š. p., ktorý v roku 2023 priznal celkový odvod zo zisku vo výške 152 000 tis. eur, pričom za ESA príjem bol uznaný v plnej výške. Súčasne aj priznané dividendy spoločnosťou Slovenská elektrizačná prenosová sústava, a. s., vo výške 79 338 tis. eur, boli v plnej výške uznané za ESA dividendy. Celkový rast ESA dividend čiastočne zmiernila absencia ESA dividend od SPP.

Medziročný pokles zaznamenaný na položke superdividend bol vo výške 44 451 tis. eur, pričom podiel superdividend na celkovom objeme prijatých dividend sa znížil (zo 17,0 % v roku 2022 na 6,0 % v roku 2023). Medziročný pokles superdividend bol zaznamenaný pri SPP, ktoré v roku 2023 nepriznalo žiadne dividendy. Celkový pokles superdividend čiastočne zmiernil rast superdividend priznaných Tipos, a. s. (vo výške 24 297 tis. eur), z dôvodu priznanej dividendy aj z nerozdeleného zisku minulých období.

Tabuľka 12 - Prehľad významných príjmov z dividend

v tis. eur

Kapitola štátneho rozpočtu / spoločnosť	Typ	2021 S	2022 S	2023 S	Δ(2023-2022)
Ministerstvo hospodárstva SR					
	Spolu	254 400	220 000	0	-220 000
Slovenský plynárenský priemysel, a. s.	ESA	249 510	160 817	0	-160 817
	Super	4 890	59 183	0	-59 183
	Spolu	45 697	44 839	37 091	-7 748
Západoslovenská energetika, a. s.	ESA	45 697	44 839	36 898	-7 941
	Super	0	0	193	193
	Spolu	113 071	74 777	38 784	-35 993
Stredoslovenská energetika Holding, a. s.	ESA	62 037	74 777	38 784	-35 993
	Super	51 034	0	0	0
	Spolu	33 677	29 070	10 710	-18 360
Východoslovenská energetika Holding, a. s.	ESA	25 220	23 231	9 666	-13 565
	Super	8 457	5 839	1 044	-4 795
	Spolu	2 000	1 500	1 500	0
Transpetrol, a. s.	ESA	2 000	1 500	1 500	0
	Super	0	0	0	0
	Spolu	3 000	3 000	490	-2 510
Jadrová a vyradovacia spoločnosť, a. s.	ESA	0	0	490	490
	Super	3 000	3 000	0	-3 000
Ministerstvo financií SR					
	Spolu	0	0	400	400
Slovenská záručná a rozvojová banka, a. s.	ESA	0	0	400	400
	Super	0	0	0	0
	Spolu	575	2 000	3 274	1 274
Slovenská konsolidačná, a. s.	ESA	575	0	3 274	3 274
	Super	0	2 000	0	-2 000
	Spolu	29 335	0	79 338	79 338
Slovenská elektrizačná prenosová sústava, a. s.	ESA	29 335	0	79 338	79 338
	Super	0	0	0	0
Ministerstvo cestovného ruchu a športu SR					
	Spolu	2 500	5 000	50 000	45 000
Tipos, národná lotériová spoločnosť, a. s.	ESA	2 500	5 000	25 703	20 703
	Super	0	0	24 297	24 297
Ministerstvo dopravy a výstavby SR					
	Spolu	0	0	346	346
Letisko Košice - Airport Košice, a. s.	ESA	0	0	346	346
	Super	0	0	0	0
Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR					
	Spolu	250	240	260	20
Správa služieb diplomatického zboru, a. s.	ESA	250	240	260	20
	Super	0	0	0	0

Zdroj: MF SR

Úroky

Výrazný nárast úrokov sme zaznamenali z prijatých úrokov na samostatných účtoch organizácii ústrednej správy a zo zhodnocovania zdrojov držaných na likviditnej rezerve a pri riadení likvidity štátu, ktorú riadi ARDAL. K výraznému zvýšeniu príjmov z úrokov o 138,5 % (nárast o 395 705 tis. eur) oproti predchádzajúcemu roku v podstatnej miere prispel nárast jednodňovej sterilizačnej sadzby NBS z 2,0 % na konci roka 2022 na 4,0 % v septembri 2023, čo zapríčinilo aj nárast krátkodobých úrokových sadzieb.

Granty a transfery

Medziročne zaznamenali granty a transfery nárast o 65,2 % (nárast o 2 029 928 tis. eur). Najvýznamnejší nárast predstavovali kapitálové transfery o 133,3 % (nárast o 1 476 069 tis. eur) a bežné transfery zaznamenali nárast o 27,6 % (nárast o 553 859 tis. eur). Výrazný nárast zaznamenalo aj čerpania eurofondov vrátane prostriedkov z Plánu obnovy a odolnosti o 124,1 % (nárast o 2 148 203 tis. eur). Transfery (bežné aj kapitálové), ktoré sa realizujú v rámci verejnej správy sa v sektore konsolidujú.

V rámci bežných transferov medziročne vzrástli najmä transfery:

- **Sociálnej poisťovni** medziročne vzrástol transfer zo štátneho rozpočtu o 1 056 512 tis. eur, išlo o vykrytie výdavkov predovšetkým na dôchodkové dávky.
- Výnosu dane z príjmov DPFO a zo zdrojov z príjmov z DPPO poukázaných **územnej samospráve** o 270 868 tis. eur (z toho obciam a ich RO o 195 675 tis. eur a VÚC a ich RO o 75 193 tis. eur), čo bolo spôsobené zvýšením celkového výberu dane z príjmov. V roku 2023 boli z výnosu DPFO obciam a VÚC prevedené finančné prostriedky v objeme 325 798 tis. eur vzhľadom ku kompenzácii nižšieho prevodu z výnosu DPFO zo závislej činnosti a z podnikania.
- Vzrástli aj príjmy **zdravotníckych zariadení** za lekárske výkony a poskytnutú zdravotnú starostlivosť od zdravotných poisťovní o 506 691 tis. eur.
- **ŽSR** medziročne narástli hotovostné tuzemské bežné transfery v rámci VS o 38 314 tis. eur. V roku 2023 došlo k zvýšeniu poskytnutia najmä transferu v zmysle Čiastkovej zmluvy na prevádzkovanie železničnej infraštruktúry a servisných zariadení vrátane dodatkov. Čiastková zmluva bola navýšená o 36 860 tis. eur, z toho transfer 11 988 tis. eur bol viazaný na kompenzáciu finančných dopadov súvisiacich s nárastom cien energií. Na navýšenie ostatných transferov mala vplyv prijatá dotácia z Ministerstva hospodárstva SR na kompenzáciu strát z distribúcie elektriny.
- **ZSSK** – zaznamenala medziročný nárast tuzemských bežných transferov v rámci VS o 32 227 tis. eur. V roku 2023 bola spoločnosti v súlade s Čiastkovou zmluvou pre rok 2023 k ZoDSVZ, v znení dodatkov poskytnutá úhrada za dopravné služby vo verejnom záujme a zároveň boli zo ŠR finančne vysporiadané doplatky zo Zmluvy o dopravných službách vo verejnom záujme za rok 2022 (nadkompenzácia vrátená vo výške 2 339 tis. eur pre MD SR).

Bežné transfery zo zahraničia medziročne vzrástli o 887 206 tis. eur, čo bolo spôsobené nárastom príjmov z EÚ fondov o 2 321 572 tis. eur. Podľa metodiky ESA sa príjmy a výdavky z EÚ fondov, kde konečný príjemca je mimo sektora verejnej správy vylučujú. Preto tento medziročný nárast bol čiastočne kompenzovaný vyšším vylúčením príjmových transferov z EÚ smerujúcich mimo sektor verejnej správy o 642 315 tis. eur.

Nárast výšky bežných transferov čiastočne eliminovalo zaznamenanie refundácií programu Fast – Care¹⁷ (podpora krajín, ktoré prichýlili vysídlené osoby z Ukrajiny). Refundácia, ktorá sa hotovostne realizovala v roku 2023 sa posunula akruálne do roku 2022 (vo výške 260 238 tis. eur), kedy sa uskutočnili súvisiace výdavky. Z tohto dôvodu sa medziročne znížili ESA príjmy z refundácií.

V rámci bežných transferov bol zaznamenaný aj vplyv oddlžovania Sociálnej poisťovne za pohľadávky voči zdravotníckym zariadeniam, medziročne došlo k poklesu o 100 415 tis. eur (nakoľko v roku 2023 sa nerealizovalo oddlžovanie Sociálnej poisťovne za pohľadávky voči zdravotníckym zariadeniam).

¹⁷ Fast care - (program Flexible Assistance for Territories – Flexibilná pomoc územiam) – CARE, podpora krajín a regiónov, ktoré prichýlili vysídlené osoby z Ukrajiny, ako aj o riešenie niektorých nepriaznivých hospodárskych vplyvov ruskej agresie.

V rámci prijatých kapitálových transferov medziročne vzrástli hotovostné príjmy v týchto zložkách:

- **ŽSR** vzrástli prijaté kapitálové transfery v rámci VS o 67 669 tis. eur. V roku 2023 bolo nižšie poskytnutie kapitálového transferu zo štátneho rozpočtu o 28 499 tis. eur v zmysle čiastkovej zmluvy na modernizáciu a rozvoj ŽI, ktoré však boli na druhej strane eliminované poskytnutím vyššieho objemu prostriedkov z OPII o 96 564 tis. eur (aj z dôvodu ukončenia OPII).
- **ZSSK** - v roku 2023 došlo k výraznému nárastu prijatých kapitálových transferov zo štrukturálnych fondov EÚ a ŠR o 168 066 tis. eur, čo značne posilnilo finančnú stabilitu a umožnilo realizáciu strategických investícií. Tieto transfery, určené na podporu rozvojových projektov, modernizáciu infraštruktúry a inovácie, vytvorili predpoklad pre zlepšenie kvality služieb a efektívnejšie využívanie zdrojov. Zvýšené kapitálové transfery pomohli financovať zásadné modernizačné projekty, vrátane obnovy technológií a vozového parku, čo prispelo k dlhodobej udržateľnosti a zvýšeniu konkurencieschopnosti na trhu. Tento nárast transferov tiež znamenal lepšie finančné plánovanie a väčšiu flexibilitu pri realizácii dôležitých investičných zámerov, ktoré zabezpečia dlhodobý rast a rozvoj.
- Medziročne vzrástli kapitálové transfery *príspevkovým organizáciám štátu* o 240 875 tis. eur. Podstatnú časť z tejto sumy predstavuje transfer Slovenskej agentúre životného prostredia pod kódom zdroja Plán obnovy a odolnosti v objeme 180 346 tis. eur na opatrenia na podporu čiastkovej obnovy domácností „Obnov dom“.
- **Verejné vysoké školy** prijali medziročne o 95 573 tis. eur viac finančných prostriedkov určených predovšetkým na rekonštrukcie a modernizácie budov vysokých škôl a na realizáciu projektov z oblasti vedy a výskumu.

Uznesením vlády Slovenskej republiky č. 459 z 13. septembra 2023¹⁸ bolo schválené zníženie štátnych finančných aktív v sume 151 823 tis. eur, ktoré boli poskytnuté ako návratná finančná výpomoc obciam a vyšším územným celkom v roku 2020 na kompenzáciu výpadku DPFO v dôsledku pandémie COVID-19. Toto odpustenie sa v zmysle metodike ESA 2010 zaznamenalo ako imputácia prijatého kapitálového transferu za obce vo výške 99 749 tis. eur a za VÚC vo výške 52 074 tis. eur, čo výrazne pozitívne ovplyvnilo ich prebytok v metodike ESA¹⁹.

Nárast prijatých kapitálových transferov verejnej správy bol eliminovaný znížením príjmových kapitálových transferov zdravotníckych zariadení vplyvom nižšej hodnoty oddlžovania ako v roku 2022.

Pokles bol zaznamenaný aj v hodnote preklasifikovaných príjmových kapitálových transferov. V roku 2023 sa preklasifikovali vklady do základného imania (najmä zo štátnych finančných aktív) spolu vo výške 204 319 tis. eur, čo v porovnaní s predchádzajúcim rokom predstavovalo pokles o 205 594 tis. eur, z toho najvýznamnejšie predstavoval:

- pokles vkladu do Všeobecnej zdravotnej poisťovne o 160 000 tis. eur,
- pokles vkladu do spoločnosti Valaliky Industrial Park, s. r. o 125 488 tis. eur,
- a nárast vkladu o 83 000 tis. eur do spoločnosti DMD Group, a. s.

¹⁸ Uznesenie vlády k návrhu na zníženie štátnych finančných aktív v správe Ministerstva financií Slovenskej republiky (ďalej ako „uznesenie č. 459/2023“).

¹⁹ Celkový vplyv odpustenia návratných výpomocí na verejnú správu je nulový.

2.1.2. Výdavky verejnej správy

Celkové výdavky verejnej správy v roku 2023 v metodike ESA 2010 dosiahli 59 571 577 tis. eur (48,5 % HDP). Medziročne sa celkové výdavky voči HDP zvýšili o 25,9 %, resp. o 12 239 000 tis. eur.

Tabuľka 13 - Výdavky verejnej správy (ESA 2010)

v tis. eur

	2021 S	2022 S	2023 S	2023 R	2023/2022 v %
Bežné výdavky	41 970 878	43 041 862	52 911 204	53 390 285	22,9
Kompensácie zamestnancov	11 408 561	11 935 777	13 618 928	12 151 508	14,1
- Mzdy a platy	8 150 121	8 540 694	9 812 345	8 866 707	14,9
- Sociálne príspevky zamestnávateľov	3 258 440	3 395 083	3 806 583	3 284 801	12,1
Medzispotreba	5 716 781	6 597 778	6 646 884	11 832 941	0,7
Dane	173 797	133 146	102 815	124 914	-22,8
- Iné dane z produkcie	147 816	120 564	96 591	124 914	-19,9
- Bežné dane z majetku, atď.	25 981	12 582	6 224	0	-50,5
Subvencie	1 369 152	1 196 408	4 147 372	981 172	246,7
- Dotácie do poľnohospodárstva	108 738	169 264	143 575	196 621	-15,2
- Dotácie do dopravy	287 528	322 759	329 286	280 000	2,0
- železničná doprava	0	0	880	0	0,0
- cestná doprava	270 548	310 076	321 911	274 000	3,8
- Ostatné	972 886	704 385	3 674 511	504 551	421,7
Dôchodky z majetku (Úrokové náklady)	1 099 066	1 138 939	1 428 013	1 278 237	25,4
Celkové sociálne transfery	18 455 992	19 699 456	24 420 431	22 084 772	24,0
- Sociálne dávky okrem naturálnych soc. transf.	14 971 753	15 883 949	20 129 866	17 568 384	26,7
- Aktívne opatrenia trhu práce	40 367	60 981	79 136	46 390	29,8
- Nemocenské dávky	1 131 284	1 034 378	1 039 039	1 152 959	0,5
- Dôchodkové dávky zo starob. a inv. poistenia	8 465 028	8 750 582	10 856 159	9 813 573	24,1
- Dávky v nezamestnanosti	289 840	239 211	267 491	264 155	11,8
- Štátne sociálne dávky a podpora	3 350 586	2 751 097	3 167 319	2 445 447	15,1
- na prídavok na dieťa	343 222	372 588	778 585	529 252	109,0
- pri narodení dieťaťa a prisp. rodičom	42 548	44 053	36 985	44 574	-16,0
- na rodičovský príspevok	649 854	605 724	657 272	649 018	8,5
- na dávku v hmotnej núdzi	104 554	106 746	118 038	114 876	10,6
- na peňažné príspevky na kompenzáciu	1 696 183	811 002	610 040	564 616	-24,8
- ostatné	514 225	810 984	966 399	543 111	19,2
- Platené poistné za skupiny osôb ust. zákonom	1 764 601	1 785 149	2 612 124	2 153 554	46,3
- sociálne poistenie	472 477	496 180	530 724	460 810	7,0
- zdravotné poistenie	1 292 124	1 288 969	2 081 400	1 618 069	61,5
- Naturálne sociálne transfery (zdr. zariadenia)	3 484 239	3 815 507	4 290 565	4 516 388	12,5
Ostatné bežné transfery, z toho:	3 747 529	2 340 358	2 546 761	4 936 741	8,8
- Odvody do rozpočtu EÚ	964 922	916 494	945 834	1 027 581	3,2
- Transfery NO, cirkvi, súkr. školám a pod.	601 556	637 789	773 751	636 121	21,3
- 2% z daní na verejnospošešný účel	87 190	87 993	100 870	89 286	14,6

	2021 S	2022 S	2023 S	2023 R	2023/2022 v %
Kapitálové výdavky	3 795 848	4 290 715	6 660 373	5 575 404	55,2
Kapitálové investície	3 150 958	3 440 542	4 575 574	5 098 566	33,0
- Tvorba hrubého fixného kapitálu	3 065 363	3 374 658	4 375 182	4 917 076	29,6
- Zmena st. zásob + Nadobudnutie - Úbytok cenností	99 463	38 840	149 490	235 715	284,9
- Nadobud. mínus úbytok nef. neproduk. aktív	-13 868	27 044	50 902	-54 225	88,2
Kapitálové transfery	644 890	850 173	2 084 799	476 838	145,2
Výdavky spolu	45 766 726	47 332 577	59 571 577	58 965 689	25,9
% z HDP	44,9	43,0	48,5	48,2	5,5

*Položky vyznačené kurzívou sú vykázané na hotovostnej báze z analytických dôvodov.

Zdroj: ŠÚSR, MF SR

Kompenzácie zamestnancov

V roku 2023 vzrástli kompenzácie zamestnancov o 14,1 % (nárast o 1 683 151 tis. eur). Medziročný nárast výdavkov na mzdy, platy, služobné príjmy a ostatné osobné vyrovnania ovplyvnilo predovšetkým zvýšenie plátov štátnych zamestnancov (v štátnozamestnaneckom aj služobnom pomere) a zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme o 7,0 % s účinnosťou od 1. januára 2023 a od 1. septembra 2023 o ďalších 10,0 %. Pedagogickým a odborným zamestnancom sa zvýšili platy o 10,0 % s účinnosťou od 1. januára 2023 a od 1. septembra 2023 o ďalších 12,0 %. Išlo o historicky najvyššiu valorizáciu plátov zamestnancov štátnej správy v jednom roku.

Kompenzácie zamestnancov v roku 2023 ovplyvnili aj poskytnuté tzv. stabilizačné príspevky²⁰ pre zamestnancov (t. j. zdravotníckych pracovníkov v rámci ústavnej zdravotnej starostlivosti a ambulancií záchranej zdravotnej služby) zdravotníckych zariadení v pomernej výške 39 158 tis. eur. Stabilizačné príspevky boli totiž hotovostne vyplatené v roku 2022 z kapitoly Ministerstva zdravotníctva SR vo výške 169 269 tis. eur zamestnancom zdravotníckych zariadení (z toho vo verejnej správe 118 254 tis. eur). Stabilizačný príspevok bol stanovený vo výške 5 000 eur (resp. v jeho pomernej časti podľa podmienok stanových usmernením Ministerstva zdravotníctva SR). Zdravotnícke zariadenia následne vyplátili do konca roka 2022 preddavok zdravotníckym pracovníkom (t. j. zdravotníckym pracovníkom v rámci ústavnej zdravotnej starostlivosti a ambulancií záchranej zdravotnej služby) vo výške 2 500 eur (resp. v jeho pomernej časti) a druhá časť stabilizačného príspevku bola vyplatená v decembrových mzdách s výplatným termínom v mesiaci január 2023. V zmysle dohody o poskytnutí stabilizačného príspevku sa zamestnanec zaviazal, že zotrvá v pracovnom pomere nepretržite počas troch rokov, preto výdavok zdravotníckych zariadení v sektore verejnej správy bude rozložený na obdobie rokov 2023, 2024 a 2025 v pomernej časti.

Celkovo mzdy a platy zamestnancov vo verejnej správe vzrástli oproti predchádzajúcemu roku o 1 271 651 tis. eur (o 14,9 %) a sociálne príspevky zamestnávateľov vzrástli o 411 500 tis. eur (o 12,1 %). Išlo predovšetkým o nárast výdavkov na mzdy a platy na aktuálnej báze v týchto zložkách verejnej správy (adekvátne k tomu rástli aj sociálne príspevky):

- štátne rozpočtové organizácie o 416 111 tis. eur,
- zdravotnícke zariadenia ústrednej správy o 282 120 tis. eur,
- obce a ich RO o 272 088 tis. eur,
- VÚC a ich RO o 58 719 tis. eur,
- zdravotnícke zariadenia územnej samosprávy o 37 891 tis. eur,
- verejné vysoké školy o 34 097 tis. eur,
- príspevkové organizácie VÚC o 25 744 tis. eur.

²⁰ Vláda SR uznesením č. 762/2022 schválila „Návrh na schválenie finančných prostriedkov určených na stabilizáciu zdravotníckych pracovníkov v rámci ústavnej zdravotnej starostlivosti a ambulancií záchranej zdravotnej služby prostredníctvom stabilizačného príspevku.“

K nárastu kompenzácií zamestnancov za štátne rozpočtové organizácie prispel aj nárast naturálnych miezd vo výške 72 614 tis. eur. Ide o výdavky na ošatenie, potraviny, ktoré poskytuje zamestnávateľ zamestnancovi vo forme naturálnej mzdy, príspevkov na stravovanie, cestovné náhrady, ubytovanie, používanie vlastného ošatenia, rekondičné pobyty, disciplinárne odmeny profesionálnym vojakom (vo forme vecného daru) a pod.

Medzispotreba

Spotreba tovarov a služieb v rámci verejnej správy sa medziročne zvýšila len nepatrne o 0,7 % (nárast o 49 106 tis. eur), čo bolo spôsobené predovšetkým nárastom čerpania výdavkov na energie o 214 456 tis. eur (najvýraznejšie zvýšenie výdavkov na energie zaznamenali obce a ich RO, verejné vysoké školy, VÚC a ich RO, príspevkové organizácie VÚC a samozrejme kapitoly náročné na energie z pohľadu počtu organizácií a počtu budov, napríklad Ministerstvo vnútra SR, Ministerstvo spravodlivosti SR a Ministerstvo obrany SR). Rástli aj výdavky na potraviny o 101 433 tis. eur (predovšetkým v obciach a ich RO, štátnych rozpočtových organizáciách, rozpočtových a príspevkových organizáciách VÚC a zdravotníckych zariadeniach ústredných). Zvýšenie výdavkov na medzispotrebu bolo ovplyvnené aj preradením hodnoty DPH v roku 2023 z položky platených daní o 118 670 tis. eur na samostatnú podpoložku výdavkov.²¹ Ďalej vzrástli výdavky na štandardnú a rutinnú údržbu budov, objektov alebo ich častí o 62 053 tis. eur (najmä v Národnej diaľničnej spoločnosti, ŽSR, štátnych rozpočtových organizáciách), výdavky na všeobecné služby o 94 696 tis. eur (najmä v obciach, ŽSR, zdravotníckych zariadeniach ústredných a štátnych rozpočtových organizáciách) a výdavky na špeciálne služby o 24 773 tis. eur (najmä v obciach a v ZSSK).

Najvyšší nárast výdavkov na medzispotrebu vykázali tieto subjekty/zložky verejnej správy:

- **Obce a ich RO o 173 063 tis. eur** – najvyšší nárast bol spôsobený najmä medziročným nárastom výdavkov na energie o 106 293 tis. eur z dôvodu zvýšenia cien elektrickej energie a ukončenia zazmluvnených cien plynu mnohých miest a obcí. Vyššie náklady na elektrinu či plyn sa samospráva snažila kompenzovať obmedzením vedľajších výdavkov. Medziročne narástli aj výdavky na potraviny o 58 091 tis. eur. Zvýšil sa nákup potravín z dôvodu mimoriadnej situácie - hromadný prílev cudzincov súvisiaci s vojnovým konfliktom na Ukrajine, v MŠ a ZŠ došlo k nárastu počtu stravníkov, do 30.4.2023 bolo zrušené celoplošné poskytovanie dotácie na podporu stravovacích návykov pre žiakov I. a II. stupňa základných škôl a žiakov materských škôl. Oproti roku 2022 sa zvýšili všeobecné služby o 41 769 tis. eur a špeciálne služby o 13 310 tis. eur.
- **JAVYS o 35 150 tis. eur** – medziročný nárast medzispotreby bol spôsobený hlavne preradením hodnoty DPH do medzispotreby a vyššími výdavkami na energie, všeobecné a špeciálne služby.
- **Zdravotnícke zariadenia ústrednej správy o 29 182 tis. eur** – zaznamenali nárast výdavkov najmä na obstaranie všeobecného materiálu (predovšetkým na zdravotnícky materiál) a špeciálneho materiálu, potravín a výdavky na všeobecné služby. Najviac vzrástli výdavky v univerzitných a fakultných nemocniciach.
- **Verejné vysoké školy o 25 107 tis. eur** – medziročný nárast prevažne súvisí s vyšším čerpaním finančných prostriedkov na energie a všeobecný materiál.
- **Príspevkové organizácie štátne o 19 253 tis. eur** - nárast výdavkov na energie (elektrická energia, plyn, tepelná energia) 4 429 tis. eur, na služby realizované dodávateľským spôsobom 3 537 tis. eur, na poštové a kuriérske služby 3 110 tis. eur.
- **EOSA o 17 483 tis. eur** – najviac medziročne vzrástli výdavky na obmenu núdzových zásob ropy, ktoré boli čiastočne eliminované poklesom DPH (preradenie položky DPH do medzispotreby),

Medziročný nárast výdavkov na medzispotrebu bol eliminovaný poklesom výdavkov predovšetkým v týchto dvoch zložkách:

- **Štátne rozpočtové organizácie o 383 656 tis. eur** – pokles výdavkov na medzispotrebu zaznamenal štátny rozpočet najmä na položke všeobecný materiál u Ministerstva zdravotníctva SR

²¹ Na základe novozavedenej ekonomickej klasifikácie podpoložky 637 044 – DPH od 1.1.2023.

o 201 475 tis. eur. Pokles bol spôsobený najmä nižším čerpaním výdavkov na centrálny nákup vakcín a liekov a ostatné výdavky súvisiace s COVID-19.

- **Národná diaľničná spoločnosť, a. s. o 37 142 tis. eur** – nižšie výdavky na položke oprava a údržba z dôvodu absencie zazmluvnených servisných činností s dodávateľmi (opravy sa objednávali len na aktuálne platné zmluvy), a tiež z objektívnych príčin ako sú nepriaznivé klimatické podmienky, dlhé dodacie lehoty náhradných dielov.

Dane

V roku 2023 poklesli platené dane o 22,8 % (pokles o 30 331 tis. eur). Zníženie daní bolo spôsobené predovšetkým preradením položky DPH v roku 2023 z platených daní do výdavkov na medzispotrebu. Najväčší pokles bol zaznamenaný v zdravotníckych zariadeniach ústredných, v spoločnosti JAVYS a zdravotníckych zariadeniach územnej samosprávy.

Subvencie

Celkové subvencie²² vzrástli o 246,7 %, čo predstavovalo nárast o 2 950 964 tis. eur. Najvýznamnejší nárast v roku 2023 zaznamenali ostatné subvencie o 2 970 126 tis. eur v rámci ktorých zaznamenali nárast subvencie na energopomoc a subvencie na dotácie na výrobu zelenej energie.

V roku 2023 MH SR spolu s vládou pokračovali v riešení pomoci s vysokými cenami energií pre domácnosti, verejný sektor a podnikateľské subjekty. Finančné prostriedky boli v roku 2023 poskytnuté podľa zákona č. 71/2013 Z. z. o poskytovaní dotácií v pôsobnosti MH SR v znení neskorších predpisov a Schémy pomoci podľa oddielu 2.1 Dočasného krízového rámca pre opatrenia štátnej pomoci na podporu hospodárstva v dôsledku agresie Ruska proti Ukrajine, ako aj v zmysle nariadení vlády SR.

- č. 19/2023 Z. z. na kompenzáciu dodávateľom plynu, ktorí dodávajú plyn odberateľom plynu v domácnosti, ako aj dodávateľom elektriny/plynu, ktorí dodávajú elektrinu/plyn v súvislosti s dodávkou elektriny/plynu pre malých odberateľov a pre vybraných zraniteľných odberateľov elektriny/plynu realizovanou v roku 2023,
- č. 464/2022 Z. z. na kompenzáciu príjmov pre dodávateľov tepla,
- č. 465/2022 Z. z. na kompenzáciu vybraných taríf vybraným účastníkom trhu s elektrinou.

Pomoc vo forme tzv. energodotácií ministerstvo vyplácalo priamo odberateľom energií. O kompenzácie žiadali podniky, ale i verejný sektor, ako sú samosprávy, domovy sociálnych služieb či občianske združenia.

Štatistický úrad SR zaznamenal energopomoc na základe záverov z diskusie s Eurostatom, podľa ktorej energopomoc financovaná z prostriedkov EÚ má byť aktuálne zaznamenaná do roku 2023. Celkové ESA výdavky na schémy pomoci súvisiace s nárastom cien energií v roku 2023 predstavovali objem 3 064 203 tis. eur, t. j. hotovostné čerpanie vyplatené v roku 2023 bolo v sume 2 995 076 tis. eur a v zmysle metodiky ESA 2010 navyše do roka 2023 patria aj pomoci vyplatené v roku 2024, ktoré sa vecne vzťahujú na schémy z roku 2023 (69 127 tis. eur). Výdavky na energopomoc boli čiastočne financované zo zdrojov EÚ, t. j. z iniciatívy SAFE boli zaznamenané prostriedky v roku 2023 v celkovej sume 937 000 tis. eur.

Subvencie ovplyvnili aj výdavkové subvencie štátu na zelenú energiu, ktoré sa medziročne zvýšili o 64 856 tis. eur. Ide o podporu obnoviteľných zdrojov energie a vysoko účinnej kombinovanej výroby elektriny a tepla.

Subvencie do poľnohospodárstva medziročne poklesli o 15,2 % (o 25 689 tis. eur), išlo predovšetkým o pokles platieb z Pôdohospodárskej platobnej agentúry nakoľko rozpočtové limity stanovené Ministerstvom pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR boli nižšie ako v roku 2022. Skokový rozdiel je zapríčinený tým, že v roku 2023 nedošlo k rapídному zhoršeniu pestovateľských podmienok v segmente prvovýroby, ako tomu bolo v roku 2022, z tohto dôvodu nebolo administrované krízové opatrenie na nápravu škôd spôsobených nepriaznivou poveternostnou udalosťou, ktorú možno prirovnať k prírodnej katastrofe (SUCHO 2022).

²² Subvencia predstavuje finančný príspevok vlády alebo verejno-právnej inštitúcie. Ide o platby vykonané na podporu obchodných aktivít prijemcov, ktorí nie sú zaradení v sektore verejnej správy.

Mierny nárast zaznamenali subvencie do dopravy t. j. o 2,0 % (nárast o 6 527 tis. eur), z čoho najväčšiu položku tvorila cestná doprava o 3,8 % (o 11 835 tis. eur). Nárast subvencií zaznamenali najmä VÚC o 25 372 tis. eur, z toho najmä banskobystrický o 16 410 tis. eur, nitriansky o 5 895 tis. eur, a košický samosprávny kraj o 4 812 tis. eur. Išlo najmä o transfery verejným dopravcom na vykrytie strát výkonov vo verejnom záujme pri zabezpečovaní prímestskej autobusovej dopravy a výdavky na integrovaný dopravný systém.

Úrokové náklady

V roku 2023 úrokové náklady verejného dlhu vzrástli o 25,4 %, čo predstavovalo nárast o 289 074 tis. eur oproti roku 2022. Hlavnou príčinou bol nárast krátkodobých úrokových sadzieb a nárast objemu vyemitovaných štátnych dlhopisov v roku 2023 o 5 226 900 tis. eur v nominálnej hodnote oproti roku 2022, pričom ich priemerný výnos do splatnosti (náklad) bol vyšší o približne 1,3 %.

Sociálne transfery

Sociálne transfery vzrástli o 24,0 %, čo predstavovalo nárast o 4 720 975 tis. eur. Nárast bežných transferov v Sociálnej poisťovni bol v hotovostných platbách z poistenia o 2 082 819 tis. eur vyšší, z toho:

- dôchodkové dávky zo starobného poistenia a z invalidného poistenia vzrástli o 2 049 096 tis. eur
- dávky v nezamestnanosti vzrástli o 28 280 tis. eur.
- nemocenské dávky vzrástli o 5 443 tis. eur.

Zo samostatných účtov silových zložiek bol nárast vyplatených dávok o 55 699 tis. eur, z toho:

- dôchodkové dávky zo starobného a z invalidného poistenia vzrástli o 56 481 tis. eur,
- nemocenské dávky poklesli o 782 tis. eur.

Celkovo dôchodkové dávky zo starobného a invalidného poistenia sa zvýšili o 24,1 % (nárast o 2 105 577 tis. eur), dávky v nezamestnanosti vzrástli o 11,8 % (nárast o 28 280 tis. eur) nemocenské dávky v roku 2023 vzrástli o 0,5 % (nárast o 4 661 tis. eur). Významný nárast dôchodkových dávok bol spôsobený mimoriadnou valorizáciou²³, kedy sa od 1. júla 2023 zvýšili všetky dôchodkové dávky o 10,6 % a zároveň došlo aj k zvýšeniu minimálnych dôchodkov.

Vyplácané štátne sociálne dávky medziročne vzrástli o 15,1 % (nárast o 416 222 tis. eur), z toho najvýraznejší vplyv mali dávky:

- suma prídavkov na dieťa sa zvýšila o 109,0 % (nárast o 405 997 tis. eur) predovšetkým z dôvodu zvýšenia mesačného prídavku od 1. januára 2023 zo sumy 30 eur na sumu 60 eur. A zároveň sa vyplácal aj jednorazový príspevok pre dieťa vo výške 110 eur (vyplácal sa za kalendárny mesiac, v ktorom nezaopatrené dieťa prvýkrát nastúpilo do prvého ročníka základnej školy),
- Suma vyplatených rodičovských príspevkov sa medziročne zvýšila o 8,5 % (nárast o 51 548 tis. eur), išlo predovšetkým o zvýšenie mesačného prídavku od 1. augusta 2023, a to zo sumy 301,00 eur na sumu 345,20 eur (ak oprávnená osoba nemala nárok na materské na dieťa, na ktoré si uplatnila nárok na rodičovský príspevok) a zo sumy 412,60 eur na sumu 473,30 eur (ak oprávnená osoba mala nárok na materské na dieťa, na ktoré si uplatnila nárok na rodičovský príspevok),
- peňažné príspevky na kompenzáciu zaznamenali medziročný pokles o 24,8 % (pokles o 200 962 tis. eur). Prostriedky sa realizovali najmä v kapitole Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR na podporu aktívnej politiky na trhu práce a podporu udržania zamestnanosti. Aj napriek zvýšeniu niektorých druhov príspevkov na kompenzáciu ŤZP od 1. augusta 2023²⁴ (napr. určenie maximálnej výšky príspevku na kúpu osobného motorového vozidla zo sumy 6 638,79 eur na 13 277,58 eur, príspevku na kúpu osobného motorového vozidla s automatickou prevodovkou zo sumy 8 298,48 eur na 16 596,96 eur a príspevku na úpravu bytu a rodinného domu

²³ V súvislosti s novelou zákona č. 43/2004 Z. z. o starobnom dôchodkovom sporení a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony.

²⁴ S účinnosťou od 1. augusta 2023 boli v nadväznosti na zákon č. 295/2023 Z. z., ktorým bol novelizovaný zákon č. 447/2008 Z. z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu sociálnych dôsledkov ťažkého zdravotného postihnutia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, upravené výšky niektorých peňažných príspevkov na kompenzáciu a niektoré podmienky poskytovania peňažných príspevkov na kompenzáciu.

zo sumy 6 638,79 eur na 13 277,58 eur a pod.) došlo medziročne k poklesu vyplatených príspevkov. Išlo o ukončenie čerpania národného projektu „Prvá pomoc“ (v rámci podprogramu 06G04: čerpaná suma sa týkala vyplatenia výdavkov kapitoly MPSVR SR na národný projekt „Prvá pomoc“, ktorý súvisel s opatreniami prijatými na zmiernenie negatívnych následkov ochorenia COVID-19),

- suma dávok v hmotnej núdzi sa zvýšila o 10,6 % (nárast o 11 292 tis. eur) predovšetkým z dôvodu, že od 1. januára 2023 došlo k zvýšeniu súm dávky v hmotnej núdzi. Zároveň z kapitoly Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR boli poskytnuté prostriedky na dofinancovanie dávky v hmotnej núdzi, dotácie na stravu dieťaťa v hmotnej núdzi, dotácie na školské potreby pre dieťa v hmotnej núdzi, príspevku na starostlivosť o dieťa a príspevkov na náhradnú starostlivosť pre odídencov z Ukrajiny,
- ostatné štátne sociálne dávky sa medziročne zvýšili o 19,2 % (nárast o 155 415 tis. eur) – išlo najmä o ostatné dávky poskytnuté štátom, išlo predovšetkým o dávky z kapitoly Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR a najväčší nárast zaznamenalo vyplatenie 13. dôchodkov, ktoré sa vyplácajú v zmysle zákona č. 296/2020 Z. z. o 13. dôchodku a o zmene a doplnení niektorých zákonov (v roku 2023 bol 13. dôchodok vyplatený dvakrát, napr. poberateľ dôchodku mal nárok na 13. dôchodok v roku 2023 druhýkrát v mesiaci december v jednotnej sume 300 eur).

Platené poistné za skupiny osôb ustanovené zákonom (napr. dôchodca, evidovaný uchádzač o zamestnanie, matka na materskej dovolenke, študent alebo nezaopatrené dieťa) vzrástli o 46,3 % (nárast o 826 975 tis. eur), z toho:

- výrazný medziročný nárast zaznamenala kapitola Ministerstva zdravotníctva SR o 792 431 tis. eur, išlo predovšetkým o dofinancovanie prostredníctvom poistného plateného štátom vyplývajúce z reálnych výdavkov zdravotnej starostlivosti a zároveň sa zabezpečila stabilizácia finančnej situácie Všeobecnej zdravotnej poisťovne, a. s. pre rok 2023 (z toho bolo z kapitoly Všeobecná pokladničná správa povolené prekročenie limitu výdavkov v sume 316 331 tis. eur),
- v kapitole Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR o 22 563 tis. eur a kapitole Ministerstva obrany SR o 11 338 tis. eur.

Naturálne sociálne transfery vzrástli o 12,5 % (nárast o 475 058 tis. eur), ide o platby poskytovateľom zdravotnej starostlivosti, lekárňam a voči optikám a výdajniam liekov a zdravotníckych potrieb vrátane úhrad poisťovcom²⁵ za lieky, zdravotnícke pomôcky, dietetické potraviny a taktiež úhrada nákladov pre Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou za poskytnutú zdravotnú starostlivosť poisťovcom verejného zdravotného poistenia v iných členských štátoch Európskej únie.

Ostatné bežné transfery

Ostatné bežné transfery zaznamenali medziročný nárast o 8,8 % (nárast o 206 403 tis. eur). Rovnako ako v prípade príjmov, transfery, ktoré sa realizujú v rámci verejnej správy sa v sektore navzájom konsolidujú a rovnako sa vylučujú aj výdavky z EÚ zdrojov, kde konečný príjemca je mimo sektora verejnej správy.

Najvyšší nárast hotovostných výdavkov na bežné transfery v rámci verejnej správy vykázali tieto zložky verejnej správy:

- **Štátne rozpočtové organizácie o 592 964 tis. eur** – najvyšší nárast hotovostných výdavkov bol na položke transfery Sociálnej poisťovni a zdravotným poisťovniam v objeme 1 064 774 tis. eur, druhý najväčší nárast bol pri transferoch obciam v sume 560 641 tis. eur, tieto nárasty boli kompenzované medziročným poklesom transferu rozpočtovým organizáciám v objeme 866 648 tis. eur.
- **Obce a ich RO o 87 818 tis. eur** – najvyšší nárast zaznamenali transfery dopravným podnikom o 32 848 tis. eur, príspevkovým organizáciám o 29 803 tis. eur a obciam na úhradu nákladov preneseného výkonu štátnej správy o 16 337 tis. eur.

²⁵ Sa uvádzajú doplatky poistenca za lieky, zdravotnícke pomôcky a dietetické potraviny podľa § 6 ods. 1 písm. s) zákona č. 581/2004 Z. z. a podľa § 87a až 87d zákona č. 363/2011 Z. z.

- **Sociálna poisťovňa** – však zaznamenala medziročný pokles v poskytnutých bežných transferoch o 18 621 tis. eur, išlo o poskytovanie podpory a vrátenie časti podpory/podpory v čase skrátenej práce (tzv. trvalý kurzarbeit²⁶).
- **Všeobecná zdravotná poisťovňa, a. s.** – vykázala taktiež pokles o 42 117 tis. eur, išlo predovšetkým o transfery, resp. príspevky poskytované na činnosť týchto úradov - Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou, Národné centrum zdravotníckych informácií, Národný inštitút pre hodnotu a technológie v zdravotníctve a pre Operačné stredisko záchranej zdravotnej služby SR. Z dôvodu legislatívnej zmeny, ktorou došlo k zmene termínu vyplácania každoročného príspevku na činnosť úradu od zdravotných poisťovní. Príspevok poukazovaný na účet úradu do 20. decembra kalendárneho roka na nasledujúci kalendárny rok sa zmenil na platbu do 20. januára daného roka počnúc rokom 2024.

Na bežných transferoch sa podľa metodiky ESA zaznamenávajú aj platby zdravotných poisťovní zdravotníckym zariadeniam za poskytovanie zdravotnej starostlivosti a lekárske výkony, ktoré medziročne vzrástli o 500 691 tis. eur.

Kapitálové výdavky

Oproti predchádzajúcemu roku vzrástli o 55,2 % (nárast o 2 369 658 tis. eur) najmä z dôvodu nárastu kapitálových transferov o 1 234 626 tis. eur. Za kapitálový transfer sa považuje aj darovanie vojenskej techniky OS SR na Ukrajinu v celkovej sume 1 084 434 tis. eur, pričom vplyv tohto výdavku na saldo verejnej správy bol eliminovaný pozitívnym vplyvom príjmu z „predaja kapitálových aktív“ v rovnakej výške, t. j. vplyv darovania vojenskej techniky mal neutrálny vplyv na saldo verejnej správy v metodike ESA.

Nárast kapitálových transferov bol čiastočne eliminovaný poklesom preklasifikovaných vkladov do základného imania. Zo štátnych finančných aktív sa v roku 2023 preklasifikovali výdavkové vklady do základného imania spolu vo výške 204 319 tis. eur, čo v porovnaní s predchádzajúcim rokom predstavovalo pokles o 205 594 tis. eur, z toho najvýznamnejšie vklady predstavovali:

- pokles vkladu do Všeobecnej zdravotnej poisťovne o 160 000 tis. eur,
- pokles vkladu do spoločnosti Valaliky Industrial Park, s. r. o 125 488 tis. eur,
- nárast vkladu o 83 000 tis. eur do spoločnosti DMD Group, a. s.

Na zníženie kapitálových transferov vplývala aj nižšia hodnota oddlžovania ako bola v roku 2022. Zo štátnych finančných aktív sa poskytlo spolu o 235 524 tis. eur menej na oddlžovanie záväzkov zdravotníckych zariadení voči Sociálnej poisťovni a záväzkov voči ostatným veriteľom ako v roku 2022 (nakoľko v roku 2023 došlo iba k oddlženiu ostatných veriteľov v sume 83 389 tis. eur).

V roku 2023 sa obciam a VÚC odpustila poskytnutá návratná finančná výpomoc spolu vo výške 151 823 tis. eur, ktorou sa kompenzoval výpadok DPFO v roku 2020 v dôsledku pandémie COVID-19. Toto odpustenie sa v zmysle metodiky ESA 2010 zaznamenalo v štátnych finančných aktívach ako imputácia poskytnutého kapitálového transferu (obciam vo výške 99 749 tis. eur a VÚC vo výške 52 074 tis. eur), čo výrazne negatívne ovplyvnilo ESA saldo v štátnych finančných aktívach. Tento negatívny vplyv bol eliminovaný v rovnakej výške zaznamenaním prijatého kapitálového transferu v územnej samospráve.

Najvyšší nárast hotovostných výdavkov na kapitálové transfery vykázali tieto zložky verejnej správy:

- **Štátne rozpočtové organizácie o 1 533 904 tis. eur** – najvyšší nárast hotovostných výdavkov zaznamenali transfery obciam v objeme 360 470 tis. eur, príspevkovým organizáciám 303 157 tis. eur, VUC 271 981 tis. eur, dopravným podnikom 170 637 tis. eur a ŽSSK, a. s. 168 116 tis. eur.

²⁶ Od 1.1.2022 sa v zmysle zákona č. 215/2021 Z. z. o podpore v čase skrátenej práce a o zmene a doplnení niektorých zákonov začala poskytovať podpora, ktorá zabezpečuje pokrytie čiastočných nákladov zamestnávateľa na náhradu mzdy zamestnanca, ak došlo k obmedzeniu činnosti zamestnávateľa vplyvom vonkajšieho faktora. Vyplácanie tejto podpory sa realizuje prostredníctvom Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR.

- **Verejné vysoké školy – o 46 754 tis. eur** – medziročný nárast je spôsobený najmä transferom Slovenskej technickej univerzity Univerzite Komenského z dôvodu prerozdelenia finančných prostriedkov z projektu ACCORD, kde STU je hlavným riešiteľom projektu a Univerzita Komenského spoluriešiteľom.
- **Štátne fondy o 30 564 tis. eur** – medziročný nárast je spôsobený predovšetkým vyšším transferom Environmentálneho fondu obciam určeným na financovanie budovania verejných vodovodov, kanalizácií, čističiek odpadových vôd a zateplovanie verejných budov. Taktiež došlo k vyššiemu transferu Národného jadrového fondu JAVYS-u v súvislosti s vyradovaním jadrovej elektrárne JE A1 a s nakladaním s rádioaktívnym odpadom.

Výdavky na obstaranie kapitálových aktív vzrástli oproti roku 2022 o 33,0 % (nárast o 1 135 032 tis. eur). Najvyšší nárast hotovostných výdavkov na nové investície vykázali tieto subjekty/zložky verejnej správy:

- **Obce a ich RO o 387 068 tis. eur** – najviac investičných výdavkov bolo alokovaných do realizácie nových stavieb, do rekonštrukcie a modernizácie, do obstarania prevádzkových strojov, prístrojov, nákladných vozidiel a dopravných pracovných strojov.
- **VÚC a ich RO o 372 738 tis. eur** – zvýšený objem kapitálových výdavkov smeroval najviac do rekonštrukcie mostov a ciest na cestách II. a III. triedy, rekonštrukcie stavebných objektov, škôl a školských zariadení, zariadení DSS, internátov, do výstavby cyklistických prístreškov a v menšom objeme do rekonštrukcie interiérov a exteriérov, debarierizácii priestorov, stavebných úprav vyplývajúcich z legislatívy, na odstraňovanie havarijných situácií, nákup softvéru a hardvéru a iné operatívne akcie.
- **Štátne rozpočtové organizácie o 250 139 tis. eur** – najväčší nárast bol zaznamenaný vo výdavkoch kapitoly Ministerstva obrany SR na špeciálne stroje – vojenské zariadenia a Ministerstva vnútra SR na špeciálne zariadenia. Medziročne narástli aj výdavky kapitoly Ministerstva dopravy SR o 123 877 tis. eur na rekonštrukciu a modernizáciu stavieb.
- **ZSSK o 213 824 tis. eur** – na medziročný nárast investícií mali výdavky na projekty modernizácie vozového parku - zmodernizované električky na TEŽ, ukončená dodávka sedemnástich nových a 35- ich modernizovaných vozňov pre stredné a východné Slovensko, obstaranie a dodanie deväť kusov elektrických jednotiek a troch nových poschodových elektrických jednotiek pre frekventované trate západného Slovenska a obstaranie pätnástich kusov HV v rámci projektu modernizácia železničných koľajových vozidiel. Ďalšie investície smerovali do ukončených projektov výstavby stredísk Technicko-hygienická údržba ŽKV Nové Zámky, Zvolen a Humenné a na rekonštrukciu koľajisk a trakčného vedenia.
- **ŽSR o 144 660 tis. eur** – vyššími investíciami boli modernizované komponenty železničnej infraštruktúry – železničné stanice, železničný spodok, železničný zvršok, trakčné vedenie, zabezpečovacie zariadenia, oporné múry a výstavba železničných mostov v rámci projektov modernizácie železničných tratí.
- **Dopravné podniky o 139 058 tis. eur** – investície v zvýšenej miere smerovali do rekonštrukcie, modernizácie a výstavby prístreškov verejnej osobnej dopravy, modernizácie údržbových základní (Krasňany a Jurajov dvor), modernizácie a výstavby trolejbusových tratí, modernizácia označníkov na zastávkach, stavebných prác na Vajnorskej radiále, modernizácie informačných, komunikačných, tarifných a dispečerských systémov v rámci projektu "Informatizácia MHD Žilina" a do modernizácie a dobudovania existujúcej údržbovej základne trolejbusov (projekt DEPO). K nárastu výdavkov na obstaranie kapitálových aktív prispel aj nákup vodíkových a CNG autobusov, elektrobusev, trolejbusov a obstaranie dráhových vozidiel (električky).
- **Národná diaľničná spoločnosť o 136 699 tis. eur** – zaznamenala medziročný nárast o 136 659 tis. eur. Z toho nárast 71 290 tis. eur na projekte D1/0920 Hubová - Ivachnová, nárast 39 431 tis. eur na projekte R2/1665 Šaca - Košické Oľšany, II. úsek, nárast 24 813 tis. eur na projekte R2/1979 Kriváň - Lovinobaňa (Kriváň - Mýtna), nárast 9 070 tis. eur na projekte D3/1997 Žilina Brodno - Kysucké Nové Mesto, privádzač a naopak pokles 16 197 tis. eur na projekte D1/0166 Hričovské Podhradie - Lietavská Lúčka.

2.2.Štrukturálne saldo, cyklická zložka a jednorazové vplyvy

Štrukturálne saldo predstavuje analytický ukazovateľ, ktorým sa hodnotí fiškálna politika krajiny. Štrukturálne saldo analyticky očisťuje nominálne saldo o vplyv ekonomického cyklu a jednorazové a dočasné efekty. Vývoj štrukturálneho salda predstavuje jeden z kľúčových ukazovateľov pri hodnotení súladu s európskymi a národnými fiškálnymi pravidlami.²⁷

Štrukturálne saldo dosiahlo v roku 2023 hodnotu **-3,1 % HDP**. Medziročná zmena štrukturálneho salda oproti úrovni z roku 2022 zodpovedá výraznej expanzii na úrovni 1,9 p. b. HDP. Do tejto expanzie nevstupujú výrazné kompenzačné schémy spojené s energopomocou, keďže tie sa v rámci jednorazových a dočasných opatrení očisťujú. Rast štrukturálneho salda spôsobili rôzne opatrenia trvalého charakteru ako napríklad dvojité valorizácie miezd zamestnancov verejnej správy, navýšenie dôchodkov, podpora rodinnej politiky, či skokový rast miezd v zdravotníctve.

Tabuľka 14 - Výpočet štrukturálneho salda a konsolidačného úsilia (ESA 2010) v % HDP

	2021	2022	2023
1. Saldo verejnej správy podľa ESA 2010*	-5,1	-1,7	-5,2
2. Cyklická zložka	0,1	0,1	-0,2
3. Jednorazové a dočasné vplyvy	-3,1	-0,6	-1,9
4. Štrukturálne saldo verejnej správy (1-2-3)	-1,5	-1,2	-3,1
5. Konsolidačné úsilie (medziročná zmena 4)	1,0	0,3	-1,9

* V súlade s údajmi pre jesennú notifikáciu Eurostatu z októbra 2024.

Zdroj: MF SR

Výpočet štrukturálneho salda predpokladá očistenie nominálneho salda o dva základné komponenty – **cyklickú zložku a jednorazové vplyvy**. Cyklická zložka predstavuje vplyv ekonomického cyklu na štrukturálne saldo. Cieľom úpravy nominálneho salda je vyjadriť reakciu príjmov a výdavkov verejných financií na zmeny v produkčnej medzere. Veľkosť cyklickej zložky závisí od veľkosti produkčnej medzery a od elasticít vybraných príjmových a výdavkových kategórií, ktoré reagujú na výkyvy v ekonomickej aktivite. Prípadné prehrievanie alebo podchladenie ekonomiky tak môže zásadne vplyvať na výsledné štrukturálne saldo verejnej správy. V roku 2023 ekonomika oproti predošlému roku sa dostala mierne pod svoj potenciál. Cyklický vývoj tak v roku 2023 mal mierne pozitívny vplyv na štrukturálne saldo verejnej správy vo výške 0,2 % HDP.

Druhý komponent, o ktorý sa očisťuje nominálne saldo, sú jednorazové a dočasné vplyvy. Táto položka predstavuje príjmy alebo výdavky verejnej správy bez trvalého alebo opakujúceho sa charakteru. Sledujú sa vzniknuté okolnosti s časovo obmedzeným vplyvom na saldo verejnej správy. Pre účely súhrnnej výročnej správy používa Ministerstvo financií SR princípy vychádzajúce predovšetkým z národnej metodiky MF SR.²⁸ Jednorazové opatrenia boli zaznamenaná za rok 2021 až 2023. Najväčšia časť bola vyvolaná pandémiou COVID-19, a vysokými cenami energií, v menšej miere to boli výdavky spojené s vojnou na Ukrajine.

Tabuľka 15 - Jednorazové opatrenia (ESA 2010) v mil. eur

	2021	2022	2023
Čistý vplyv opatrení spojené s pandémiou COVID-19 (očistené o EU fondy)	-3 004	-698	-91
Čistý vplyv výdavkov vyvolaných vojnou na Ukrajine (znížený o preplatenie z EU fondov)		-107	-108
Čistý vplyv schém podpory súvisiacich z vysokými cenami energií (znížený o preplatenie z EU fondov)		-468	-2 167
Dočasné príjmy z nariadenia EÚ ohľadom nadmerných ziskov		412	-
Cenové stropy pre výrobcov elektrickej energie			30
Špeciálny odvod do EÚ - podhodnotené preclievanie tovaru z III. krajín	-277		
Platba DPH koncesionára stavby D4/R7	130		
Spolu	-3 152	-647	-2 336

Zdroj: MF SR

²⁷ Pre účely súhrnnej výročnej správy používa MF SR údaje z jesennej notifikácie Eurostatu. Odhad cyklickej zložky vychádza z produkčnej medzery na základe najaktuálnejšej prognózy MF SR schválenej výborom pre makroekonomické prognózy. Odhad jednorazových a dočasných opatrení vychádza primárne z národnej metodiky MF SR.

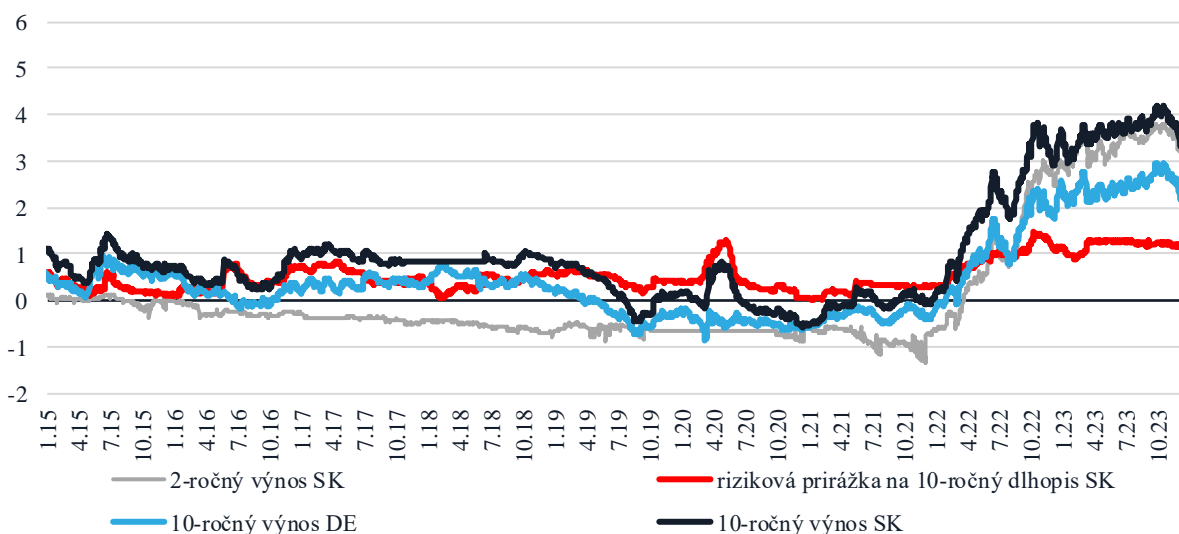
²⁸ Metodika na identifikáciu jednorazových a dočasných opatrení MF SR je dostupná tu: <https://www.mfsr.sk/sk/financie/institut-financnej-politiky/publikacie-ifp/manualy/jednorazove-vplyvy.html>

2.3. Vyhodnotenie plnenia cieľov stratégie riadenia štátneho dlhu

Vývoj svetovej ekonomiky a finančných trhov bol aj v roku 2023 ovplyvnený pokračujúcimi silnými ekonomickými a geopolitickými šokmi z predchádzajúcich období. Ekonomiky však pozitívne prekvapili svojou odolnosťou voči týmto šokom. Vojenská agresia Ruska proti Ukrajine a jej ekonomické dôsledky naďalej ovplyvňovali ceny energetických komodít a poľnohospodárskych plodín a vytvárali pokračujúce inflačné tlaky, ktoré sa prejavili najmä v Európe, ale aj v USA. Situácia sa v priebehu roka však začala postupne stabilizovať. Spoločné úsilie európskych krajín v diverzifikácii zdrojov energie a znižovaní závislosti od ruského plynu a ropy prispelo k zmierneniu energetického šoku a k poklesu cien komodít, pričom cena jednoročného future kontraktu obchodovaného na Amsterdamskej burze počas roku poklesla približne o polovicu. Napriek tomu však inflácia prekonávala historické štandardy a cieľ stanovený centrálnymi bankami. Sprísňovanie menovej politiky preto naďalej pokračovalo a základné úrokové sadzby prepisovali niekoľkoročné historické maximá na čele s americkým FEDom so sadzbou 5,3 % - 5,5 % s ECB v tesnom závесе so sadzbou pre hlavné refinančné operácie na úrovni 4,5 %. Jeden z najrýchlejších cyklov sprísňovania menovej politiky si však vyžiadal svoju daň v podobe odkrytia trhlin v stabilite finančného systému. Marcový kolaps americkej Silicon Valley Bank nasledovaný pádom švajčiarskej Credit Suisse vyvolal krátkodobú paniku na finančných trhoch. Ďalšie otrasy finančného systému sa však podarilo odvrátiť aj vďaka rýchlemu zásahu dohliadajúcich autorít, vďaka čomu sa podarilo obnoviť stabilitu na finančných trhoch. Tie sa v roku 2023 vrátili k solídnym dvojciferným rastom naprieč Európou aj v USA posilnené očakávaniami z nastupujúceho oživenia svetovej ekonomiky a poklesu úrokových sadzieb v nasledujúcom období.

Vývoj na dlhopisovom trhu na Slovensku zostal poznačený blízkosťou vojenského konfliktu v Ukrajine ako aj politickou nestabilitou a rastúcimi deficitmi verejných financií. Priemerný výnos 10-ročného slovenského dlhopisu sa pohyboval na úrovni približne 3,7 % p. a. s rizikovou prirážkou oproti nemeckému dlhopisu s rovnakou splatnosťou vo výške približne 120 bázických bodov. Výnosom aj veľkosťou rizikovej prirážky sa Slovensko v závere roka začalo približovať ku krajinám investormi dlhodobo považovanými za rizikových dlžníkov ako Grécko či Cyprus. Pokračujúce sprísňovanie menovej politiky a sťahovanie prebytočnej likvidity centrálnymi bankami tak ukončili obdobie priaznivo nízkych nákladov dlhového financovania.

Graf 4 - Výnosy vybraných slovenských vládnych dlhopisov a riziková prirážka voči nemeckým 10-ročným štátnym dlhopisom (v % a p. b.)

Zdroj: Bloomberg

2.3.1. Vyhodnotenie plnenia cieľov stratégie riadenia štátneho dlhu

V rámci stratégie riadenia štátneho dlhu sú stanovené kvantitatívne limity pre refinančné a úrokové riziko. Cieľom riadenia dlhu je dosiahnutie tesného priblíženia sa k stanoveným hodnotám, resp. udržanie parametrov dlhu čo najbližšie k stanoveným hodnotám.

- Hodnota **refinančného rizika** kumulatívnej splatnosti aktív a pasív do jedného roka bola stanovená na úrovni 20,0 % kumulatívnej splatnosti aktív a pasív splatných **do jedného roka** ku celkovému kumulatívne saldu aktív a pasív. Hodnota tohto kritéria ku koncu roka 2023 medziročne narastla z hodnoty 18,1 % vykazanej ku koncu roka 2022 na úroveň 19,0 %. Hodnota refinančného rizika kumulatívnej splatnosti aktív a pasív **do piatich rokov** bola stanovená na úrovni 55,0 % kumulatívnej splatnosti aktív a pasív splatných do piatich rokov ku celkovému kumulatívne saldu aktív a pasív. Hodnota tohto kritéria bola približne 43,4 % na konci roka 2023. V porovnaní s rovnakým obdobím predošlého roka došlo k nárastu z hodnoty 46,0 %.
- Hodnota úrokového rizika kumulatívnej refixácie aktív a pasív do jedného roka bola stanovená na úrovni 25,0 % kumulatívnej splatnosti aktív a pasív refixovaných do jedného roka ku celkovému kumulatívne saldu aktív a pasív. Hodnota tohto kritéria bola na úrovni 19,0 % ku koncu roka 2023 (18,1 % ku koncu roka 2022). Hodnota úrokového rizika kumulatívnej refixácie aktív a pasív do piatich rokov bola stanovená na úrovni 55,0 % kumulatívnej splatnosti aktív a pasív refixovaných do piatich rokov ku celkovému kumulatívne saldu aktív a pasív. Hodnota tohto kritéria bola na úrovni 43,4 % ku koncu roka 2023 (46,0 % ku koncu roka 2022).
- V roku 2023 boli otvorené tri nové línie dlhopisov so splatnosťami 10, 12 a 20 rokov. Dlhopis so splatnosťou v roku 2033 bol predaný prostredníctvom syndikátu vybraných primárnych dealerov s kupónovým výnosom 3,625 % v menovitej hodnote 2,0 mld. eur, dlhopis so splatnosťou v roku 2035 bol predaný prostredníctvom syndikátu vybraných primárnych dealerov s kupónovým výnosom 3,750 % v menovitej hodnote 2,0 mld. eur a dlhopis so splatnosťou v roku 2043 bol predaný prostredníctvom syndikátu vybraných primárnych dealerov s kupónovým výnosom 4,000 % v menovitej hodnote 1,5 mld. euro. Všetky tieto dlhopisy boli tiež predávané formou aukčného predaja.
- K 31.12.2023 malo MF SR „živých“ celkovo 29 emisií (z toho 3 emisie registrované v zahraničí). Okrem meny EUR boli k ultimu roka 2023 emitované slovenské štátne dlhopisy aj v mene NOK.

2.3.2. Riadenie štátneho dlhu v roku 2023

Agentúra pre riadenie dlhu a likvidity emitovala v mene MF SR v roku 2023 dlhopisy v celkovej hodnote 10 442 100 tis. eur, pričom vydala dlhopisy denominované len v mene EUR s fixnou úrokovou sadzbou s priemernou splatnosťou 11,7 roka. V roku 2023 neboli vydané žiadne štátne pokladničné poukážky. Okrem cenných papierov boli na krytie dlhu prijaté úvery v nominálnej hodnote 20 000 tis. eur s priemernou váženou úrokovou sadzbou 3,34 % a s priemernou váženou splatnosťou 8,0 rokov.

Nasledujúca tabuľka prezentuje základné kvantitatívne parametre riadenia štátneho dlhu v roku 2023. Štruktúra tabuľky obsahuje priemernú úrokovú sadzbu a splatnosť pri novom vydanom (emitovanom) dlhu.

Tabuľka 16 - Štátny dlh realizovaný v roku 2023 v tis. eur

Typ cenného papiera	Nominálna hodnota	Priemerný úrok / prirážka (ŠD float)	Priemerná splatnosť (rok)	Typ kupónovej sadzby
ŠD fix	10 442 100	3,75%	11,7	fixná
ŠD float	0	-	-	-
ŠPP	0	-	-	-
Úvery	20 000	3,34%	8,0	fixná
Dlh spolu	10 462 100	-	-	-
ŠD spätný odkup (2023)	422 700	-	-	-
Dlh upravený o spätný odkup	10 039 400	-	-	-

Zdroj: IFP

Štruktúra prezentovaných priemerných úrokov (nákladov) a splatností zodpovedá jednotlivým druhom cenných papierov, ktoré boli v rámci svojej kategórie agregované. „ŠD fix“ označuje dlhopis s pevnou úrokovou sadzbou, „ŠD float“ dlhopis s plávajúcou úrokovou sadzbou, kde náklad tvorí meniacia sa sadzba

(6M EURIBOR) a prirážka. „ŠD spätný odkup“ označujú predčasné umorenie štátnych dlhopisov pôvodne splatných v neskoršom období. Tieto transakcie fakticky môžu znížiť dlh ku koncu roka 2023 resp. v priebehu roka 2023. Vážená priemerná úroková sadzba všetkých dlhopisov „živých“ ku koncu roka 2023 sa zvýšila približne o 0,32 p. b. oproti roku 2022, a to na úroveň 1,98 %.

2.4. Limit verejných výdavkov v roku 2023

Súčasťou súhrnnej výročnej správy podľa zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy majú byť aj údaje o plnení limitu verejných výdavkov. Limit verejných výdavkov je legislatívne ukotvený v zákone o rozpočtovej zodpovednosti, pričom postup pri určení limitu verejných výdavkov ustanovujú rozpočtové pravidlá pre verejnú správu.

Pre rok 2023 bol limit verejných výdavkov ustanovený v sume 41 321 154 tis. eur zákonom č. 526/2022 Z. z. o štátnom rozpočte na rok 2023, ktorý bol v Národnej rade SR schválený 22. decembra 2022. Zároveň bol limit verejných výdavkov určený Radou pre rozpočtovú zodpovednosť na rok 2023 v sume 41 321 154 tis. eur predložený 22. decembra 2022 do Národnej rady SR a schválený v Národnej rade SR 1. februára 2023.

V súlade s nariadením Rady (ES) č. 1467/97 bola aj pre rok 2023 na európskej úrovni aktivovaná všeobecná úniková doložka. Podľa § 30aa rozpočtových pravidiel, ak je aktivovaná všeobecná úniková doložka a rozpočet verejnej správy je predložený národnej rade a limit verejných výdavkov nie je národnou radou schválený, vláda informuje národnú radu o vzťahu schváleného limitu verejných výdavkov k rozpočtu verejnej správy do 30 dní po schválení limitu verejných výdavkov. Vláda 25. januára 2023 schválila informáciu o vzťahu schváleného limitu verejných výdavkov k rozpočtu verejnej správy na roky 2023 a 2025, pričom o uvedenom informovala Národnú radu SR.

Keďže pre rok 2023 bola aktivovaná všeobecná úniková doložka, vláda nebola povinná realizovať rozpočet verejnej správy v súlade s limitom verejných výdavkov. Z tohto dôvodu aj hodnotenie plnenia limitu verejných výdavkov za rok 2023, ktoré vykonala Rada pre rozpočtovú zodpovednosť (ďalej ako „rada“) podľa §30aa zákona o rozpočtových pravidlách v júni 2024, má informatívny charakter o vplyve výdavkov spadajúcich pod limit na dlhodobú udržateľnosť verejných financií. Vláda SR schválila zdôvodnenie nespĺnenia limitu výdavkov za rok 2023²⁹ v júli 2024 a zaslala ho Národnej rade SR.

Identifikované vyššie výdavky verejnej správy za rok 2023 v porovnaní so schváleným limitom výdavkov o 994 398 tis. eur boli spôsobené implementáciou opatrení vyplývajúcich z legislatívnych materiálov schválených Národnou radou SR. Rozhodujúce opatrenia, ktoré spôsobili odchýlenie výdavkov od limitu pre rok 2023 súviseli najmä s riešením sociálno-ekonomickej situácie dôchodcov a ďalších skupín obyvateľstva, ako aj s dofinancovaním sektora zdravotníctva.

V roku 2024 došlo k úprave legislatívy týkajúcej sa spôsobu výpočtu a uplatňovania limitu verejných výdavkov v rozpočtovom hospodárení subjektov verejnej správy. Zmeny boli vyvolané potrebou zosúladiť nové európske pravidlá³⁰ a požiadavky na riadenie fiškálneho rámca s národnými pravidlami. Podľa aktuálneho znenia §30aa zákona o rozpočtových pravidlách sa limitom verejných výdavkov rozumie maximálna výška výdavkov vyjadrená sumou určená v súlade s povoleným medziročným rastom čistých výdavkov. Limit verejných výdavkov vypočítava ministerstvo financií v súlade s trajektóriou vývoja čistých výdavkov v národnom strednodobom fiškálno-štrukturálnom pláne.

²⁹ <https://rokovania.gov.sk/RVL/Material/29795/1>

³⁰ Ide o smernicu Rady (EÚ) 2024/1265 z 29. apríla 2024, ktorou sa mení smernica 2011/85/EÚ o požiadavkách na rozpočtové rámce členských štátov, nariadenie Rady (EÚ) 2024/1264, ktorým sa mení nariadenie (ES) č. 1467/97 o urýchľovaní a objasňovaní vykonania postupu pri nadmernom schodku a nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1263 o účinnej koordinácii hospodárskych politík a mnohostrannom rozpočtovom dohľade a o zrušení nariadenia Rady (ES) č. 1466/97. Všetky sú súčasťou jedného balíka označovanom ako „reforma rámca správy hospodárskych záležitostí“ s cieľom posilniť udržateľnosť dlhovej služby a znížiť vysokú mieru zadlženosti a zároveň podporovať udržateľný a inkluzívny rast vo všetkých členských štátoch.

3. Čisté bohatstvo

Prvé dve kapitoly súhrnnej výročnej správy hodnotia hospodárenie verejných financií z pohľadu sektora verejnej správy tak, ako ho definuje metodika ESA 2010. Tento pohľad je v podmienkach krajín EÚ najviac zaužívaný kvôli tomu, že európske fiškálne pravidlá³¹ sú formulované pre verejnú správu a národné rozpočty väčšiny krajín sú zostavované tiež za okruh verejnej správy a v tejto metodike. **Koncept čistého bohatstva rozširuje pohľad na verejné financie z verejnej správy na verejný sektor**³² (napr. o subjekty štátu – obchodné spoločnosti, ktoré štatisticky nie sú zahrnuté do verejnej správy). Povinnosť prezentovať v súhrnnej výročnej správe čisté bohatstvo a tiež informácie o hospodárení podnikov štátnej správy vyplýva z ústavného zákona o rozpočtovej zodpovednosti, pričom **dôraz je kladený na vysvetlenie medziročných zmien položiek čistého bohatstva.**

3.1. Odhad čistého bohatstva za rok 2023

Čisté bohatstvo popisuje stav hospodárenia verejného sektora ku koncu roka. Podľa ústavného zákona o rozpočtovej zodpovednosti sa pod čistým bohatstvom rozumie: *súčet vlastného imania subjektov verejnej správy, vlastného imania Národnej banky Slovenska, vlastného imania podnikov štátnej správy a podnikov územnej samosprávy, upravený o implicitné záväzky, iné aktíva a iné pasíva vrátane podmienených záväzkov.*

Čisté bohatstvo má špecifickú štruktúru, a preto je veľmi dôležitá jeho správna interpretácia. Pri veľkosti čistého bohatstva má význam analyzovať len jednotlivé zložky jeho štruktúry, ako napríklad vlastné imanie podnikov, podmienené záväzky či implicitné záväzky, pretože tie majú z ekonomického hľadiska samostatnú vypovedaciu schopnosť. Čisté bohatstvo treba vnímať ako komplex všetkých typov ukazovateľov, ktoré je podstatné sledovať z hľadiska finančnej stability a bohatstva štátu.

Analýza a vysvetlenie medziročných zmien zložiek čistého bohatstva poskytujú dôležité informácie o hospodárení štátu, ktoré nemusí zachytiť tradičný pohľad na saldo a dlh verejnej správy. Existujú totiž politiky a transakcie, ktoré sa z metodických dôvodov nemusia prejaviť na salde a dlhu verejnej správy, ale majú negatívny alebo naopak pozitívny vplyv na čisté bohatstvo štátu.

Odhadnutá výška čistého bohatstva Slovenskej republiky dosiahla k 31.12.2023 zápornú hodnotu -226 640 091 tis. eur (-184,4 % HDP). Oproti predchádzajúcemu roku sa hodnota čistého bohatstva opäť zlepšila, a to výrazne o 196 475 119 tis. eur, najmä nižšou hodnotou odhadovaných implicitných záväzkov súvisiacich s dôchodkovým systémom a zdravotnou či dlhodobou starostlivosťou.

Tabuľka 17 - Odhad čistého bohatstva Slovenskej republiky v % resp. v tis. eur

		2021	2022	2023	Δ 2023-2022
Vlastné imanie verejného sektora	(1)	-7 203 821	-6 456 999	-12 041 687	-5 584 688
VI súhrnného celku verejnej správy		-5 961 982	-5 309 921	-10 774 200	-5 464 279
VI podnikov MH Manažment, a. s.		301 596	352 878	413 114	60 236
VI Národnej banky Slovenska		-1 543 435	-1 499 956	-1 680 601	-180 645
Implicitné záväzky	(2)	427 131 045	401 359 121	198 900 935	-202 458 186
Podmienené záväzky	(3)	20 187 890	20 245 585	21 243 648	998 063
Iné aktíva	(4)	5 134 648	4 946 495	5 546 179	599 684
Čisté bohatstvo SR (1-2-3+4)		-449 388 108	-423 115 210	-226 640 091	-196 475 119
v % HDP		-440,75	-384,34	-184,38	199,96

*ČB v % voči HDP za roky 2021 a 2022 boli aktualizované z dôvodu aktualizácie HDP.

Zdroj: MF SR, IFP

Zmena bola za rok 2021 -7,49 p. b. a za rok 2022 -1,45 p. b. po započítaní úpravy v iných aktívach.

V rámci aktualizácie údajov vstupujúcich do výpočtu čistého bohatstva boli použité nové hodnoty HDP, za roky 2021 a 2022 ktoré boli revidované počas jesennej notifikácie výsledkov hospodárenia verejných

³¹ Ide najmä o pravidlá Paktu stability a rastu, ktoré stanovujú hranicu deficitu verejnej správy 3,0 % HDP a dlhu verejnej správy 60,0 % HDP (bližšie o európskych fiškálnych pravidlách pozri slovník základných pojmov).

³² Verejný sektor je širší pojem ako verejná správa, nad rámec sektora verejnej správy zahŕňa aj podniky verejnej správy a Národnú banku Slovenska. Z definície čistého bohatstva podľa ústavného zákona o rozpočtovej zodpovednosti odvodzujeme aj skupinu subjektov tvoriacich verejný sektor.

financií za rok 2023. Za rok 2022 došlo k aktualizácii údajov iných aktív, ktoré sa znížili o 116 195 tis. eur z dôvodu poklesu podsúvahovej hodnoty pozemkov SR (ovplyvnené kalamitnou ťažbou). Aktualizované boli aj hodnoty vlastného imania podnikov MH Manažment, a. s. aj Národnej banky Slovenska.

Vlastné imanie podnikov, ktorých podiely drží MH Manažment, a. s. tvorí podmnožinu podnikov štátnej správy, ktorá je pre účely vyčíslenia čistého bohatstva uvedená osobitne, pretože táto skupina podnikov nie je súčasťou súhrnného celku, a preto nie je predmetom účtovnej konsolidácie. Vlastné imanie podnikov MH Manažmentu, a. s. tvorí súčet vlastných imaní jednotlivých podnikov z individuálnych účtovných závierok, pričom veľkosť vlastného imania je prepočítaná vlastníckym podielom štátu v týchto podnikoch.

3.1.1 Vlastné imanie súhrnného celku verejnej správy

Vlastné imanie súhrnného celku³³ pre účely odhadu čistého bohatstva dosiahlo k 31.12.2023 zápornú hodnotu -10 774 200 tis. eur, pričom je tvorené záporným výsledkom hospodárenia vo výške -10 932 335 tis. eur (z toho výsledkom hospodárenia bežného obdobia vo výške -5 156 648 tis. eur), oceňovacími rozdielmi v hodnote -4 779 tis. eur a podielmi iných účtovných jednotiek v hodnote 162 914 tis. eur. **Medziročne sa vlastné imanie súhrnného celku úhrnom znížilo o 5 464 279 tis. eur.**

Na vlastné imanie súhrnného celku má vplyv najmä dosiahnutý výsledok hospodárenia bežného obdobia jednotlivých subjektov (v podnikateľskom prostredí chápaný ako „zisk alebo „strata“), ako aj výsledok hospodárenia minulých období (ovplyvnený prevodom výsledku hospodárenia bežného obdobia za posledný rok alebo významnými účtovnými opravami minulých období) a iné zmeny (najmä vo vlastnom imaní obchodných spoločností).

Z pohľadu veľkosti podielu na vlastnom imaní súhrnného celku je najvýznamnejšia ústredná správa a v rámci nej Ministerstvo financií SR. Špecifické postavenie Ministerstva financií SR spočíva v tom, že účtuje o všetkých poskytnutých transferoch zo štátneho rozpočtu, ktoré sa vykazujú jednak vo výdavkoch daného roka, a aktuálne aj v nákladoch. Ide o rôzne druhy transferov, ktoré nemusia reálne poskytovať len Ministerstvo financií SR, ale aj ostatné kapitoly štátneho rozpočtu a ich rozpočtové organizácie v zriaďovateľskej pôsobnosti. Na druhej strane Ministerstvo financií SR účtuje o najdôležitejších príjmoch verejnej správy, a to o daňových a značnej časti i nedaňových príjmoch štátneho rozpočtu (odvody, poplatky, dividendy).

Ministerstvo financií SR účtuje o výdavkoch všetkých štátnych rozpočtových organizácií prostredníctvom transferov. Vo výsledku znáša saldo štátneho rozpočtu, ktoré bolo doteraz vždy deficitné. Naakumulované záporné výsledky hospodárenia štátneho rozpočtu za predchádzajúce roky sú súčasťou výsledku hospodárenia minulých rokov a v rámci súhrnného celku ide o najvyššiu hodnotu záporného vlastného imania. Okrem hotovostného výsledku hospodárenia štátneho rozpočtu sa do nákladov premieta aj tvorba opravných položiek a tvorba rezerv (opačne, do výnosov ich zníženie resp. zrušenie) všetkých jednotiek verejnej správy, odpisy k hmotnému majetku a iné časovo rozlíšené náklady.

Významnými jednotkami štátu, ktoré sa na celkových nákladoch a výnosoch podieľajú rádovo v miliardách, sú napríklad Slovenský plynárenský priemysel, a. s. (SPP), Slovenská elektrizačná prenosová sústava, a. s. (SEPS) ako aj Všeobecná zdravotná poisťovňa, a. s. Významné náklady a výnosy vykazuje aj Sociálna poisťovňa z dôvodu výberu poistných odvodov a úhrady rôznych dôchodkových a nemocenských dávok.

Výsledok hospodárenia bežného účtovného obdobia 2023, ktorý je výsledkom rozdielu účtovných výnosov a účtovných nákladov, dosiahol za celý súhrnný celok -5 156 648 tis. eur, pričom medziročne došlo k zhoršeniu tohto výsledku až o 4 707 760 tis. eur. Celkové výnosy medziročne vzrástli o 4 466 215 tis. eur, ktoré však bol negované rastom celkových nákladov o 9 170 244 tis. eur. Medziročná zmena v celkových nákladoch ako aj výnosoch bola sčasti ovplyvnená nižšou účtovnou konsolidáciou vnútorných nákladov a výnosov Sociálnej poisťovne.

³³ Koncept „súhrnného celku“ je definovaný v Súhrnnej účtovnej závierke a je odlišný od definície verejnej správy podľa zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Verejná správa tvorí najpodstatnejšiu časť súhrnného celku, avšak do súhrnného celku vstupujú aj iné subjekty, ktoré nie sú štatisticky zaradené do verejnej správy podľa metodiky ESA 2010.

Na medziročné celkové zvýšenie výnosov pozitívne vplývali daňové a colné výnosy štátu, ktoré vzrástli o 1 581 240 tis. eur, výnosy z poplatkov, ktorých príjemcom je zväčša štátny rozpočet, vzrástli o 86 092 tis. eur. Samospráva vykázala vyššie výnosy z daní o 767 287 tis. eur, v rámci ktorých došlo k zvýšeniu podielových daní o podiel na dani z príjmov právnických osôb (v hotovostnom vyjadrení za rok 2023 to bolo 325 798 tis. eur). Výnosy z transferov sú dôležitým zdrojom financovania najmä kapitálových investícií do infraštruktúry. Ide hlavne o zdroje z rozpočtu Európskej únie, ktoré boli medziročne vyššie o 1 974 495 tis. eur, najmä z dôvodu dočerpávania z tretieho programového obdobia 2014-2020. Tržby za vlastné výkony a tovar boli úhrnnom nižšie o 1 079 002 tis. eur, finančné výnosy poklesli o 509 153 tis. eur pričom úroky v rámci nich naopak vzrástli o 377 711 tis. eur z dôvodu rastúcej úrokovej sadzby na finančnom trhu. Podiel na výsledku hospodárenia pridružených účtovných jednotiek (ide o spoločnosti, kde verejná správa vlastní menej ako 50,0 % základného imania) predstavoval 1 232 379 tis. eur a medziročný nárast 677 923 tis. eur.

Do hodnoty podielu na výsledku hospodárenia pridružených spoločností sa premieta najmä hospodárenie spoločností pôsobiacich v energetickom sektore, ktoré bolo pozitívne ovplyvnené vyššími trhovými cenami elektrickej energie.

Z nákladov boli medziročne vyššie transfery ústrednej správy (vrátane obchodných spoločností), ktoré smerovali subjektom mimo verejnej správy (podnikateľom, fyzickým osobám), a to o 4 704 915 tis. eur. V roku 2023 sa na výške transferov podieľala aj hodnota tzv. energopomoci, ktorá dosiahla účtovnú hodnotu 2 922 920 tis. eur. Časť prostriedkov vynaložených v roku 2023 z národných zdrojov (štátny rozpočet) bola refundovaná nasledujúce účtovné obdobie zo zdroja EÚ.

Z ďalších nákladov v sumáre vzrástli osobné náklady (mzdy, zákonné poistné ako aj ostatné poistné), o 1 354 871 tis. eur, najmä z dôvodu viacerých valorizácií plátov v štátnej správe a verejnej správe (k 1.1.2023 a k 1.9.2023). Úrokové náklady vzrástli o 293 125 tis. eur z dôvodu rastu úrokovej sadzby na úveroch a diskontu pri štátnych dlhopisoch, tvorba účtovných rezerv vzrástla o 154 175 tis. eur. Detailnejšie údaje zo súhrnnej účtovnej závierky sú uvedené v prílohe č. 3.

3.1.2 Vlastné imanie podnikov štátnej správy

Vlastné imanie podnikov štátnej správy dosiahlo k 31.12.2023 hodnotu 19 364 352 tis. eur (15,8 % HDP). Uvedený údaj je nekonsolidovaný a predstavuje súčet vlastných imaní jednotlivých podnikov z individuálnych účtovných závierok prepočítaný na veľkosť vlastníckych podielov štátu. Tento údaj nemožno dávať do súvislosti s údajom o celkovom čistom bohatstve v časti 3.1., pretože v rámci čistého bohatstva sú štátne podniky (okrem podnikov MH Manažmentu, a. s.) zaradené do súhrnného celku a údaje o vlastnom imaní sú konsolidované. Vlastné imanie podnikov štátnej správy oproti predchádzajúcemu roku vzrástlo o 1 156 434 tis. eur.

Nasledujúca tabuľka predstavuje prehľad zmien vlastného imania vybraných štátnych podnikov. Uvedené podniky sa podieľajú až 79,8 % na celkovom vlastnom imaní všetkých podnikov štátnej správy po prepočte na vlastnícky podiel štátu.

Tabuľka 18 - Medziročná zmena vlastného imania k 31.12.2023 v tis. eur

Podnik	VI Δ2023-2022	Výsledok hospodárenia	Dividendy	Ocenenie	Vklady spoločníkov	Ostatné
Slovenské elektrárne, a. s.	2 399 212	558 051	0	1 841 161	0	0
Západoslovenská energetika, a. s.	803 495	110 892	-72 727	152	765 178	0
Vodohospodárska výstavba, š. p.	138 204	241 138	-103 518	123	845	-384
DMD GROUP, a. s.	102 761	-1 045	0	13 806	90 000	0
MH Manažment, a. s.	69 846	-653	0	70 499	0	0
MH Teplárenský holding, a. s.	59 287	58 568	0	-374	0	1 093
Národná diaľničná spoločnosť, a. s.	36 966	37 731	0	-586	0	-179
Železničná spol. Slovensko, a. s.	18 413	20 928	0	-3 171	0	656
Slov. záručná a rozvoj. banka, a. s.	8 910	9 315	-400	-5	0	0
Lesy SR, š. p.	8 800	6 176	0	0	2 624	0
Exportno-importná banka SR	8 343	8 680	-250	0	0	-87
Všeobecná zdravotná poisťovňa, a. s.	7 982	8 342	0	-360	0	0
Valaliky Industrial Park, s. r. o.	7 559	-81 070	0	0	88 629	0

Podnik	VI Δ2023-2022	Výsledok hospodárenia	Dividendy	Ocenenie	Vklady spoločníkov	Ostatné
Transpetrol, a. s.	6 337	8 087	-1 500	0	0	-250
Letecké opravovne Trenčín, a. s.	-4 544	-4 505	0	0	0	-39
Stredosl. energetika Holding, a. s.	-11 182	64 865	-76 047	0	0	0
Slov. elektr. prenos. sústava, a. s.	-13 681	71 058	-79 338	-5 401	0	0
Slov. vodohospodársky podnik, š. p.	-21 139	-11 759	0	0	0	-9 380
Tipos, nár. lotériová spol., a. s.	-26 459	24 570	-50 000	0	0	-1 029
Slov. plynárenský priemysel, a. s.	-169 605	290 306	0	-459 911	0	0

Zdroj: Individuálne účtovné závierky spoločností

V nasledujúcom texte uvádzame podrobnejšie vyhodnotenie zmeny vlastného imania za vybrané podniky. Príloha č. 1 prezentuje tabuľkový prehľad všetkých podnikov štátnej správy, výšku vlastníckych podielov štátu (k 31.12.2023) a výšku ich vlastných imaní a výsledky hospodárenia za posledné tri roky. Príloha č. 2 poskytuje prehľad o štruktúre medziročnej zmeny ich vlastného imania podľa jednotlivých položiek vlastného imania.

Slovenské elektrárne, a. s. (ďalej „SE“)

Vlastné imanie SE sa v roku 2023 zvýšilo oproti predchádzajúcemu roku o 2 399 212 tis. eur najmä vplyvom čistej zmeny zabezpečenia peňažných tokov vo výške 1 841 638 tis. eur a vplyvom výsledku hospodárenia za bežné obdobie generovaného vo forme zisku 558 051 tis. eur.

Čistá zmena zabezpečenia peňažných tokov, ktorá v rámci zmeny stavu vlastného imania zaznamenala pozitívny vplyv vo výške 1 841 638 tis. eur, bola dôsledkom precenenia forwardov na elektrinu³⁴ (rast z 613 740 tis. eur v roku 2022 na 2 128 200 tis. eur v roku 2023).

Medziročne sa zmenil výsledok hospodárenia zo straty vo výške 216 860 tis. eur (rok 2022) na zisk vo výške 558 051 tis. eur (rok 2023). Pozitívnu medziročnú zmenu vo výške 774 911 tis. eur spôsobil najmä pokles nákladov na nákup elektrickej energie určenej na predaj. Náklady medziročne klesli o 45,0 % vplyvom vývoja cien podkladových komodít a rastu objemu výroby elektrickej energie. Okrem historicky najvyššej výroby v jadrových elektrárnach (posilnenie o výrobu 3. bloku jadrovej elektrárne Mochovce), aj dobré hydrologické podmienky pozitívne ovplyvnili objem výroby elektrickej energie vo vodných elektrárnach.

Pozitívny vplyv poklesu nákladov na nákup elektrickej energie určenej na predaj iba čiastočne zmiernilo zníženie výnosov z predaja elektrickej energie, ktoré klesli o 3,6 %. Pokles výnosov z predaja elektrickej energie najmä na domácom trhu bol výsledkom hlavne nižšej spotreby (až o 7,0 % oproti priemeru za rok 2021), ako aj nízkych cien pre domácnosti. Pričom 96,5 % dodanej elektriny do sústavy bola elektrina vyrobená bez skleníkových efektov.

Medziročný negatívny vývoj bol zaznamenaný na položke Jadrové rezervy, ktorých stav sa medziročne zvýšil o 4,5 % vplyvom aktualizácie nákladov do konca roka 2023 na základe dodatku k zmluve o poskytovaní služieb JAVYS-om). Negatívny vplyv vykázali aj osobné náklady, ktoré sa medziročne zvýšili o 22,1 % z dôvodu zvýšenia počtu zamestnancov o 2,3 % (zintenzívnenie nábory kvalifikovanej pracovnej sily, zároveň sa posilnila spolupráca so strednými školami a univerzitami pre zaistenie kontinuity prevádzky a nástupníctva).

V októbri 2023 sa ukončilo energetické spúšťanie 3. bloku jadrovej elektrárne Mochovce poslednou skúškou, pričom počas roka 2023 dodával 3. blok elektrinu do siete. V súvislosti s ukončením uvádzania 3. bloku jadrovej elektrárne Mochovce do prevádzky, SE dňa 12. januára 2024 doplnila podanie na Úrad jadrového dozoru o žiadosť o udelenie súhlasu na dočasné užívanie 3. bloku. Toto podanie bolo podmienkou pre vydanie súhlasu na skúšobnú prevádzku. 4. blok dosiahol postup prác na 92,4 %. Celkový rozpočet sa počas roka 2023 navýšil na 6,4 mld. eur z pôvodných 6,2 mld. eur.

Dňa 14. septembra 2023 uzavreli Ministerstvo hospodárstva SR, Ministerstvo financií SR, majoritný akcionár SE Slovak Power Holding B.V. a SPP Zmluvu o implementácii mimoriadnych opatrení

³⁴ SE zabezpečuje peňažné toky z budúceho predaja produkcie elektriny voči riziku pohybu cien elektriny prostredníctvom predaja produkcie cez forwardové kontrakty.

na elimináciu dopadu nárastu cien elektrickej energie na vybrané skupiny odberateľov. Na základe tejto zmluvy sa SE zaviazala ponúknuť elektrinu vyrobenú v zariadeniach na výrobu elektriny z jadrového paliva a dodať v produkte Baseload³⁵ v kumulovanom ročnom množstve 5,79 TWh za cenu 61,2077 EUR/MWh v priebehu roka 2023 a 2024 spoločnosti SPP.

Západoslovenská energetika, a. s. (ďalej „ZSE“)

Vlastné imanie ZSE sa v roku 2023 zvýšilo oproti predchádzajúcemu roku o 803 495 tis. eur vplyvom upísania nových akcií vo výške 765 17 tis. eur, zisku vygenerovaného za bežné obdobie vo výške 110 892 tis. eur. Významne pozitívny vplyv uvedených položiek čiastočne eliminoval negatívny vplyv vyplatených dividend vo výške 72 727 tis. eur (dividenda pripadajúca na majetkový podiel štátu vo výške 37 091 tis. eur)³⁶.

S platnosťou od 23. novembra 2023 bola právne zavŕšená realizácia integrácia skupiny VSE Holding do skupiny ZSE, pričom materskou spoločnosťou novovzniknutého podnikového zoskupenia sa stala spoločnosť ZSE. Integráciu umožnila na jednej strane rovnaká akcionárska štruktúra oboch podnikových zoskupení a strane druhej implementácia tzv. „zimného energetického balíčka“ Európskej únie, ktorá umožnila vznik nových foriem účastníkov energetického trhu (agregátov, energetických spoločenstiev a pod.). Výsledkom integrácie nebolo len začlenenie pôvodnej skupiny VSE Holding pod skupinu ZSE, ale aj vznik novousporiadanej skupiny ZSE (VSEH sa stala dcérskou spoločnosťou ZSE, následne VSEH predala dcérske spoločnosti Východoslovenská distribučná, a. s. a Východoslovenská energetika, a. s. spoločnosti ZSE). Na základe rozhodnutia valného zhromaždenia zo dňa 28. augusta 2023 ZSE navýšila základné imanie upísaním nových akcií, ktorých celkový emisný kurz bol vo výške 765 178 tis. eur. Akcie boli splatené v plnej výške, pričom bola zachovaná pôvodná akcionárska štruktúra aj s výškou ich podielov na základnom imaní a hlasovacích právach.

Čistý zisk vzrástol oproti predchádzajúcemu roku o 52,2 % vplyvom vyšších výnosov z prijatých dividend, ktoré medziročne vzrástli o 44,7 % (z dôvodu vyšších dividend vyplatených dcérskou spoločnosťou ZSE Energia, a. s. - vyplatenie vyššieho objemu dividend bol spôsobený medziročným zdvojnásobením dosiahnutého zisku vplyvom zvýšenia výnosov z predaja elektrickej energie priemyselným a podnikateľským zákazníkom – rast bol spôsobených rastom predajných cien, pri súčasnom miernom poklese objemu dodanej elektrickej energie). Pozitívny vplyv bol vykázaný aj na položke ostatných prevádzkových výnosov spôsobený ziskom z predaja dlhodobého hmotného majetku.

Vodohospodárska výstavba, š. p. (ďalej „VV“)

Vlastné imanie VV sa v roku 2023 zvýšilo oproti predchádzajúcemu roku o 138 204 tis. eur vplyvom dosiahnutého zisku za bežné obdobie vo výške 241 138 tis. eur. Pozitívny vplyv zisku čiastočne zmiernil negatívny vplyv vyplatenia odvodu zo zisku za bežné obdobie vo výške 103 518 tis. eur³⁷ (z toho 3 318 tis. eur predstavoval poskytnutý dar zriaďovateľovi za účelom krytia prevádzkových výdavkov).

Čistý zisk vzrástol oproti predchádzajúcemu roku viac ako 2,1 násobne z úrovne 113 150 tis. eur (za rok 2022) na úroveň 241 138 tis. eur (za rok 2023). Hlavným zdrojom generovania boli tržby z výroby a predaja elektrickej energie, ktoré medziročne vzrástli o 32,1 % vplyvom rastu predajných cien elektrickej energie a z dôvodu priaznivých hydrologických podmienok (prevažná časť odbytu pritom bola zrealizovaná na území Slovenskej republiky, odbyt zrealizovaný v zahraničí predstavoval podiel na tržbách vo výške 2,2 %).

Pozitívny vplyv tržieb z prevádzky ešte viac umocnil pozitívny vplyv medziročného poklesu prevádzkových nákladov o 20,3 % vplyvom medziročného poklesu tvorby rezervy na odstránenie sedimentov zo zdrže Hrušov z dôvodu zaistenia zvýšených prietokov cez objekty v Čunove a Gabčíkove (rezerva sa tvorí od roku 2021). Pozitívny vplyv nižšej tvorby rezervy v rámci prevádzkových nákladov

³⁵ Baseload produkt – spôsob pre zaistenie rizika daného pohybmi cien na trhu.

³⁶ Z nej superdividenda bola vo výške 193 tis. eur a riadna ESA dividenda bola za rok 2023 vykázaná vo výške 36 898 tis. eur.

³⁷ V súlade s metodikou ESA 2010, bol do objemu vyplateného podielu zahrnutý okrem odvodu na zisku bežného obdobia, poskytnutého daru aj preddavok na odvod zo zisku budúceho obdobia vo výške 50 000 tis. eur. Celkový príjem štátneho rozpočtu z VV bol považovaný za ESA príjem v plnej výške.

častočne eliminoval medziročný rast na položkách osobné náklady (z dôvodu valorizácie miezd od 01. júla 2023 a vplyvom medziročného zvýšenia počtu zamestnancov o 5,1 %), dane a poplatky.

Tipos, národná lotériová spoločnosť, a. s. (ďalej „Tipos“)

Vlastné imanie Tiposu sa v roku 2023 znížilo oproti predchádzajúcemu roku o 26 459 tis. eur najmä vplyvom vyplatenia dividend vo výške 50 000 tis. eur³⁸. Negatívny vplyv výplaty dividend čiastočne zmiernil pozitívny vplyv výsledku hospodárenia za bežné obdobie generovaného vo forme zisku vo výške 24 570 tis. eur.

Zisk za bežné obdobie medziročne vzrástol o 2,2 % v dôsledku vyšších výnosových úrokov, ktoré čiastočne zmiernili negatívny vplyv medziročného poklesu zisku z prevádzkovej činnosti o 3,8 %. Medziročne bol síce zaznamenaný rast výnosov o 9,7 % (z dôvodu rastu výnosov z hazardných hier prevádzkovaných prostredníctvom internetu), no zároveň vplyvom ich rastu sa zvýšili aj náklady na výhry o 10,5 %, náklady na spotrebované služby o 5,1 % (vplyvom vyšších nákladov na reklamu a využitie práv na prezentáciu a prevádzkovanie centrálného systému hazardných hier), ako aj náklady na dane a poplatky o 7,5 % (vplyvom vyšších odvodov z hazardných hier).

Tipos pre podporu rast objemu výnosov z hazardných hier pristúpil k využívaniu moderných technológií nielen prostredníctvom internetu, ale aj spustením mobilnej aplikácie pre možnosť realizácie číselných lotérií a hier vo virtuálnom kasíne aj prostredníctvom mobilných telefónov.

Vďaka efektívnemu fungovaniu môže Tipos každoročne prispievať na podporu športu na Slovensku. V roku 2023 prispel Tipos z hazardných hier priamo na financovanie športu sumou vo výške 50 500 tis. eur.

Slovenský plynárenský priemysel, a. s. (ďalej „SPP“)

Vlastné imanie SPP sa v roku 2023 znížilo o 169 605 tis. eur najmä vplyvom aktualizácie ocenenie zabezpečovacích derivátov vykazovaných v rámci vlastného imania (vo výške 459 901 tis. eur). Negatívny vplyv precenenia čiastočne zmiernil dosiahnutý zisk bežného obdobia vo výške 290 306 tis. eur.

Zisk bežného obdobia vzrástol z úrovne 24 978 tis. eur (za rok 2022) na úroveň 290 306 tis. eur (za rok 2023) vplyvom priznania dividend zo spoločností skupiny SPP vo výške 291 228 tis. eur (valné zhromaždenie SPP Infrastructure, a. s. počas roka 2023 rozhodlo o použití zisku za obdobie končiace 30.09.2022 a 30.09.2023).

K pozitívnemu vplyvu vyšších výnosov z prijatých dividend prispel svojim pozitívnym vplyvom aj medziročný rast prevádzkového výsledku hospodárenia, ktorý vzrástol takmer 2 násobne. Zisk z prevádzkovej činnosti bol pozitívne ovplyvnený najmä výsledkom z obchodovania s energiami. Napriek medziročnému poklesu spotreby energií na Slovensku (vplyvom teplého počasia a úsporných opatrení odberateľov) sa trhovú podiel SPP na trhu s plynom medziročne zvýšil o 6,0 %, čo sa prejavilo aj vo zvýšenej dodávke zemného plynu o 11,0 % a elektrickej energie o 20,0 %. Výsledok tvorený výnosmi z predaja plynu a elektriny, ktoré medziročne vzrástli (o 19,2 %) nielen vplyvom zvýšeného objemu dodávky energií, ale aj vplyvom kompenzácií poskytnutých MH SR na krytie rozdielu ceny za dodávku energií určenú Úradom pre reguláciu sieťových odvetví a maximálnej ceny za dodávku energií určenú Nariadením vlády 465/2022 a 19/2023 (určenie zastropovanej maximálnej ceny energií pre domácnosti a zraniteľných odberateľov). Kompenzácie boli prijaté vo výške 777 016 tis. eur a tvorili tak 16,5 % výnosov za dodávku energií. Náklady na nákup energií medziročne klesli o 10,2 % (vplyvom postupnej stabilizácie trhu s plynom a elektrinou, kde po rekordnom roku 2022 sa veľkoobchodné ceny postupne vrátili na úroveň spred dvoch rokov a ich volatilita sa zmiernila, pričom nezanedbateľný vplyv zaznamenala aj diverzifikácia zdrojov). Počas roku 2023 malo pozitívny vplyv na pokles cien energií aj pokles cien ostatných energetických komodít, emisných povoleniek a rast podielu obnoviteľných zdrojov energií na dostupných výrobných kapacitách. V dôsledku nadštandardne vysokých zásob plynu (takmer 100,0 %) medziročne vzrástli náklady na skladovanie a ostatné služby (vo výške 16,0 %). Celkovo medziročne pozitívnu zmenu vplyvu obchodovania s plynom výrazne eliminoval negatívny vplyv reklasifikácie časti

³⁸ Z hodnoty vyplatenej dividendy vo výške 50 000 tis. eur bola príjmom z dividend podľa metodiky ESA 2010 uznaná dividendou vo výške 25 703 tis. eur, zvyšok bol klasifikovaný ako superdividenda.

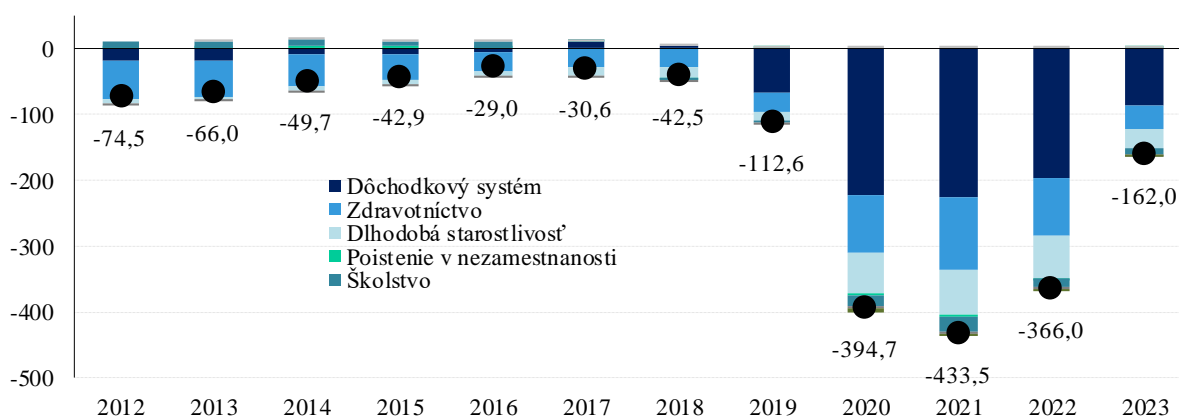
zabezpečených derivátov z vlastného imania na nezabezpečené, ktorý sa medziročne zmenil zo zisku vo výške 1 004 557 tis. eur (v roku 2022) na stratu vo výške -92 052 tis. eur (v roku 2023).

3.1.3 Implicitné záväzky

Ústavný zákon o rozpočtovej zodpovednosti definuje implicitné záväzky ako rozdiel medzi očakávanými budúcimi výdavkami a očakávanými budúcimi príjmami subjektov verejnej správy. Implicitné záväzky vznikajú ako finančné nároky spôsobené budúcim uplatňovaním práv a povinností vyplývajúcim z legislatívy, ak tieto nie sú súčasťou dlhu verejnej správy. Z dôvodu ich problematickeho oceňovania a absencie vykazovania v súvahe subjektov verejnej správy dochádza k ich odhadu pomocou analytického postupu určenia súčasnej hodnoty budúcich záväzkov. Od roku 2020 sa medzi implicitné záväzky zaradila aj projekcia zvýšených platieb do rozpočtu EÚ súvisiacich so splácaním grantov získaných z Plánu obnovy, keďže o spôsobe ich splátok zatiaľ nie je v EÚ definitívne rozhodnuté.

Implicitné záväzky v minulom roku medziročne poklesli po druhýkrát od 2016. Najväčší pozitívny vplyv na ich výšku mala aktualizácia dlhodobých úrokových mier. Obdobný vplyv s opačným znamienkom možno pozorovať v roku 2020, kedy v dôsledku poklesu dlhodobej projekcie úrokových mier došlo k výraznému nárastu implicitných záväzkov. Zapracovaním nových dlhodobých predpokladov vývoja úrokových mier, ktoré sú aktualizované pravidelne v trojročnom cykle³⁹, došlo v roku 2023 naopak k návratu bližšie k úrovni z roku 2019, teda pred poslednej revízie. Významný vplyv mal aj každoročný posun východiskového roku výpočtu. Dôvodom je, že medzi rokmi 2022 a 2023 došlo k výraznému nárastu najmä pri výdavkoch dôchodkového systému, keďže inflácia z roku 2022 sa s oneskorením prejavila vo vyššej valorizácii dôchodkových dávok v roku 2023. Vzhľadom na to, že implicitné záväzky zohľadňujú len budúce záväzky, je tento vplyv zohľadnený v implicitných záväzkoch za rok 2022, avšak v roku 2023 sa už stáva súčasťou počiatočnej rozpočtovej pozície.

Graf 5 - Vývoj a štruktúra implicitných záväzkov na konečnom horizonte (% HDP)

Pozn.: Nárast implicitných záväzkov predovšetkým zo starnutia populácie v roku 2020 oproti 2019 je spôsobený zmenou diskontovania pod vplyvom zníženia nominálnych úrokových mier v projekcii AWG 2021. Pokles hodnoty implicitných záväzkov v roku 2023 vyplýva najmä z návratu projekcie nominálnych úrokových mier na vyššie úrovne.
Zdroj: MF SR

³⁹ Pri kvantifikácii implicitných záväzkov sa v SVS používali predpoklady dlhodobého vývoja úrokových mier vydávaných v rámci Ageing report, ktorú pripravuje Pracovná skupina pre starnutie (AWG) pri Európskej komisii a ktorá vychádza raz za 3 roky. Pre SVS za rok 2022 boli posledné dostupné projekcie z Ageing report 2021, pričom v novších projekciách zo správy Ageing report 2024 došlo k nárastu úrokových mier z dôvodu nárastu základnej úrokovej sadzby ECB v období po pandémii a vypuknutí konfliktu na Ukrajine. Pre zamedzenie ďalších výraznejších revízií vychádzajúcich zo zmeny úrokových mier boli pre SVS 2023 použité úrokové miery, ktoré používa EK vo fiškálnych analýzách v základnom scenári ([Debt Sustainability Monitor 2023](#)). Tie vychádzajú z predpokladov Ageing report 2024, avšak sú aktualizované na pravidelnejšej ročnej báze a zároveň vykazujú hladší profil.

Celkové implicitné záväzky verejnej správy ku koncu roka 2022⁴⁰, kvantifikované do roku 2066, klesli medziročne na 162,0 % HDP⁴¹. Oproti roku 2022 sa implicitné záväzky SR znížili o takmer 205 p. b., takmer výlučne v rámci zmien v záväzkoch zo starnutia populácie. PPP projekty, Národný jadrový fond a záväzky z Plánu obnovy kumulatívne naopak prispeli k zvýšeniu záväzkov o 0,5 p. b., a to na celom horizonte do roku 2066.

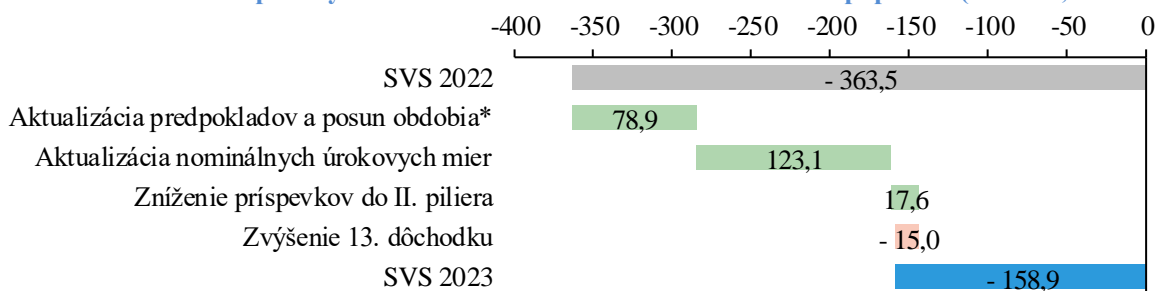
Tabuľka 19 - Odhad implicitných záväzkov za rok 2023

	Hodnota k 31.12.2023		Hodnota k 31.12.2022		Δ 2023-2022	
	% HDP	tis. eur	% HDP	tis. eur	p. b.	tis. eur
Starnutie obyvateľstva	-158,9%	-195 176 915	-363,5%	-398 555 583	204,6%	203 378 667
- dôchodkový systém	-88,0%	-108 015 570	-195,7%	-214 635 681	107,8%	106 620 111
- zdravotníctvo	-35,7%	-43 810 723	-88,0%	-96 466 132	52,3%	52 655 408
- dlhodobá starostlivosť	-29,0%	-35 611 783	-65,2%	-71 503 739	36,2%	35 891 956
- poistenie v nezamestnanosti	0,9%	1 117 827	-1,3%	-1 385 332	2,2%	2 503 159
- školstvo	-7,2%	-8 856 666	-13,3%	-14 564 700	6,1%	5 708 034
PPP projekty	-2,5%	-3 033 398	-3,4%	-3 718 145	0,9%	684 748
Vplyv Národného jadrového fondu	3,0%	3 715 253	4,3%	4 734 861	-1,3%	-1 019 608
Vplyv NGEU	-3,6%	-4 405 875	-3,5%	-3 820 255	-0,1%	-585 620
Implicitné záväzky spolu	-162,0%	-198 900 935	-366,0%	-401 359 121	204,1%	202 458 186

Zdroj: MF SR

Vláda v závere roka 2023 predstavila nové opatrenia v dôchodkovom systéme, ktorých súhrnný vplyv na implicitné záväzky do roku 2066 je približne neutrálny. Transformácia 13. dôchodku zo štátnej sociálnej dávky na dôchodkovú dávku vo výške priemerného dôchodku poberateľa zakladá na dodatočné trvalé výdavky penzijného systému a zhoršuje implicitné záväzky približne o 22 p. b. Negatívny vplyv nového 13. dôchodku na implicitné záväzky je kompenzovaný znížením sadzby príspevkov do II. piliera na 4,0 %. Podobne ako v prípade reformy II. piliera je však pozitívny vplyv tohto opatrenia z veľkej časti dôsledkom toho, že dodatočné náklady na výplatu dôchodkov z I. piliera sa začnú prejavovať až po roku 2066. To znamená, že časť nákladov spojených s opatrením metodika výpočtu implicitných záväzkov nezohľadňuje.

Graf 6 - Aktualizácia implicitných záväzkov v 2023 súvisiacich so starnutím populácie (do 2066; % HDP)

Pozn.: * Štandardný posun sledovaného horizontu o 1 rok; aktualizácia HDP a ďalších makroekonomických ukazovateľov do roku 2028; aktualizácia projekcie dlhodobých výdavkov citlivých na starnutie (zdravotníctvo, školstvo, dlhodobá starostlivosť) podľa Ageing report 2024.

Zdroj: MF SR

⁴⁰ Implicitné záväzky za rok 2022 zohľadňujú legislatívne zmeny prijaté Národnou radou SR do 31.12.2022.

⁴¹ Uvedené výsledky je zároveň potrebné interpretovať starostlivo. Pri výpočte implicitných záväzkov je potrebné brať do úvahy fakt, že hodnota implicitných záväzkov plynúcich zo starnutia je vyjadrená v súčasnej hodnote a v pomere k aktuálnemu výkonu ekonomiky (% HDP).

Závazky vyplývajúce z PPP projektov predstavovali ku koncu roka 2023 hodnotu 2,5% HDP, medziročne klesli o 0,9 p. b. HDP. Závazky sú kvantifikované na základe odhadu platieb štátu za dostupnosť počas ich celej doby trvania koncesie.⁴² Medziročné zníženie odhadovaných budúcich záväzkov o 0,5 p. b. vyplýva predovšetkým z aktualizácie makroekonomických predpokladov pri objemovo najväčšom projekte rýchlostnej cesty R1.

Tabuľka 20 - Vplyv PPP projektov

	v % HDP				
	2023	2030	2040	2050	Spolu
Platba za dostupnosť R1*	0,10	0,09	0,06	0,00	1,5
Platba za dostupnosť D4 a R7	0,04	0,03	0,02	0,01	0,8
Platba za dostupnosť - väznica Rimavská Sobota	0,00	0,01	0,01	0,00	0,2
Spolu					2,5

* Pozn.: Diskontované k roku 2023, bez započítania DPH za služby.

Zdroj: MF SR

Vplyv PPP projektov na celkových implicitných záväzkoch plne kompenzuje schéma vyradovania jadrových zaradení vo výške 3,0% HDP.⁴³ Medziročne došlo pri záväzkoch k zníženiu pozitívneho príspevku o 1,3 p. b. z dôvodov aktualizácie schémy očakávaných príjmov a nákladov Národného jadrového fondu na strednodobom horizonte, aktualizácie makroekonomických predpokladov a pod vplyvom zmeny diskontovaného obdobia.⁴⁴

Tabuľka 21 - Vplyv Národného jadrového fondu

	v % HDP				
	2023	2050	2100	2140	Spolu
Vplyv NJF na saldo	-0,05	-0,08	0,02	0,00	-3,0

Pozn.: Diskontované k roku 2023.

Zdroj: MF SR

Od roku 2020 medzi implicitné záväzky MF SR zaraďuje aj platby, ktoré SR odvedie do rozpočtu EÚ formou vyššieho odvodu za zdroje získane z nástroja Next Generation EU. Balíkom sa v nasledujúcich rokoch podporia najmä investície do zelenej a digitálnej transformácie. Finančné prostriedky na zabezpečenie týchto grantov získala priamo EÚ. Dohoda predpokladá, že ich splácanie sa začne najskôr v roku 2028 a bude trvať maximálne do roku 2058. Splácanie istiny a úrokových platieb sa následne prejaví v budúcich príspevkoch členských štátov do rozpočtu EÚ. Ak by sa zdroje pre NGEU financovali zo zavedenia nových celoeurópskych daní⁴⁵, vplyv NGEU na implicitné záväzky by sa neutralizoval. Slovensko v aktuálnych predpokladoch rozpočtu očakáva vyššie odvody, ktoré v súčasnom vyjadrení zvyšujú implicitné záväzky o 3,6 % HDP.

Oproti minulému roku sa vplyv na záväzky zvýšil o 0,1 p. b. HDP pod vplyvom aktualizácie makroekonomických vstupov a predpokladov k splátkam.

Tabuľka 22 - Vplyv Plánu obnovy

	v % HDP					
	2023	2030	2040	2050	2058	Spolu
Vplyv Plánu obnovy na saldo	0,0	-0,2	-0,1	-0,1	0,0	-3,6

Pozn.: Diskontované k roku 2022.

Zdroj: MF SR

⁴² Pri projektoch rýchlostnej cesty R1 a novom projekte výstavby väzenského zariadenia do roku 2041 a pri projekte D4/R7 do roku 2050.

⁴³ Schéma bola aktualizovaná o nové údaje o očakávaných príjmoch a nákladoch Národného jadrového fondu.

⁴⁴ Na základe údajov z výročných správ NJF. Implicitný záväzok súvisiaci s Národným jadrovým fondom vyplýva z financovania vyradovania jadrových zariadení. Veľkosť budúcich nákladov výraznejšie rastie kvôli zvyšujúcim sa nákladom na skladovanie a likvidáciu jadrového odpadu. V celom horizonte, najmä vďaka kumulujúcemu sa prebytku fondu v prvých dekádach, je vplyv Národného jadrového fondu kladný.

⁴⁵ Diskusia sa vedie o nových karbónových daniach na CO₂, cezhraničných daniach na špecifický import, či digitálnej dani.

3.1.4 Podmienené záväzky

Podmienené záväzky predstavujú položku iných pasív, ktoré za určitých okolností môžu negatívne ovplyvniť finančnú situáciu verejnej správy (konkrétne štátu či územnej samosprávy). Tieto záväzky nie sú vykazované na súvahových položkách pasív, pretože nie sú splnené podmienky pre ich zaúčtovanie (výška takéhoto „neistého“ záväzku sa nedá spoľahlivo oceniť, obdobie, ku ktorému sa povinnosť viaže nie je určené alebo úbytok ekonomických úžitkov v budúcnosti nie je istý). Z tohto dôvodu nie je možné jednoznačne odhadnúť vplyv na verejné financie z pohľadu času a už vôbec nie je možné stotožňovať hodnotu vyčíslených podmienených záväzkov v danom roku s aktuálnou potrebou peňažných prostriedkov na plnenie takýchto neistých povinností.

Podľa ústavného zákona o rozpočtovej zodpovednosti sú podmienené záväzky súčasťou Návrhu rozpočtu verejnej správy (v prílohe č. 4). Informácia v návrhu rozpočtu je smerodajná najmä pre účely hodnotenia dlhodobej udržateľnosti a výpočtu základného scenára zo strany Rady pre rozpočtovú zodpovednosť, ako aj transparentné zverejňovanie mimobilančných položiek s potenciálnym vplyvom na verejné financie.

Požiadavku na zverejňovanie podmienených záväzkov obsahuje aj európska legislatíva, a to konkrétne smernica Rady 2011/85/EÚ o požiadavkách na rozpočtové rámce členských štátov. Podľa článku 14 ods. 3 tejto smernice členské štáty za všetky subsektory verejnej správy „uverejnia príslušné informácie o podmienených záväzkoch s možným veľkým vplyvom na rozpočet verejnej správy vrátane štátnych záruk, problémových úverov a záväzkov vyplývajúcich z činnosti verejnoprávnych korporácií vrátane ich rozsahu“. Podľa tejto smernice sa pravidelne zverejňujú záväzky zo záruk, mimobilančných projektov PPP a nesplácané úvery.

Z uvedeného vyplýva, že aj pri podmienených záväzkoch existuje viacero metodických prístupov a na konkrétne podmienené záväzky je možné nazerať odlišne. V ekonomickej teórii, ale aj v legislatívnej praxi účtovného výkazníctva sa ako ostatné pasíva (širší pojem od podmienených záväzkov) spomínajú najčastejšie pasíva z prebiehajúcich alebo hroziacich súdnych sporov, z poskytnutých záruk, zo všeobecne záväzných právnych predpisov alebo sú to iné finančné povinnosti ako napríklad z devízových termínovaných obchodov, z opčných obchodov, zákonná alebo zmluvná povinnosť odobrať určité produkty, napríklad z dodávateľských zmlúv a odberateľských zmlúv, povinnosti z nájomných zmlúv, koncesionárskych a iných zmlúv.

Subjekty verejnej správy majú z podstaty svojej činnosti často špecifické položky nielen na riadnych záväzkoch, ale aj v iných pasívach. Z pohľadu prezentácie údajov v účtovnej závierke často zverejňujú aj informácie, ktoré nemusia predstavovať podmienené záväzky, ale pre účely splnenia si povinnosti poskytnúť užívateľovi účtovnej závierky významné informácie, uvedú ich medzi mimobilančné položky. V súhrnnej výročnej správe pre účely odhadu čistého bohatstva a jeho jednotlivých zložiek sú preto podmienené záväzky chápané podľa účtovnej definície (uvedenej v prvom odseku) a sú predmetom analytického skúmania ich vplyvu na zmenu čistého bohatstva⁴⁶.

⁴⁶ Na základe internej analýzy metódik a prístupov k podmieneným záväzkom a analýzy konkrétnych prípadov v účtovných závierkach subjektov, ktorú vykonalo Ministerstvo financií SR v roku 2021, sa ako podmienené záväzky nevykazujú napríklad deklarované kapitálové výdavky na obstaranie infraštruktúry, zmeny z aplikácie účtovných štandardov, podsúvahové položky majetku v úschove, majetok v nájme. Ide o položky, ktoré svojou povahou nezvyšujú čisté bohatstvo v danom čase. Napríklad spomenuté investičné výdavky resp. rozpočet kapitálových výdavkov, zazmluvnené kontrakty s dodávateľom sa najprv zhmotnia vo výdavkoch (odliv finančných prostriedkov) a následne v prírastku majetku. Ide teda o zmenu štruktúry majetku, kedy sa finančné prostriedky menia na hmotný či nehmotný majetok. Obdobne majetok v nájme či v úschove nie je vlastníctvom danej organizácie, preto nezvyšuje čisté bohatstvo do momentu zmeny vlastníctva.

Hodnota podmienených záväzkov k 31.12.2023 na nekonsolidovanej báze dosiahla úhrnom 21 681 526 tis. eur a ich členenie podľa jednotlivých skupín subjektov je nasledovné:

Tabuľka 23 - Podmienené záväzky nekonsolidované

v tis. eur

Subjekty (v tis. eur)	2021	2022	2023	Δ 2023-2022
Ústredná správa a podniky štátnej správy	20 094 669	20 508 703	21 057 138	548 435
Obce a ich rozpočtové a príspevkové organizácie a podniky územnej samosprávy	113 245	83 935	612 308	528 373
Vyššie územné celky a ich rozpočtové a príspevkové organizácie a podniky územnej samosprávy	1 151	81	12 080	11 999
Spolu (nekonsolidované)	20 209 065	20 592 719	21 681 526	1 088 807
Objem konsolidácie	21 175	347 134	437 878	90 744
Spolu (konsolidované)	20 187 890	20 245 585	21 243 648	998 063

Zdroj: Individuálne a konsolidované účtovné závierky subjektov k 31.12.2023 zverejnené v registri www.registeruz.sk a databáza MF SR.

Keďže niektoré podmienené záväzky predstavujú vzťah medzi subjektmi verejnej správy, je vhodné prezentovať aj podmienené záväzky ako konsolidované. Hodnotu konsolidácie predstavujú napríklad potenciálne úhrady z konaní jedného subjektu verejnej správy voči inému subjektu verejnej správy, vzájomné súdne spory či poskytnuté záruky, z ktorých by plnenie predstavovalo len presun prostriedkov v rámci verejnej správy. Takto očistené podmienené záväzky verejnej správy predstavujú 21 243 648 tis. eur a dosiahli medziročný nárast o 998 063 tis. eur.

Podľa údajov dostupných z účtovných závierok hodnotených subjektov dosiahli podmienené záväzky na nekonsolidovanej báze medziročne celkový nárast o 1 088 807 tis. eur (resp. 998 063 tis. eur po konsolidácii). Výsledný nárast je zložený z položiek, ktoré medziročne poklesli a z položiek, ktoré boli zachytené v prehľade prvý krát resp. zaznamenali medziročný nárast.

Medziročne boli reportované zo strany subjektov niektoré nové mimobilančné položky na strane podmienených pasív, u viacerých položiek došlo k poklesu hodnoty. V prípade ústrednej správy došlo k celkovému medziročnému nárastu o 548 435 tis. eur, z toho Slovenský plynárenský priemysel, a. s. zaznamenal rast komoditných derivátov v hodnote 225 958 tis. eur, NDF II nárast záruk o 92 200 tis. eur, rovnako tak aj Eximbanka SR nárast bankových a iných záruk o 86 038 tis. eur, prepočítaný podiel štátu (34,0 %) na založenom majetku Slovenských elektrární, a. s. sa zvýšil o 159 804 tis. eur, Environmentálny fond zaznamenal 36 757 tis. eur v podobe nevyplatených úverových zmlúv. Medziročný pokles zaznamenali napr. MH Manažment, a. s., 183 678 tis. eur z ručenia za splnenie záväzkov vyplývajúcich z privatizačných zmlúv. Za skupinu subjektov obcí a ich organizácií, došlo k výraznému nárastu vykázaných iných pasív, najmä z titulu hodnoty založeného majetku.

Medzi najvýznamnejšie podmienené záväzky patrí účasť SR na Európskom nástroji finančnej stability (EFSF) a Európskom mechanizme pre stabilitu (ESM). Ďalej sú to hroziace alebo už prebiehajúce súdne spory voči štátnym orgánom alebo podnikom štátnej správy, medzinárodné arbitráže, zabezpečovacie operácie Slovenského plynárenského priemyslu, záložné právo na majetok Slovenských elektrární a ďalšie.

Vybrané podmienené záväzky podľa subjektov na nekonsolidovanej báze sú uvedené v nasledovnom prehľade:

Tabuľka 24 - Prehľad najväčších podmienených záväzkov na nekonsolidovanej báze v tis. eur

	2021	2022	2023	Δ2023-2022
Kapitál na požiadanie a záruky v medzinárodných finančných inštitúciách	9 810 129	9 879 746	9 873 241	-6 505
Európsky mechanizmus pre stabilitu (ESM)	6 148 450	6 148 450	6 144 110	-4 340
Európsky nástroj finančnej stability (EFSF)	2 288 850	2 316 757	2 318 789	2 032
Európska investičná banka	684 231	684 231	684 231	0
Medzinárodná banka pre obnovu a rozvoj	447 286	488 809	485 275	-3 534
Európska banka pre obnovu a rozvoj	101 359	101 359	101 359	0
Rozvojová banka rady Európy	16 854	16 854	16 854	0
Medzinárodná banka pre hospodársku spoluprácu	10 658	10 658	10 658	0
Mnohostranná agentúra pre investičné záruky	3 026	3 213	3 102	-111
Medzinárodná investičná banka	33 931	33 931	33 931	0
Paneurópsky garančný fond	75 484	75 484	74 932	-552
Medzinárodné investičné arbitráže	28 692	28 692	28 692	0
Zdravotná poisťovňa Union, a. s.	28 692	28 692	28 692	0
Hroziace alebo prebiehajúce súdne spory	4 009 975	4 040 590	4 260 880	220 290
Ministerstvo financií SR	1 435 530	1 435 571	1 419 734	-15 836
Ministerstvo vnútra SR	1 140 308	1 095 485	1 094 776	-709
Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR	451 102	450 804	450 780	-24
Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou SR	0	280 000	280 000	0
Kancelária národnej rady SR	405 115	225 775	222 090	-3 685
MH Manažment, a. s.	202 232	168 185	176 963	8 778
Ministerstvo hospodárstva SR	83 935	79 086	78 328	-758
Úrad geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky	49 032	46 076	54 581	8 505
Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky	47 721	43 131	36 153	-6 978
Úrad vlády Slovenskej republiky	16 060	15 985	15 949	-36
Geodetický a kartografický ústav Bratislava	14 518	14 518	14 518	0
Ministerstvo dopravy Slovenskej republiky	901	10 518	218	-10 300
Slovenský pozemkový fond	66 124	64 448	6 681	-57 767
Vodohospodárska výstavba, š. p.	27 809	40 098	40 098	0
Železnice SR	53 166	54 503	79 033	24 530
Národná diaľničná spoločnosť, a. s.	16 422	16 408	290 978	274 570
Vystavené alebo poskytnuté záruky	967 880	868 361	962 220	93 859
National Development Fund II, a. s.	381 410	369 026	461 226	92 200
Záruky MF SR	419 147	321 411	237 032	-84 379
Exportno-importná banka SR	167 323	177 924	263 962	86 038
Iné podmienené záväzky	5 236 088	5 306 135	5 384 381	78 246
Slovenské elektrárne, a. s.	3 246 429	3 341 242	3 501 046	159 804
MH Manažment, a. s.	976 822	970 650	786 972	-183 678
Slovenský plynárenský priemysel, a. s.	803 347	767 827	993 785	225 958
Východoslovenská energetika, a. s.	134 609	146 527	0	-146 527
Slovenská záručná a rozvojová banka, a. s.	59 095	59 754	54 548	-5 206
Lesy SR, š. p.	13 894	13 894	13 894	0
Jadrová a vyrad'ovacia spoločnosť, a. s.	0	0	0	0
MH Invest, s. r. o	0	6 241	34 136	27 895
Spolu	20 052 764	20 123 524	20 509 414	385 890

Zdroj: Účtovné závierky subjektov k 31.12.2023 a k 31.12.2022 zverejnené v registri www.registeruz.sk a databáza MF SR
Medziročný rast v Tabuľka 24 predstavuje časť medziročných zmien sumárne vypočítanej v Tabuľka 1.

Účasť Slovenskej republiky na európskych záchranných mechanizmoch a členstve v medzinárodných finančných inštitúciách

Európsky mechanizmus pre stabilitu (ďalej len „ESM“) tvorí súčasť druhej vlny balíka opatrení určených na poskytovanie pomoci členským štátom eurozóny ocitávajúcich sa vo vážnych finančných problémoch s cieľom zabezpečiť stabilitu eurozóny samotnej. Európsky mechanizmus pre stabilitu (ESM) je nasledovníkom EFSF, ktorý bol vytvorený na dobu určitú, t. j. do júna 2013. ESM bol založený ako medzivládna organizácia založená na základe medzivládnej zmluvy. Na rozdiel od EFSF, ktorý funguje na báze záruk za dlhopisy emitované EFSF, sa do ESM prispieva priamo, a to formou upisovania akcií na základnom imaní spoločnosti. Slovenská republika splatila svoj podiel na vlastnom imaní vo výške 793 350 tis. eur v šiestich splátkach. Slovenskej republike vypršala výnimka na kľúči na určenie príspevkov do ESM k 1.1.2021, ktorá bola udelená na obdobie dvanástich rokov od vstupu do eurozóny pre všetky krajiny, ktoré v čase vzniku ESM mali hodnotu HDP na obyvateľa nižšiu, ako je 75,0 % priemeru Európskej únie.

Slovenská republika preto uhradila 134 150 tis. eur v decembri 2020, čo upravilo kľúč na určenie príspevkov do ESM pre Slovenskú republiku na hodnotu 0,985 %. Navýšenie splatného kapitálu bolo schválené Národnou radou SR dňa 5.11.2020. Slovenská republika sa zároveň zaviazala, že v prípade, ak úroveň splateného imania klesne pod schválených 80 mld. eur absorbovaním strát ESM, Správna rada ESM vyzve akcionárov ESM na jeho splatenie (proces sa týka iba poklesu splateného imania, ktorý by mal v prípade jeho nedoplnenia za následok stratu „AAA“ ratingu ESM) alebo ak je potrebné zabrániť omeškaniu ESM v platení povinností voči svojim veriteľom, má generálny riaditeľ ESM právo vyzvať na úhradu upísaného základného imania prostredníctvom výzvy. Súčet výziev Správnej rady ESM a/alebo generálneho riaditeľa ESM nemôže v prípade Slovenskej republiky presiahnuť sumu 6 144 110 tis. eur. Medziročná zmena súvisí s ukončením dočasnej korekcie kľúča pre príspevok Estónska v ESM, 1. januára 2023.

Slovenská republika sa zaviazala poskytovať záruky za dlhové finančné inštrumenty vydávané **Európskym nástrojom finančnej stability** (EFSF) v prípade žiadosti členského štátu eurozóny o finančnú podporu. V zmysle platnej a účinnej legislatívy (§ 5 zákona č. 381/2010 Z. z. o špecifických štátnych zárukách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov) sa Slovenská republika musí podieľať na celkovej výške záruk podielom 7,72 mld. eur. Zároveň sa musí podieľať na ďalších záručných mechanizmoch potrebných na získanie AAA ratingu pre EFSF, napríklad aj poskytnutím dodatočných záruk EFSF do výšky 165,0 % svojho podielu na zárukách pre každú emisiu. K 31.12.2023 bol stav záruk vystavených Slovenskou republikou vo výške 2 318 789 tis. eur.

Kapitálová účasť v **Medzinárodnej banke pre obnovu a rozvoj** (IBRD) sa znížila v sumáre o 3 534 tis. eur, v tom vplyv kurzových rozdielov bol 16 987 tis. eur a zvýšenia účasti SR na základnom imaní o 13 452 tis. eur. V roku 2023 išlo o poslednú splátku pre Slovenskú republiku v súvislosti so všeobecným a selektívnym zvyšovaním základného imania.

Paneurópsky garančný fond vytvorila Európska investičná banka na základe výzvy Rady Európskej únie z 23.4.2020, podporenej ministrami financií členských štátov EÚ. Celková výška fondu je 25 miliárd eur v rámci schémy v reakcii na COVID-19, ktorý by mal zmobilizovať dodatočné investície v celkovej výške približne 200 miliárd eur. Pomoc sa v rámci tejto schémy poskytuje prostredníctvom vykonávateľov, s ktorými uzatvára zmluvy EIB. Vykonávateľmi môžu byť finančné inštitúcie, ktoré spĺňajú dané kritériá. Vykonávatelia následne financujú súkromný sektor formou úverov, pričom EGF na tieto operácie poskytuje najmä záruky.

Arbitrážne konania

Arbitráž je vedená so spoločnosťou Achmea B.V. z dôvodu zákazu zisku zdravotných poisťovní v roku 2007. V tejto arbitráži, vedenej podľa bilaterálnej investičnej dohody medzi SR a Holandským kráľovstvom, bol v decembri 2012 vydaný rozsudok, ktorým arbitrážny tribunál nariadil SR zaplatiť žalobcovi odškodnenie vo výške cca 25 200 tis. eur plus úroky vo výške 2 900 tis. eur. Konanie o zrušení tohto rozsudku ako aj jurisdikčného rozhodnutia v tomto spore na Nemeckom spolkovom súde, pred ktorým SR napadla tieto rozhodnutia, je v súčasnosti prerušené do rozhodnutia Súdneho dvora EÚ

o predbežnej otázke. Súdny dvor EÚ rozhodol dňa 6.3.2018 o predbežnej otázke vo veci neaplikovateľnosti arbitrážnej doložky v bilaterálnej investičnej zmluve medzi SR a Holandskom. Nakoľko arbitrážny rozsudok, na výkon ktorého sa vedie exekučné konanie pred súdmi v Luxemburgu bol zrušený, SR žiada o uvoľnenie zablokovaného majetku. Achmea sa v konaní pred Luxemburskými súdmi bráni tým, že podala pred nemeckým Ústavným súdom voči rozhodnutiu Najvyššieho spolkového súdu v Nemecku ústavné sťažnosti, o ktorých prípustnosti zatiaľ nebolo rozhodnuté. Luxemburský súd v novembri 2019 rozhodol, že konanie je pozastavené do rozhodnutia nemeckého Ústavného súdu o ústavných sťažnostiach. V septembri 2024 nemecký ústavný súd odmietol sťažnosť spoločnosti Achmea B.V., na základe čoho by mali byť konania v Luxembursku ukončené, v dôsledku čoho by mali byť uvoľnené blokované finančné prostriedky v objeme približne 30 000 tis. eur.

Hroziace alebo prebiehajúce súdne spory

Žaloby, ktoré rieši **Ministerstvo financií SR** v úhrnnej hodnote 1 419 734 tis. eur sú najmä o náhradu škody uplatňovanej podľa zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov, v ktorých Ministerstvo financií SR zastupuje pred súdom aj iné orgány verejnej moci.

Ministerstvo vnútra SR vykazuje podmienené pasíva zo súdnych sporov najmä z titulu náhrady škody spôsobenej pri výkone verejnej moci.

Kancelária Národnej rady SR eviduje podmienené záväzky z existujúcich alebo hroziacich súdnych sporov, z čoho podstatnú časť tvoria žaloby na náhradu škody spôsobenú legislatívnou činnosťou NR SR vrátane troch súdnych sporov o „zákaz zisku“ zdravotných poisťovní. Medziročné zníženie žalovanej sumy vychádza zo súdnych uznesení o výške žalovanej sumy a zo späť vzatí niektorých žalôb.

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR eviduje najvýznamnejší spor s fyzickou osobou o náhradu škody vo výške 450 000 tis. eur, ktorá mala byť spôsobená údajnou nečinnosťou a nesprávnym úradným postupom.

MH Manažment, a. s. je v súčasnosti účastníkom rôznych súdnych sporov, ktoré voči nemu vedú tretie osoby, uplatňujúce si nároky voči MH Manažment, a. s. Na základe vyjadrení právnych zástupcov v príslušných sporoch spoločnosť MH Manažment, a. s. eviduje podmienené záväzky na súdne spory v celkovej sume 176 963 tis. eur. Medziročné zvýšenie o 8 778 tis. eur je z dôvodu pripísaného príslušenstva.

Slovenský pozemkový fond čelí viacerým súdnym žalobám a konaniam. Medziročne zaznamenal fond pokles hodnoty súdnych sporov o 57 767 tis. eur, najmä z dôvodu ukončenia súdneho sporu, v ktorom bol fond žalovaný o zaplatenie 60 409 tis. eur z dôvodu údajne zmarenej investície. Zároveň fondu bola priznaná náhrada trov konania v plnej výške.

Vodohospodárska výstavba, š. p. eviduje viaceré súdne spory, pričom väčšinu z uvedenej sumy tvorí spor o náhradu škody z dôvodu údajného porušenia nájomnej zmluvy a spory so SE o úhradu platieb podľa zmluvy o prevádzke Vodnej elektrárne Gabčíkovo. Vodohospodárska výstavba, š. p. vykazuje voči SE aj podmienené aktíva, z titulu bezdôvodného obohatenia, ktoré malo vzniknúť úhradou platieb SE podľa neplatnej zmluvy o prevádzke Vodnej elektrárne Gabčíkovo. V súdnych sporoch sa naďalej pokračuje.

Iné podmienené záväzky

Do podmienených záväzkov bola zaradená aj hodnota založeného majetku **SE** v prospech banky. Hodnota záložného práva sa medziročne zvýšila o 159 804 tis. eur. Hodnota podmienených pasív je prepočítaná na majetkový podiel štátu vo výške 34,0 %.

MH Manažment, a. s. eviduje významnú hodnotu podmienených záväzkov z ručenia za splnenie záväzkov vyplývajúcich z niektorých privatizačných zmlúv uzavretých bývalým Fondom národného majetku. FNM sa zaviazal uhradiť nadobúdateľom privatizovaných spoločností určité straty na majetku,

ktoré im môžu v budúcnosti vzniknúť v dôsledku určitých rizík definovaných v privatizačných zmluvách. Spoločnosť zároveň opätovne prehodnotila súdne spory a riziko plnenia z nich, čoho výsledkom je vykázaný pokles o 183 678 tis. eur.

SPP vykazuje podmienené pasíva z dôvodu uzatvorených komoditných derivátových transakcií s protistranami, pričom zmena hodnoty súvisí najmä s nárastom objemu derivátových transakcií.

Poskytnuté záruky **Ministerstvom financií SR** boli vykázané vo výške 236 663 tis. eur, a medziročne sa znížili o 84 379 tis. eur. Zníženie spôsobili záruky podľa zákona č. 67/2020 Z. z. o niektorých mimoriadnych opatreniach vo finančnej oblasti v súvislosti so šírením nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby COVID-19 v platnom znení, v prospech finančných inštitúcií (SZRB, Eximbanka SR a National Development Fund I, s. r. o. (NDF I.)), ktoré poskytnú úvery resp. záruky za úvery na podporu podnikateľom v čase pandémie COVID-19. Zmenu stavu záruk ovplyvňuje najmä postupné splácanie úverov zo strany dlžníkov a v menšej miere hotovostné plnenie záruk na základe zlyhaných úverov. V roku 2023 bolo ministerstvom uhradených hotovostne 10 118 tis. eur, v roku 2022 to bolo 12 040 tis. eur. Zníženie záruk ministerstva v objeme 74 519 tis. eur (bez nutnosti hotovostného plnenia zo strany štátu) bolo práve na základe aktualizácie pozície poskytovateľov pomoci (SZRB, NDF I), na základe odsúhlasených zmien zo strany komerčných bánk.

NDF II vykazuje portfóliové záruky za úvery komerčných bánk poskytované v rámci opatrení na zmiernenie dopadov pandémie COVID-19 na podnikateľský sektor. Krytie týchto záruk je najmä z prostriedkov rozpočtu EÚ.

Tabuľka 25 - Prehľad vystavených COVID-19 záruk na základe zákona č. 67/2020 Z. z. v tis. eur

	2021	2022	2023	Δ2023-2022
MF SR v prospech SZRB (§5)	25 661	25 919	24 803	-1 116
MF SR v prospech Eximbanky SR (§25)	24 000	21 760	19 304	-2 456
MF SR v prospech Eximbanky SR (§25a)	40 879	30 116	24 794	-5 322
MF SR v prospech NDF I (§25a)	322 582	238 506	163 666	-74 840
NDF II v prospech tretích strán (§25a)	381 410	365 392	461 226	95 834
Spolu	794 532	681 693	693 793	12 100

Zdroj: databáza MFSR

Po abstrahovaní záruk vystavených Ministerstvom financií SR v prospech iných subjektov verejnej správy (Eximbanka SR, SZRB a NDF I) je hodnota COVID-19 záruk k 31.12.2023 na úrovni 461 226 tis. eur.

Obdobne aj **Eximbanka SR** vykazuje v iných pasívach hodnotu poskytnutých záruk 263 962 tis. eur, v tom bankové záruky 220 487 tis. eur, poskytnuté budúce záruky 18 679 tis. eur a záruky v súvislosti s opatreniami na zmiernenie dopadov pandémie COVID-19 v sume 24 794 tis. eur.

Východoslovenská energetika Holding, a. s. sa prestala vykazovať z dôvodu prevodu 51,0 % podielu štátu na Západoslovenskú energetiku, a. s. Západoslovenská energetika, a. s. nevykázala obdobné podmienené záväzky (štát vlastní 51,0 % v Západoslovenskej energetike, a. s.) vo svojej individuálnej účtovnej závierke za rok 2023.

SZRB vykazuje podmienené záväzky z titulu poskytnutých záruk v hodnote 17 566 tis. eur a úverových príslužbov vo výške 36 981 tis. eur.

3.1.5 Iné aktíva ako súčasť čistého bohatstva

Pod inými aktívami ako súčasť čistého bohatstva sa k 31.12.2023 vykazovali najmä podsúvahové ocenenie štátnych lesov a odpísané pohľadávky po lehote splatnosti v štádiu ich vymáhania. Iné aktíva dosiahli v súhrnnej výške 9 359 780 tis. eur pred vnútornou konsolidáciou.

Od roku 2017 je súčasťou podmienených aktív aj hodnota lesných porastov uvedená v poznámkach účtovnej závierky štátneho podniku Lesy Slovenskej republiky, š. p., ktorá je pravidelne aktualizovaná znalcom Národného lesníckeho centra. Toto iné aktívum tvorí 37,4 % doteraz identifikovaných mimobilančných aktív verejnej správy. Druhým najväčším podmieneným aktívom – 31,2 %, sú pohľadávky postúpené z bankových inštitúcií alebo verejných inštitúcií na vymáhanie Slovenskej konsolidačnej, a. s., ktorá ich na základe príslušnej legislatívy vymáha a uplatňuje si z nich exekučné nároky.

Tabuľka 26 - Podmienené aktíva

	v tis. eur			
Subjekty	2021	2022	2023	Δ 2023-2022
Ústredná správa a podniky štátnej správy	8 605 351	8 415 216	8 774 967	359 751
Obce a ich rozpočtové a príspevkové organizácie a podniky územnej samosprávy	40 862	44 871	546 305	501 434
Vyššie územné celky a ich rozpočtové a príspevkové organizácie a podniky územnej samosprávy	7 870	12 972	38 508	25 536
Spolu (nekonsolidované)	8 654 083	8 473 059	9 359 780	886 721
Objem konsolidácie	3 519 435	3 526 564	3 813 601	287 037
Spolu (konsolidované)	5 134 648	4 946 495	5 546 179	599 684

Zdroj: Účtovné závierky subjektov a databáza MF SR

Medziročná zmena nekonsolidovanej hodnoty iných aktív dosiahla 886 721 tis. eur a bola zaznamenaná najmä v organizáciách územnej samosprávy (526 970 tis. eur). Ide najmä o položky vykázané na podsúvahe, pričom môže ísť o rôzne položky majetku, ktorý sa z dôvodu účtovných postupov nevykazujú priamo v súvahe. Ústredná správa zvýšila iné aktíva o 359 751 tis. eur, takisto najmä z vykázania hodnoty majetku evidovaného na podsúvahe (iného ako súdne spory, záruky, ručenie v prospech jednotky).

Z podmienených aktív vykazuje najvyššiu hodnotu štátny podnik Lesy SR, š. p. z dôvodu ocenenia lesných porastov, ktoré podnik obhospodaruje na pozemkoch vo vlastníctve štátu, ktoré boli k 1.1.2010 jednotne ocenené podľa vyhlášky MS SR č. 492/2004 Z. z. o stanovení všeobecnej hodnoty podniku. Hodnota lesných porastov bola od 1.1.2010 evidovaná na podsúvahovom účte, pričom každoročne je táto hodnota aktualizovaná spolu so spresňovaním hodnoty lesných porastov vo vlastníctve štátu. Medziročne bola podsúvahová hodnota lesných porastov nižšia o 221 690 tis. eur. Hlavným dôvodom a podkladom na zníženie hodnoty porastov je obnova programu starostlivosti o les po spracovaní veternej kalamity na niektorých odštepných závodoch, ale aj vplyv odovzdania lesných pozemkov s lesnými porastami do správy Správ národných parkov.

Slovenská konsolidačná, a. s. (SKo, a. s.), ktorá je zo zákona č. 374/2014 Z. z. o pohľadávkach štátu a o zmene a doplnení niektorých zákonov poverenou osobou pre konsolidáciu pohľadávok verejného sektora vykazuje druhú najväčšiu hodnotu podmienených aktív v hodnote 2 917 450 tis. eur. Časť nominálnej hodnoty pohľadávok SKo, a. s. (2 457 540 tis. eur) je pre účely konsolidovanej účtovnej závierky ústrednej správy eliminovaná, čo zabezpečuje vykázanie pohľadávok len jednou hodnotou, a to priamo v súvahe spolu s príslúchajúcimi opravnými položkami (takmer na 100,0 % hodnoty).

Zo súdnych sporov a iných právnych úkonov boli významné súdne konania, ktorých účastníkom je Vodohospodárska výstavba, š. p. najmä voči Slovenským elektrárňam, a. s. o bezdôvodné obohatenie v sume 407 774 tis. eur. Spor sa týka platieb, ktoré platila Vodohospodárska výstavba, š. p. elektrárňam od roku 2006 na základe zmlúv na užívanie Vodnej elektrárne Gabčíkovo, ktoré sú podľa štátneho podniku neplatné.

V prípade súdnych sporov vedených v prospech MH Manažmentu, a. s. bola zaznamenaná medziročne vyššia hodnota o 2 402 tis. eur vrátane príslušenstva a tým podmienené aktíva zo súdnych sporov z titulu bezdôvodného obohatenia dosiahli hodnotu 46 059 tis. eur.

Finančné riaditeľstvo SR je žalobcom v dvoch súdnych sporoch o náhradu škody, úhrnom za 4 077 tis. eur.

Ministerstvo vnútra SR vykazuje aktívne súdne spory v celkovej sume 3 984 tis. eur, čo je v porovnaní z bezprostredne predchádzajúcim účtovným obdobím pokles o 45 tis. eur. Predmetom súdnych sporov bolo napr. zaplatenie sumy, vydanie bezdôvodného obohatenia, náhrada škody, vypratanie bytu, vysporiadanie nehnuteľnosti, nárok na regres a iné.

Ministerstvo financií SR vystupuje ako žalobca v 6 súdnych sporoch. Hodnota aktívnych súdnych sporov je 3 910 tis. eur a týkajú sa žalôb o náhradu škody spôsobenej orgánmi verejnej moci pri výkone verejnej moci podľa zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom resp. zákon č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov, reštitučné nároky podľa príslušných reštitučných predpisov, žaloby o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia orgánu verejnej moci a uplatňovania náhrady škody, ktorá vznikla ministerstvu ako poškodenému v trestnom konaní.

Tabuľka 27 - Vybrané podmienené aktíva detail – nekonsolidované v tis. eur

	2021	2022	2023	Δ 2023-2022
Súdne spory a konania	460 941	466 082	465 496	-586
Vodohospodárska výstavba, š. p.	408 419	410 499	407 466	-3 033
MH Manažment, a. s.	41 213	43 657	46 059	2 402
Ministerstvo financií SR	3 910	3 910	3 910	0
Ministerstvo vnútra SR	3 322	3 939	3 984	45
Finančné riaditeľstvo SR	4 077	4 077	4 077	0
Iné (štátne podniky)	8 096 525	7 792 958	7 394 747	-398 211
Lesy SR, š. p. (hodnota lesných porastov)	3 930 916	3 814 721	3 492 264	-322 457
SKo, a. s. (pohľadávky na podsúvahe)	3 162 420	2 920 022	2 917 450	-2 572
Exportno-importná banka SR (záruky)	418 023	369 968	359 246	-10 722
Slovenský plynárenský priemysel (záruky)	225 660	254 379	242 656	-11 723
Slovenská elektrizačná prenosová sústava, a. s. (záruky)	224 513	317 912	283 113	-34 799
MH Manažment, a. s. (privatizovaný majetok)	79 689	79 689	686 258	-11 431
Environmentálny fond (záložné zmluvy)	55 304	36 267	31 760	-4 507
Spolu	8 557 466	8 259 040	7 860 243	-398 797

Zdroj: Účtovné závierky subjektov, Centrálny konsolidačný systém a databáza MF SR

Z ostatných položiek podmienených aktív je významná hodnota zabezpečenia pohľadávok z poskytnutých úverov a poskytnutých záruk Eximbanky SR v hodnote 359 246 tis. eur. Z ostatných položiek podmienených aktív je významná hodnota zabezpečenia pohľadávok z poskytnutých úverov a poskytnutých záruk Eximbanky SR v hodnote 359 246 tis. eur. Prijaté záruky a ručenie tvorilo 70 202 tis. eur, záruky na nehnuteľnosti 216 532 tis. eur, ostatné záruky 72 512 tis. eur. Medziročný pokles bol spôsobený poklesom prijatých záruk a ručenia o 30 375 tis. eur, poklesom ostatných prijatých záruk o 4 608 tis. eur a za súčasného nárastu prijatých záruk na nehnuteľný majetok o 24 262 tis. eur.

SEPS vykázala v konsolidovanej účtovnej závierke ako podmienené aktíva sumu prijatých bankových záruk vo výške 283 113 tis. eur. Bankové záruky sú uzatvárané v prospech skupiny SEPS účastníkmi krátkodobého trhu s elektrickou energiou, ktoré chránia skupinu pred ich prípadnou platobnou neschopnosťou.

SPP vykazuje poskytnuté záruky, ktoré vystavili materské spoločnosti zákazníkov. SPP si tak v prípade neplnenia povinností zo strany zákazníkov môže uplatňovať plnenie u ich materských spoločností.

MH Manažment, a. s. vykazuje podmienené aktívum zo zmluvy o predaji štátneho podielu v Slovak Telekom, a. s. Platba vo výške 68 258 tis. eur je uložená a viazaná na účte, pričom vyplatenie týchto prostriedkov závisí od ukončenia Sporu vo veci hlasových služieb a Sporu s Európskou komisiou.

Environmentálny fond eviduje potenciálne plnenie zo záložných zmlúv uzavretých bývalým Recyklačným fondom, ktorého činnosť prešla na Environmentálny fond v decembri 2017. Recyklačný fond poskytoval subjektom dotácie napríklad na separáciu odpadov (plastov, železa a podobne) na viacročné obdobie a v prípade, že subjekt nespĺnil podmienky pre dotáciu, bol povinný vrátiť dotáciu aj so zmluvnou pokutou. Vo výške dotácie a možnej pokuty boli uzatvárané záložné zmluvy a ručiteľské vyhlásenia.

Zoznam skratiek

BIDSF – Bohunice International Decommissioning Support Fund

COVID-19 - Corona Virus Disease 2019

DPH – daň z pridanej hodnoty

DPPO – daň z príjmov právnickej osoby

DPFO - daň z príjmov fyzickej osoby

ECB – Európska centrálna banka

eDZ – elektronická diaľničná známka

EFSF – Európsky nástroj finančnej stability

EK – Európska komisia

ESM – Európsky mechanizmus pre stabilitu

ESA 2010 - Európsky systém národných a regionálnych účtov 2010

EŠIF – Európske štrukturálne a investičné fondy

EUROSTAT – Štatistický úrad Európskeho spoločenstva

EÚ – Európska únia

ETC – elektronický výber mýta

ETCS - European Train Control System

Eximbanka SR – Exportno-importná banka SR

FNM SR – Fond národného majetku Slovenskej republiky

GNI – hrubý národný príjem

HDP – hrubý domáci produkt

IFP – Inštitút finančnej politiky

IBRD – Medzinárodná banka pre obnovu a rozvoj

IPSAS - Medzinárodné účtovné štandardy pre verejný sektor

JAVYS – Jadrová a vyraďovacia spoločnosť, a. s.

KÚZ – konsolidovaná účtovná závierka

MAS – miestne akčné skupiny

MF SR – Ministerstvo financií Slovenskej republiky

MIRRI – Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR

MK SR – Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky

MMF – Medzinárodný menový fond

MS SR – Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky

NBS – Národná banka Slovenska

NDF I – National Development Fund I., s. r. o.

NDF II - National Development Fund II., a. s.

NO – neziskové organizácie

OECD – Organizácia pre hospodársku spoluprácu a rozvoj

OP – operačný program

OS – obchodné spoločnosti

OSN – Organizácia spojených národov

PPP – projekt verejno-súkromného partnerstva

PO – príspevkové organizácie

RO – rozpočtové organizácie

SD – spotrebné dane

SDR – špeciálne práva čerpania, jednotná menová a účtovná jednotka používaná v rámci Medzinárodného menového fondu

SE – Slovenské elektrárne, a. s.

SEPS – Slovenská elektrizačná prenosová sústava, a. s.

SIH – Slovak Investment Holding, a. s.

SKo, a. s. – Slovenská konsolidačná, a. s.

SPP – Slovenský plynárenský priemysel, a. s.

SVP – Slovenský vodohospodársky podnik, š. p.

SVS – Súhrnná výročná správa SR

SZČO – samostatne zárobkovo činná osoba

SZRB – Slovenská záručná a rozvojová banka, a. s.

ŠFA – štátne finančné aktíva

ŠR – štátny rozpočet

ŠÚ SR – Štatistický úrad Slovenskej republiky

ŠZÚ – Štátny záverečný účet SR

ÚJ – účtovná jednotka

VS – verejná správa

VSEH – Východoslovenská energetika Holding, a. s.

VÚC – vyššie územné celky

VV – Vodohospodárska výstavba, š. p.

ÚDZS – Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou

ústavný zákon o rozpočtovej zodpovednosti - ústavný zákon č. 493/2011 Z. z. o rozpočtovej zodpovednosti

VPS – Všeobecná pokladničná správa

zákon o rozpočtových pravidlách verejnej správy (rozpočtové pravidlá) - zákon č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

zákon o účtovníctve - zákon č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov

zákon o organizácii vlády a ústrednej štátnej správy - zákon č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy v znení neskorších predpisov

zákon o obecnom zriadení - zákon Slovenskej národnej rady č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov

zákon o samosprávnych krajoch - zákon č. 302/2001 Z. z. o samospráve vyšších územných celkov v znení neskorších predpisov

zákon o Sociálnej poisťovni – zákon č. 274/1994 Z. z. o Sociálnej poisťovni v znení neskorších predpisov

zákon o zdravotných poisťovniach - zákon č. 581/2004 Z. z. o zdravotných poisťovniach, dohľade nad zdravotnou starostlivosťou a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

zákon o audítoroch - zákon č. 540/2007 Z. z. o audítoroch, audite a dohľade nad výkonom auditu a o zmene a doplnení zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov

ZSE – Západoslovenská energetika, a. s.

ZSSK – Železničná spoločnosť Slovensko, a. s.

ŽKV – železničné koľajové vozidlá

ŽSR – Železnice Slovenskej republiky

Príloha č. 3

Súhrnná účtovná zvierka SR za rok 2023

SÚVAHA K 31. 12. 2023

AKTÍVA		2023	2022
MAJETOK SPOLU (A+B+C)		89 831 258	85 585 279
A.	poz. Dlhodobý majetok (A.I. až A.IV.)	68 884 016	63 279 805
A.I.	Nehmotný majetok	772 091	648 146
1	<i>v tom softvér</i>	525 484	442 576
2	<i>oceniteľné práva</i>	34 486	28 958
3	<i>obstaranie nehmotného majetku</i>	159 583	135 204
4	<i>ostatný nehmotný majetok</i>	52 538	41 408
A.II.	Hmotný majetok	58 586 446	54 616 052
5	<i>v tom stavby</i>	32 866 132	31 674 602
6	<i>pozemky</i>	10 335 651	10 202 245
7	<i>samostatné hnutelné veci a súbory hnutelných vecí</i>	3 384 613	2 729 910
8	<i>dopravné prostriedky</i>	2 263 615	2 103 258
9	<i>poskytnuté preddavky</i>	2 611 138	2 127 518
10	<i>obstaranie hmotného majetku</i>	6 359 835	5 024 920
11	<i>ostatný hmotný majetok</i>	765 462	753 599
A.III.	Finančný majetok	8 644 848	7 227 465
12	<i>v tom cenné papiere a podiely</i>	5 804 144	4 550 102
13	<i>dlhodobé pôžičky</i>	1 501 298	1 394 761
14	<i>termínované účty v bankách</i>	25 768	25 802
15	<i>ostatný dlhodobý finančný majetok</i>	1 313 638	1 256 800
A.IV.	Pohľadávky	880 631	788 142
B.	Krátkodobý majetok (B.I. až B.III.)	19 687 541	21 340 165
B.I.	Zásoby	2 162 815	3 040 049
16	<i>v tom materiál</i>	1 220 764	1 318 028
17	<i>tovar</i>	147 634	147 244
18	<i>výrobky</i>	603 262	1 482 191
19	<i>ostatné zásoby</i>	191 155	92 586
B. II.	Pohľadávky	12 493 028	13 169 838
20	<i>v tom daňové a colné pohľadávky štátu</i>	328 136	432 803
21	<i>daňové pohľadávky územnej samosprávy</i>	41 291	36 907
22	<i>nedaňové pohľadávky štátu a územnej samosprávy</i>	199 252	200 807
23	<i>odberatelia</i>	1 109 340	1 189 529
24	<i>poskytnuté preddavky</i>	1 412 850	615 827
25	<i>pohľadávky zo zúčtovania s EÚ</i>	92 249	117 351
26	<i>zúčtovanie medzi subjektmi verejnej správy</i>	110 960	78 037
27	<i>ostatné krátkodobé pohľadávky subjektov verejnej správy</i>	9 198 950	10 498 577
B.III.	Finančné účty a krátkodobý finančný majetok	5 031 698	5 130 277
29	<i>v tom bežné bankové účty, pokladnica a ceniny</i>	4 506 576	3 898 306
29	<i>účty štátnej pokladnice</i>	520 399	1 228 966
30	<i>ostatný krátkodobý finančný majetok</i>	4 723	3 005
C.	Časové rozlíšenie	1 259 701	965 309

SÚVAHA K 31. 12. 2023

PASÍVA		2023	2022
VLASTNÉ IMANIE A ZÁVÄZKY SPOLU (A+B+C)		89 831 258	85 585 279
A.	pozn. Vlastné imanie (A.I až A.III.)	-32 038 974	-31 677 565
A.I.	Oceňovacie rozdiely	-4 779	22 812
A.II.	Výsledok hospodárenia (A.II.1.+A.II.2.)	-32 197 109	-31 856 605
31	<i>nevysporiadaný výsledok hospodárenia min. rokov</i>	-29 591 896	-44 831 325
32	<i>výsledok hospodárenia za účtovné obdobie</i>	-2 605 213	12 974 720
A.III.	Podiely iných účtovných jednotiek	162 914	156 228
B.	Záväzky, rezervy, bankové úvery a výpomoci (B.I až B.IV.)	108 845 508	105 725 635
B.I.	Dlhodobé záväzky	62 696 671	57 205 521
33	<i>v tom štátne dlhopisy</i>	55 535 321	50 141 830
34	<i>bankové úvery</i>	6 097 761	5 969 129
35	<i>ostatné dlhodobé záväzky</i>	1 063 589	1 094 562
B.II.	Dlhodobé rezervy	26 447 382	28 797 831
36	<i>v tom zamestnanecké požitky štátnych rozp. a príspev. organizácií</i>	23 816 209	26 367 644
37	<i>ostatné dlhodobé rezervy</i>	2 631 173	2 430 187
B.III.	Krátkodobé záväzky	18 495 368	18 640 229
38	<i>v tom štátne dlhopisy a štátne pokladničné poukážky</i>	5 301 297	5 165 587
39	<i>dodávatelia</i>	1 467 011	1 974 791
40	<i>záväzky zo zúčtovania s EÚ</i>	4 835 726	4 130 293
41	<i>zúčtovanie medzi subjektmi verejnej správy</i>	530 527	817 293
42	<i>bankové úvery</i>	839 811	946 194
43	<i>zamestnanci</i>	620 077	591 806
44	<i>prijaté preddavky</i>	203 416	146 241
45	<i>ostatné záväzky</i>	4 697 503	4 868 024
B.IV.	Krátkodobé rezervy	1 206 087	1 082 054
C.	Časové rozlíšenie	13 024 724	11 537 209

VÝKAZ ZISKOV A STRÁT K 31. 12. 2023

VÝNOSY		2023	2022
I.	pozn. Daňové a colné výnosy a výnosy z poplatkov	23 823 914	21 389 295
	46 <i>v tom daňové výnosy štátu</i>	17 716 767	16 135 527
	47 <i>daňové výnosy územnej samosprávy</i>	4 821 277	4 053 990
	48 <i>poplatky</i>	1 285 870	1 199 778
II.	Výnosy z transferov	8 655 316	5 175 245
	49 <i>v tom výnosy z rozpočtu EÚ</i>	4 412 306	2 437 811
	50 <i>výnosy z ostatných transferov</i>	4 243 010	2 737 434
III.	Tržby za vlastné výkony a tovar	29 513 487	30 592 489
	51 <i>v tom služby</i>	21 455 324	18 853 774
	52 <i>výrobky</i>	4 734 938	3 745 805
	53 <i>tovar</i>	4 078 679	6 416 018
	54 <i>ostatné výnosy</i>	-755 454	1 576 892
IV.	Finančné výnosy	2 677 352	3 186 505
	55 <i>v tom úroky</i>	687 418	309 707
	56 <i>kurzové zisky</i>	56 464	172 138
	57 <i>podiel na výsledku hospodárenia pridružených ÚJ</i>	1 232 379	554 456
	58 <i>ostatné finančné výnosy</i>	701 091	2 150 204
V.	Zúčtovanie rezerv a opravných položiek	4 514 321	15 409 733
	59 <i>v tom rezervy</i>	3 571 216	14 520 048
	60 <i>opravné položky</i>	943 105	889 685
VI.	Ostatné výnosy z prevádzkovej činnosti	2 873 226	2 702 329
VÝNOSY SPOLU (I. až VI.)		72 057 616	78 455 596
NÁKLADY		2023	2022
I.	Náklady na transfery	30 578 185	19 291 017
	61 <i>v tom Odvod do rozpočtu EÚ</i>	943 226	940 226
	62 <i>ostatné transfery</i>	29 634 959	18 350 791
II.	Spotrebované nákupy a služby	18 244 432	22 764 131
	63 <i>v tom služby</i>	7 823 594	7 808 495
	64 <i>spotreba materiálu</i>	5 101 650	8 148 783
	65 <i>predaný tovar</i>	4 103 249	5 822 916
	66 <i>spotreba energií</i>	1 197 480	971 640
	67 <i>ostatné</i>	18 459	12 297
III.	Osobné náklady	13 332 531	11 977 660
	68 <i>v tom mzdy</i>	9 844 877	8 863 456
	69 <i>zdravotné a sociálne odvody</i>	2 700 537	2 400 217
	70 <i>ostatné sociálne náklady</i>	787 117	713 987
IV.	Odpisy, rezervy a opravné položky	4 648 145	4 358 485
	71 <i>v tom odpisy dlhodobého majetku</i>	2 205 781	2 109 468
	72 <i>rezervy</i>	1 174 504	1 012 351
	73 <i>opravné položky</i>	1 267 860	1 236 666
V.	Ostatné náklady na prevádzkovú činnosť	5 614 893	5 424 425
VI.	Finančné náklady	2 201 466	1 643 093
	74 <i>v tom úroky</i>	1 521 487	1 228 362
	75 <i>kurzové straty</i>	61 720	168 481
	76 <i>podiel na výsledku hospodárenia pridružených ÚJ</i>	18 999	2 718
	77 <i>ostatné finančné náklady</i>	599 260	243 532
VII.	Dane a poplatky	40 434	23 053
NÁKLADY SPOLU (I. až VII.)		74 660 086	65 481 864
VÝSLEDOK HOSPODÁRENIA (Výnosy - Náklady)		-2 602 470	12 973 732
<i>z toho pripadajúci na podiely iných účtovných jednotiek</i>		2 735	-729

I. VŠEOBECNÉ ÚDAJE A ZVEREJNENIA

1. Právny dôvod na zostavenie súhrnnej účtovnej závierky verejnej správy Slovenskej republiky

Súhrnná účtovná závierka verejnej správy Slovenskej republiky (ďalej aj ako „SUZ“) bola zostavená v súlade so zákonom č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o účtovníctve“). Primerane boli použité aj ustanovenia Opatrenia Ministerstva financií Slovenskej republiky zo dňa 17. decembra 2008 č. MF/27526/2008–31 v znení neskorších predpisov, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o metódach a postupoch konsolidácie vo verejnej správe a podrobnosti o usporiadaní a označovaní položiek konsolidovanej účtovnej závierky ústrednej správy (ďalej len „opatrenie“), a to v oblasti použitých metód konsolidácie a postupu konsolidácie.

Súhrnná účtovná závierka verejnej správy je sprístupnená k nahliadnutiu v sídle konsolidujúcej účtovnej jednotky, ktorou je Ministerstvo financií Slovenskej republiky. V elektronickej podobe je súhrnná účtovná závierka uložená aj v Registri účtovných závierok na webovom sídle www.registeruz.sk.

Súhrnná účtovná závierka verejnej správy bola spracovaná sčasti automatizovane prostredníctvom informačného systému Centrálny konsolidačný systém (CKS), a sčasti manuálne na základe údajov a podkladov jednotlivých subjektov, ktoré ich predkladajú do IS CKS. Zároveň vychádza z auditovaných konsolidovaných účtovných závierok kapitol štátneho rozpočtu a vyšších územných celkov, auditovanej konsolidovanej účtovnej závierky ústrednej správy, auditovaných individuálnych a konsolidovaných účtovných závierok obcí a miest a obchodných spoločností, na ktoré sa povinnosť auditu vzťahuje. Samotná súhrnná účtovná závierka nie je auditovaná štatutárnym audítorom.

Súhrnná účtovná závierka verejnej správy za rok 2023 bola spracovaná na základe agregácie údajov z:

- konsolidovanej účtovnej závierky ústrednej správy,
- konsolidovaných účtovných závierok obcí (1 143),
- konsolidovaných účtovných závierok vyšších územných celkov (8),
- individuálnych účtovných závierok obcí (1 771), ktoré nemali povinnosť zostaviť konsolidovanú účtovnú závierku alebo do dňa zostavenia súhrnnej účtovnej závierky ju nezostavili,
- individuálnych účtovných závierok ostatných subjektov verejnej správy založených podľa osobitných predpisov¹ (52).
- individuálnych účtovných závierok neziskových organizácií štátu, neziskových organizácií a záujmových združení miestnej samosprávy nezahrnutých do konsolidovaných závierok iných subjektov verejnej správy (456).

V nasledujúcom texte poznámok sa pre účely opisu významných položiek aktív, pasív, nákladov a výnosov zoskupujú organizácie súhrnného celku do skupín: ústredná správa, územná samospráva a ostatné subjekty, pričom:

Ústrednou správou sa rozumejú štátne rozpočtové organizácie, štátne príspevkové organizácie, verejné výskumné inštitúcie a obchodné spoločnosti, v ktorých majú ústredné orgány štátnej správy majetkové podiely, a ktoré sú súčasťou konsolidovanej účtovnej závierky ústrednej správy.

Subjektmi územnej samosprávy sa rozumejú obce, vyššie územné celky, rozpočtové a príspevkové organizácie obcí a vyšších územných celkov, obchodné spoločnosti obcí a vyšších územných celkov, v ktorých majú obce alebo vyššie územné celky majetkové podiely, a ktoré sú súčasťou konsolidovaných účtovných závierok obcí a vyšších územných celkov. Za rok 2023 z celkového počtu obcí a miest (2 926) vrátane mestských častí Bratislavy a Košíc, nezostavovalo KUZ 1 758 z nich.

Ostatnými subjektmi sa rozumejú subjekty založené osobitným zákonom a neziskové organizácie územnej samosprávy vedené v registri organizácií Štatistického úradu SR ako subjekty verejnej správy. Ide napríklad o verejné vysoké školy (20), Sociálnu poisťovňu, Slovenský pozemkový fond, Audiovizuálny fond, Radu pre vysielanie a retransmisiu, Rozhlas a televíziu Slovenska,

¹ Napríklad zákon č. 581/2004 Z. z. o zdravotných poisťovniach, dohľade nad zdravotnou starostlivosťou a o zmene a doplnení niektorých zákonov, zákon č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Slovenské národné stredisko pre ľudské práva, Tlačovú agentúru Slovenskej republiky, Úrad pre dohľad nad výkonom auditu, Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou, Ústav pamäti národa a ďalšie. Podrobný prehľad týchto subjektov je uvedený v prílohe č. 1. súhrnnej účtovnej závierky.

Koncept „súhrnného celku“ je odlišný od definície verejnej správy podľa zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Verejná správa tvorí najpodstatnejšiu časť súhrnného celku, avšak do súhrnného celku vstupujú aj iné subjekty, ktoré nie sú štatisticky zaradené do verejnej správy podľa metodiky ESA 2010. Zoskupenie do vyššie uvedených skupín je vytvorené na základe §22a zákona o účtovníctve.

2. Informácie o súhrnnom celku verejnej správy

Do súhrnného celku za rok 2023 boli zaradené účtovné jednotky v súlade s §22a zákona o účtovníctve. Súhrnný celok verejnej správy za rok 2023 tvorilo spolu 8 361 účtovných jednotiek. Spôsob zahrnutia jednotiek do súhrnného celku je na základe:

- a) princípu kontroly – rozpočtové organizácie, príspevkové organizácie, obchodné spoločnosti, štátne podniky a štátne fondy a
- b) zaradenia subjektov do sektora verejnej správy – napr. verejné vysoké školy, verejné výskumné inštitúcie, obce, vyššie územné celky, neziskové organizácie a ďalšie.

Ministerstvo financií SR ako zostavovateľ súhrnnej účtovnej závierky nevykonáva reálne kontrolu nad všetkými účtovnými jednotkami súhrnného celku, z tohto dôvodu je rozhodujúce pre ich zahrnutie do súhrnného celku zaradenie do sektora verejnej správy (§ 22a ods. 3 zákona o účtovníctve). Ministerstvo financií SR však pre účely spracovania SUZ predstavuje materskú účtovnú jednotku a súhrnný celok je fiktívne jednou ekonomickou entitou.

Súhrnný celok nie je totožný so sektorom verejnej správy (v metodike ESA 2010 označovaný pod kódom S.13), nakoľko zahŕňa aj tie jednotky, ktoré nie sú štatisticky zaradené do verejnej správy. Do súhrnného celku naopak nie sú zahrnuté jednotky v likvidácii alebo v konkurze a organizácie, ktoré ukončili svoju činnosť v priebehu roka 2022 resp. k 1.1.2023.

V porovnaní s rokom 2022 je počet organizácií v súhrnnom celku v absolútnom vyjadrení nižší o 37. Porovnateľný počet organizácií vykázala ústredná správa. Celková medziročná zmena o 2 organizácie nie je významná, hoci v niektorých kapitolách dochádzalo k početnejšiemu zániku a vzniku organizácií, napr. v rezorte Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR (9 zaniknutých organizácií a 14 novovytvorených organizácií). Po roku 2022, kedy boli realizované viaceré organizačné zmeny v počte štátnych rozpočtových a príspevkových organizácií, bude v roku 2024 zaznamenaná ešte zmena v počte okresných súdov, ktoré fungovali sčasti aj v roku 2023.

Územná samospráva dosiahla pokles počtu rozpočtových organizácií o 20, z toho 19 v obciach. Počet obchodných spoločností medziročne vzrástol o 62, a to najmä u obcí o 60.

Vyššie územné celky vykazovali vo svojich konsolidovaných celkoch spolu 24 obchodných spoločností (v roku 2022 to bolo 22) a obce 737 (v roku 2022 to bolo 677).

V rámci ostatných subjektov došlo k poklesu o 83, pričom ide hlavne o neziskové organizácie obcí a miest SR (štatisticky zaradené do sektora verejnej správy), ktorých počet kolíše v závislosti od predložených individuálnych účtovných závierok. Viaceré neziskové organizácie obcí sú založené len formálne a nevykonávajú žiadnu hospodársku činnosť.

Tabuľka o počte organizácií v súhrnnom celku je založená na princípe vzniku týchto organizácií, či už patria do zriaďovateľskej pôsobnosti štátu, územnej samosprávy alebo boli založené zákonom alebo v prípade obchodných spoločností v nich vykonáva kontrolu subjekt verejnej správy. Do počtu organizácií sú zahrnuté aj pridružené účtovné jednotky (s majetkovým podielom nad 20 %). Hodnoty v súvahe a vo výkaze ziskov a strát sú prezentované len za subjekty, ktoré predložili účtovnú závierku za rok 2023 (a takisto okrem pridružených účtovných jednotiek, ktoré nevstupujú do agregovaných údajov).

Tabuľka 1

Počet organizácií v súhrnnom celku			
	2023	2022	Δ 2023-2022
Súhrnný celok spolu	8 360	8 397	-37
v tom			
Ústredná správa	910	908	2
Rozpočtové organizácie	668	663	5
Príspevkové organizácie	113	114	-1
Verejné výskumné inštitúcie	47	47	0
Obchodné spoločnosti štátu a štátne podniky	79	81	-2
Štátne účelové fondy	3	3	0
Územná samospráva	6 942	6 898	44
Rozpočtové organizácie	2 640	2 660	-20
Príspevkové organizácie	607	605	2
Obchodné spoločnosti územnej samosprávy	761	699	62
Obce	2 926	2 926	0
Vyššie územné celky	8	8	0
Ostatné subjekty	508	591	-83
Verejné vysoké školy	20	20	0
Subjekty založené zákonom a neziskové org. v ústrednej správe	46	45	1
Neziskové organizácie územnej samospráv	442	526	-84

Zdroj: MF SR, Centrálny konsolidačný systém

Pozn: Do zostavenia výkazov súhrnnej účtovnej závierky za rok 2023 nebolo započítaných 13 IUZ obcí, 12 KUZ obcí a 24 IUZ neziskových organizácií z dôvodu ich nepredloženia

Bližší prehľad o počte subjektov súhrnného celku je uvedený v prílohe č. 1 poznámok súhrnnej účtovnej závierky.

3. Informácie o účtovných zásadách a účtovných metódach

Účtovné zásady a účtovné metódy sú uplatňované v súlade so zákonom o účtovníctve a postupmi účtovania pre jednotlivé právne formy účtovných jednotiek, ktoré sú definované:

- opatrením MF SR č. MF/14522/2022-36, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o postupoch účtovania a rámcovej účtovej osnove pre štátne rozpočtové organizácie, štátne príspevkové organizácie a štátne účelové fondy,
- opatrením MF SR č. MF/014454/2022-36, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o postupoch účtovania rámcovej účtovej osnove pre obce, vyššie územné celky a nimi zriadené rozpočtové organizácie a príspevkové organizácie,
- opatrením MF SR č. MF/23054/2002-92, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o postupoch účtovania a rámcovej účtovej osnove pre podnikateľov účtujúcich v sústave podvojného účtovníctva v znení neskorších predpisov,
- opatrením MF SR č. MF/22930/2005-74, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o postupoch účtovania a rámcovej účtovej osnove pre zdravotné poisťovne,
- opatrením MF SR č. MF/24035/2005-74, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o postupoch účtovania a účtovej osnove pre Sociálnu poisťovňu,
- opatrením MF SR č. MF/24342/2007-74, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o postupoch účtovania a účtovej osnove pre účtovné jednotky, ktoré nie sú založené alebo zriadené na účel podnikania a
- medzinárodnými štandardami pre finančné výkazníctvo (IFRS) v prípade niektorých obchodných spoločností.

Pre účely zostavenia súhrnnej účtovnej závierky sa výkazy účtovných jednotiek, ktorých právna forma je iná než rozpočtová organizácia, upravili prostredníctvom *prevodových mostíkov* na štruktúru výkazov platných pre Ministerstvo financií SR. Tým je zabezpečená agregácia údajov v rovnakej štruktúre za všetky účtovné jednotky v súhrnnom celku. Číselné údaje v poznámkach súhrnnej účtovnej závierky sú vykazované v mene euro, zaokrúhlené na tisíce, ak nie je uvedené inak.

4. Ďalšie informácie z konsolidovaných a individuálnych účtovných zvierok

Opis položiek v SUZ (súvaha, výkaz ziskov a strát) sa zakladá na informáciách, ktoré sú uvedené v poznámkach individuálnych alebo konsolidovaných účtovných zvierkach subjektov súhrnného celku, výročných správ a na informáciách vyžiadaných materskou účtovnou jednotkou. Pre tieto účely je možné nahliadnuť do Registra účtovných zvierok na webovom sídle www.registeruz.sk.

INFORMÁCIE O METÓDACH A POSTUPE KONSOLIDÁCIE

1. Informácie o použitých metódach konsolidácie

Na zostavenie súhrnnej účtovnej závierky boli primerane použité metódy a postupy konsolidácie podľa opatrenia ku konsolidácii vo verejnej správe. Účtovné jednotky boli zahrnuté do súhrnnej účtovnej závierky nasledovnými metódami:

Tabuľka 2

Metóda zahrnutia účtovných jednotiek do súhrnného celku	
Druh účtovnej jednotky	Metóda
Rozpočtové a príspevkové organizácie	metóda úplnej konsolidácie
Obce a vyššie územné celky	metóda úplnej konsolidácie
Štátne fondy	metóda úplnej konsolidácie
Obchodné spoločnosti štátu (dcérske ÚJ) a štátne podniky	metóda úplnej konsolidácie
Verejné vysoké školy	metóda úplnej konsolidácie
Verejné výskumné inštitúcie	metóda úplnej konsolidácie
Ostatné subjekty podľa osobitného zákona	metóda úplnej konsolidácie
Spoločné a pridružené účtovné jednotky	metóda vlastného imania

Zdroj: MF SR, Centrálny konsolidačný systém

Popis metód konsolidácie

- Metóda úplnej konsolidácie

Pri použití tejto metódy sa prispôbujú účtovné výkazy všetkých dcérskych účtovných jednotiek na štruktúru výkazov účtovnej závierky pre rozpočtové organizácie. Položky účtovných výkazov sa do agregácie preberajú v plnej miere a identifikované vzájomné vzťahy v rámci súhrnného celku sa vylučujú v plnej výške.

- Metóda vlastného imania

Pri použití tejto metódy sa položky účtovných výkazov spoločných a pridružených účtovných jednotiek do agregácie nepreberajú. Zosúladuje sa hodnota podielov konsolidujúcej účtovnej jednotky na konsolidovanej účtovnej jednotke s tou časťou reálnej hodnoty majetku a záväzkov účtovnej jednotky, ktorá na tieto podiely pripadá.

Postup pri zostavení súhrnnej účtovnej závierky

- Prevod účtovných výkazov na rovnaký základ a štruktúru

Za spoločný základ účtovných výkazov bola použitá štruktúra individuálnej účtovnej závierky pre rozpočtové organizácie, príspevkové organizácie, štátne fondy, obce a vyššie územné celky. Týkalo sa to všetkých obchodných spoločností, štátnych podnikov, verejných vysokých škôl, verejných výskumných inštitúcií, Sociálnej poisťovne a ostatných subjektov verejnej správy. Prevod údajov sa zabezpečuje použitím prevodových mostíkov, ktoré vypracovalo Ministerstvo financií SR ako zostavovateľ súhrnnej účtovnej závierky verejnej správy. V rámci spracovania údajov dochádza aj k zosúladeniu metodických odlišností vyplývajúcich z rôznych postupov účtovania (napríklad odúčtovanie pohľadávok a záväzkov, vykazovanie rezervy a opravných položiek).

▪ Agregácia údajov

Agregovali sa konsolidované účtovné zvierky, individuálne účtovné zvierky a podklady pre identifikáciu vzájomných vzťahov. Ak bola účtovná jednotka súčasťou konsolidovaného celku na nižšej úrovni, bola vykázaná v rámci konsolidovaných výkazov materskej účtovnej jednotky (napr. obchodná spoločnosť obce).

▪ Konsolidačné operácie

V rámci súhrnného celku boli vykonané konsolidačné operácie v oblasti pohľadávok a záväzkov, nákladov a výnosov. V prípade nekonzistentne vykázaných vzájomných vzťahov sa pred elimináciou vykonala ich úprava. Na identifikáciu vzájomných vzťahov boli spracované *konsolidačné balíky* a za obce a ich organizácie boli spracované formuláre vzájomných vzťahov.

V rámci súhrnného celku nebola vykonaná konsolidácia kapitálu a ani konsolidácia medzivýsledku.

Z dôvodu odlišnej metodiky účtovania niektorých transakcií, časového posunu vykázania vzájomných hodnôt, ako aj z dôvodu neidentifikovaných vzájomných vzťahov v rovnakej hodnote neboli na úrovni súhrnnej účtovnej zvierky eliminované nasledovné vzťahy:

- v súvahe daň z príjmu právnických osôb, fyzických osôb, daň z pridanej hodnoty,
- sociálne poistenie v oblasti pohľadávok, záväzkov, nákladov a výnosov,
- ostatné pohľadávky, záväzky, náklady a výnosy a časové rozlíšenie nákladov a výnosov s rozdielnou hodnotou vykázanou v podkladoch pre eliminácie za jednotlivé účtovné jednotky.

▪ Spracovanie výkazov súhrnnej účtovnej zvierky

Výkazy SUZ verejnej správy za rok 2023 sa predkladajú v osobitnej štruktúre. Vzhľadom na to, že ich štruktúra nie je predpísaná žiadnym všeobecne záväzným právnym predpisom, boli použité princípy medzinárodných účtovných štandardov pre verejný sektor (IPSAS), ktoré kladú dôraz na významnosť a prehľadnosť údajov. Z tohto dôvodu je štruktúra SUZ odlišná od individuálnej účtovnej zvierky jednotlivých právnych foriem v súhrnnom celku, ale aj od štruktúry konsolidovanej účtovnej zvierky subjektu verejnej správy **V porovnaní so SUZ zostavenou za rok 2022 nedošlo k zmene štruktúry výkazov za rok 2023.**

▪ Hodnota konsolidácie na úrovni súhrnného celku

V roku 2023 dosiahla výška konsolidácie aktív/pasív 3 954 932 tis. eur, 1 857 365 tis. eur z nákladov a 1 386 552 z výnosov. Výnosy boli pozitívne ovplyvnené reklasifikáciou časti zúčtovania transferov, na ktorých účtuje Ministerstvo financií SR vzťah z prevodu podielovej dane z príjmov voči samospráve. Decembrový prevod je preto možné považovať v rámci súhrnného celku za „spoločný“ výnos.

V rámci konsolidácie v súvahe došlo k eliminácii zostatkov účtov klientov v ŠP 2 589 183 tis. eur, eliminácii vzájomných návratných finančných výpomocí 471 853 tis. eur, pôžičiek ŠFRB 794 551 tis. eur, pôžičiek Environmentálneho fondu 20 359 tis. eur, pôžičiek poskytnutých spoločnosťou National Development Fund II 121 990 tis. eur a reklasifikácia záväzkov na fondy vo vlastnom imaní a následne na výsledok hospodárenia minulých rokov Slovenského pozemkového fondu 172 371 tis. eur.

V nákladoch a výnosoch boli eliminované napríklad transfer Sociálnej poisťovni zo štátnych finančných aktív 1 160 000 tis. eur, transfery Environmentálneho fondu 149 166 tis. eur, odpustenie návratných finančných výpomocí zo štátneho rozpočtu voči samospráve 151 822 tis. eur, náklady a výnosy z poistného 246 754 tis. eur, poplatky a úroky 43 550 tis. eur, daň z nehnuteľností 42 110 tis. eur a daň z príjmov 17 946 tis. eur.

2. Zmeny účtovných metód a účtovných zásad

Na základe Opatrenia MF SR zo 7. decembra 2022 č. MF/14522/2022-36, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o postupoch účtovania a rámcovej účtovej osnovy pre štátne organizácie, štátne príspevkové organizácie a štátne účelové fondy došlo od 1. januára 2023 k zrušeniu účtu 382 – Komplexné náklady budúcich období a účtu 415 – Oceňovacie rozdiely z kapitálových účastín, pričom zostatky týchto účtov sa preúčtovali na účet 428 – Nevysporiadaný výsledok hospodárenia minulých rokov.

Zároveň došlo k zmene obsahovej náplne účtu 427 – Ostatné fondy, na ktorom sa už neúčtuje o vzniku štátneho podniku alebo vklad do kmeňového imania podniku súvzťažne s účtom 069-Ostatný dlhodobý finančný majetok. Vklad do kmeňového imania štátneho podniku sa účtuje v prospech účtu 682-Výnosy z kapitálových transferov zo štátneho rozpočtu v prípade, že boli použité prostriedky štátnych finančných aktív.

Od 1.1.2023 skončila platnosť pre účtovanie mimoriadnych nákladov a mimoriadnych výnosov, z dôvodu nevýznamnosti transakcií v štátnej správe.

V prípade ostatných subjektov súhrnného celku v porovnaní s predchádzajúcim rokom nedošlo k významnej zmene účtovných metód a zásad.

III. INFORMÁCIE O ÚDAJOCH NA STRANE AKTÍV A PASÍV SÚVAHY

AKTÍVA

Celkové aktíva dosiahli k 31.12.2023 hodnotu 89 831 258 tis. eur, čo je v porovnaní s rokom 2022 viac o 4 245 979 tis. eur. Celkové aktíva sú tvorené najmä dlhodobým hmotným majetkom (65,2 %), pohľadávkami (13,9 %), dlhodobým finančným majetkom (9,6 %) a finančnými účtami vrátane krátkodobého finančného majetku (5,4 %).

V medziročnom porovnaní vzrástol najmä dlhodobý hmotný majetok o 3 970 394 tis. eur a dlhodobý finančný majetok o 1 417 383 tis. eur. Naopak, k medziročnému poklesu došlo najmä na účte zásob o 877 234 tis. eur a u krátkodobých pohľadávok o 676 810 000 tis. eur.

Prírastok hodnoty dlhodobého hmotného majetku zaznamenali skoro všetky položky majetku, pričom najväčší nárast bol zaznamenaný na účte obstarania dlhodobého hmotného majetku o 1 334 915 tis. eur, na účte stavieb o 1 191 530 tis. eur, na účte samostatné hnuteľné veci a súbory hnuteľných vecí o 654 703 tis. eur a na poskytnutých preddavkoch na dlhodobý hmotný majetok o 483 620 tis. eur. Najvyššiu hodnotu majetku v procese obstarávania dlhodobého nehmotného majetku vykázalo Ministerstvo financií SR (27 670 tis. eur), Ministerstvo životného prostredia SR (15 487 tis. eur), Železničná spoločnosť Slovensko, a.s. (13 494 tis. eur), Slovenský vodohospodársky podnik, š.p. (12 503 tis. eur) a Ministerstvo obrany SR (12 283 tis. eur).

Na celkovej hodnote dlhodobého hmotného majetku sa podieľala najmä ústredná správa sumou 35 349 436 tis. eur (v tom najmä na položke stavby 19 612 164 tis. eur, pozemky 4 711 150 tis. eur a obstaranie dlhodobého hmotného majetku 4 240 699 tis. eur).

Dlhodobý finančný majetok vzrástol o 1 417 383 tis. eur, a to najmä v podobe hodnoty podielových cenných papierov a podielov v spoločnosti s podstatným vplyvom o 1 218 297 tis. eur a na pôžičkách o 106 537 tis. eur. Medziročná zmena hodnoty podielových cenných papierov a podielov v spoločnosti s podstatným vplyvom je najvýznamnejšia v rámci ústrednej správy v podobe nárastu o 1 211 017 tis. eur. Hodnota ostatných pôžičiek dosiahla najvyššiu hodnotu taktiež v rámci ústrednej správy a je v porovnaní s rokom 2022 vyššia o 258 670 tis. eur.

V zásobách, ktoré medziročne vykazujú pokles o 877 234 tis. eur došlo najmä k poklesu hodnoty výrobkov o 878 929 tis. eur (z toho v ústrednej správe o 879 340 tis. eur), materiálu o 97 264 tis. eur, pričom hodnota nedokončenej výroby a polotovarov sa zvýšila o 98 467 tis. eur.

Krátkodobé pohľadávky medziročne klesli úhrnom o 676 810 tis. eur najmä vplyvom poklesu hodnoty transakcií Ministerstva financií SR na finančnom trhu (úložky v bankách) o 1 016 195 tis. eur a pohľadávok Sociálnej poisťovne o 360 053 tis. eur. Pohľadávky z daňových a colných rozpočtových príjmov zaznamenali pokles o 104 667 tis. eur. Naopak najvyšší nárast bol vykázaný na poskytnutých prevádzkových preddavkoch o 797 023 tis. eur.

Pri nasledovnom podrobnejšom opise jednotlivých položiek majetku je dôležité vnímať prírastky a úbytky ako celkovú zmenu medzi dvomi obdobiami. Celkový prírastok však môže obsahovať aj zníženie hodnoty danej položky majetku, pričom pri opise konkrétnych jednotiek súhrnného celku je tento prístup v texte použitý primerane na základe dostupnosti údajov. Prípadné číselné rozdiely v tabuľkách sú spôsobené zaokrúhľovaním.

A. Dlhodobý majetok

A.I. Nehmotný majetok

Dlhodobý nehmotný majetok súhrnného celku dosiahol hodnotu 772 091 tis. eur. Dlhodobý nehmotný majetok oproti roku 2022 celkovo vzrástol o 123 945 tis. eur. Prírastok bol zaznamenaný na všetkých položkách nehmotného majetku, najmä však na položke softvér o 82 908 tis. eur a obstarania dlhodobého nehmotného majetku o 24 379 tis. eur.

Tabuľka 3

Dlhodobý nehmotný majetok súhrnného celku			(v tis. eur)
Druh nehmotného majetku	2023	2022	Δ 2023-2022
Softvér	525 484	442 576	82 908
Obstaranie nehmotného majetku	159 583	135 204	24 379
Ostatný dlhodobý nehmotný majetok	52 538	41 408	11 130
Oceniteľné práva	34 486	28 958	5 528
Spolu	772 091	648 146	123 945

Zdroj: MF SR, Centrálny konsolidačný systém

1 Softvér

Najväčší podiel na zostatkovej hodnote softvéru má ústredná správa, pričom ide najmä o ministerstvá a ostatné štátne rozpočtové a príspevkové organizácie. Ústredná správa tvorí z jeho celkovej hodnoty v súhrnnom celku 91,5 %, v absolútnej hodnote je to 480 984 tis. eur (2022: 412 595 tis. eur), a zároveň má aj v rámci dlhodobého nehmotného majetku rozhodujúci podiel na medzioročnom prírastku o 68 389 tis. eur.

V rozhodujúcej miere ide o informačné systémy, ktoré sú budované s cieľom zvyšovania elektronizácie verejnej správy, zjednodušovania komunikácie občanov so štátnymi úradmi, zabezpečenia nových úloh a kompetencií štátnych organizácií a elektronizácie ich súčasných procesov (napríklad účtovníctvo, výkazníctvo, registre, údajové databázy, komunikačné systémy a podobne). Medzi takéto projekty patrí napríklad elektronizácia súdnych služieb, poskytovanie služieb verejnosti a podnikateľským subjektom cez elektronický priečinok, jednotný informačný systém cestnej dopravy, elektronizácia vzdelávacieho systému regionálneho školstva, internetizácia Národného emisného informačného systému, povodňový a predpovedný systém, elektronické služby katastra nehnuteľností, informačné systémy Finančnej správy a mnohé ďalšie.

Do druhej kategórie softvérov patria systémy, ktoré majú slúžiť na zber, analýzu a vyhodnocovanie dát od fyzických a právnických osôb, napríklad Register obyvateľov, Rezortný informačný systém pod rezortom školstva, register úpadcov v rezorte spravodlivosti, Centrálny konsolidačný systém a Rozpočtový informačný systém Ministerstva financií SR, informačný systém Štátnej pokladnice, Nadrezortný ekonomický systém, Centrálny ekonomický systém, Register účtovných závierok, ekonomické softvéry ministerstiev a organizácií štátnej správy.

Najvyššiu hodnotu softvéru v ústrednej správe vykázalo Finančné riaditeľstvo SR (56 292 tis. eur), Ministerstvo vnútra SR (51 840 tis. eur), Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR (47 250 tis. eur), Ministerstvo financií SR (26 556 tis. eur), Štatistický úrad SR (20 098 tis. eur), Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a mládeže SR (19 304 tis. eur), Slovenská pošta, a.s. (18 610 tis. eur), Ministerstvo obrany SR (14 268 eur), Slovenská elektrizačná prenosová sústava, a.s. (12 804 tis. eur) a Všeobecná zdravotná poisťovňa, a.s. (12 159 tis. eur).

V ústrednej správe došlo medzioročne k prírastku hodnoty softvéru najmä na Ministerstve investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR o 12 077 tis. eur a na Ministerstve obrany SR o 10 784 tis. eur. Naopak najvýraznejší celkový pokles zaznamenalo Ministerstvo financií SR o 18 895 tis. eur.

V rámci kapitoly Ministerstva financií SR (115 432 tis. eur) vykazuje najvyššiu hodnotu Finančné riaditeľstvo SR (56 292 tis. eur) a samotné Ministerstvo financií SR (26 556 tis. eur).

Finančné riaditeľstvo SR vykázalo celkový nárast hodnoty softvéru o 5 529 tis. eur, pričom zníženie hodnoty v podobe ročných účtovných odpisov bolo 53 400 tis. eur, zvýšenie hodnoty zaradením nového majetku v roku 2023 v obstarávacej cene bolo 21 227 tis. eur. Obstarané boli najmä licencie na upgrade existujúcich IS, ktoré sa týkali hlavne zabezpečenia nových funkcionalít Informačného systému FS – Správa daní, rozšírenie funkcionality aplikačného programového vybavenia pre správu nepriamych daní – APV SysNeD a súvisiacich modulov, upgrade informačného systému ADMIS (systém pre podporu procesov registratúry), obstarania SW pre vybudovanie systému na zabezpečenie zdieľania dát v prostredí finančnej správy, informačnej a kybernetickej bezpečnosti, portálu finančnej správy, upgrade informačných systémov a budovanie informačných systémov podporujúcich či už komunikáciu s daňovými subjektmi alebo dáta pre účinnejšiu kontrolu a výber daní. Spomedzi viacerých sú to napríklad poskytovanie komplexných informácií o daňovom subjekte, výmeny informácií o DPH s členskými štátmi EÚ, informačná podpora exekúcií daňových nedoplatkov, kontrolný výkaz DPH, ePeňaženka, eKasa a ďalšie systémy.

V rámci kapitoly Ministerstva dopravy SR (66 919 tis. eur) sú významné položky softvéru u obchodných spoločností, ako napríklad Slovenská pošta, a.s. (18 610 tis. eur), Letové prevádzkové služby SR (8 157 tis. eur), Železnice SR (7 474 tis. eur), Železničná spoločnosť Cargo Slovakia, a.s. (7 354 tis. eur) a Železničná spoločnosť Slovensko, a.s. (7 200 tis. eur). Na položke softvér sa v rámci kapitoly podieľala najviac Slovenská pošta, a.s., pričom išlo najmä o centrálny informačný systém automatizácie poštových operácií APONET (7 371 tis. eur), logistický informačný systém LOGIS1 (2 543 tis. eur), Jednotná správa agent JSSA (1 869 tis. eur) a ďalšie.

Z ostatných subjektov súhrnného celku vykazujú významnú hodnotu softvéru obce 17 654 tis. eur a vyššie územné celky 9 329 tis. eur. Zo skupiny ostatných subjektov vykázal Úrad na ochranu osobných údajov 3 292 tis. eur, Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou 2 360 tis. eur a Sociálna poisťovňa 2 233 tis. eur. Verejné vysoké školy vykázali hodnotu softvéru za 5 340 tis. eur, najviac Technická univerzita v Košiciach 1 165 tis. eur a Žilinská univerzita v Žiline 1 027 tis. eur.

2 Oceniteľné práva

Na hodnote oceniteľných práv (rovnako aj na medziročnom prírastku) sa podieľa v rozhodujúcej miere ústredná správa sumou 31 695 tis. eur (na prírastku 5 081 tis. eur). V rámci tejto skupiny subjektov ide najmä o skupinu Slovenská elektrizačná prenosová sústava, a.s. (14 479 tis. eur), Úrad geodézie, kartografie a katastra SR (3 536 tis. eur), Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR (3 107 tis. eur), Železničnú spoločnosť Slovensko, a.s. (2 344 tis. eur) a Ministerstvo financií SR (1 117 tis. eur). Najväčší prírastok hodnoty bol zaznamenaný v Slovenskej elektrizačnej prenosovej sústave, a.s. (o 2 979 tis. eur), pričom ide o vecné bremená pri výstavbe nových vedení (stavieb základov stožiarov).

3 Obstaranie dlhodobého nehmotného majetku

Hodnota nehmotného majetku v procese obstarávania a k 31.12.2023 nezaradeného do používania dosiahla sumu 159 583 tis. eur a medziročne je úhrnom vyššia o 24 379 tis. eur, najmä z dôvodu postupného obstarávania informačných systémov. V rámci obstarania dlhodobého nehmotného majetku vykázali organizácie ústrednej správy sumu 144 577 tis. eur (nárast o 25 208 tis. eur), územná samospráva spolu 13 517 tis. eur a ostatné subjekty 1 490 tis. eur.

Najvyššiu hodnotu majetku ústrednej správy z celého súhrnného celku je možné odôvodniť tým, že predmetom obstarávania sú softvérové riešenia, ktorých proces obstarávania často presahuje jedno účtovné obdobie vzhľadom na ich zložitnosť a komplexnosť.

Väčšinu hodnoty tohto majetku v ústrednej správe tvorí 23 subjektov s hodnotou obstarávaného nehmotného majetku nad 1 000 tis. eur. Išlo hlavne o Ministerstvo financií SR (27 670 tis. eur), Ministerstvo životného prostredia SR (15 487 tis. eur), Železničnú spoločnosť Slovensko, a.s. (13 494 tis. eur), Slovenský vodohospodársky podnik š.p. (12 503 tis. eur), Ministerstvo obrany SR (12 283 tis. eur), Ministerstvo vnútra SR (9 674 tis. eur), a Generálne riaditeľstvo Zboru väzenskej a justičnej stráže (6 682 tis. eur). Najväčšiu hodnotu ako aj najväčší medziročný prírastok o 12 060 tis. eur bol zaznamenaný v prípade Ministerstva financií SR, pričom išlo o novoobstarané informačné

systemy alebo rozšírenia už existujúcich informačných systémov, najmä Centrálny ekonomický systém (10 785 tis. eur), SAP licencie (7 207 tis. eur) a Centrálny elektronický priečinok (5 578 tis. eur).

Ministerstvo životného prostredia SR obstaráva Informačný systém odpadového hospodárstva a Železničná spoločnosť Slovensko, a.s. vykazuje na danej položke hodnotu obstaraného ekonomického systému, softvéru pre predaj cestovných dokladov v rámci realizácie projektu TAP TSI, bezpečnostné systémy, komplexné komunikačné systémy a podobne.

4 Ostatný nehmotný majetok

V rámci ostatného nehmotného majetku boli vykázané najmä aktivované náklady na rôznu dokumentáciu, územné plány miest a obcí, plány hospodárskeho a sociálneho rozvoja miest a obcí, mapy a ostatný drobný nehmotný majetok (52 538 tis. eur), poskytnuté preddavky na obstaranie dlhodobého nehmotného majetku (21 802 tis. eur) a aktivované náklady na vývoj (1 850 tis. eur).

A.II. Hmotný majetok

Dlhodobý hmotný majetok súhrnného celku dosiahol hodnotu 58 586 446 tis. eur. Najväčší podiel tvoria stavby, pozemky a obstaranie majetku. Celková medziročná zmena predstavovala nárast o 3 970 394 tis. eur, čo je viac ako dvojnásobok hodnoty roku 2022 (1 888 206 tis. eur). Najväčší prírastok hmotného majetku zaznamenala ústredná správa spolu so svojimi štátnymi podnikmi a obchodnými spoločnosťami, a to o 2 007 384 tis. eur, z toho účtovná netto hodnota stavieb vzrástla medziročne o 215 537 tis. eur, hodnota pozemkov o 51 071 tis. eur, hodnota samostatných hnutelných vecí o 445 671 tis. eur, poskytnutých preddavkov na majetok o 413 337 tis. eur a majetku v procese obstarávania až o 818 289 tis. eur.

Samospráva zaznamenala prírastok spolu 2 142 863 tis. eur, z toho obce a ich organizácie 1 371 793 tis. eur a VÚC 771 070 tis. eur. Obdobne ako pri ústrednej správe, boli najväčšie prírastky na položkách stavby, samostatne hnutelné veci, dopravné prostriedky a obstaranie nového majetku. Nárast majetku je možné zdôvodniť najmä dočerpávaním eurofondov z programového obdobia 2014-2020 ako aj zaraďovaním majetku, ktorý bol obstarávaný v predchádzajúcom období.

Tabuľka 4

Dlhodobý hmotný majetok súhrnného celku			(v tis. eur)
Druh hmotného majetku	2023	2022	Δ 2023-2022
Stavby	32 866 132	31 674 602	1 191 530
Pozemky	10 335 651	10 202 245	133 406
Obstaranie dlhodobého hmotného majetku	6 359 835	5 024 920	1 334 915
Samostatné hnutelné veci a súbory hnutelných vecí	3 384 613	2 729 910	654 703
Dopravné prostriedky	2 263 615	2 103 258	160 357
Poskytnuté preddavky	2 611 138	2 127 518	483 620
Ostatný dlhodobý hmotný majetok	765 462	753 599	11 863
Spolu	58 586 446	54 616 052	3 970 394

Zdroj: MF SR, Centrálny konsolidačný systém

5 Stavby

Hodnota stavieb medziročne vzrástla o 1 191 530 tis. eur a tvorí takmer 56,1 % z celkovej hodnoty dlhodobého hmotného majetku. V roku 2023 najvyšší prírastok zaznamenala územná samospráva o 904 811 14tis. eur (v tom obce o 587 814 tis. eur a vyššie územné celky o 316 997 tis. eur), čím dosiahli hodnotu budov a stavieb v sume 12 083 851 tis. eur. V rámci ústrednej správy došlo k celkovému navýšeniu hodnoty u Národnej diaľničnej spoločnosti, a.s. o 83 619 tis. eur, Železnice SR o 43 634 tis. eur, Slovenskej správy ciest o 34 492 tis. eur, Akadémie ozbrojených síl gen. M. R. Štefánika o 27 036 tis. eur a Univerzitná nemocnica Bratislava o 20 121 tis. eur. Ústredná správa drží budovy a stavby v zostatkovej hodnote 19 612 164 tis. eur.

Obchodné spoločnosti štátu vykázali stavby v hodnote 9 308 262 tis. eur, pričom rozhodujúcim subjektom ostáva Národná diaľničná spoločnosť, a.s., ktorá má vo vlastníctve diaľničnú infraštruktúru

v účtovnej hodnote 7 632 110 tis. eur (v tom diaľnice 5 917 054 tis. eur, rýchlostné cesty 1 687 573 tis. eur). Diaľnice a rýchlostné cesty obsahujú hodnotu telesa vozovky a ostatných komponentov dlhodobého majetku diaľnic a rýchlostných ciest, nosnej konštrukcie tunelov a mostov. Národná diaľničná spoločnosť, a.s. vykázala úhrnom medziročný celkový prírastok hodnoty stavieb o 83 619 tis. eur. Tento je výsledkom zaradenia nového majetku a odpismi k existujúcemu a používanému majetku. V roku 2023 boli do používania zaradené viaceré úseky diaľničnej infraštruktúry D1 až D3 v hodnote 51 870 tis. eur a rýchlostných ciest R1 až R4 v hodnote 175 973 tis. eur. Oprávky boli vytvorené v hodnote 145 384 tis. eur.

Druhou najvýznamnejšou obchodnou spoločnosťou z pohľadu hodnoty stavieb je Slovenská elektrizačná prenosová sústava, a.s. (553 123 tis. eur). Ide o stavby slúžiace na prenos elektrickej energie, stožiare, trafostanice, pričom na prenosovej sústave je realizovaná dlhodobá modernizácia, rekonštrukcia a výstavba nových objektov.

Štátne podniky dosiahli hodnotu stavieb vo výške 4 628 718 tis. eur, pričom medziročný prírastok bol úhrnom 70 478 tis. eur. Celkovo štátne podniky tvoria 23,6 % hodnoty stavieb ústrednej správy. Najvyššiu hodnotu vykazujú Železnice SR (2 437 410 tis. eur) v podobe železničnej infraštruktúry (budovy, železničný zvršok a spodok, mosty, tunely a iné) s najvyšším medziročným prírastkom hodnoty stavieb štátnych podnikov o 43 634 tis. eur. Najvyššiu netto hodnotu predstavujú modernizované úseky železničnej infraštruktúry na úsekoch Nové Mesto n/V – Púchov na rýchlosť 160 km/h (513 394 tis. eur), Púchov – Žilina (336 335 tis. eur), Trnava - Nové Mesto nad Váhom (161 630 tis. eur) a Bratislava Rača - Trnava na rýchlosť 140 km/h (139 829 tis. eur). Medziročný rozdiel tvorili prírastky vo výške 146 198 tis. eur a predstavujú hodnoty zaradené do majetku, najmä Dostavba zriaďovacej stanice Žilina Teplica - Uzol Žilina (38 650 tis. eur), Komplexná rekonštrukcia koľaje č. 1 na trati Nové Zámky Palárikovo (32 015 tis. eur), Komplexnej rekonštrukcie koľaje č. 1 a 2 na trati Trnovec nad Váhom – Tvrdošovce (20 539 tis. eur) a modernizácie železničnej trate Liptovský Mikuláš – Poprad (9 897 tis. eur). Úbytky na účte stavieb v celkovej výške 15 391 tis. eur predstavujú úbytky vo forme vyradenia majetku, najmä v rámci modernizácie trate (vyradenie starých koľají, železničného spodku). Zmena oprávok k stavbám v roku 2023 v sume 87 273 tis. eur predstavovala zaúčtovanie odpisov vo výške 100 031 tis. eur, vyradenie majetku v zostatkovej cene vo výške 9 785 tis. eur a úpravu majetku o úroky z úverov v sume 266 tis. eur.

Slovenský vodohospodársky podnik, š. p. vykázal stavby v hodnote 1 030 639 tis. eur (prívodné kanály, vodné stavby a vodné nádrže, ochranné hrádze a podobne) a Vodohospodárska výstavba, š.p. 843 005 tis. eur (hydroenergetické diela ako napr. vodné dielo Gabčíkovo, vodné dielo Žilina, administratívne budovy a ostatné).

Zo štátnych rozpočtových a príspevkových organizácií vykazuje najvyššiu hodnotu Ministerstvo dopravy SR (2 079 936 tis. eur), ktoré medziročne znížilo hodnotu stavieb úhrnom o 63 357 tis. eur. V najväčšej miere ide o cestnú infraštruktúru v majetku štátu (cestná komunikácia a rýchlostné cesty) vrátane jej vybavenosti (preložky vedení, káblové vedenia, dažďové kanalizácie, oporné múry, protihlukové steny, mosty, križovatky a pod.). Medziročný úbytok tvorili odpisy za rok 2023.

Slovenská správa ciest vykazuje v rámci stavieb v hodnote 1 421 367 tis. eur, najmä cesty, mosty, a bezpečnostné zariadenia I. triedy, budovy a haly. Medziročný rozdiel hodnoty stavieb bol prírastok o 34 492 tis. eur a tvorili ho najmä prírastky v hodnote 68 330 tis. eur a úbytky z dôvodu oprávok v hodnote 33 397 tis. eur. Významné prírastky predstavujú najmä zaradenia: I/18 a I/21, Petič - Hanušovce nad Topľou a most 458 I/18 (13 084 tis. eur), I/16 a I/65, úsek križovatka I/9, smer Žiar nad Hronom - končiaci križovatkou I/65, smer Martin, v dĺžke 1,6 km (12 180 tis. eur), I/50, Mníchova Lehota - hranica Banskobystrického kraja (11 491 tis. eur), I/59, Dolný Kubín - Tvrdošín (10 617 tis. eur), I/18, Snina – Michalovce (9 162 tis. eur) a I/59, Podbiel – most (6 129 tis. eur).

Ministerstvo vnútra SR vykazuje stavby v hodnote 460 213 tis. eur a išlo o budovy a stavby okresných úradov, klientskych centier, Policajného zboru, Hasičského a záchranného zboru.

Obce a ich organizácie majú vo vlastníctve stavby v hodnote 10 023 959 tis. eur, vyššie územné celky 2 059 892 tis. eur a ostatné subjekty súhrnného celku 1 170 117 tis. eur (z toho verejné vysoké školy 952 891 tis. eur). Celkový medziročný prírastok stavieb v prípade subjektov územnej samosprávy

predstavuje 904 811 tis. eur (z toho obce vrátane ich organizácií 587 814 tis. eur a vyššie územné celky vrátane subjektov v ich pôsobnosti 316 997 tis. eur).

Krajské mestá vykázali v konsolidovaných závierkach stavby úhrnom v hodnote 1 738 799 tis. eur (2022: 1 651 710 tis. eur). Hodnotovo najvýznamnejšie sú stavby Hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislavy v sume 749 678 tis. eur (medziročne viac o 49 618 tis. eur). Samotné Hlavné mesto vykazuje stavby v hodnote 269 299 tis. eur a Bratislavská vodárenská spoločnosť, a.s. 300 144 tis. eur.

V rámci vyšších územných celkov vykazujú najvyšší prírastok organizácie Banskobystrického samosprávneho kraja (o 104 293 tis. eur), Prešovského samosprávneho kraja (o 72 636 tis. eur), Trenčianskeho samosprávneho kraja (o 39 798 tis. eur) a Nitrianskeho samosprávneho kraja (o 30 285 tis. eur), Ide predovšetkým o modernizácie a rekonštrukcie ciest II. a III. triedy, mostových objektov, vybudovanie cyklotrás, technické zhodnotenie škôl a školských objektov, zdravotníckych zariadení, zariadení sociálnych služieb, administratívnych budov vrátane zníženia energetickej náročnosti týchto objektov. V rámci Banskobystrického samosprávneho kraja najvyššiu hodnotu medziročného prírastku ovplyvnila zmena odpisového plánu od 1.1.2023, ktorá navýšila netto hodnotu stavieb o 73 434 tis. eur a taktiež boli realizované investície do ciest, budov mostov a iných stavieb.

6 Pozemky

Z hodnoty pozemkov súhrnného celku tvorí ústredná správa 4 711 150 tis. eur a obce so svojimi organizáciami 4 878 713 tis. eur, čo predstavuje spolu takmer 92,8 % celkovej hodnoty pozemkov. Medziročná zmena hodnoty o 133 406 tis. eur bola spôsobená prírastkom v ústrednej správe o 51 072 tis. eur, v prípade obcí o 77 860 tis. eur, v konsolidovaných celkoch vyšších územných celkov o 11 219 tis. eur u ostatných subjektov verejnej správy prišlo k medziročnému poklesu o 6 745 tis. eur.

V ústrednej správe vlastní pozemky za najvyššiu hodnotu Národná diaľničná spoločnosť, a.s. 1 279 651 tis. eur (2022: 1 258 561 tis. eur), ide najmä o pozemky pod existujúcou a pripravovanou diaľnicou a cestnou infraštruktúrou. Najvýznamnejšie pozemky predstavujú úsek D4/1175 Bratislava, Jarovce - Ivanka Sever (156 176 tis. eur), R7/1818 Bratislava Ketelec - Bratislava Prievoz (53 731 tis. eur), R2/1655 R2/1665 Šaca - Košické Olšany (45 929 tis. eur) a iné pozemky pod diaľnicami a rýchlostnými cestami. Najvýznamnejšie medziročné prírastky tvorilo obstaranie pozemkov na úseku R1 (7 177 tis. eur), na úsekoch D1 (6 392 tis. eur), D3 (5 275 tis. eur) a R4 (1 376 tis. eur). Ďalej sú rozhodujúcimi jednotkami na hodnote pozemkov Verejné prístavy, a.s. (585 672 tis. eur), Železnice SR (556 144 tis. eur) a Lesy SR, š.p. (507 723 tis. eur).

Železnice SR dosiahli celkovú hodnotu pozemkov 556 143 787,56 eur a tvorili ju najmä pozemky pod železničnou infraštruktúrou v rámci celej SR. Najvyššiu hodnotu mali pozemky v hlavnom meste Bratislava (153 537 tis. eur), v krajských mestách Košice (53 084 tis. eur), Žilina (30 880 tis. eur) a Trnava (24 888 tis. eur).

Z ostatných subjektov verejnej správy vykazujú najvyššie hodnoty Slovenský pozemkový fond 260 596 tis. eur a verejné vysoké školy 132 578 tis. eur.

7 Samostatné hnutelné veci a súbory hnutelných vecí

Tento druh majetku predstavujú najmä prístroje, stroje, technické zariadenia, počítačové vybavenie, ktoré sú použiteľné samostatne alebo tvoria určitý súbor zariadení, ktoré môžu fungovať len v spoločnom zapojení (multimediálne zariadenia, laboratórne zariadenia), ale aj vojenská a špeciálna technika. Hodnota tohto majetku dosiahla 3 374 613 tis. eur a medziročne sa zvýšila o 654 703 tis. eur.

Ústredná správa vykazuje úhrnom 2 118 194 tis. eur a v porovnaní s rokom 2022 je to viac o 445 671 tis. eur. Najvyššiu hodnotu vykázalo Ministerstvo obrany SR (506 563 tis. eur), skupina Slovenská elektrizačná prenosová sústava, a.s. (225 008 tis. eur), Vodohospodárska výstavba, š.p. (182 485 tis. eur), Ministerstvo vnútra SR (170 241 tis. eur) a Železnice Slovenskej republiky (163 918 tis. eur).

Na medziročnom náraste sa najviac podieľalo Ministerstvo obrany SR o 227 729 tis. eur, najmä z dôvodu zaradenia do používania 15 ks bojových tankov LEOPARD 2A4 v sume 136 815 tis. eur, ktoré

Ozbrojené sily SR dostali darom od Nemeckej spolkovej republiky (za darovaných 30 kusov BVP-1 Ukrajine), a kompletov protivzdušného systému Mantis v sume 53 508 tis. eur.

Územná samospráva vykázala úhrnom 557 328 tis. eur (v roku 2022 to bolo 439 837 tis. eur), z čoho obce tvoria 414 612 tis. eur a vyššie územné celky 142 716 tis. eur. Významné hodnoty vykázali aj verejné vysoké školy (122 637 tis. eur), pričom najčastejšie ide o vybavenie vedeckých laboratórií, superpočítače učební a školských pracovísk. Vysoké školy zaznamenali nárast tohto majetku, a to o 38 913 tis. eur.

8 Dopravné prostriedky

Dopravné prostriedky dosiahli hodnotu 2 263 615 tis. eur a medziročný nárast o 160 357 tis. eur. V rámci členenia hodnoty majetku podľa skupín subjektov, 76 % resp. 1 719 496 tis. eur tvorí ústredná správa a v tom obchodné spoločnosti (1 006 502 tis. eur), štátne rozpočtové a príspevkové organizácie (651 040 tis. eur) a štátne podniky (60 678 tis. eur).

Najvyššiu hodnotu vykazuje Železničná spoločnosť Slovensko, a.s. (856 841 tis. eur) z titulu vlastníctva rušňov a vagónov pre osobnú železničnú dopravu, pričom ich hodnota bola medziročne vyššia o 2 899 tis. eur.

Železničná spoločnosť Cargo, a.s. (nákladný železničný prepravca) dosiahol hodnotu 102 969 tis. eur (2022: 101 540 tis. eur), pričom ide o hodnotu hnacích dráhových vozidiel (rušňov), nákladných vozňov, nákladných motorových vozidiel a železničných koľajových žeriavov.

Hodnotu dopravných prostriedkov ústrednej správy tvorili v rozhodujúcej miere dve ministerstvá, Ministerstvo vnútra SR 319 361 tis. eur, zároveň dosiahol najvyšší medziročný nárast o 29 864 tis. eur a Ministerstvo obrany SR 266 689 tis. eur, ktoré naopak dosiahol medziročný pokles o 11 216 tis. eur.

Ministerstvo vnútra SR disponuje vozovým parkom pre policajný a hasičský záchranný zbor, horskú záchrannú službu, špeciálne dopravné prostriedky ako aj bežné vozidlá na prevoz osôb (napr. pod Úradom na ochranu ústavných činiteľov), policajné vrtuľníky, lietadlá vládnej letky SR a ďalšie dopravné prostriedky. Celkový nárast v hodnote 29 864 tis. eur významne ovplyvnilo zaradenie do používania 1 194 kusov osobných automobilov, 114 kusov nákladných vozidiel, 34 kusov traktorov a pracovných strojov, 33 kusov prívesov a návesov, 8 kusov motocyklov a jeden autobus. Obmenou vozového parku sa znížil priemerný vek vozidiel a zároveň sa prispelo k zefektívneniu fungovania bezpečnostných a záchranných zložiek.

V rámci tejto položky majetku tvoria významnú hodnotu aj mestá a obce SR, a to 490 696 tis. eur, nasledujú subjekty vyšších územných celkov 48 525 tis. eur a ostatné subjekty verejnej správy 4 897 tis. eur. V prípade subjektov územnej samosprávy ide najmä o vozový park dopravných podnikov (napr. Dopravného podniku Bratislava, a.s.), spoločností poskytujúcich verejné služby, odvoz a likvidáciu odpadu, servisné činnosti a podobne.

9 Poskytnuté preddavky na dlhodobý hmotný majetok

Položku tvorí takmer výlučne ústredná správa (96,6 %) a v rámci nej Ministerstvo obrany SR 2 471 090 tis. eur. Ministerstvo obrany SR na tomto účte vykázalo preddavky súvisiace najmä s nákupom 14 kusov taktických stíhacích lietadiel F-16 (1 325 655 tis. eur), pričom 2 kusy boli zaradené do majetku v auguste 2024, ďalších 5 bude dodaných v roku 2025 a dodávka ďalších 7 bude v budúcnosti upresnená. Ďalej išlo o obstarávanie v súvislosti s obrnenými a pásovými bojovými vozidlami (610 890 tis. eur) v počte 76 kusov, prvý prototyp bude dodaný v máji 2025 a ďalšie do konca roka 2029, s nákupom radarov (152 990 tis. eur), s viacúčelovými vrtuľníkmi (123 997 tis. eur) v počte 11 kusov, s rekonštrukciou základne Sliač (58 331 tis. eur) a s nákupom rádiostaní a komunikačných zariadení (44 707 tis. eur). Na medziročnom náraste hodnoty preddavkov sa najvýznamnejšou mierou podieľali platby súvisiace s nákupom obrnených a pásových bojových vozidiel v sume 150 000 tis. eur a nákupom Stíhačiek F-16 v sume 130 932 tis. eur.

10 Obstaranie dlhodobého hmotného majetku

Hodnota obstarania nového dlhodobého hmotného majetku (zatiaľ nezaradeného do používania) medziročne vzrástla o 1 334 915 tis. eur, a to najmä vplyvom subjektov ústrednej štátnej správy o 818 289 tis. eur a územnej samosprávy o 493 290 tis. eur. Ostatné subjekty verejnej správy vykazujú nárast v hodnote 23 336 tis. eur.

Z celkovej sumy 6 359 835 tis. eur tejto položky majetku vykázali organizácie ústrednej štátnej správy 4 240 699 tis. eur. Obstaranie majetku tvorí najmä budúca infraštruktúra v podobe ciest, stavieb, ale aj pozemkov, dopravných prostriedkov, strojov, prístrojov a zariadení.

Z ústrednej správy vykázala Národná diaľničná spoločnosť, a.s. hodnotu 1 769 288 tis. eur (2022: 1 476 327 tis. eur) a medziročný nárast o 292 961 tis. eur. Medzi najvýznamnejšie z pohľadu výšky nákladov na obstaranie patria D1 Hubová – Ivachnová (501 688 tis. eur), D1 Lietavská Lúčka - Dubná Skala vrátane tunela Višňové (221 655 tis. eur), D1 Lietavská Lúčka - Višňové - Dubná Skala (214 907 tis. eur), R2 Kriváň – Lovinobaňa, Kriváň - Mýtka (155 004 tis. eur) a R2 Šaca - Košické Olšany, II. úsek (76 450 tis. eur). Na medziročný rozdiel mal vplyv na jednej strane úbytok v sume 262 470 tis. eur, ktorý predstavuje zaradenie obstaraného majetku, najmä diaľnice v sume 64 967 tis. eur, rýchlostné cesty v sume 184 807 tis. eur, ostatné stavby v sume 1 144 tis. eur, hmotný majetok v celkovej sume 11 551 tis. eur. Na druhej strane prírastok 557 224 tis. eur predstavuje obstaranie dlhodobého majetku, najmä diaľnice v sume 311 232 tis. eur, rýchlostné cesty v sume 209 824 tis. eur, ostatné stavby v sume 1 405 tis. eur, hmotný majetok v sume 11 397 tis. eur a rezerva na nevyfakturované dodávky bola v celkovej sume 23 367 tis. eur.

Slovenská správa ciest vykázala zostatok 739 465 tis. eur a celkový nárast hodnoty o 136 520 tis. eur, ktorý vyplynul z prírastkov v hodnote 199 495 tis. eur a tvoria ich napr. stavebné práce (191 303 tis. eur), projektové práce (3 429 tis. eur), výkup pozemkov (3 050 tis. eur). Úbytky na účte v celkovej hodnote 62 975 tis. eur tvorí zaradenie hmotného majetku do užívania.

Železnice SR vykázali na účte obstarania dlhodobého hmotného majetku medziročný nárast o 185 035 tis. eur a dosiahli celkovú hodnotu 732 788 tis. eur, ktorú predstavuje najmä dostavba zriaďovacej stanice Žilina Teplička (Uzol Žilina) v hodnote 172 992 tis. eur, modernizácia trate Púchov – Žilina v sume 126 148 tis. eur, modernizácia trate Liptovský Mikuláš – Poprad v hodnote 86 308 tis. eur, elektrifikácia trate Haniska – Moldava nad Bodvou v hodnote 42 599 tis. eur a modernizácia železničnej trate Poprad Tatry – Krompachy v sume 30 396 tis. eur. Medziročnú zmenu ovplyvnili prírastky vo výške 384 919 tis. eur, najmä obstaranie stavebných prác železničnej infraštruktúry v hodnote 330 151 tis. eur, obstaranie ostatných strojov a zariadení v hodnote 26 579 tis. eur. Úbytky vo výške 197 860 tis. eur predstavujú hodnotu, ktorá sa zverila do užívania a zaradila ako dlhodobý hmotný majetok.

Významný prírastok hodnoty obstarávaného majetku v ústrednej správe vykázali okrem vyššie uvedených subjektov aj Železničná spoločnosť Slovensko, a.s., a to 173 278 tis. eur a medziročný nárast o 152 198 tis. eur, ktorý ovplyvnili najmä prírastky (164 477 tis. eur), ktoré predstavujú obstaranie dlhodobého hmotného majetku uhradeného v roku 2023 a nezvereného do hmotného majetku. Išlo napr. o obstaranie elektrických jednotiek (76 281 tis. eur), elektrických poschodových jednotiek (57 713 tis. eur), inštalácie systému ETCS do elektrických jednotiek (14 017 tis. eur) a obstaranie dopravných prostriedkov a inštaláciu systému ETCS do hnacích koľajových vozidiel rady 361 (8 829 tis. eur).

Najvýznamnejší medziročný pokles obstarávaného dlhodobého hmotného majetku vykazuje Vodohospodárska výstavba (o 64 500 tis. eur) z dôvodu zaradenia do používania objektov ľavej plavebnej komory VD Gabčíkovo, ktorá prechádza inováciou a modernizáciou.

V územnej samospráve vykazujú obce zostatok obstarávaného hmotného majetku vo výške 1 470 606 tis. eur (pokles o 201 432 tis. eur), a vyššie územné celky 553 175 tis. eur (prírastok 291 858 tis. eur). Išlo najmä o budovanie a rekonštrukcie ciest II. a III. triedy, na ktorých financovanie boli použité aj prostriedky návratných finančných výpomocí od Ministerstva financií SR, ďalej modernizáciu a rekonštrukcie školských zariadení, mostov, budovanie cyklotrás, ihrísk a podobne.

Ostatné subjekty verejnej správy vykázali obstarávaný dlhodobý hmotný majetok v hodnote 95 355 tis. eur a v rámci nich verejné vysoké školy vykázali obstarávaný dlhodobý hmotný majetok v sume 62 307 tis. eur.

11 Ostatný dlhodobý hmotný majetok

V rámci ostatného dlhodobého hmotného majetku sa vykazuje najmä technické zhodnotenie budov a stavieb štátnych rozpočtových a príspevkových organizácií. Dôvodom pre samostatné účtovania o technickom zhodnotení je evidencia niektorých budov ako nehnuteľných kultúrnych pamiatok, ktorých ocenenie nie je možné spoľahlivo určiť. Z tohto dôvodu bolo v majetku ponechané len následné technické zhodnotenie týchto budov uskutočnené po uvedení budov do používania.

Významnú hodnotu vykazuje ústredná správa 400 851 tis. eur a v rámci nej napríklad Kancelária národnej rady SR (101 918 tis. eur) v podobe technického zhodnotenia bratislavského hradu.

A.III. Finančný majetok

Celkovo dlhodobý finančný majetok dosiahol hodnotu 8 644 848 tis. eur a medziročne je vyšší o 1 417 383 tis. eur. V rámci dlhodobého finančného majetku sa vykazujú aj zostatky termínovaných účtov v bankách s dobou viazanosti dlhšou ako jeden rok v hodnote 25 768 tis. eur.

Ústredná štátna správa vykázala hodnotu dlhodobého finančného majetku 7 441 322 tis. eur, obce 1 044 951 tis. eur, vyššie územné celky 10 197 tis. eur a ostatné subjekty 122 611 tis. eur. Medziročný prírastok hodnoty bol spôsobený najmä nárastom hodnoty podielov štátu v energetických spoločnostiach, ktorých hodnota vlastného imania sa zvýšila z dôvodu ich výsledkov hospodárenia za bežné obdobie (ovplyvnené stále vysokými cenami energií na komoditných trhoch) ako aj reorganizáciou spoločností v rámci vlastníckych štruktúr.

V rámci dlhodobého finančného majetku sa vykazujú najmä podielové cenné papiere a podiely v obchodných spoločnostiach s podstatným vplyvom (4 641 568 tis. eur), ktorý znamená podiel na ich základnom imaní v rozsahu 20 – 50 %. Ide o pridružené účtovné jednotky kapitál ŠR ako aj podiely v takýchto spoločnostiach, ktoré vlastní dcérske spoločnosti štátu.

Druhou významnou položkou finančného majetku sú pôžičky Štátneho fondu rozvoja bývania (1 406 045 tis. eur), ktoré sa poskytujú nielen subjektom územnej samosprávy, ale aj fyzickým osobám a právnickým osobám mimo súhrnného celku (napr. bytové spoločenstvá).

Tretiu najvyššiu hodnotu v rámci ostatného finančného majetku tvoria podiely Slovenskej republiky v zahraničných finančných inštitúciách (1 054 168 tis. eur) ako je napríklad Svetová banka, Európska investičná banka a ďalšie. Rozhodujúcu hodnotu tvorí podiel SR v Európskom stabilizačnom mechanizme.

Tabuľka 5

Dlhodobý finančný majetok		(v tis. eur)	
Druh finančného majetku	2023	2022	Δ 2023-2022
Cenné papiere a podiely	5 729 857	4 550 102	1 179 755
<i>Z toho: Podiely v pridružených účtovných jednotkách</i>	<i>4 641 568</i>	<i>3 423 272</i>	<i>1 218 296</i>
<i>Realizovateľné cenné papiere a podiely</i>	<i>869 278</i>	<i>813 693</i>	<i>55 585</i>
<i>Podiely v dcérskych účtovných jednotkách</i>	<i>212 449</i>	<i>282 349</i>	<i>-69 900</i>
Dlhodobé pôžičky	1 501 298	1 394 761	106 537
<i>Z toho: ŠFRB</i>	<i>1 406 045</i>	<i>1 310 666</i>	<i>95 379</i>
<i>National Development Fund II, a.s.</i>	<i>48 448</i>	<i>43 253</i>	<i>5 195</i>
<i>Venture to Future Fund, a.s.</i>	<i>6 131</i>	<i>3 316</i>	<i>2 815</i>
Termínované účty v bankách	25 768	25 802	-34 000

Druh finančného majetku	2023	2022	Δ 2023-2022
Ostatný dlhodobý finančný majetok	1 313 638	1 256 800	56 838
Z toho: Podiely v medzinárodných finančných inštitúciách*	1 054 168	1 091 578	-37 410
Spolu	8 570 561	7 227 465	1 343 096

*O ktorých v mene SR účtuje Ministerstvo financií SR

Zdroj: MF SR, Centrálny konsolidačný systém

12 Cenné papiere a podiely

Podielové cenné papiere a podiely v spoločnosti s podstatným vplyvom

V rámci tejto položky dlhodobého finančného majetku sa vykazujú majetkové účasti v iných obchodných spoločnostiach, ktoré predstavujú 20 až 50% podiel na ich základnom imaní a účtovná jednotka nie je definovaná ako spoločná účtovná jednotka dvoch alebo viacerých účtovných jednotiek súhrnného celku.

Rozhodujúcu hodnotu predstavujú podiely obchodných spoločností štátu v iných podnikateľských subjektoch (tzv. obchodné spoločnosti v druhom resp. treťom rade). Tieto podiely sú v niektorých podnikoch štátu vykázané na základe konsolidovanej účtovnej závierky a precenené metódou vlastného imania.

Hodnota týchto podielov je priamo závislá od hodnoty vlastného imania tej spoločnosti, v ktorej štát drží menšinové podiely priamo alebo nepriamo cez iné účastiny. Vlastné imanie obchodných spoločností je pritom ovplyvnené (pri nezmenenom základnom imaní) dosiahnutým výsledkom hospodárenia (zisk/strata), nevysporiadaným výsledkom minulých období, pričom išlo hlavne o výsledok obchodnej činnosti, ale môže ho ovplyvniť aj precenenie majetku alebo zmena účtovnej metódy.

Dlhodobý finančný majetok vo forme týchto podielov dosiahol sumu 4 641 568 tis. eur a medziročne sa hodnota zvýšila o 1 218 296 tis. eur. Z celkovej hodnoty týchto podielov vykazuje ústredná správa viac ako 96 %, čo predstavuje 4 453 641 tis. eur, a to hlavne prostredníctvom Ministerstva hospodárstva SR 2 776 544 tis. eur (podiely v energetických spoločnostiach) a Slovenský plynárenský priemysel, a.s. 1 390 797 tis. eur, JAVYS, a. s. vykázal hodnotu podielu v spoločnosti JESS, a.s. vo výške 102 386 tis. eur a MH Manažment, a.s. vykázal hodnotu svojich podielov vo výške 60 484 tis. eur. Významnú hodnotu vykázal National Development Fund II., a.s. 48 062 tis. eur, Ministerstvo dopravy SR 27 367 tis. eur (išlo najmä o podiely v spoločnosti Letisko Košice – Airport Košice, a.s., Metro Bratislava, a.s., Letisko Piešťany, a.s) a Železničná spoločnosť Cargo Slovakia, a.s. vykázala hodnotu 21 949 tis. eur.

U Ministerstva hospodárstva SR išlo o hodnoty podielov na vlastnom imaní energetických spoločností pri použití oceňovania metódou vlastného imania. Medziročné zvýšenie o 1 264 455 tis. eur bolo ovplyvnené najmä v dôsledku zvýšenia hodnoty vlastného imania v pridružených spoločnostiach Slovenské elektrárne, a.s. o 815 716 tis. eur (najmä z dôvodu vyššieho výsledku hospodárenia a zmeny na rezerve zo zabezpečovacích operácií), Stredoslovenská energetika Holding, a.s. o 45 115 tis. eur (najmä z vyššieho výsledku hospodárenia) a tiež Západoslovenská energetika, a.s. o 495 921 tis. eur (najmä z dôvodu prechodu Východoslovenskej energetiky Holding, a.s., ktorá prešla pod Západoslovenskú energetiku, a.s. a kladného výsledku hospodárenia)

Realizovateľné cenné papiere

Realizovateľné cenné papiere znamenajú podiely na základnom imaní obchodnej spoločnosti vo výške menej ako 20 %. Z celkovej hodnoty 869 278 tis. eur vlastní rozhodujúcu hodnotu obce, a to 806 371 tis. eur, ako minoritné podiely v obchodných spoločnostiach pôsobiach v oblasti dodávky vody, výroby tepla a osobnej prepravy.

Podielové cenné papiere a podiely v dcérskej účtovnej jednotke

V rámci tejto položky dlhodobého finančného majetku sa vykazujú majetkové účasti v obchodných spoločnostiach, ktoré predstavujú minimálne 51% podiel na ich vlastnom imaní a ktoré neboli

predmetom konsolidácie. Hodnota tohto dlhodobého finančného majetku dosiahla k 31.12.2023 sumu 286 737 tis. eur a je medziročne vyššia o 4 388 tis. eur, najmä v prípade obcí o 3 562 tis. eur.

Z ústrednej správy vykazuje významnú hodnotu MH Manažment, a.s. (200 173 tis. eur), ktorý spravuje podiely v 19 obchodných spoločnostiach.

13 Dlhodobé pôžičky

V rámci dlhodobých pôžičiek v celkovej hodnote 1 501 298 tis. eur vykazuje najvýznamnejšiu hodnotu Štátny fond rozvoja bývania 1 406 045 tis. eur (konsolidovaná hodnota). Ďalej vykazujú významnejšie hodnoty aj NDF II 48 448 tis. eur, Environmentálny fond 21 793 tis. eur a Venture to Future Fund, a.s. 6 132 tis. eur. Medziročný prírastok v celkovej sume 106 537 tis. eur bol najvýraznejší v prípade Štátneho fondu rozvoja bývania, a to o 95 379 tis. eur v podobe vyššieho zostatku nesplatených úverov poskytnutých na podporu nájomného bývania alebo na obnovu bytových budov.

V rámci ostatných subjektov vykazuje takmer celú hodnotu dlhodobých pôžičiek Fond na podporu vzdelávania (38 317 tis. eur) v súvislosti s poskytovaním pôžičiek študentom.

14 Termínované účty v bankách

Zostatok na účtoch v bankách s dobou viazanosti dlhšou ako jeden rok tvoril hodnotu 25 768 tis. eur, vzhľadom na svoj dlhodobý charakter sa vykazuje v rámci dlhodobého finančného majetku a nie ako položka finančného majetku. Ústredná správa vykázala na účtoch v bankách s dobou viazanosti dlhšou ako jeden rok hodnotu 14 998 tis. eur, výlučne prostredníctvom MH Invest, s.r.o. Zostatok prostriedkov na termínovaných účtoch obcí predstavuje 10 722 tis. eur.

15 Ostatný dlhodobý finančný majetok

V ostatnom dlhodobom finančnom majetku sa vykazujú hlavne podiely Slovenskej republiky v medzinárodných finančných inštitúciách a finančných stabilizačných mechanizmoch.

Tabuľka 6

Majetková účasť SR v medzinárodných inštitúciách v správe Ministerstva financií SR				(v tis. eur)
Medzinárodná inštitúcia	2023	2022	Δ 2023-2022	
Európsky stabilizačný mechanizmus (ESM)	792 790	793 350	-560	
Európska investičná banka (EIB)	122 658	122 613	45	
Skupina Svetovej banky	109 329	104 014	5 315	
z toho:				
Medzinárodná finančná korporácia (IFC)	40 247	38 418	1 830	
Medzinárodná banka pre obnovu a rozvoj (IBRD)	37 112	36 211	901	
Medzinárodná asociácia pre rozvoj (IDA)	31 243	28 632	2 611	
Mnohostranná agentúra pre investičné záruky (MIGA)	727	753	-26	
Európska banka pre obnovu a rozvoj (EBOR)	26 711	26 711	0	
Rozvojová banka Rady Európy (RBRE)	2 397	2 397	0	
Európsky finančný stabilizačný nástroj (EFSF)	282	282	0	
Medzinárodná investičná banka (MIB)	0	28 869	-28 869	
Medzinárodná banka pre hospodársku spoluprácu (MBHS)	0	13 342	-13 342	
Spolu	1 054 168	1 091 578	-37 410	

Zdroj: MF SR, Centrálny konsolidačný systém

Z celkovej sumy ostatného dlhodobého finančného majetku vykázala ústredná správa hodnotu 1 260 614 tis. eur a v rámci nej Ministerstvo financií SR 1 054 168 tis. eur. Išlo najmä o kapitálovú účasť v rôznych medzinárodných finančných inštitúciách, ktoré boli založené spolu s vládami iných krajín alebo medzinárodnými organizáciami na podporu slabších regiónov v Európe ale aj v iných krajinách, na podporu reforiem ich hospodárstva, ekonomiky a zvyšovania životnej úrovne obyvateľstva.

Medzinárodné finančné inštitúcie boli založené spolu s vládami iných krajín alebo medzinárodnými organizáciami na podporu slabších regiónov v Európe, ale aj v iných krajinách na podporu reforiem ich hospodárstva, ekonomiky a zvyšovania životnej úrovne obyvateľstva. K podielom v medzinárodných finančných inštitúciách a k európskym stabilizačným mechanizmom sa viaže aj kapitál splatný na požiadanie, a to podľa zmluvných podmienok dojednaných s konkrétnou inštitúciou. Išlo o tzv. call capital, ktorý bol vykázany ako podmienený záväzok.

Slovenská republika zároveň ako člen týchto medzinárodných inštitúcií čerpala zvýhodnené dlhodobé investičné úvery napríklad od EIB, RBRE.

Slovenská republika dňa 29.1.2023 ukončila svoje členstvo v Medzinárodnej investičnej banke (MIB) a v Medzinárodnej banke pre hospodársku spoluprácu (MBHS). Splatný kapitál SR v oboch bankách vedie Ministerstvo financií SR ako pohľadávku, nakoľko je pravdepodobné, že SR podpíše dohodu o vysporiadaní vzťahov po vystúpení.

National Development Fund II., a.s. vykázal ostatný dlhodobý finančný majetok vo výške 202 754 tis. eur a týka sa najmä priamych ekvitných investícií do obchodných spoločností. Z toho vo výške 169 425 tis. eur vykazujú väčšinové podiely v uzavretých fondoch rizikového kapitálu určené pre profesionálnych investorov a 33 329 tis. eur bolo investovaných v rámci projektu D4/R7 formou mezzanine financovania.

A.IV. Pohľadávky

Medzi položkami dlhodobého majetku sa vykazujú pohľadávky subjektov súhrnného celku so zostatkovou dobou splatnosti dlhšou ako jeden rok. Súčasťou dlhodobých pohľadávok sú aj pohľadávky z poskytnutých návratných finančných výpomocí, ktorých zostatková doba splatnosti odo dňa, ku ktorému sa zostavuje účtovná zvierka, je dlhšia ako 1 rok.

Dlhodobé pohľadávky dosiahli k 31.12.2023 úhrnom sumu 880 631 tis. eur, z toho dlhodobé návratné finančné výpomoci predstavujú 38 607 tis. eur. Medziročne ide o nárast hodnoty pohľadávok o 92 489 tis. eur.

Tabuľka 7

Dlhodobé pohľadávky súhrnného celku			(v tis. eur)
Druh pohľadávky	2023	2022	Δ 2023-2022
Pohľadávky EXIM banky z poskytnutých úverov	384 247	352 840	31 407
Pohľadávky SZRB z poskytnutých úverov	260 454	248 353	12 101
Návratné finančné výpomoci	38 607	55 259	-16 652
Pohľadávky voči zamestnancom	24 476	23 655	821
Pohľadávky National Development Fund II	22 922	19 703	3 219
Všeobecná zdravotná poisťovňa, a.s.	31 230	16 300	14 930
Ostatné dlhodobé pohľadávky	118 695	72 032	46 663
Spolu	880 631	788 142	92 489

Zdroj: MF SR, Centrálny konsolidačný systém

Z dlhodobých pohľadávok predstavujú najvyššiu hodnotu pohľadávky Exportno-importnej banky z poskytnutých úverov a záruk exportujúcim podnikom a bankám v sume 384 247 tis. eur. Išlo o pohľadávky voči obchodným klientom a voči bankám (pohľadávky z úverov poskytnutých bankám).

Medziročný nárast o 31 407 tis. eur bol spôsobený najmä zvýšením netto hodnoty pohľadávok z úverov voči klientom o 35 584 tis. eur a nárastom podielu zaistovateľov o 2 635 tis. eur. Naopak, zníženie netto hodnoty ostatných pohľadávok voči klientom bolo o 7 118 tis. eur.

Slovenská záručná a rozvojová banka, a.s. vykázala v rámci dlhodobých pohľadávok hodnotu 260 454 tis. eur. Išlo o pohľadávky z poskytnutých úverov obchodným spoločnostiam mimo konsolidovaného celku a obciam SR, zo realizovaných bankových záruk a predchádzajúcej podpory družstevnej bytovej výstavby.

Pohľadávky voči zamestnancom dosiahli hodnotu 24 476 tis. eur a tvorilo ich najmä Ministerstvo vnútra SR (23 768 tis. eur) z titulu poskytnutých návratných výpomocí zo sociálneho fondu na riešenie bytovej situácie policajtov a zamestnancov rezortu a za odpredaj služobných bytov.

National Development Fund II, a.s. vykazuje pohľadávky v sume 22 922 tis. eur vyplývajúce z portfóliového finančného nástroja zdieľaného rizika na základe zmlúv s komerčnými bankami.

Pohľadávky v špecifickom režime správy predstavujú vládne pohľadávky voči zahraničiu, ktoré sa vedú voči jednotlivým dlžníckym krajinám. Ide o pohľadávky z delenia federácie, ktoré sú v správe NBS a ČSOB, a.s. Praha, účtovne vedené na Ministerstve financií SR. Pre vymoženie dlžnej sumy sa vykonávajú všetky nevyhnutné úkony, ako je pravidelné kontaktovanie dlžnej strany, negóciácia podmienok za ktorých pohľadávky vznikli a ďalšie.

Tabuľka 8

Vybrané pohľadávky SR voči zahraničiu v správe Ministerstva financií SR (v tis. eur)			
Dlžnícka krajina	2023	2022	Δ 2023-2022
bývalá SFRJ	17 443	18 072	-629
Alžírka demokratická a ľudová republika	15 223	15 771	-548
Čínska ľudová republika	12 396	11 657	739
Ruská federácia - Krivoj Rog	4 795	4 795	0
Kórejská ľudovodemokratická republika	1 705	1 884	-179
Spolu	51 562	52 179	-617

*hodnoty sú pred zohľadnením opravných položiek

Zdroj: MF SR, Centrálny konsolidačný systém

Ide o pohľadávky úverového charakteru voči iným krajinám a pohľadávky z barterových obchodov voči podnikom v zahraničí, ktoré vznikli pred rokom 1993, pričom ich podrobnejší popis je možné nájsť v Súhrnných účtovných závierkach Slovenskej republiky za predchádzajúce účtovné obdobia.² Netto hodnota týchto pohľadávok je 51 562 tis. eur.

² <https://www.mfsr.sk/sk/financie/statne-vykaznictvo/klucove-dokumenty-uctovne-zavierky/suhrnna-vyrocnna-sprava-sr/>

B. Krátkodobý majetok

B.I. Zásoby

Ako zásoby súhrnného celku sa vykazujú materiál, tovar, výrobky, nedokončená výroba a polotovary a zvieratá. Celková hodnota zásob súhrnného celku dosiahla 2 162 815 tis. eur.

Tabuľka 9

Zásoby súhrnného celku		(v tis. eur)	
Druh zásob	2023	2022	Δ 2023-2022
Materiál	1 220 764	1 318 028	-97 264
Tovar	147 634	147 244	390
Výrobky	603 262	1 482 191	-878 929
Ostatné zásoby	191 155	92 586	98 569
Spolu	2 162 815	3 040 049	-877 234

Zdroj: MF SR, Centrálny konsolidačný systém

Hodnota zásob je medziročne nižšia o 877 234 tis. eur najmä z dôvodu zníženia hodnoty výrobkov o 878 929 tis. eur a materiálu o 97 264 tis. eur, pričom hodnota ostatných zásob (nedokončená výroba a polotovary a zvieratá) sa zvýšila o 98 569 a hodnota tovarov o 390 tis. eur.

Na celkovej hodnote zásob sa podieľa najmä ústredná správa 95,6 % (v absolútnom vyjadrení je to 2 067 995 tis. eur), tá však zaznamenala medziročný pokles hodnoty zásob o 876 917 tis. eur bol spôsobený poklesom hodnoty výrobkov Slovenského plynárenského priemyslu, a.s. o 879 694 tis. eur a materiálu u Ministerstva zdravotníctva SR o 101 301 tis. eur. Naopak Železničná spoločnosť Slovensko, a.s. vykázala na zostatku nedokončenej výroby a polotovarov medziročný nárast o 91 004 tis. eur.

Zásoby ústrednej správy tvoria hlavne materiál (1 139 380 tis. eur), výrobky (599 443 tis. eur), nedokončená výroba a polotovary (186 772 tis. eur) a tovar (139 791 tis. eur). Objemovo najvyššiu hodnotu zásob vykazuje Ministerstvo obrany SR 754 732 tis. eur (hlavne materiál v podobe vojenského a obranného charakteru), Slovenský plynárenský priemysel, a.s. 575 939 tis. eur (hlavne výrobky 575 925 tis. eur v podobe zásob zemného plynu určeného na obchodovanie), Železničná spoločnosť Slovensko, a.s. 182 318 tis. eur, najmä v podobe nedokončenej výroby a polotovarov, ktoré dosiahli 153 232 tis. eur. Ďalej nasleduje Správa štátnych hmotných rezerv SR 111 033 tis. eur, predovšetkým v podobe tovaru (zásoby hmotných a mobilizačných rezerv) Ministerstvo vnútra SR 103 869 tis. eur (ako materiál špecifickej povahy), Ministerstvo zdravotníctva SR 41 568 tis. eur (najmä zásoby vakcín a liekov. Zmena hodnoty zásob ústrednej správy bola ovplyvnená najmä poklesom hodnoty výrobkov Slovenského plynárenského priemyslu, a.s. o 879 694 tis. eur, čo bolo spôsobené znížením hodnoty zemného plynu uskladneného v podzemných zásobníkoch z dôvodu výrazného medziročného poklesu cien pri zachovaní približne rovnakého objemu zemného plynu.

Subjekty územnej samosprávy vykazujú hodnotu zásob v celkovom objeme 83 818 tis. eur a medziročne boli nižšie o 770 tis. eur. Územná samospráva vykázala v rámci zásob materiál v hodnote 74 930 tis. eur, tovar 5 178 tis. eur a výrobky v sume 1 966 tis. eur.

16 Materiál

Najväčší objem zásob tvoria zásoby materiálu v hodnote 1 220 764 tis. eur (56,4 % hodnoty celkových zásob), ktoré zaznamenali pokles v porovnaní s rokom 2022 o 97 264 tis. eur. Až 93,3 % zásob materiálu sústreďujú subjekty ústrednej správy, čo je v hodnotovom vyjadrení 1 139 380 tis. eur. Na subjekty územnej samosprávy pripadá 74 930 tis. eur a na ostatné subjekty verejnej správy 6 455 tis. eur.

V rámci ústrednej správy sa na zásobách materiálu v najvyššej miere podieľa Ministerstvo obrany SR v hodnote 754 451 tis. eur, kde ministerstvo vytvára a udržiava konkrétne druhy zásob v požadovanej výške a štruktúre, ktorá zodpovedá predovšetkým potrebám zabezpečenia bojovej činnosti. Najvyššiu

hodnotu majú zásoby munície, výbušnín, riadené strely, zásoby výzbroje, výstroje, techniky a náhradné dielce.

Ministerstvo zdravotníctva SR vykázalo zásoby materiálu v hodnote 41 568 tis. eur, čo predstavovalo pokles o 101 301 tis. eur oproti minulému roku. Pokles sa týkal napr. vakcín o 34 1956 tis. eur, liekov o 8 155 tis. eur, materiál na sklade – testy o 3 338 tis. eur a v nižších hodnotách ihiel a striekačiek. Taktiež bola v roku 2023 vytvorená opravná položka k nespotrebovaným vakcínam v sume 65 992 tis. eur.

Ministerstvo vnútra SR vykázalo zásoby materiálu v hodnote 103 693 tis. eur, najmä interiérové vybavenie, stavebno-inštalčný materiál, výzbroj a munícia, kancelárske potreby, materiál a kancelárska technika, výpočtová a telekomunikačná technika, zdravotnícka a veterinárna technika a iné.

17 Tovar

Zásoby tovaru dosiahli hodnotu 147 634 tis. eur (2022: 147 244 tis. eur) a takmer na 94,7 % sú vykazované subjektmi ústrednej správy (139 791 tis. eur).

V rámci ústrednej správy sa na celkovej hodnote zásob tovaru podieľala prevažne Správa štátnych hmotných rezerv SR (110 843 tis. eur), čo predstavovalo 79,3 % z celkového objemu. Išlo najmä o hmotné, mobilizačné a pohotovostné rezervy. Výška tovaru poklesla z dôvodu tvorby opravnej položky k expirovaným zásobám. Správa štátnych hmotných rezerv v zásobách tovaru uskutočňuje zabezpečenia, doplnenia a správu štátnych hmotných a mobilizačných rezerv pre riešenie krízovej situácie, v rámci opatrení hospodárskej mobilizácie a v súlade s úlohami určenými jednotlivými ministerstvami a inými ústrednými orgánmi štátnej správy. Najväčší objem týchto zásob predstavujú mobilizačné rezervy (tovary rôzneho charakteru potrebné v prípade mobilizácie), pohotovostné zásoby (predovšetkým zdravotnícky materiál) a ostatné hmotné rezervy (napr. pšenica, mäso, jadrové palivo).

18 Výrobky

Hodnota výrobkov za rok 2023 dosiahla 603 262 tis. eur, a tieto zásoby zaznamenali najvýznamnejší pokles oproti roku 2022 o 878 929 tis. eur. Podiel spoločnosti Slovenský plynárenský priemysel, a.s. (595 926 tis. eur), predstavuje až 98,8 % na celkovom objeme, a taktiež sa najväčšou mierou podieľa na medziročnom poklese o 879 694 tis. eur, čo bolo spôsobené znížením hodnoty zemného plynu uskladneného v podzemných zásobníkoch z dôvodu výrazného medziročného poklesu cien pri zachovaní približne rovnakého objemu zemného plynu.

19 Ostatné zásoby

V rámci ostatných zásob sa vykazuje nedokončená výroba a polotovary (187 978 tis. eur) a zvieratá (3 177 tis. eur), najmä v ústrednej správe v hodnote 189 383 tis. eur. Medziročne sa objem ostatných zásob zvýšil o 98 569 tis. eur z dôvodu prírastku nedokončenej výroby a polotovarov o 98 467 tis. eur. Najväčší vplyv na prírastok nedokončenej výroby mala Železničná spoločnosť Slovensko, a.s., ktorá dosiahla najvyšší medziročný nárast o 91 004 tis. eur a predstavuje výstavbu stredísk technicko-hygienickej údržby Nové Zámky, Humenné a Zvolen za rok 2023. Tieto strediská boli účtované ako zásoby, keďže po ich dokončení majú prejsť do vlastníctva Ministerstva dopravy SR.

B.II. Krátkodobé Pohľadávky

Za krátkodobé pohľadávky sa považujú také, ktorých zostatková doba splatnosti odo dňa, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka, je najviac 1 rok. Krátkodobé pohľadávky dosiahli k 31.12.2023 úhnom sumu 12 493 028 tis. eur. Medziročne išlo o pokles hodnoty týchto pohľadávok o 676 809 tis. eur, najmä vplyvom poklesu pohľadávok zo špecifických operácií štátu na finančnom trhu o 1 016 195 tis. eur. Pokles bol kompenzovaný nárastom hodnoty poskytnutých preddavkov o 797 023 tis. eur najmä v ústrednej správe.

Tabuľka 10

Pohľadávky súhrnného celku			
(v tis. eur)			
Krátkodobé pohľadávky	2023	2022	Δ 2023-2022
Pohľadávky MF SR z operácií na finančnom trhu	6 309 949	7 326 144	-1 016 195
Pohľadávky Sociálnej poisťovne	1 156 638	1 516 691	-360 053
Odberatelia	1 109 323	1 189 529	-80 206
Poskytnuté prevádzkové preddavky	1 412 850	615 827	797 023
Pohľadávky Slovenského plynárenského priemyslu, a.s.	645 891	559 101	86 790
Pohľadávky z daňových a colných príjmov štátu	328 136	432 803	-104 667
Pohľadávky Všeobecnej zdravotnej poisťovne, a.s.	428 330	391 895	36 435
Pohľadávky zo zúčtovania s EÚ	92 249	117 351	-25 102
Pohľadávky z nedaňových príjmov štátu	117 878	108 384	9 494
Pohľadávky z nedaňových príjmov územnej samosprávy	81 373	92 423	-11 050
Pohľadávky Úradu pre dohľad nad zdrav. starostlivosťou	102 053	92 391	9 662
Zúčtovanie medzi subjektami verejnej správy	110 960	78 037	32 923
Krátkodobé pohľadávky	2023	2022	Δ 2023-2022
Pohľadávky z účelovo poskytnutých transferov	70 337	59 835	10 502
Pohľadávky z daňových príjmov územnej samosprávy	41 291	36 907	4 384
Ostatné krátkodobé pohľadávky subjektov verejnej správy	485 771	552 520	-66 749
Spolu	12 493 029	13 169 838	-676 809

Zdroj: MF SR, Centrálny konsolidačný systém

Z pohľadu činnosti jednotlivých subjektov súhrnného celku je možné konštatovať, že pre rozpočtové a príspevkové organizácie, obce a vyššie územné celky sú najdôležitejšie pohľadávky z daní, poplatkov a nedaňových príjmov (napr. z dividend, predaja prebytočného majetku, z nájomného a iných nepodnikateľských aktivít). Štátne podniky a obchodné spoločnosti vykazujú najväčší podiel na pohľadávkach z obchodných vzťahov voči odberateľom a svojim klientom.

20 Daňové a colné pohľadávky štátu

Pohľadávky z daňových a colných príjmov štátu vykazuje Ministerstvo financií SR vo výške 328 136 tis. eur. Medziročný pokles o 104 667 tis. eur ovplyvnil najmä pokles na dani z pridanej hodnoty, ktorý súvisí aj so splatením odkladov daňových povinností z roku 2022. Zároveň bol zaznamenaný nárast pohľadávok na spotrebnej dani z tabakových výrobkov (o 54 763 tis. eur).

21 Daňové pohľadávky územnej samosprávy

V rámci daňových pohľadávok územnej samosprávy sa vykazujú pohľadávky obcí a miest z predpisu miestnych daní a poplatkov, ktoré sú ukladané na základe zákona č. 582/2004 Z. z. o miestnych daniach a miestnom poplatku a príslušného všeobecne záväzného nariadenia, ktorý ustanovuje podrobnosti o výške dane a poplatku, podmienkach ich určenia a výberu. Medzi miestne dane, ktoré ukladá obec patrí napr. daň z nehnuteľností, daň za psa, daň za užívanie verejného priestranstva, daň za ubytovanie, daň za predajné automaty, daň za nevýherné hracie prístroje, daň za vjazd a zotrvanie motorového vozidla v historickej časti mesta, daň za jadrové zariadenia a ostatné miestne dane. Medzi miestne poplatky patrí napr. poplatok za komunálny odpad a drobné stavebné odpady, poplatok za rozvoj. Tieto pohľadávky obcí dosiahli úhrnnom 41 291 tis. eur a boli medziročne nižšie o 4 384 tis. eur.

22 Nedaňové pohľadávky štátu a územnej samosprávy

Z nedaňových pohľadávok štátu (117 841 tis. eur) vykazuje Ministerstvo vnútra SR 32 439 tis. eur, Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny 17 500 tis. eur, Protimonopolný úrad SR 17 241 tis. eur, Krajský súd v Bratislave 6 215 tis. eur, Ministerstvo financií SR 5 459 tis. eur a Úrad vládného auditu 5 113 tis. eur. Išlo najmä o pokuty za priestupky udelené policajnými útvarmi, hasičským a záchranným

zborom a okresnými úradmi a z výkonu svojej činnosti ďalších štátnych organizácií (poplatky, predaj prebytočného majetku, nájomné a podobne). Protimonopolný úrad vykazuje pohľadávky voči iným subjektom z vydaných rozhodnutí napríklad o porušení hospodárskej súťaže. Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny spravuje najmä pohľadávky vzniknuté z rôznych poskytnutých príspevkov v dôsledku nedodržania zákonných podmienok ich prijatia.

Nedaňové pohľadávky územnej samosprávy dosiahli 81 190 tis. eur (v tom obce 69 574 tis. eur a VUC 11 616 tis. eur) a medziročne boli nižšie o 11 233 tis. eur.

23 Odberatelia

Celková hodnota pohľadávok voči odberateľom v rámci súhrnného celku dosiahla 1 109 323 tis. eur. V rámci ústrednej správy vykazuje najvyššiu hodnotu Slovenský plynárenský priemysel, a.s. z predaja zemného plynu a elektrickej energie (491 457 tis. eur), Slovenská elektrizačná a prenosová sústava, a.s. (72 415 tis. eur), Železničná spoločnosť Cargo Slovakia, a.s. (49 544 tis. eur), Vodohospodárska výstavba š.p. (41 750 tis. eur), Valaliky Industrial Park, s.r.o. (41 046 tis. eur), Slovenská pošta, a.s. (39 747 tis. eur) a ďalšie obchodné spoločnosti štátu, ktoré tvoria spolu 71,1% z celkovej hodnoty pohľadávok voči odberateľom. Najväčší pokles vykazuje Slovenský plynárenský priemysel, a.s. (o 193 583 tis. eur).

24 Poskytnuté preddavky

Krátkodobé poskytnuté prevádzkové preddavky vykazuje najmä ústredná správa, a to 1 399 964 tis. eur a medziročný prírastok činil 794 674 tis. eur. V rámci nich vykazuje významnú hodnotu Ministerstvo obrany SR 503 805 tis. eur s medziročným prírastkom o 143 064 tis. eur, pričom išlo najmä o poskytnuté preddavky voči zahraničným spoločnostiam, predovšetkým na logistickú podporu a iné služby k obstarávaným taktickým stíhacím lietadlám F-16 (284 401 tis. eur), na muníciu (147 647 tis. eur), na viacúčelové vrtuľníky UH-60M Black Hawk (39 596 tis. eur) a balistické prilby (12 108 tis. eur). Medziročný nárast poskytnutých prevádzkových preddavkov bol najmä na muníciu (86 949 tis. eur) a stíhačky F-16 (27 918 tis. eur).

Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR poskytlo preddavky v hodnote 315 253 tis. eur a dosiahlo medziročný nárast o 257 567 tis. eur. Išlo o nezúčtované poskytnuté zálohové platby a poskytnuté finančné prostriedky prijímateľom na základe žiadosti o platbu na predfinancovanie.

25 Pohľadávky zo zúčtovania s EÚ

Pohľadávky zo zúčtovania s EÚ dosiahli úhrnom 92 249 tis. eur a medziročne boli nižšie 25 102 tis. eur. Na celkovom objeme, ako aj na celkovom medziročnom znížení mala najväčší podiel Jadrová a vyradovacia spoločnosť, a.s., ktorej pohľadávky sa znížili o 18 363 tis. eur a dosiahli objem 29 310 tis. eur. Najvyššiu hodnotu týchto pohľadávok dosiahla Vodohospodárska výstavba, š.p. v celkovej sume 38 480 tis. eur a medziročný nárast o 5 586 tis. eur.

26 Zúčtovanie medzi subjektami verejnej správy

Zúčtovacie vzťahy sa používajú na zaznamenanie poskytnutých a prijatých bežných a kapitálových transferov medzi subjektmi verejnej správy. Z účtovného pohľadu ide o zaznamenanie prostriedkov štátneho rozpočtu, rozpočtu obce a vyššieho územného celku, ktoré sú poskytované ostatným organizáciám v rámci verejnej správy, a tieto ich majú následne zúčtovať. Hodnota transferov k 31.12.2023 bola 110 960 tis. eur, z toho obce 51 644 tis. eur, subjekty ústrednej správy 22 448 tis. eur, ostatné subjekty verejnej správy 21 141 tis. eur a vyššie územné celky vykázali 15 726 tis. eur.

27 Ostatné krátkodobé pohľadávky subjektov verejnej správy

V rámci nich vykazuje rozhodujúcu hodnotu Ministerstvo financií SR z titulu špecifických operácií štátu - uloženie voľných finančných prostriedkov v komerčných bankách za účelom ich zhodnotenia (6 309 949 tis. eur), ktoré boli medziročne nižšie o 1 016 195 tis. eur.

Pohľadávky Sociálnej poisťovne a Všeobecnej zdravotnej poisťovne, a.s. dosiahli úhrnom hodnotu 1 584 968 tis. eur (z toho v Sociálnej poisťovni 1 156 638 tis. eur a vo Všeobecnej zdravotnej poisťovni 428 330 eur). Išlo najmä o pohľadávky z dôvodu predpisu sociálnych a zdravotných odvodov za bežné obdobie ako aj za predchádzajúce obdobia, ktoré neboli splatené.

Pohľadávky Slovenského plynárenského priemyslu, a.s. (okrem odberateľov a poskytnutých prevádzkových preddavkov) v objeme 645 891 tis. eur predstavujú najmä ostatné pohľadávky z titulu poskytnutých zábezpek a pohľadávky v súvislosti s burzovými obchodmi (clearing) a zabezpečujúcimi derivátmi. Medziročný nárast o 86 790 tis. eur bol spôsobený najmä nárastom hodnoty pohľadávok zo zábezpek a burzových obchodov zabezpečovacích derivátov.

Pohľadávky Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou vo výške 102 053 tis. eur sú najmä voči zdravotným poisťovniam a iným štátom z činnosti styčného orgánu a za udelené pokuty.

Pohľadávky z účelovo poskytnutých transferov predstavujú najmä pohľadávky subjektov ústrednej správy v sume 31 253 tis. eur, z toho pohľadávky Slovenskej elektrizačnej prenosovej sústavy, a.s. tvorili hodnotu 29 965 tis. eur, najmä v súvislosti s predfinancovaním nákladov na investičné výstavby elektrických staníc a pohľadávky vyšších územných celkov v sume 34 498 tis. eur, z toho Košický samosprávny kraj vykázal pohľadávky v sume 31 750 tis. eur, najmä z dôvodu nezúčtovaných transferov voči dopravným podnikom (ARRIVA Michalovce, a.s. a eurobus, a.s. Košice).

B.III. Finančné účty a krátkodobý finančný majetok

Ako finančné účty, resp. krátkodobý finančný majetok sa vykazujú hlavne prostriedky na bankových účtoch, účtoch Štátnej pokladnice, okrem termínovaných účtoch s dobou viazanosti dlhšou ako jeden rok, krátkodobé majetkové a dlhové cenné papiere a zostatok vo fyzických pokladniciach účtovných jednotiek.

Hodnota finančných účtov a krátkodobého finančného majetku k 31.12.2023 bola 5 031 698 tis. eur. Z toho najvyššiu sumu tvorili bankové účty 4 434 493 tis. eur a účty Štátnej pokladnice v hodnote 520 399 tis. eur. Medziročne mierny celkový pokles bol spôsobený na jednej strane nárastom zostatku na bankových účtoch o 603 205 tis. eur a na strane druhej poklesom hodnoty účtov Štátnej pokladnice o 708 567 tis. eur.

Tabuľka 11

Finančné účty a krátkodobý finančný majetok súhrnného celku				(v tis. eur)
Finančné účty	2023	2022	Δ 2023-2022	
Účty Štátnej pokladnice	520 399	1 228 966	-708 568	
Bankové účty	4 434 493	3 831 288	598 515	
Pokladnica a ceniny	72 083	67 018	5 062	
Spolu	5 026 975	5 127 272	-100 297	
Krátkodobý finančný majetok	2023	2022	Δ 2023-2022	
Realizovateľné cenné papiere	2 646	1 850	796	
Dlhové cenné papiere	897	897	0	
Majetkové cenné papiere	76	78	-2	
Ostatný krátkodobý finančný majetok	1 103	180	923	
Spolu	4 722	3 005	1 717	

Zdroj: MF SR, Centrálny konsolidačný systém

28 Bežné bankové účty, pokladnica a ceniny

Zostatky na bankových účtoch, hotovosti a cenín dosiahli úhrnom 4 506 576 tis. eur a v porovnaní s rokom 2022 boli vyššie o 608 270 tis. eur. Najvýznamnejšiu položku predstavujú zostatky na bankových účtoch v sume 4 434 493 tis. eur, v tom sú zostatky na bežných bankových účtoch obcí vrátane zostatku účtov všetkých podriadených organizácií tvoriacich konsolidované celky obcí (okrem zostatku na výdavkových a príjmových rozpočtových účtoch) 1 632 062 tis. eur.

Hodnota pokladničnej hotovosti dosiahla 64 009 tis. eur a cenín 8 074 tis. eur.

29 Účty Štátnej pokladnice

Účty Štátnej pokladnice predstavujú prostriedky uložené na bežných účtoch v Národnej banke Slovenska a v ostatných komerčných bankách, bežné účty na zabezpečenie vkladov a výberov finančných prostriedkov v hotovosti pre klientov Štátnej pokladnice prostredníctvom NBS a komerčnej banky. Bežnými účtami môže Štátna pokladnica voľne disponovať. Účty Štátnej pokladnice dosiahli stav 520 399 tis. eur, čo je v porovnaní s rovnakým obdobím v roku 2022 pokles o 708 567 tis. eur.

30 Ostatný krátkodobý finančný majetok

Zostatok ostatného krátkodobého finančného majetku v rámci súhrnného celku tvorí hodnota 4 723 tis. eur a zároveň došlo medziročne k nárastu hodnoty o 1 718 tis. eur, pričom ide najmä o ostatné realizovateľné cenné papiere 2 646 tis. eur a prírastok 796 tis. eur, obstaranie krátkodobého finančného majetku v hodnote 1 104 tis. eur s prírastkom 924 tis. eur. Rozhodujúcu hodnotu vykazujú mestá a obce SR, 2 581 tis. eur.

C. Časové rozlíšenie aktív

V rámci časového rozlíšenia na strane aktív sa vykazujú náklady budúcich období a príjmy budúcich období. Položky časového rozlíšenia slúžia na zaznamenanie časového nesúladu medzi výdavkami a nákladmi a medzi príjmami a výnosmi. Uplatňujú sa v účtovníctve z dôvodu akruálneho princípu účtovania, podľa ktorého sa náklady a výnosy účtujú do obdobia, s ktorým časovo a vecne súvisia (bez ohľadu na hotovostné plnenie príjmov a výdavkov).

Časové rozlíšenie aktív dosiahlo hodnotu 1 259 701 tis. eur a medziročne sa zvýšilo o 294 392 tis. eur. Náklady budúcich období dosiahli hodnotu 1 213 751 tis. eur (vrátane komplexných nákladov budúcich období) a príjmy budúcich období 45 950 tis. eur.

Rozhodujúci podiel na nákladoch budúcich období má ústredná správa, a to 1 157 116 tis. eur. Najvyššiu hodnotu vykazuje Ministerstvo financií SR 1 019 972 tis. eur (medziročne viac o 352 136 tis. eur) ako diskont z predaja štátnych dlhopisov a aktualizovaný nákladový úrok z obchodov na finančnom trhu v súvislosti so správou štátneho dlhu Ministerstvom financií SR. Hodnota týchto budúcich nákladov bola k ultimu roka 986 593 tis. eur a v porovnaní s rokom 2022 diskont štátnych dlhopisov vzrástol o 349 066 tis. eur, najmä z dôvodu nárastu úrokových sadzieb na finančnom trhu a vyššieho objemu emitovaných dlhopisov v roku 2023. Na časovo rozlíšených nákladoch budúcich období sa významne podieľal taktiež Slovenský plynárenský priemysel, a.s. sumou 24 350 tis. eur, Ministerstvo vnútra SR sumou 12 933 tis. eur a Všeobecná zdravotná poisťovňa, a.s., sumou 12 454 tis. eur.

Príjmy budúcich období dosiahli hodnotu 45 950 tis. eur, z toho ústredná správa sa podieľala na tejto hodnote sumou 26 259 tis. eur, obce 15 618 tis. eur, ostatné subjekty verejnej správy 3 284 tis. eur. Medziročné zníženie dosiahlo sumu 65 874 tis. eur, na čom sa rozhodujúcou mierou podieľal Národný jadrový fond, ktorý vykázal zníženie o 65 928 tis. eur, pretože povinné príspevky Slovenských elektrární, a.s. za 4. kvartál bežného roka, ktoré sú podľa nariadenia vlády č. 22/2019 účinného od 1.2.2019 splatné raz ročne do 1.12. bežného účtovného roka, boli uhradené až v januári 2023, z toho dôvodu bol v roku 2022 vykázaný na tejto položke zostatok, ktorý sa v decembri 2023 nezopakoval.

PASÍVA

Celkové pasíva dosiahli k 31.12.2023 hodnotu 89 831 258 tis. eur, čo je v porovnaní s rokom 2022 viac o 4 245 979 tis. eur. Celkové pasíva sú tvorené záväzkami (90,4 %, v tom bankové úvery 7,7 %), rezervami (30,8 %), vlastným imaním (-35,7 %), a časovým rozlíšením (14,5 %).

Na zmene celkových pasív sa podieľala najmä zmena výsledku celkového hospodárenia (za bežné aj predchádzajúce obdobie) o 340 504 tis. eur, pohyb dlhodobých rezerv na zamestnanecké požitky štátnych rozpočtových a príspevkových organizácií o 2 551 435 tis. eur a zvýšenie hodnoty záväzkov o 5 346 291 tis. eur (v tom zvýšenie štátnych dlhopisov o 5 529 202 tis. eur). Hodnota časového rozlíšenia medziročne vzrástla o 1 487 515 tis. eur.

Z položiek vlastného imania sa negatívne zmenil výsledok hospodárenia za bežné účtovné obdobie o 15 579 933 tis. eur v dôsledku najmä vyšších nákladov na transfery o 11 287 168 tis. eur a nižších výnosov zo zúčtovania rezerv a opravných položiek o 10 895 412 tis. eur. Naopak pozitívnu zmenu zaznamenal výsledok hospodárenia minulých období o 15 239 429 tis. eur, ktorý v sebe nesie prevod výsledku hospodárenia z roku 2022 v sume 12 974 720 tis. eur pozitívne ovplyvnený znížením účtovnej rezervy na zamestnanecké požitky do výnosov roku 2022.

Zo záväzkov a rezerv zaznamenali významný medziročný úbytok dlhodobé rezervy o 2 350 449 tis. eur, vplyvom zníženia rezerv na zamestnanecké požitky štátnych rozpočtových a príspevkových organizácií o 2 551 435 tis. eur, a naopak zvýšenie zaznamenali ostatné dlhodobé rezervy o 200 986 tis. eur. Z dlhodobých záväzkov sú rozhodujúce záväzky zo štátnych dlhopisov, ktoré dosiahli zostatok ku koncu roka 55 535 322 tis. eur a medziročne na základe nových emisií a splácania pôvodných dlhopisov dosiahli rast o 5 393 492 tis. eur. Krátkodobá časť emitovaných štátnych cenných papierov dosiahla hodnotu 5 301 297 tis. eur s medziročným rastom o 135 710 tis. eur. Z ostatných záväzkov významne medziročne vzrástli záväzky zo zúčtovania s rozpočtom EU o 705 433 tis. eur a naopak poklesli krátkodobé záväzky voči dodávateľom o 507 779 tis. eur.

A. Vlastné imanie

Vlastné imanie súhrnného celku dosiahlo -32 038 974 tis. eur, z toho celkový výsledok hospodárenia -32 197 109 tis. eur, oceňovacie rozdiely dosiahli -4 779 tis. eur a podiely iných účtovných jednotiek 162 914 tis. eur. Do výsledku hospodárenia minulých období sú zahrnuté aj kapitálové a rezervné fondy tvorené v rámci vlastného imania, ktorých hodnota za rok 2023 bola 1 455 506 tis. eur.

A.I. Oceňovacie rozdiely

Oceňovacie rozdiely sú tvorené rozdielmi z precenenia majetku a záväzkov v sume -2 094 tis. eur a rozdielmi z precenenia kapitálových účastí v obchodných spoločnostiach, ktoré nie sú zaradené do súhrnného celku ako dcérske účtovné jednotky, v hodnote -2 686 tis. eur. Oceňovacie rozdiely sa úhrnom znížili o 27 591 tis. eur, a to z 22 812 tis. eur na -4 779 tis. eur, z toho vyššie územné celky vykazujú -2 093 tis. eur.

A.II. Výsledok hospodárenia

Výsledok hospodárenia v sume -32 197 109 tis. eur je tvorený výsledkom hospodárenia za bežné účtovné obdobie vo výške -2 605 213 tis. eur a výsledkom hospodárenia minulých období (vytvorených v minulých rokoch) v hodnote -29 591 896 tis. eur.

31 Nevysporiadaný výsledok hospodárenia minulých rokov

Výsledok hospodárenia minulých rokov (bez vplyvu hodnoty položky fondov vlastného imania dosiahol hodnotu -31 047 402 tis. eur a medziročne sa zlepšil o 18 215 078 tis. eur. Na tejto položke sa za rok 2023 vykazuje najmä prevod výsledku hospodárenia za predchádzajúce obdobie (za rok 2022 to bolo 12 974 720 tis. eur, čo bol lepší výsledok ako v roku 2021, o 19 219 533 tis. eur).

Hodnota fondov (zákonný rezervný fond a ostatné fondy) subjektov mimo ústrednej správy dosiahla 1 455 506 tis. eur, pričom bola medziročne nižšia o 2 975 649 tis. eur.

Záporný výsledok hospodárenia minulých rokov bol najvýznamnejší medzi subjektami ústrednej správy (-49 380 502 tis. eur) a medziročne sa znížil o 15 541 654 tis. eur. Ministerstvo financií dosiahlo negatívny výsledok hospodárenia predchádzajúcich účtovných období až v objeme -72 640 362 tis. eur s medziročným zlepšením o 10 735 545 tis. eur najmä z dôvodu prevodu pozitívneho výsledku hospodárenia za rok 2022 do výsledku hospodárenia minulých účtovných období v objeme 10 039 580 tis. eur. Pozitívny vplyv v roku 2022 malo najmä zúčtovanie časti rezervy na zamestnanecké požitky do výnosov.

Obchodné spoločnosti štátu vykazujú kladný výsledok hospodárenia minulých účtovných období celkom 12 138 930 tis. eur, ktorý bol v porovnaní s rokom 2022 lepší o 1 033 252 tis. eur najmä v dôsledku prevodu kladného výsledku hospodárenia za rok 2022 v sume 468 560 tis. eur a opráv významných chýb a iných zmien spôsobujúcich prírastok vlastného imania.

32 Výsledok hospodárenia za účtovné obdobie

Výsledok hospodárenia za rok 2023 dosiahol zápornú hodnotu -2 605 213 tis. eur a tým sa medziročne zhoršil záporný výsledok hospodárenia o 15 579 933 tis. eur. Na negatívnom výsledku hospodárenia sa podieľali subjekty ústrednej správy hodnotou -1 163 775 tis. eur, pričom medziročne došlo k zhoršeniu výsledku hospodárenia za bežné účtovné obdobie o -13 610 738 tis. eur, najmä u Ministerstva financií SR o -13 909 137 tis. eur. Ostatné subjekty verejnej správy v porovnaní s rokom 2022 zhoršili výsledok hospodárenia o 129 825 tis. eur a subjekty územnej samosprávy naopak zlepšili o 452 626 tis. eur.

Tento negatívny výsledok bol dosiahnutý vyššími nákladmi na transfery o 11 287 168 tis. eur, nižšími výnosmi zo zúčtovania rezerv o 10 948 832 tis. eur a vyššími osobnými nákladmi o 1 354 871 tis. eur. Najvýznamnejší medziročný nárast osobných nákladov bol zaznamenaný hlavne pri ústrednej správe o 780 498 tis. eur, z čoho ide hlavne o kapitoly s najväčším počtom zamestnancov ako kapitola Ministerstva zdravotníctva SR o 179 742 tis. eur, kapitola Ministerstva vnútra SR o 105 549 tis. eur a kapitola Ministerstva dopravy SR o 87 572 tis. eur.

A.III. Podiely iných účtovných jednotiek

Podiely iných účtovných jednotiek predstavujú pasívum v podobe vlastníckeho podielu iných spoločností na základnom imaní v obchodných spoločnostiach súhrnného celku. Vznikajú pri konsolidácii kapitálu u tých spoločností, v ktorých subjekty súhrnného celku majú podiel menší ako 100 %, ale vyšší ako 51 %. Podiely iných účtovných jednotiek teda jedným číslom vyjadrujú aktíva a pasíva danej obchodnej spoločnosti, ktoré subjekty súhrnného celku nevlastnia, pretože nevlastnia 100 % podiel. Oproti roku 2022 sa zvýšili o 6 686 tis. eur, a to najmä v prípade obcí o 4 931 tis. eur, ktoré zároveň vykazujú najväčší podiel iných účtovných jednotiek (138 060 tis. eur). Vo väčšine prípadov ide o podiely v spoločnostiach, ktoré sú vlastnené viacerými obcami a mestami zároveň (vodárenské, teplárenské spoločnosti, spoločnosti spravujúce kanalizácie a podobne).

B. Záväzky, rezervy, bankové úvery a výpomoci

Záväzky, rezervy, bankové úvery a výpomoci spolu dosiahli hodnotu 108 845 508 tis. eur a medziročne sa zvýšili o 3 119 873 tis. eur. Medzi krátkodobými záväzkami sa vykazujú aj záväzky vyplývajúce zo zúčtovacích vzťahov medzi subjektami verejnej správy v celkovej hodnote 530 527 tis. eur (2022: 817 293 tis. eur). Bankové úvery so splatnosťou dlhšou ako jeden rok sa vykazujú ako súčasť dlhodobých záväzkov v hodnote 6 097 761 tis. eur (2022: 5 969 129 tis. eur) a so splatnosťou do jedného roka ako položka v rámci krátkodobých záväzkov v hodnote 839 811 tis. eur (2022: 946 194 tis. eur).

Z celkovej sumy týchto záväzkov sú najvýznamnejšou položkou záväzky zo štátnych dlhopisov³ vydávaných Agentúrou pre riadenie dlhu a likvidity, ktorá emituje štátne cenné papiere v mene a na účet Ministerstva financií SR na krytie výdavkov štátneho rozpočtu.

Dlhodobé štátne dlhopisy vykazované v záväzkoch tvoria z celkovej hodnoty záväzkov 51 % a medziročne ich podiel vzrástol o 5 p. b. Krátkodobé dlhové cenné papiere štátu tvoria z hodnoty záväzkov 4,9 %. Celková hodnota záväzkov zo štátnych dlhopisov bola 60 836 619 tis. eur (2022: 55 307 417 tis. eur).

Druhú najväčšou položku v rámci skupiny B. pasív predstavujú úctovné rezervy v hodnote 27 653 469 tis. eur, čo predstavuje medziročný kumulatívny úbytok 2 226 416 tis. eur.

Bankové úvery tvoria tretie najvyššie záväzky a dosiahli 6 937 572 tis. eur (v tom dlhodobé 6 097 761 tis. eur a krátkodobé 839 811 tis. eur), medziročne boli vyššie kumulatívne o 22 249 tis. eur.

Z ostatných záväzkov sú významné záväzky zo zúčtovania s Európskou úniou (4 835 726 tis. eur), záväzky voči dodávateľom s krátkodobou dobou splatnosti (1 467 012 tis. eur), záväzky Ministerstva financií SR (1 742 935 tis. eur) zo správy daní (najmä z nadmerných odpočtov, úhrad na základe predbežných opatrení), záväzky zo zúčtovania medzi subjektami verejnej správy (530 527 tis. eur), záväzky Národného jadrového fondu (539 240 tis. eur), záväzky voči zamestnancom (620 077 tis. eur), prijaté preddavky (203 416 tis. eur).

B.I. Dlhodobé záväzky

Dlhodobé záväzky súhrnného celku dosiahli hodnotu 62 696 671 tis. eur a medziročne sa zvýšili o 5 491 150 tis. eur.

33 Štátne dlhopisy

Štátom emitované dlhodobé dlhopisy dosiahli konsolidovanú hodnotu 55 535 321 tis. eur, čo je o 5 393 491 tis. eur viac ako k ultimu roka 2022. Emitentom dlhopisov je Slovenská republika zastúpená Ministerstvom financií SR. Vydávanie dlhopisov, ich predaj a splácanie má v kompetencii Agentúra pre riadenie dlhu a likvidity, v súlade so stratégiou riadenia dlhu schválenou Ministerstvom financií SR. Dlhodobé štátne dlhopisy emitované v tuzemsku boli v celkovej výške 54 835 153 tis. eur a emitované v zahraničí v celkovej výške 700 169 tis. eur. V roku 2023 boli emitované štátne dlhopisy v celkovej nominálnej hodnote 10 442 100 tis. eur, dlhopisy boli splatné vo výške 4 515 592 tis. eur a spätné odkupy štátnych dlhopisov splatných v roku 2023 boli realizované v nominálnej hodnote 491 402 tis. eur. Na štátny dlh má vplyv najmä výška deficitu štátneho rozpočtu, podmienky na finančných trhoch, efektivita správy štátneho dlhu i ciele vlády SR, pre ktoré je nutné zabezpečiť finančné prostriedky v danom období. Krátkodobá časť štátnych dlhopisov dosiahla hodnotu 5 301 297 tis. eur a popisuje sa v časti B.III. pasív.

Tabuľka 12

Záväzky súhrnného celku		(v tis. eur)	
Dlhodobé záväzky	2023	2022	Δ 2023-2022
Vydané dlhopisy	55 535 321	50 141 830	5 393 491
Bankové úvery	6 097 761	5 969 129	128 632
Záväzky z NJF	539 239	636 300	-97 061
Záväzky VV, š.p.	107 348	116 307	-8 959
Záväzky sociálneho fondu	100 263	84 009	16 254
Záväzky z pevných termínových operácií	70 798	84 585	-13 787
Finančná rezerva Ministerstva životného prostredia SR	0	54 252	-54 252

³ Vyhodnotenie stratégie riadenia štátneho dlhu, riadenie rizík štátneho dlhu je popísané v Súhrnnej výročnej správe SR za rok 2023, v kapitole 2.3.

Dlhodobé záväzky	2023	2022	Δ 2023-2022
Záväzky NDS, a.s.	21 709	21 995	-286
Záväzky z nájmu	13 039	11 715	1 324
Ostatné záväzky	211 193	85 399	125 794
Spolu	62 696 671	57 205 521	5 491 150

Zdroj: MF SR, Centrálny konsolidačný systém

34 Bankové úvery

Bankové úvery, ktoré sú poskytované bankami mimo verejnú správu, so splatnosťou dlhšou ako jeden rok dosiahli objem 6 097 761 tis. eur. Zostatok dlhodobých bankových úverov sa medziročne zvýšil o 128 632 tis. eur najmä vplyvom zvýšenia v prípade obcí o 105 090 tis. eur. V najväčšej miere sú dlhodobé bankové úvery čerpané subjektami ústrednej správy (4 683 910 tis. eur) a subjektami územnej samosprávy (1 402 968 tis. eur).

Z ústrednej správy je rozhodujúcim subjektom vo výške prijatých a splácaných úverov Ministerstvo financií SR, ktoré využíva výhodnejšie úrokové a úverové podmienky od medzinárodných finančných inštitúcií (ktorých väčšinou je Slovensko aj samotným členom a prispievateľom) na financovanie projektov v oblasti infraštruktúry, životného prostredia, podpory hospodárstva a jeho modernizácie, na krytie zvýšených výdavkov spôsobených celosvetovou pandemiou a na podporu hospodárstva v čase krízy. Prostriedky sú väčšinou používané ako zdroj spolufinancovania k spoločným projektom s EÚ v rámci jednotlivých programových období.

Tabuľka 13

Dlhodobé úvery SR voči zahraničným inštitúciám v správe Ministerstva financií SR (v tis. eur)			
Finančná inštitúcia	2023	2022	Δ 2023-2022
Európska investičná banka (EIB)	2 516 113	2 516 113	0
Rozvojová banka Rady Európy (CEB)	855 000	855 000	0
Európska únia (nástroj SURE)	630 000	630 000	0
Japonská banka pre medzinárodnú spoluprácu	2 977	3 309	-332
Spolu	4 004 090	4 004 422	-332

*Hodnoty predstavujú len istinu

Zdroj: MF SR, Centrálny konsolidačný systém

Ministerstvo financií SR vykazuje v mene Slovenskej republiky dlhodobé bankové úvery prijaté na podporu infraštruktúry a na podporu významných rozvojových projektov v oblasti dopravy, životného prostredia, informatizácie spoločnosti a podobne. Hodnota istiny týchto investičných úverov dosiahla k 31.12.2023 sumu 4 004 090 tis. eur, pričom v roku 2023 došlo k čerpaniu štvrtej tranže úveru v hodnote 20 000 tis. eur na spolufinancovanie operačných programov od Rozvojovej banky Rady Európy. Financovanie prostredníctvom týchto úverov vstupuje do financovania štátneho dlhu resp. do krytia potrieb štátneho rozpočtu v danom roku. Zároveň došlo k splátkam úverov EIB a Japonskej banky pre medzinárodnú spoluprácu.

Časť zahraničných bankových úverov, ktorých splatnosť je do jedného roka, sa vykazuje v časti B.III. pasív, ako súčasť Krátkodobých záväzkov.

Zvyšnú časť dlhodobých úverov ústrednej správy vykazujú obchodné spoločnosti a štátne podniky (515 516 tis. eur), ako napríklad Železničná spoločnosť Slovensko, a.s. 268 946 tis. eur, Exportno-importná banka SR 150 000 tis. eur, Vodohospodárska výstavba, š.p. 48 460 tis. eur, Železnice Slovenskej republiky 44 490 tis. eur, Slovenská pošta, a.s. 35 489 tis. eur a ďalšie.

Železničná spoločnosť Slovensko, a.s. vykazuje sumu dlhodobého bankového úveru určeného na investičné účely v sume 268 946 tis. eur. V roku 2023 sa načerpal nový investičný úver v sume 56 280 tis. eur na refinancovanie investícií za rok 2023. V tomto roku prišlo k splateniu existujúcich investičných úverov v sume 45 242 tis. eur. Čerpanie a splatenie dlhodobých investičných úverov sa k 31.12.2023 prejavilo poklesom dlhodobých úverov (dlhodobá časť) v sume 15 871 tis. eur.

Z dôvodu naakumulovania výšky splátok dlhodobých úverov v roku 2023 prišlo k nárastu zostatku krátkodobej časti dlhodobých úverov vo výške 23 409 tis. eur.

Exportno-importná banka SR vykazuje dlhodobý bankový úver v sume 150 000 tis. eur. Banka k 31.12. evidovala úvery prijaté od komerčných bánk a od Európskej investičnej banky v celkovej hodnote 152 514 tis. eur. Tranže boli čerpané ako súčasť úverových rámcov v celkovej výške 285 000 tis. eur. Úvery boli poskytnuté na financovanie úverov poskytovaných bankou svojim klientom pri produktoch podpory vývozu Slovenskej republiky. Úvery sú nezabezpečené a úročené variabilnou úrokovou sadzbou.

Vodohospodárska výstavba, š.p. vykazuje dlhodobú časť bankového úveru v sume 48 460 tis. eur, ktorý bol čerpaný v roku 2013 a slúžil na vysporiadanie záväzku štátneho podniku voči Ministerstvu financií SR z návratných finančných výpomocí. Pôvodná výška úveru bola v sume 235 519 tis. eur, splatnosť úrokov je štvrt'ročná a splatnosť istiny je do roku 2029. V roku 2023 podnik uhradil pravidelné splátky istiny bankového úveru v sume 20 000 tis. eur, ako aj mimoriadnu splátku úveru vo výške 19 500 tis. eur.

Železnice Slovenskej republiky vykazujú zostatok dlhodobého bankového úveru v sume 44 490 tis. eur. Ide najmä o investičný úver vo výške 23 250 tis. eur splatný v roku 2027, ktorým boli v rokoch 2019 a 2020 financované projekty najmä: Spádoviskový riadiaci systém Čierna nad Tisou ŠRT; Komplexná rekonštrukcia mosta v žkm 98,530 trate Devínska Nová Ves – Štúrovo; Sanácia skalného zárezu na trať B. Bystrica-odb. D. Štubňa v km 27,250-27,300 a investičný úver od Slovenskej sporiteľne, a.s. vo výške 8 500 tis. eur, ktorým boli v roku 2021 financované projekty ŽST Kral'ovany - ŽST Ľubochňa, rekonštrukcia k. č. 1, 2. a Rekonštrukcia ozubnice Štrba - Štrbské Pleso.

35 Ostatné dlhodobé záväzky

Záväzky Národného jadrového fondu z prijatých príspevkov od povinných osôb za účelom kumulovania prostriedkov na vyradovanie jadrových zariadení a rádioaktívneho odpadu boli medziročne nižšie o 97 060 tis. eur a dosiahli objem 539 240 tis. eur. Zníženie záväzkov bolo spôsobené ich prepočtom na základe podkladov od spoločnosti JAVYS a vyššou mierou eliminácie vzájomných vzťahov v rámci činnosti vyradovania a likvidácie jadrových elektrární.

Záväzky Vodohospodárskej výstavby, š.p. predstavujú najmä dlhodobé záväzky voči Slovenským elektrárnám, a.s. (102 729 tis. eur) na základe dohody o usporiadaní majetkovo-právnych vzťahov Vodnej elektrárne Gabčíkovo z roku 2016 a záväzky zo zádržného zo zmlúv s obchodnými partnermi, ktoré boli medziročne nižšie o 8 959 tis. eur.

Záväzky Národnej diaľničnej spoločnosti, a.s. vo výške 21 709 tis. eur tvorí hlavne zmluvne dohodnuté zádržné v súvislosti s realizáciou stavebných prác, ktoré sa uvoľňuje po splnení dohodnutých zmluvných podmienok (jeho splatnosť býva cca 5 rokov). Ich medziročný pokles bol spôsobený uvoľnením časti dlhodobého zádržného v roku 2023 na základe predloženej bankovej záruky zhotoviteľom.

B.II. Dlhodobé rezervy

Rezervy sú záväzky s neistým časovým vymedzením alebo ich výškou a predstavujú takú povinnosť účtovnej jednotky, ktorá vznikla z minulých udalostí a je pravdepodobné, že v budúcnosti znížia ekonomické úžitky (peňažné prostriedky). V prípade dlhodobých rezerv je predpoklad možného budúceho plnenia v časovom horizonte dlhšom ako jeden rok.

Dlhodobé rezervy sa v súhrnnom celku vytvárajú najmä na:

- zamestnanecké požitky v ústrednej správe,
- prebiehajúce a hroziace súdne spory,
- náklady súvisiace s odstránením znečistenia životného prostredia a odstránenie odpadov,
- rekultiváciu pozemku, uzavretie, rekultiváciu a monitorovanie skládky odpadov po jej uzavretí,
- iné budúce povinnosti.

Celkové dlhodobé rezervy dosiahli hodnotu 26 447 382 tis. eur. Dlhodobé zákonné rezervy, t. j. rezervy vytvárané na základe príslušných predpisov s dobou predpokladaného plnenia dlhšou ako jeden rok, boli vykázané v hodnote 45 413 tis. eur. Ostatné rezervy, t. j. rezervy vytvárané na základe účtovných postupov a vnútorných predpisov účtovných jednotiek dosiahli hodnotu 26 401 969 tis. eur.

Tabuľka 14

Dlhodobé rezervy súhrnného celku podľa druhu			(v tis. eur)
Druh rezerv	2023	2022	Δ 2023-2022
Dlhodobé ostatné	26 401 969	28 761 193	-2 359 224
Dlhodobé zákonné	45 413	36 638	8 775
Spolu	26 447 382	28 797 831	-2 350 449

Zdroj: MF SR, Centrálny konsolidačný systém

Rozhodujúci podiel na rezervách ako aj na medziročnom úbytku má rezerva ústrednej správy na zamestnanecké benefity zamestnancov štátnych rozpočtových a príspevkových organizácií, ktorá na základe expertného odhadu zaznamenala v roku 2023 úbytok 2 551 435 tis. eur a dosiahla hodnotu 23 816 209 tis. eur.

Tabuľka 15

Dlhodobé rezervy podľa účelu			(v tis. eur)
Druh rezerv	2023	2022	Δ 2023-2022
Zamestnanecké požitky v ústrednej správe	23 816 209	26 367 644	-2 551 435
Vyrad'ovanie jadrových zariadení a rád. paliva	1 586 357	1 419 665	166 692
Súdne spory*	441 987	423 058	18 929
Náklady súvisiace s odstránením znečistenia životného prostredia*	92 530	80 904	11 626
Zamestnanecké požitky (mimo rezervy MF SR)	107 036	96 202	10 834
Technické rezervy Eximbanky na poistenie	45 267	36 126	9 141
Rezerva na pestovnú činnosť*	9 041	10 684	-1 643
Ostatné	348 955	363 548	-14 593
Spolu	26 447 382	28 797 831	-2 350 449

*Za ústrednú správu, VUC a vybrané subjekty

Zdroj: MF SR, Centrálny konsolidačný systém

36 Rezerva MF SR na zamestnanecké požitky štátnych rozpočtových a príspevkových organizácií

Ministerstvo tvorí rezervu na zamestnanecké požitky za všetky rozpočtové a príspevkové organizácie ústrednej správy. Na výpočet rezervy majú vplyv najmä ustanovenia kolektívnej zmluvy vyššieho stupňa v štátnej službe⁴, ustanovenie príslušnej legislatívy a jej zmeny, ako aj počet zamestnancov, počet odpracovaných rokov v organizácii a podobne. Ďalšími faktormi sú demografické premenné (miera úmrtnosti) a ekonomické premenné vstupujúce do expertného odhadu. Ide napríklad o infláciu meranú indexom CPI (index rastu spotrebiteľských cien) a rast miezd určené v dokumente Strednodobá predikcia PIQ-2024 základných makroekonomických ukazovateľov Národnej banky Slovenska a diskontnú sadzbu určenú z odhadovanej výnosovej krivky bezrizikových štátnych dlhopisov s dobou splatnosti 15 rokov. Diskontnou sadzbou sa určí súčasná hodnota budúcich nákladov na zamestnanecké požitky.

Pri výpočte za rok 2023 boli aktualizované parametre (diskontná sadzba, rast miezd, inflácia) a taktiež vstupné dáta (počet zamestnancov, priemerná mzda, priemerný počet odpracovaných rokov, výška benefitu, typ benefitu a fluktuácia).

⁴ https://www.sloves.sk/kolektivne_zmluvy.php

Na celkovej výške rezervy na zamestnanecké požitky (23 816 209 tis. eur) sa v rozhodujúcej miere podieľajú rezervy vytvorené za príslušníkov silových rezortov (potenciálnych budúcich poberateľov výsluhových dávok, dôchodcov, vdovy, vdovcov, siroty) ako sú Ministerstvo vnútra SR, Ministerstvo obrany SR, Ministerstvo financií SR, Ministerstvo spravodlivosti SR a Národný bezpečnostný úrad, a to konkrétne na budúce výsluhové dôchodky súčasných zamestnancov, ale aj výsluhové dôchodky pre súčasných dôchodcov, súčasné siroty a vdovy v celkovej sume 23 092 407 tis. eur (97 % z celkovej rezervy na zamestnanecké požitky).

Z toho rezerva pre potenciálnych budúcich poberateľov výsluhových dávok tvorí 9 494 249 tis. eur a pre súčasných poberateľov – dôchodcov, vdovy, vdovcov a siroty tvorí 13 555 251 tis. eur, a z toho rezerva pre samotných dôchodcov predstavuje 12 968 447 tis. eur.

Medziročne sa rezerva na zamestnanecké požitky na základe prepočtu expertného odhadu znížila o 2 551 435 tis. eur, z toho na uvedených 5 silových rezortoch u silových zamestnancov o 2 491 459 tis. eur. Významný vplyv na zníženie tejto časti rezervy bola zmena predpokladov o raste CPI a miezd. Oproti tomuto efektu pôsobil pokles diskontnej sadzby a aktualizovanie ekonomických a demografických predpokladov, ako aj vstupných dát, ktorých vplyv je popísaný nižšie v prípade dvoch najvýznamnejších kapitol. V roku 2023 sa predpokladaná hodnota CPI znížila na 2,8 %, 3,7 % a 3,6 % pre budúce obdobia v porovnaní s predpokladmi 6,6 a 4,9 %, ktoré boli použité v roku 2022. Predpokladaný rast miezd v roku 2023 pre budúce obdobia poklesol na hodnotu 7,2 %, 5,3 % a 5,1 % z hodnoty 9,2 % a 6,4 %, ktoré boli použité ako predpoklady v roku 2022. Hodnota diskontnej sadzby bola k 31.12.2023 stanovená na úroveň 3,61 %, pričom k 31.12.2022 bola jej hodnota 3,83%.

Po prepočítaní parametrov na počet budúcich poberateľov požitkov – aktívnych príslušníkov, vdovských a sirotských dávok, najvýznamnejšie sa na medziročnom poklese rezervy podieľali Ministerstvo obrany SR (-708 654 tis. eur) a Ministerstvo vnútra SR (-1 633 882 tis. eur), ktorých počty príslušníkov (potenciálnych budúcich poberateľov výsluhových dávok) sú vždy najvyššie. Pre Ministerstvo obrany SR sa rezerva rátala na počet nárokov na benefit (počet nárokov sa nerovná počtu príslušníkov vzhľadom na to, že príslušník môže mať nárok na viac benefitov) 31 103 (pokles o 308) a pri Ministerstve vnútra SR na 174 478 nárokov na benefit (nárast o 60 379, hlavne kvôli nárokom na nové benefity) príslušníkov (potenciálnych budúcich poberateľov výsluhových dávok, vdovy, vdovcov, siroty) a za tieto 2 rezorty je rezerva so stavom k 31.12.2023 v sume 8 614 309 tis. eur (2022: 10 956 845 tis. eur).

Medziročná zmena pri týchto dvoch silových kapitolách – pokles rezervy o 2 342 536 tis. eur bola spôsobená hlavne znížením predpokladaného rastu CPI a miezd s vplyvom na rezervu – pokles o 3 059 455 eur, a opačným smerom pôsobil pokles diskontnej sadzby s vplyvom na nárast rezervy o 434 787 tis. eur. Zvyšnú časť spôsobila zmena ostatných parametrov, kam patria vstupné dáta (počet zamestnancov, priemerná mzda, priemerný počet odpracovaných rokov, výška benefitu, typ benefitu a fluktuácia).

37 Ostatné dlhodobé rezervy

Rezervy na vyradovanie jadrových elektrární, na likvidáciu a vyradovanie neenergetických zariadení, skladovanie a trvalé uloženie vyhorelého jadrového paliva

Hodnota týchto dlhodobých rezerv Jadrovej a vyradovacej spoločnosti, a.s. k 31.12.2023 dosiahla 1 699 308 tis. eur. Ide najmä o rezervu vytvorenú na vyradovanie a likvidáciu jadrových elektrární A1 a V1 v sume 1 693 822 tis. eur a rezervu na likvidáciu a vyradovanie neenergetických zariadení. Rezervy sa účtujú v očakávanej výške budúcich peňažných tokov na uhradenie záväzku. Vykázané sú v plnej výške diskontovaných očakávaných budúcich peňažných tokov spojených s aktivitami na vyradovanie jadrových elektrární a zariadení na spracovanie, likvidáciu a ukladanie rádioaktívneho odpadu. Diskontný faktor sa každoročne prehodnocuje a k 31.12.2023 predstavuje rovnako ako v roku 2022 3,47 %. Zmena výšky rezerv v roku 2023 je spôsobená aktualizáciou odhadov očakávaných nákladov na vyradenie, z dôvodu schválenia aktualizovanej koncepcie stratégie záverečnej časti jadrovej energetiky vládou Slovenskej republiky, zvýšená o vplyv uvoľňovania úroku a znížená o použitie rezervy na vyradovanie jadrovej elektrárne A1 a V1 vo výške skutočných nákladov vynaložených počas roka 2023. Použitie rezerv na vyradovanie jadrových elektrární A1, V1,

neenergetických zariadení, skladovanie a trvalé uloženie vyhoreného jadrového paliva sa očakáva v rokoch 2022 – 2137.

Rezervy na súdne spory boli identifikované prostredníctvom informácií z individuálnych účtovných závierok subjektov územnej samosprávy (obcí, VUC a ich rozpočtových a príspevkových organizácií) a štátnej správy. Do sumáru neboli započítané niektoré jednotky, ktoré nepredkladajú detailné informácie o rezervách (napríklad obchodné spoločnosti obcí). Najvýznamnejšiu hodnotu vykazuje Ministerstvo financií SR (149 812 tis. eur), najmä na možné budúce plnenie voči daňovému subjektu, a.s. (74 785 tis. eur), z dôvodu podania žiadosti o vrátenie preplatku, ktorá bola doručená na Úrad pre vybrané hospodárske subjekty. V roku 2023 bola najvýznamnejšia tvorba rezervy z dôvodu súdnych sporov vyplývajúcich z vydaných rozhodnutí na základe ukončených kontrol na dani z pridanej hodnoty v sume 6 191 tis. eur.

Ďalej vykazujú významné dlhodobé rezervy na súdne spory obchodné spoločnosti a štátne podniky v sume 64 355 tis. eur, ostatné subjekty verejnej správy 17 388 tis. eur (v tom Slovenský pozemkový fond 8 311 tis. eur), Ministerstvo spravodlivosti SR 119 455 tis. eur a Úrad pre územné plánovanie SR 52 790 tis. eur.

Rezerva na pestovnú činnosť je vykazovaná najmä štátnymi podnikmi Lesy SR, š.p. v celkovej sume 8 839 tis. eur a je tvorená na základe ročného projektu lesnej pestovnej činnosti potvrdenom odborným lesným hospodárom podľa zákona č. 326/2005 Z. z. o hospodárení v lesoch a štátnej správe lesného hospodárstva. Pri tvorbe rezervy je rozhodujúca výška ťažby drevnej hmoty v porovnaní s ročnou bilanciou, ktorá vychádza z programu obnovy lesa. Tvorí sa v prípade prekročenia ročnej bilancie ťažby drevnej hmoty maximálne na dobu do vykonania prečistky mladých lesných porastov. Celkový zostatok vytvorenej a ešte nevyčerpanej dlhodobej rezervy na pestovnú činnosť a ochranu lesa medziročne klesol o 815 tis. eur.

B.III. Krátkodobé záväzky

Krátkodobé záväzky súhrnného celku dosiahli hodnotu 18 495 368 tis. eur a medziročne sa znížili o 144 861 tis. eur. Najväčšiu položku celkových krátkodobých záväzkov tvoria štátom emitované krátkodobé dlhopisy, ktoré dosiahli konsolidovanú hodnotu 5 301 297 tis. eur, čo je o 135 710 tis. eur viac ako k ultimu roka 2022 a záväzky vyplývajúce zo zúčtovania s EÚ v sume 4 835 726 tis. eur s medziročným nárastom o 705 433 tis. eur.

Súčasťou krátkodobých záväzkov sú aj bankové úvery so splatnosťou do jedného roka v sume 839 811 tis. eur (2022: 946 194 tis. eur) a záväzky zo zúčtovania medzi subjektami verejnej správy v sume 530 527 tis. eur (2022: 817 293 tis. eur).

Tabuľka 16

Záväzky súhrnného celku	(v tis. eur)		
Krátkodobé záväzky	2023	2022	Δ 2023-2022
Štátne dlhopisy	5 301 297	5 165 587	135 710
Zúčtovanie prijatých prostriedkov z EÚ	4 835 726	4 130 293	705 433
Špecifické záväzky MF SR	1 742 935	1 771 583	-28 648
Dodávatelia	1 467 011	1 974 791	-507 780
Zúčtovanie medzi subjektami verejnej správy	530 527	817 293	-286 766
Zúčtovanie s orgánmi sociálneho a zdravotného poistenia	756 770	535 499	221 271
Bankové úvery krátkodobé	839 811	946 194	-106 383
Zamestnanci	620 077	591 806	28 271
Vzťahy k účtom klientov ŠP	341 979	266 758	75 221
Prijaté preddavky	203 416	146 241	57 175
Záväzky SZRB, a.s.	198 293	153 867	44 426

Krátkodobé záväzky	2023	2022	Δ 2023-2022
Zúčtovanie transferov mimo verejnej správy	285 984	213 827	72 157
Nezafakturované dodávky	76 883	71 716	5 167
Záväzky z daní a poplatkov	63 103	62 190	913
Špecifické záväzky SPP, a.s.	11 181	602 629	-591 448
Ostatné záväzky	1 220 375	1 189 955	30 420
Spolu	18 495 368	18 640 229	-144 861

Zdroj: MF SR, Centrálny konsolidačný systém

38 Štátne dlhopisy

Hodnota krátkodobých štátnych dlhopisov a štátnych pokladničných poukážok k 31.12.2023 bola 5 301 297 tis. eur, z toho istina 4 579 607 tis. eur a úroky 721 691 tis. eur. Medziročne sa účtovná hodnota štátnych dlhových nástrojov zvýšila o 135 710 tis. eur. V roku 2023 neboli emitované štátne pokladničné poukážky.

39 Dodávatelia

Záväzky voči dodávateľom dosiahli 1 467 011 tis. eur a medziročne sú nižšie o 507 780 tis. eur. Subjekty ústrednej správy vykázali 1 177 249 tis. eur, subjekty územnej samosprávy 245 260 tis. eur a ostatné subjekty 44 502 tis. eur.

V rámci ústrednej správy vykazujú najvyššiu hodnotu krátkodobých záväzkov voči dodávateľom SPP, a.s. 280 319 tis. eur, Slovenská elektrizačná prenosová sústava, a.s. 88 630 eur tis. eur, Národná diaľničná spoločnosť, a.s. 86 483 tis. eur, Železničná spoločnosť Cargo Slovakia, a.s. 27 877 tis. eur a Slovenská pošta, a.s. 25 292 tis. eur.

Na medziročnom znížení hodnoty záväzkov voči dodávateľom o 507 780 tis. eur sa ústredná správa podieľala sumou 435 032 tis. eur a územná samospráva spolu 59 361 tis. eur. U ostatných subjektov tieto záväzky klesli o 13 386 tis. eur.

Pokles v rámci ústrednej správy bol spôsobený najmä poklesom záväzkov SPP, a.s. o 246 185 tis. eur z dôvodu medziročného poklesu cien komodít – zemného plynu a elektrickej energie. Ďalej nasleduje pokles záväzkov voči dodávateľom v prípade Slovenskej elektrizačnej prenosovej sústavy, a.s. o 172 783 tis. eur.

Celkové záväzky voči dodávateľom obchodných spoločností v ústrednej správe boli medziročne nižšie o 453 558 tis. eur a dosiahli 609 072 tis. eur.

40 Záväzky zo zúčtovania s EÚ

Záväzky zo zúčtovania s EÚ dosiahli úhrnom 4 835 726 tis. eur, z toho ústredná správa vykazuje 4 825 662 tis. eur a subjekty územnej samosprávy 7 736 tis. eur. Ide o zúčtovanie prijatých prostriedkov z rozpočtu EÚ a iných finančných nástrojov. Najväčšiu časť záväzku vykazuje kapitola Úrad vlády SR (2 261 933 tis. eur) a kapitola Ministerstva financií (1 188 836 tis. eur).

Úrad vlády SR v sume 2 261 tis. eur vykazuje najmä zostatok prijatých a nepoužitých prostriedkov Národnej implementačnej a koordinačnej autority v rámci realizácie Mechanizmu plánu obnovy a odolnosti Slovenskej republiky (nazývanej ako Plán obnovy a odolnosti). V rámci plánu obnovy boli prijaté platby z predfinancovania v sume 903 260 tis. eur a platby za I. až III. ŽOP EK po započítaní predfinancovania v celkovej sume 1 769 864 tis. eur. Prostriedky sa uvoľňujú postupne pričom dochádza aj k spätnému zúčtovaniu prostriedkov a potenciálnym vratkám. Účet NIKA je samostatný účet pre prostriedky z rozpočtu EÚ vedený v Štátnej pokladnici v súlade so zákonom o Štátnej pokladnici. Služi na prijatie prostriedkov EÚ a na ich prevod do príjmov štátneho rozpočtu alebo prevod finančných prostriedkov EK a v prípade potreby na vysporiadanie finančných vzťahov. Je vedený v EUR ako neúročený účet.

Ministerstvo financií ako certifikačný orgán, ktorý prijíma a následne poskytuje prostriedky na financovanie projektov zo štrukturálnych fondov, Kohézneho fondu a iných finančných nástrojov. Zúčtovanie s EÚ v správe Ministerstva financií SR zahŕňa okrem zúčtovacích vzťahov voči orgánom EÚ, vrátane záväzkov z titulu vlastných zdrojov EÚ Celková hodnota tohto záväzku bola 1 188 836 tis. eur, čo predstavovalo pokles oproti minulému roku o 446 174 tis. eur. Zníženie v sume 434 855 tis. eur ovplyvnila najmä zmena v účtovnom okruhu Štrukturálnych fondov (ŠF), Kohézneho fondu (KF) a Európskeho námorného a rybárskeho fondu pre programové obdobie 2014 – 2020, v súvislosti s nárastom čerpania za jednotlivé operačné programy, v dôsledku ukončovania programového obdobia 2014 – 2020, zníženie v sume 76 156 tis. eur v účtovnom okruhu pre vlastné zdroje EÚ najmä zníženie prostriedkov na osobitnom účte ministerstva vedenom v mene Európskej komisie, zníženie v sume 55 918 tis. eur v účtovnom okruhu ŠF, KF a EFRH pre programové obdobie 2004 – 2006 a 2007 – 2013, zníženie v sume 10 229 tis. eur v účtovnom okruhu pre Európsky rozvojový fond pre zvýšenie prostriedkov na osobitnom účte MF SR vedenom pre Európsky rozvojový fond. Zvýšenie bolo v sume 129 338 tis. eur v účtovnom okruhu Európskeho fondu regionálneho rozvoja, Európskeho sociálneho fondu plus, Kohézneho fondu, Fondu na spravodlivú transformáciu a Európskeho námorného, rybolovného a akvakultúrneho fondu pre programové obdobie 2021 – 2027 z titulu prijatých zálohových platieb na nové štvrté programové obdobie a zvýšenie v sume 2 044 tis. eur v účtovnom okruhu pre Finančný mechanizmus EHP a NFM.

Ministerstvo životného prostredia SR prijalo prostriedky od Európskej investičnej banky, ktoré sú určené na prioritnú investíciu a štátnu pomoc zacielenú na podporu opatrení na dekarbonizáciu a energetickú efektívnosť pri výrobných procesoch v priemyselných zariadeniach, na zlepšenie energetickej činnosti priemyselných podnikov, ktoré sú súčasťou európskeho systému obchodovania s emisnými kvótami. Zostatok týchto záväzkov k ultimu roka 2023 predstavuje 586 432 tis. eur.

Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR vykazuje prostriedky vo výške 416 544 tis. eur, ktorými financuje programy v oblasti poľnohospodárstva, čo je oproti roku 2022 zvýšenie o 56 453 tis. eur. Ide o refundácie výdavkov vynaložených Pôdohospodárskou platobnou agentúrou v rámci Európskeho poľnohospodárskeho záručného fondu, refundácia výdavkov vynaložených PPA v rámci Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka v súvislosti s ukončením prerušenia platieb a pripísané úroky z vymožených nezrovnalostí od prijímateľov zo strany PPA. Dôvodom medziročného nárastu je najmä zmena štruktúry vyplácania priamych platieb za rok nároku 2023 v súlade s novou legislatívou EÚ a v súlade s novým programovým dokumentom - Strategickým plánom spoločnej poľnohospodárskej politiky 2023 – 2027.

41 Zúčtovanie medzi subjektami verejnej správy

Zúčtovacie vzťahy sa používajú najmä na zaznamenávanie prijatých bežných a kapitálových transferov medzi subjektmi verejnej správy. Z pohľadu účtovníctva ide o časovo rozlíšené prostriedky štátneho rozpočtu, rozpočtu obce alebo vyššieho územného celku, ktoré sú poskytované ostatným organizáciám. V rámci tejto skupiny záväzkov sa vykazujú aj transfery v územnej samospráve, ktoré neboli predmetom eliminácie a vzťah štátneho rozpočtu voči územnej samospráve z podielových daní.

Hodnota transferov k 31.12.2023 bola 530 527 tis. eur a medziročne boli nižšie o 286 766 tis. eur. Obce vykázali 374 102 tis. eur, vyššie územné celky 28 088 tis. eur a ostatné subjekty verejnej správy vykázali 122 097 tis. eur. V rámci zostavenia súhrnnej účtovnej závierky došlo k zníženiu transferov ústrednej správy o 470 813 tis. eur, ktoré vecne predstavujú nezrealizovaný prevod podielových daní zo štátu do rozpočtu samospráv za mesiac december (hotovostne sa realizuje v januári nasledujúceho roka). Na úrovni súhrnného celku ide teda o výnosy bežného roka.

42 Bankové úvery

Bežné bankové úvery sú vykazované najmä ústrednou správou (487 657 tis. eur) a územnou samosprávou (346 377 tis. eur). V rámci ústrednej štátnej správy predstavujú časť bankových úverov, ktorých splatnosť je do jedného roka, najmä u obchodných spoločností štátu (411 644 tis. eur), v podobe krátkodobej časti investičných úverov resp. úverov na financovanie prevádzkových potrieb obchodných spoločností.

Medzi krátkodobými bankovými úvermi vykazuje Ministerstvo financií SR krátkodobú časť úverov prijatých od medzinárodných inštitúcií na podporu infraštruktúry a na podporu významných rozvojových projektov v oblasti dopravy, životného prostredia, informatizácie spoločnosti a podobne v celkovej hodnote 38 284 tis. eur. Z dôvodu zmluvne stanovených odkladov splátok istín jednotlivých úverov, tvoria krátkodobú časť najmä úroky (32 588 tis. eur).

Tabuľka 17

Krátkodobé úvery SR voči zahraničným inštitúciám v správe Ministerstva financií SR (v tis. eur)			
Finančná inštitúcia	2023	2022	Δ 2023-2022
Európska investičná banka (EIB)	33 027	33 916	-889
Rozvojová banka Rady Európy (CEB)	2 930	2 670	260
Japonská banka pre medzinárodnú spoluprácu	1 947	4 262	-2 315
Európska únia	380	382	-2
Spolu	38 284	41 230	-2 946

Zdroj: MF SR, Centrálny konsolidačný systém

43 Zamestnanci

Závazky voči zamestnancom boli vykázané celkovo za 620 077 tis. eur, z toho ústredná správa vykázala 314 082 tis. eur, územná samospráva 243 837 tis. eur a ostatné subjekty 46 864 tis. eur, pričom ide najmä o predpis miezd za mesiac december vyplácaných nasledujúce účtovné obdobie. Medziročný nárast záväzkov voči zamestnancom bol ovplyvnený vyšším počtom zamestnancov a viacnásobnej plošnej valorizácii plátov zamestnancov štátnej a verejnej správy.

44 Prijaté preddavky

Z prijatých preddavkov v celkovej hodnote 203 416 tis. eur vykazuje ústredná správa 137 171 tis. eur a v rámci nej KONŠTRUKTA – Defence, a.s. (63 925 tis. eur, medziročne viac o 61 046 tis. eur) z uzavretých kontraktov o spoločnom financovaní výroby, výcviku a darovania samohybných húfnic ZUZANA 2 v sume 43 700 tis. eur medzi Ministerstvom obrany Nórskeho kráľovstva a Ministerstvom obrany Nemeckej republiky a na výrobu BOV 8x8 s firmou Patria Land Fínsko v sume 20 055 tis. eur. Ďalej Ministerstvo financií SR (33 770 tis. eur, medziročne menej o 765 tis. eur) zo zábezpek z colného a daňového konania. Druhú najvyššiu hodnotu vykazujú obce 61 082 tis. eur, pričom subjekty územnej samosprávy vykazujú zníženie záväzkov z prijatých preddavkov o 164 tis. eur.

45 Ostatné záväzky

Špecifické záväzky Ministerstva financií SR v sume 1 742 935 tis. eur predstavujú záväzky v rámci účtovania daňových príjmov (resp. správy daní) voči platiteľom daní, napr. z dôvodu nároku na vrátenie nadmerného odpočtu alebo úhrady na základe predbežných opatrení. Ďalšími špecifickými záväzkami Ministerstva financií SR sú záväzky z prijatých finančných zábezpek podľa § 67 zákona č. 30/2019 Z. z. o hazardných hrách, záväzkov z pasívneho kolaterálu a záväzky z DEPO obchodov. Celková hodnota týchto špecifických krátkodobých záväzkov poklesla o 28 648 tis. eur.

Špecifické záväzky SPP, a.s. predstavujú najmä ostatné záväzky z obchodného styku a iné záväzky z prijatých zábezpek vo výške 11 181 tis. eur prijaté od protistrán, s ktorými má spoločnosť uzatvorené zabezpečovacie derivátové kontrakty. Medziročne boli tieto ostatné záväzky nižšie o 591 448 tis. eur najmä vplyvom medziročného poklesu forwardových cien použitých pri precenení otvorených pozícií voči protistránam.

Záväzky zo sociálneho a zdravotného poistenia po čiastočnej konsolidácii v súhrnnom celku dosiahli 756 770 tis. eur, z toho ústredná štátna správa vykázala 558 912 tis. eur, územná samospráva 191 079 tis. eur a ostatné subjekty 33 754 tis. eur, za súčasnej eliminácie záväzkov voči Všeobecnej zdravotnej poisťovni, a.s. v hodnote 26 975 tis. eur. Na medziročnom náraste týchto záväzkov o 221 271 tis. eur sa podieľala najmä ústredná štátna správa (o 182 657 tis. eur).

Vzťahy k účtom Štátnej pokladnice predstavujú záväzky z uložených prostriedkov dobrovoľných klientov, ktoré boli medziročne vyššie o 75 221 tis. eur.

Závazky SZRB, a.s. predstavujú záväzky voči bankám a voči klientom, ktorí majú uložené peňažné prostriedky v SZRB, a.s. vo forme bežných a termínovaných účtov.

Závazky z transferov prijatých od subjektov mimo verejnej správy (a zároveň potenciálne od subjektov mimo súhrnného celku) dosiahli 285 984 tis. eur a medziročne sa zvýšili o 72 157 tis. eur. Významnú časť tvoria opäť ústredná správa (247 186 tis. eur), ostatné subjekty verejnej správy (19 960 tis. eur) a obce (18 837 tis. eur). V ústrednej správe ide hlavne o Environmentálny fond (149 824 tis. eur) a Ministerstvo vnútra SR (71 087 tis. eur). Environmentálny fond vykazuje účelovo prijaté prostriedky z Modernizačného fondu, ktoré neboli v plnej miere použité na podporu investícií v oblasti klimatickej neutrality, v súlade s cieľmi Európskej únie a Parížskou dohodou o zmene klímy. Ministerstvo vnútra SR vykazuje záväzky z prijatých prostriedkov od zahraničných subjektov iných ako medzinárodná organizácia, prijaté a nezúčtované prostriedky od medzinárodných organizácií a 8 %-ný odvod z povinného zmluvného poistenia vyinkasovaný podľa § 68 zákona č. 39/2015 Z. z. o poisťovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Z hodnoty nevyfakturovaných záväzkov tvorí ústredná správa 64 584 tis. eur, a v rámci nej najmä Národná diaľničná spoločnosť, a.s. 19 159 tis. eur ako záväzky z nevyfakturovaných dodávok v rámci realizovaných investičných akcií spojených so stavebnými prácami na diaľničných úsekoch a úsekoch rýchlostných ciest, nevyfakturovaných služieb súvisiacich s prevádzkou elektronického mýta a iné.

B.IV. Krátkodobé rezervy

Krátkodobé rezervy sa tvoria na také neisté riziká a straty, kde je predpoklad možného budúceho plnenia v časovom horizonte najviac jeden rok.

Krátkodobé rezervy sa v súhrnnom celku vytvárajú najmä na:

- prebiehajúce a hroziace súdne spory,
- nevyfakturované dodávky tovarov a služieb,
- zamestnanecké požitky obchodných spoločností,
- náklady na zostavenie, overenie, zverejnenie účtovnej závierky a výročnej správy
- náklady súvisiace s odstránením znečistenia životného prostredia a odstránenie odpadov,
- rekultiváciu pozemku, uzavretie, rekultiváciu a monitorovanie skládky odpadov po jej uzavretí,
- špecifické riziká a budúce plnenia niektorých subjektov verejnej správy,
- iné budúce povinnosti.

Tabuľka 18

Krátkodobé rezervy súhrnného celku podľa druhu		(v tis. eur)	
Druh rezerv	2023	2022	Δ 2023-2022
Krátkodobé ostatné	823 110	761 808	61 302
Krátkodobé zákonné	382 977	320 246	62 731
Spolu	1 206 087	1 082 054	124 033

Zdroj: MF SR, Centrálny konsolidačný systém

Tabuľka 19

Krátkodobé rezervy podľa účelu		(v tis. eur)	
Druh rezerv	2023	2022	Δ 2023-2022
Rezerva Všeobecnej zdravotnej poisťovne, a.s.	283 635	236 876	46 759
Súdne spory*	214 796	181 661	33 135
Vyraďovanie jadrových zariadení a rád. paliva	134 845	134 388	457
Nevyfakturované dodávky*	91 879	67 957	23 922
Rezerva na nezrovnalosti	46 077	21 905	24 172
Stratové a nevýhodné zmluvy a iné pokuty a penále*	34 708	0	34 708
Rezerva na pestovnú činnosť a ochranu lesa*	16 340	17 546	-1 206

Druh rezerv	2023	2022	Δ 2023-2022
Zamestnanecké požitky (mimo rezervy MF SR)	19 958	5 631	14 327
Náklady na zostavenie, overenie, zverejnenie účtovnej závierky a výročnej správy*	2 399	2 737	-338
Náklady súvisiace s odstránením znečistenia životného prostredia*	349	391	-42
Ostatné	361 101	412 962	-51 861
Spolu	1 206 087	1 082 054	124 033

*Za ústrednú správu, VUC a vybrané subjekty

Zdroj: MF SR, Centrálny konsolidačný systém

Rezerva Všeobecnej zdravotnej poisťovne, a.s. je tvorená najmä technickou rezervou na poistné plnenie (na liečbu na území Slovenskej republiky a v cudzine a na výkony pre poistencov čakajúcich na poskytnutie zdravotnej starostlivosti) a inou technickou rezervou. Medziročne je vyššia o 46 759 tis. eur. Všeobecná zdravotná poisťovňa, a.s. tvorí technické rezervy na neuhradenú a plánovanú zdravotnú starostlivosť voči poskytovateľom zdravotnej starostlivosti a iné technické rezervy najmä na vratky poistencom za doplatky za lieky a na príspevok na činnosť operačných stredísk tiesňového volania zdravotnej záchranej služby. Od 1.1.2019 boli technické rezervy poisťovne účtované ako zmena ich stavu, t. j. na ťarchu (tvorba), resp. v prospech (odúčtovanie/zníženie) nákladov. Použitie, resp. zrušenie technických rezerv bolo účtované v prospech výnosov len v prípade, ak išlo o použitie, resp. zrušenie rezerv vytvorených v predchádzajúcich účtovných obdobiach, v ktorých sa tvorba technických rezerv v plnej výške účtovala na ťarchu nákladov a ich použitie, resp. zrušenie v plnej výške v prospech výnosov. Zmena stavu technických rezerv na zdravotnú starostlivosť sa účtuje mesačne, okrem technických rezerv na zdravotnú starostlivosť poskytnutú poistencom EÚ v Slovenskej republike, ktoré sa účtujú len ku dňu riadnej individuálnej účtovnej závierky. Ostatné technické rezervy sa účtujú mesačne, resp. v rámci priebežnej či riadnej individuálnej účtovnej závierky.

Z krátkodobých rezerv na súdne spory vykazuje najvýznamnejšiu hodnotu Ministerstvo spravodlivosti SR (119 455 tis. eur) a Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR (12 129 tis. eur). Ďalej vykazujú významné krátkodobé rezervy na súdne spory obchodné spoločnosti a štátne podniky v sume 50 311 tis. eur (v tom Národná diaľničná spoločnosť, a.s. 24 163 tis. eur).

Rezervy na vyrad'ovanie jadrových elektrární, na likvidáciu a vyrad'ovanie neenergetických zariadení, skladovanie a trvalé uloženie vyhoretého jadrového paliva

Hodnota krátkodobej časti rezerv Jadrovej a vyrad'ovacej spoločnosti, a.s. k 31.12.2023 dosiahla 134 845 tis. eur a bola medziročne vyššia o 457 tis. eur. V prípade týchto rezerv je predpokladaná doba vyrovnania záväzku do jedného roka. Ide o rezervu vytvorenú na vyrad'ovanie a likvidáciu jadrových elektrární A1 a V1.

Rezerva na nevyfakturované dodávky

Celková hodnota budúcich záväzkov za dodaný majetok, tovar alebo prijaté služby, ku ktorým do dňa zostavenia účtovnej závierky nebol doručený účtovný doklad preukazujúci ich presnú výšku, predstavuje 91 879 tis. eur a v porovnaní s rokom 2022 boli vyššie o 23 922 tis. eur. Takmer 87 % tejto krátkodobej rezervy s predpokladanou dobou vyrovnania do jedného roka je tvorená subjektami ústrednej správy v objeme 80 147 tis. eur (v tom obchodné spoločnosti a štátne podniky 77 659 tis. eur). Najvyššiu hodnotu (67 599 tis. eur) aj najvyššiu medziročnú zmenu (zvýšenie o 27 942 tis. eur) vykazuje Národná diaľničná spoločnosť, a.s.

Rezerva na záväzky z nezrovnalostí a vrátení

Certifikačný orgán Ministerstva financií SR tvorí od roku 2017 rezervu na záväzky z odpočítaných nezrovnalostí a odpočítaných vrátení v účtoch za 9. účtovný rok programového obdobia 2014-2020, za výdavky deklarované od 1. 5. 2022 do 30. 4. 2023. Výška rezervy zodpovedá sume nezrovnalostí a vrátených prostriedkov, ktoré neboli odpočítané v žiadostiach o platbu na Európsku komisiu (EK) v priebehu 9. účtovného roka a priebežne schvaľovaných EK. Jej celková hodnota je 46 077 tis. eur. Rezerva sa zúčtuje na základe schválenia účtov za 9. účtovný rok v systéme na elektronickú výmenu informácií o riadení Fondov EU 2014+ a súčasne schválenia celkovej výšky záväzku voči EK z nezrovnalostí a vrátení za 9. účtovný rok v roku 2024.

Rezerva na pestovnú činnosť

Krátkodobá rezerva na pestovnú činnosť a ochranu lesa vykazovaná štátnymi podnikmi Lesy SR, š.p. a Vojenské lesy a majetky SR, š.p. bola medziročne nižšia o 1 206 tis. eur, čím dosiahla hodnotu 16 340 tis. eur.

C. Časové rozlíšenie pasív

V rámci časového rozlíšenia na strane pasív sa vykazujú výnosy budúcich období a výdavky budúcich období. Položky časového rozlíšenia slúžia na zachytenie časového nesúladu medzi výdavkami a nákladmi a príjmami a výnosmi. Uplatňujú sa v účtovníctve z dôvodu aktuálneho princípu účtovania, podľa ktorého sa náklady a výnosy účtujú do obdobia, s ktorým časovo a vecne súvisia (bez ohľadu na hotovostné plnenie príjmov a výdavkov).

Časové rozlíšenie pasív dosiahlo k 31.12.2023 hodnotu 13 024 724 tis. eur, z toho výnosy budúcich období 12 944 545 tis. eur a výdavky budúcich období 80 179 tis. eur. Medziročne sa celková hodnota časového rozlíšenia pasív zvýšila o 1 487 515 tis. eur, a to hlavne výnosy budúcich období o 1 437 466 tis. eur.

Viac ako 50 % časovo rozlíšených výnosov vykazujú subjekty územnej samosprávy v celkovej sume 6 832 711 tis. eur, najmä ako prijaté časovo rozlíšené bežné a kapitálové transfery zo štátneho rozpočtu a od iných subjektov, ktoré v súvislosti s nákladmi (odpismi k majetku, spotrebou zásob, prevádzkovými nákladmi) postupne zúčtovávajú do výnosov daného obdobia. Medziročne územná samospráva zaznamenala prírastok v hodnote 1 056 320 tis. eur. Uvedené transakcie nie sú zatiaľ predmetom eliminácií v plnej výške z dôvodu obtiažnosti procesu konsolidácie.

Ústredná správa vykazuje časovo rozlíšené výnosy v hodnote 5 123 214 tis. eur, a medziročne sú vyššie o 275 690 tis. eur. V rámci transferov vykazuje najvyššiu hodnotu Ministerstvo dopravy SR za PPP projekty rýchlostných ciest R1 a R7 a diaľnice D4, ktoré sú na strane pasív časovo rozlíšené v konsolidovanej výške 1 668 945 tis. eur a postupne zúčtované vo výške oprávok do výnosov bežného obdobia. Úbytok časového rozlíšenia u Ministerstva dopravy SR bol 53 293 tis. eur a predstavuje pokles zostatkovej ceny majetku obstarávaného formou koncesie v súvislosti s odpismi.

Ministerstvo financií SR vykazuje v rámci výnosov budúcich období prémii z predaných cenných papierov (štátnych dlhopisov) vo výške 1 145 223 tis. eur (2022: 1 270 390 tis. eur) a prémii z úveru SURE v sume 3 549 tis. eur. Pokles časovo rozlíšených výnosov bol spôsobený predajom takmer všetkých štátnych dlhopisov s premiou.

Slovenská elektrizačná a prenosová sústava, a.s. vykazuje časovo rozlíšené výnosy v celkovej sume 472 229 tis. eur z dôvodu prijatých grantov napr. od banky EBOR (84 318 tis. eur) na rekonštrukciu a modernizáciu elektrickej siete a časovo rozlíšené výnosy z regulovaných činností, ktoré spoločnosti nepatrili v roku 2023. Najvyššiu hodnotu predstavuje grant Bystričany (49 548 tis. eur), grant Lemešany (27 352 tis. eur) a grant Križovany (7 419 tis. eur).

Slovenský vodohospodársky podnik, š.p. vykázal 296 982 tis. eur ako časovo rozlíšené dotácie od subjektov mimo verejnej správy a majetok bezodplatne prevedený do vlastníctva podniku (napr. stavby, úpravy potokov, meracie a vytyčovacie plavidlá). Medziročný prírastok bol v hodnote 12 028 tis. eur.

Ministerstvo vnútra SR vykazuje výnosy budúcich období v hodnote 274 615 tis. eur najmä z titulu zostatkovej hodnoty majetku nadobudnutého z iných zdrojov ako rozpočtových prostriedkov v sume 266 674 tis. eur (napríklad z prijatých grantov a majetok v správe ministerstva, získaného prepadnutím alebo zabavením majetku od subjektov mimo súhrnného celku).

Ďalej nasleduje Ministerstvo obrany SR, ktoré vykazuje časovo rozlíšené výnosy súvisiace s darovacími zmluvami na bojové tanky Leopard 2 a Systém protivzdušnej obrany (248 324 tis. eur), Úrad pre reguláciu elektronických komunikácií a poštových služieb SR, ako časovo rozlíšené výnosy z predaja frekvencií (170 621 tis. eur), Železnice Slovenskej republiky (169 280 tis. eur) najmä položky prevzatých objektov vyvolaných investícií od Národnej diaľničnej spoločnosti, a.s. a prevzaté objekty vyvolaných úprav od Ministerstva dopravy SR, Jadrová a vyradovacia spoločnosť, a.s.

(141 216 tis. eur) z prijatých prostriedkov od Národného jadrového fondu z odvodov od elektrárenských spoločností a z prostriedkov BIDSF (Medzinárodný fond na podporu odstavenia jadrovej elektrárne v Jaslovských Bohuniciach).

Z ostatných subjektov vykazujú verejné vysoké školy výnosy budúcich období úhrnom 803 214 tis. eur, najviac Slovenská technická univerzita v Bratislave (204 445 tis. eur), Univerzita Komenského v Bratislave (197 018 tis. eur) a Žilinská univerzita v Žiline (98 949 tis. eur). Ide najmä o výnosy z dotácií a transferov (zahranických a EÚ, 2 % z dane z príjmov fyzických osôb, dary a granty), ktoré sa časovo rozlišujú a do výnosov bežného obdobia sa zúčtovávajú spolu s dosahovanými nákladmi, napr. pri používaní dlhodobého majetku v podobe odpisov.

IV. INFORMÁCIE O NÁKLADOCH A VÝNOSOCH

VÝNOSY

Výnosy súhrnného celku dosiahli k 31.12.2023 hodnotu 72 057 616 tis. eur a oproti minulému obdobiu boli nižšie o 6 397 980 tis. eur. Na medziročnom znížení sa podieľali najmä nižšie výnosy zo zúčtovania rezervy na zamestnanecké požitky zamestnancov štátnych rozpočtových a štátnych príspevkových organizácií o 10 864 195 tis. eur, nižšie výnosy z predaja výrobkov a tovaru o 1 079 002 tis. eur dosiahnuté niekoľkými významnými obchodnými spoločnosťami štátu, ktorých hospodárenie bolo ovplyvnené poklesom výnosov z predaja elektrickej energie a plynu.. Medziročne vyššie boli transfery 3 480 071 tis. eur a daňové výnosy štátu o 1 581 240 tis. eur.

I. Daňové a colné výnosy a výnosy z poplatkov

O výnosoch z daní v súhrnnom celku môže účtovať subjekt, ktorý je prijímateľom daňových príjmov. V ústrednej správe za štát je to Ministerstvo financií SR, pričom evidenciu daňových príjmov štátu a pohľadávok z nich zabezpečuje Finančné riaditeľstvo SR. Ide o dane z príjmu právnických osôb a fyzických osôb, spotrebné dane, daň z pridanej hodnoty, daň vyberaná zrážkou, daň z motorových vozidiel a ostatné dane. Ďalšie dane, ako podiel na dani z príjmu fyzických osôb, daň z nehnuteľností (pozemkov, stavieb, z bytov a nebytových priestorov), miestne dane (za psa, za predajné automaty, za ubytovanie atď.) sú príjmom rozpočtov obcí. Výnosy z poplatkov zahŕňajú súdne a správne poplatky (hlavne e-kolky), poplatky za znečisťovanie ovzdušia a ostatné.

46 Daňové výnosy štátu

Daňové výnosy štátu dosiahli k 31.12.2023 konsolidovanú hodnotu 17 716 767 tis. eur, čo je medziročne viac o 1 581 240 tis. eur. Najvyššiu hodnotu dosiahla daň z pridanej hodnoty (9 758 779 tis. eur), ďalej daň z príjmov právnických osôb (4 172 700 tis. eur), spotrebné dane (2 626 925 tis. eur), daň z príjmov vyberaná zrážkou (316 670 tis. eur) a daň z motorových vozidiel (136 060 tis. eur). Na medziročnom náraste výnosov z daní sa najviac podieľala daň z pridanej hodnoty o 896 961 tis. eur, daň z príjmov právnických osôb o 253 297 tis. eur a spotrebné dane o 98 240 tis. eur. Daň z príjmov fyzických osôb je podľa zákona č. 564/2004 Z. z. o rozpočtovom určení výnosu dane z príjmov územnej samosprávy v znení neskorších predpisov podielovo rozdeľovaná medzi obce a vyššie územné celky. Výnosy z tejto dane sa od roku 2016 rozdeľujú pomerom 70 % v prospech obcí a 30 % v prospech vyšších územných celkov. Za rok 2023 sa previedlo do rozpočtu obcí a VUC spolu 3 858 456 tis. eur z dane z príjmov fyzických osôb. Zároveň podiel výnosu dane poukazovaný obciam v roku 2023 sa zvýšil podľa vyššie uvedeného zákona o 228 059 tis. eur zo zdrojov príjmov z dane z príjmov právnických osôb a v prípade VÚC išlo o sumu 97 739 tis. eur takisto zo zdrojov príjmov z dane z príjmov právnických osôb.

Výnosy zo spotrebných daní sa medziročne zvýšili o 98 240 tis. eur, pričom najvyšší podiel tvorí spotrebná daň z minerálnych olejov (1 317 104 tis. eur), spotrebná daň z tabaku a tabakových výrobkov (983 373 tis. eur) a spotrebná daň z liehu (233 418 tis. eur). Pokles zaznamenala spotrebná daň zo zemného plynu o 3 718 tis. eur a spotrebná daň z piva o 2 387 tis. eur. Zo spotrebných daní najviac vzrástla spotrebná daň z tabakových výrobkov o 70 793 tis. eur.

Vplyv na medziročné zvýšenie výnosov z DPH a dane z príjmov právnických osôb (aj reálnych rozpočtových príjmov) mal efekt vyplácanej energopomoci domácnostiam a čerpanie prostriedkov z Plánu obnovy, na ktoré sú naviazané aj prostriedky DPH zo štátneho rozpočtu. Výnosy z dane z príjmov právnických osôb zaznamenali zvýšenie oproti minulému roku, dôvodom boli vyššie daňové povinnosti vyčíslené daňovými subjektami v daňových priznaniach za rok 2022 a z toho vyplývajúce vyššie predpisy preddavkov na rok 2023.

47 Daňové výnosy územnej samosprávy

Daňové výnosy územnej samosprávy dosiahli hodnotu 4 821 277 tis. eur a medziročne sú vyššie o 767 286 tis. eur, pričom na rast mal vplyv najmä vysoký rast miezd (+9,7 %), ktorý je umocnený vplyvom tichého zdanenia⁵. Tento jav je spôsobený nadviazaním nezdaniteľnej časti základu dane a iných parametrov systému dane z príjmov na sumu životného minima, ktorá v roku 2023 rástla pomalšie než mzdy. Obce vykázali celkovú hodnotu 3 192 926 tis. eur (2022: 3 011 687 tis. eur) a vyššie územné celky 1 157 536 tis. eur (2022: 1 082 344 tis. eur).

48 Poplatky

Výnosy z poplatkov dosiahli 1 285 870 tis. eur, pričom v porovnaní s rokom 2022 boli vyššie o 86 092 tis. eur. Najvyššiu hodnotu v súhrnnom celku vykazuje Ministerstvo financií SR 447 439 tis. eur z predaja elektronických kolkov, zo súdnych a správnych poplatkov a z odvodu z hazardných hier. Environmentálny fond vykázal 438 660 tis. eur z predaja emisných kvót, poplatkov za znečisťovanie ovzdušia, poplatkov za skládky a odkaliská a ďalších druhov poplatkov. Obce dosiahli úhrnom 300 672 tis. eur z úhrad za miestne poplatky. Rozhlas a televízia Slovenska 43 743 tis. eur z úhrad za poskytovanie služieb verejnosti, verejné vysoké školy 38 679 tis. eur ako zákonné poplatky za školné a iné poplatky spojené so štúdiom.

Medziročný nárast bol spôsobený najmä u Environmentálneho fondu o 41 125 tis. eur vyšším príjmom z predaja emisných povoleniek (o 40 662 tis. eur) a u Ministerstva financií SR o 34 319 tis. eur vyšším výnosom z odvodu z hazardných hier.

II. Výnosy z transferov

Výnosy z transferov dosiahli hodnotu 8 655 316 tis. eur, medziročne sa zvýšili o 3 480 071 tis. eur. Najväčšou mierou sa na týchto výnosoch podieľa ústredná správa v sume 4 459 960 tis. eur a územná samospráva 3 070 983 tis. eur (v tom obce 2 291 390 tis. eur). Ostatné subjekty vykázali 1 124 373 tis. eur. Medzi výnosy z transferov patria aj výnosy od subjektov mimo verejnej správy, fyzických osôb, podnikateľských subjektov mimo súhrnného celku ako aj zahraničných právnických osôb.

49 Výnosy z rozpočtu EÚ

Výnosy zo zúčtovania bežných a kapitálových transferov čerpaných z prostriedkov rozpočtu EÚ alebo zahraničných grantov uzatvorených na základe medzinárodných zmlúv dosiahli 4 412 306 tis. eur (2022: 2 437 811 tis. eur). Viac ako 97 % týchto výnosov je vykazovaných subjektami ústrednej správy (4 280 526 tis. eur). Nasledujú výnosy subjektov územnej samosprávy v hodnote 67 945 tis. eur a ostatné subjekty verejnej správy vykazujú 63 835 tis. eur.

V ústrednej správe ide najmä o výnosy z prostriedkov všeobecného rozpočtu EÚ (európske štrukturálne a investičné fondy a kohézny fond prerozdeľované do programových období) a zahraničných grantov a transferov prijatých na základe medzinárodných zmlúv, ktoré sú zaradované do štátneho rozpočtu alebo čerpané cez samostatné účty podľa povahy programu a účelu fondu. Najvýznamnejšiu hodnotu na výnosoch z prostriedkov EÚ v rámci ústrednej správy dosiahlo Ministerstvo financií SR (3 690 857 tis. eur) a Pôdohospodárska platobná agentúra (494 265 tis. eur). Medziročné zvýšenie bolo

⁵ Takzvané tiché zdanenie spôsobuje pomalší rast odpočítateľných položiek v porovnaní s rastom miezd v ekonomike. To znamená, že rastie daňové zaťaženie aj bez zmeny legislatívy, zamestnanci s rastúcim priemerným príjmom sa posúvajú smerom k vyššiemu efektívnemu zdaneniu.

spôsobené najmä dočerpávaním tretieho programového obdobia na roky 2014-2020 (pri dodržaní pravidiel n+3 na úhrady žiadostí o platbu a záverečných platieb).

50 Výnosy z ostatných transferov

Výnosy z ostatných transferov dosiahli hodnotu 4 243 010 tis. eur a medziročne boli vyššie o 1 505 576 tis. eur. Tvorené sú najmä výnosmi samosprávy z prostriedkov získaných zo štátneho rozpočtu a od iných subjektov verejnej správy (2 927 830 tis. eur), výnosmi ostatných subjektov verejnej správy z transferov z prostriedkov štátneho rozpočtu a výnosmi zo zúčtovania transferov od ostatných subjektov verejnej správy (1 093 188 tis. eur). Tieto výnosy vzhľadom na obtiažnosť procesu ich vzájomného odsúhlasenia neboli, až na vzťah Environmentálneho fondu voči obciam, predmetom eliminácie pri zostavení súhrnnej účtovnej závierky. Celkové výnosy z transferov získaných od subjektov nezarađených do sektora verejnej správy predstavujú 236 678 tis. eur.

Územná samospráva vykazuje hlavne výnosy z prostriedkov štátneho rozpočtu, ktoré predstavujú bežné a kapitálové transfery pre obce, vyššie územné celky a ich rozpočtové a príspevkové organizácie, pričom tieto transfery sú zo zdroja štátneho rozpočtu ako aj európskych prostriedkov zapojených do štátneho rozpočtu (napríklad štrukturálne fondy, kohézny fond). Tieto výnosy neboli predmetom úplnej eliminácie. Výnosy z transferov u ostatných subjektov verejnej správy, bez výnosov zo účtovania transferov z prostriedkov EÚ, dosiahli hodnotu 144 639 tis. eur.

III. Tržby za vlastné výkony a tovar

V rámci tržieb za vlastné výkony a tovar sú rozhodujúcou položkou výnosy z predaných služieb v hodnote 21 455 324 tis. eur. Tieto výnosy boli vyššie oproti roku 2022 o 2 601 550 tis. eur. Výnosy za predaný tovar dosiahli 4 078 679 tis. eur a za predané výrobky 4 734 938 tis. eur.

51 Služby

Výnosy zo služieb sú tvorené najmä Sociálnou poisťovňou (13 504 994 tis. eur), Všeobecnou zdravotnou poisťovňou, a.s. (3 517 110 tis. eur) a štátnymi obchodnými spoločnosťami ako je napríklad spoločnosť Tipos, a.s. (1 391 030 tis. eur), Slovenská elektrizačná a prenosová sústava, a.s. (774 033 tis. eur), Národná diaľničná spoločnosť, a.s. (338 082 tis. eur), Železničná spoločnosť Cargo Slovakia, a.s. (298 092 tis. eur), Slovenská pošta, a.s. (253 407 tis. eur), a Slovenský plynárenský priemysel, a.s. (137 861 tis. eur).

Štátne podniky a štátne obchodné spoločnosti (okrem zdravotnej poisťovne) vykázali výnosy zo služieb v objeme 3 796 115 tis. eur a medziročne dosiahli nárast o 98 984 tis. eur, z toho najmä TIPOS, a.s. (124 535 tis. eur) vplyvom zvýšenia tržieb z hazardných hier prevádzkovaných prostredníctvom internetu. Naopak, medziročne poklesli tržby Slovenskej elektrizačnej prenosovej sústavy, a.s. (154 954 tis. eur) z dôvodu nižších výnosov v regulovanej činnosti organizovania trhu s elektrinou (v OKTE, a.s.). Pokles bol ovplyvnený predovšetkým poklesom ceny elektriny na krátkodobom trhu z priemernej ročnej úrovne 264 eur/MWh v roku 2022 na priemernú ročnú úroveň 104 eur/MWh. Taktiež prišlo k poklesu regulovanej činnosti zúčtovania odchýlok.

U Sociálnej poisťovne a Všeobecnej zdravotnej poisťovne, a.s. ide o vykázanie príspevkov zo zdravotných odvodov, ktoré plynú do jednotlivých fondov a na technické účty poistenia.

Výnosy Všeobecnej zdravotnej poisťovne, a.s. boli medziročne vyššie o 133 396 tis. eur, najmä vplyvom vyššieho predpísaného poistného voči platiteľom poistného vrátane ročného zúčtovania poistného a odhadov, výnosov z prerozdelenia poistného voči iným zdravotným poisťovniam.

V prípade štátnych obchodných spoločností a štátnych podnikov ide o tržby z ich podnikateľských aktivít, napríklad výnosy Tipos-u sú z predaných žrebov a lotérií, výnosy Národnej diaľničnej spoločnosti, a.s. pochádzajú z predaja diaľničných známok a z výberu elektronického mýta, výnosy železničných spoločností pochádzajú z prepravných výkonov tovarov a osôb.

Výnosy za predané služby v územnej samospráve dosiahli spolu 1 231 690 tis. eur, z toho v konsolidovaných celkoch obcí 815 327 tis. eur a konsolidovaných celkoch VUC 416 363 tis. eur.

Rovnako ako v ústrednej správe, výnosy samosprávy sú ovplyvnené hospodárením obchodných spoločností, napríklad dopravných podnikov, teplárenských a vodárenských spoločností.

52 Výrobky

Tržby za vlastné výrobky dosiahli 4 734 938 tis. eur a medziročne boli vyššie o 989 133 tis. eur. Významnú hodnotu týchto tržieb ako aj medziročného prírastku tvorí spoločnosť SPP, a.s. (3 675 155 tis. eur a nárast 758 868 tis. eur) z predaja zemného plynu vplyvom vyššieho objemu obchodovania tak na domácom ako aj na zahraničnom trhu ako aj vyššími cenami komodity. Ďalšou jednotkou s významným podielom je Vodohospodárska výstavba, š. p. (334 924 tis. eur), ktorá vykazuje najmä tržby z výroby a predaja elektriny z vodných elektrární VD Gabčíkovo a VD Žilina. K výraznému nárastu tržieb došlo najmä z dôvodu nárastu priemernej ceny silovej elektriny ako aj z dôvodu priaznivých hydrologických podmienok.

53 Tovar

Tržby za tovar dosiahli 4 078 679 tis. eur a medziročne boli nižšie o 2 337 339 tis. eur. Najvýznamnejšiu sumu vykázala Slovenská elektrizačná prenosová sústava, a.s., ktorá dosiahla 2 221 522 tis. eur a medziročne boli tieto výnosy nižšie o 2 624 803 tis. eur najmä v súvislosti s poklesom výnosov z elektriny predávanej na dennom trhu ovplyvnených poklesom ceny elektriny, ďalej poklesom výnosov v rámci systému IGCC (International Grid Control Cooperation), poklesom výnosov za funkciu shipping agenta v rámci prepojenia českého, slovenského a maďarského trhu s elektrinou (ide o platby za elektrinu prenesenú cez cezhraničné spojenia z krajín, kde je na trhu prebytok elektriny do krajín, kde bol na trhu jej nedostatok) a poklesom výnosov na FSKAR (neplánované výmeny elektrickej energie). Druhou najvýznamnejšou spoločnosťou je SPP, a.s., ktorej konsolidované výnosy dosiahli 1 618 760 tis. eur a prírastok 208 311 tis. eur z predaja elektrickej energie a výnosov z tradingových obchodov.

54 Ostatné výnosy

Ostatné výnosy v rámci skupiny tržieb za vlastné výkony a tovar sú výnosy vyplývajúce z účtovania zmeny stavu vnútroorganizačných zásob (záporná hodnota 860 212 tis. eur) a aktivácie majetku a služieb (104 758 tis. eur). V porovnaní s rokom 2022 došlo k zníženiu týchto ostatných výnosov o 2 332 346 tis. eur. Slovenský plynárenský priemysel, a.s. vykazuje medziročne nižšie výnosy o 2 379 716 tis. eur z dôvodu medziročného poklesu trhových cien plynu o 1 367 129 tis. eur (zmenu stavu zemného plynu v zásobníkoch ako aj precenenie zemného plynu na tradingové účely vykazuje spoločnosť ako zmenu stavu vnútroorganizačných zásob).

IV. Finančné výnosy

Tabuľka 20

Finančné výnosy	(v tis. eur)		
	2023	2022	Δ 2023-2022
Výnosy z derivátových operácií	14 329	2 085 132	-2 070 803
Podiel konsolidujúcej účtovnej jednotky na výsledku hospodárenia pridružených účtovných jednotiek verejnej správy	1 232 379	554 456	677 923
Úroky	687 418	309 707	377 711
Kurzové zisky	56 464	172 138	-115 674
Ostatné finančné výnosy	686 762	65 072	621 690
Spolu	2 677 352	3 186 505	-509 153

Zdroj: MF SR, Centrálny konsolidačný systém

Finančné výnosy dosiahli hodnotu 2 677 352 tis. eur (v roku 2022: 3 186 505 tis. eur), z čoho najväčšiu časť tvorí podiel konsolidujúcich účtovných jednotiek (vypočítané na nižšej úrovni konsolidácie, napríklad za obchodné spoločnosti) na výsledku hospodárenia pridružených účtovných jednotiek

vo výške 1 232 379 tis. eur, úroky 687 418 tis. eur, ostatné finančné výnosy 686 762 tis. eur, kurzové zisky v hodnote 56 464 tis. eur.

55 Úroky

Najvyššiu hodnotu vykazuje Ministerstvo financií SR, a to 520 269 tis. eur. Ide o úroky dosiahnuté na medzibankovom finančnom trhu z úložiek, ostatných finančných operácií pri správe štátneho dlhu a návratných finančných výpomocí poskytnutých subjektom mimo súhrnného celku. Ďalšie úroky z poskytnutých úverov vykazuje napr. Slovenská záručná a rozvojová banka SR (45 163 tis. eur), Exportno-importná banka SR (31 143 tis. eur) a Štátny fond rozvoja bývania (12 181 tis. eur).

56 Kurzové zisky

Najvyššiu celkovú sumu (44 265 tis. eur) ako aj medziročný pokles (o 106 337 tis. eur) opäť dosiahlo Ministerstvo financií SR, a to z obchodov na finančnom trhu pri zabezpečovaní likvidity štátneho rozpočtu a riadení dlhu, precenenia vládnych pohľadávok voči zahraničiu, vkladov štátu v medzinárodných inštitúciách, úložiek v komerčných bankách v cudzej mene, úrokov zo SWAP-ov, štátnych dlhopisoch emitovaných v cudzej mene a záväzkov vyplývajúcich z úverových vzťahov denominovaných v cudzej mene.

57 Podiel na výsledku hospodárenia pridružených ÚJ

Podiel konsolidujúcich účtovných jednotiek na výsledku hospodárenia pridružených účtovných jednotiek dosiahol sumu 1 232 379 tis. eur a medziročne bol vyšší o 677 923 eur.

Ústredná správa vykázala 1 227 686 tis. eur. V prípade týchto výnosov ide najmä o podiel Ministerstva hospodárstva SR na výsledku pridružených energetických spoločnostiach, 1 027 513 tis. eur a podiel SPP, a.s. na jeho konsolidovaných účtovných jednotkách vo výške 192 842 tis. eur. Medziročný nárast bol spôsobený vyššou ziskovosťou spoločností v oblasti energetiky.

58 Ostatné finančné výnosy

Ostatné finančné výnosy v celkovej výške 65 072 tis. eur tvoria najmä tržby z predaja cenných papierov a podielov v hodnote 10 647 tis. eur a výnosy z dlhodobého a krátkodobého finančného majetku v sume 8 095 tis. eur v podobe napr. dividend alebo podielov na zisku.

V. Zúčtovanie rezerv a opravných položiek

Zúčtovanie rezerv a opravných položiek vytvorených v predchádzajúcich obdobiach, bolo k 31.12.2023 v hodnote 4 514 321 tis. eur. Medziročne sa znížili tieto nepeňažné výnosy o 10 895 412 tis. eur najmä nižším zúčtovaním rezerv o 10 948 832 tis. eur, vyššie bolo zúčtovanie opravných položiek o 53 420 tis. eur. Na celkovej hodnote výnosov sa v rozhodujúcej miere (95 %) podieľa ústredná správa sumou 4 293 809 tis. eur (v tom zúčtovanie rezerv 3 571 216 tis. eur a zúčtovanie opravných položiek 943 105 tis. eur).

59 Rezervy

Výnosy zo zúčtovania rezerv v celkovej sume 3 571 216 tis. eur sú vykazované z dôvodu ich použitia na vymedzený účel resp. z dôvodu zrušenia pri zániku rizika, na ktoré boli rezervy tvorené (rovnako tak aj pri aktualizácii ich výšky vytvorenej v predchádzajúcich obdobiach).

Ide najmä o zúčtovanie rezervy na zamestnanecké požitky vo výške 2 572 498 tis. eur a zrušenie rezervy na záväzky z odpočítaných nezrovnalostí a odpočítaných vrátení v účtoch za 8. účtovný rok programového obdobia 2014–2020 a zaúčtovanie záväzkov voči EK v schválenej výške 21 905 tis. eur.

Celkovo boli výnosy zo zúčtovania rezerv medziročne nižšie o 10 948 832 tis. eur. Zníženie bolo spôsobené nižším zúčtovaním rezervy Ministerstva financií SR na zamestnanecké požitky tvorenej pre zamestnancov štátnych rozpočtových a štátnych príspevkových organizácií (o 10 864 195 tis. eur), z dôvodu aktualizácie prepočtu na základe zmenených ekonomických a demografických parametrov.

Všeobecná zdravotná poisťovňa, a.s. vykázala zúčtovanie rezerv vo výške 242 545 tis. eur, najmä v dôsledku použitia technických rezerv vytvorených v roku 2022 na zdravotnú starostlivosť, plánovanú zdravotnú starostlivosť, centrálny nákup liekov a doplatky na lieky poistencom, liečbu poistencov v zahraničí a použitia rezervy na mzdy a súvisiace odvody za nevyčerpané dovolenky. Medziročný nárast výnosov zo zúčtovania rezerv o 16 591 tis. eur bol spôsobený najmä vyšším použitím technických rezerv pre poskytovateľov zdravotnej starostlivosti za výkony vrátane kúpeľnej liečby pre poistencov na území Slovenskej republiky a nižším použitím technických rezerv na schválenú liečbu v zahraničí.

Územná samospráva vykázala zúčtovanie rezerv vo výške 112 352 tis. eur.

60 Opravné položky

Výnosy zo zúčtovania opravných položiek dosiahli 943 105 tis. eur a medziročne boli vyššie o 53 420 tis. eur. Podobne ako v prípade výnosov zo zúčtovania rezerv, aj výnosy zo zúčtovania opravných položiek pri ich zrušení alebo znížení, sú najvýznamnejšie v ústrednej správe v hodnote 836 135 tis. eur (88,7 %).

Ministerstvo financií SR v roku 2023 vykázalo zúčtovanie opravných položiek v sume 434 444 tis. eur a v roku 2022 v sume 396 331 tis. eur. Daňová a colná správa k 31. 12. 2023 zrušila opravné položky vo výške 433 379 tis. eur najmä z dôvodu odpísania pohľadávok so zánikom v zmysle zákona č. 563/2009 Z. z. o správe daní v znení neskorších predpisov a zákona č. 278/1993 Z. z. o správe majetku štátu v znení neskorších predpisov, ako aj z dôvodu prehodnotenia opodstatnenosti vytvorenej opravnej položky v predchádzajúcich rokoch a z dôvodu úhrady pohľadávok.

Výnosy zo zúčtovania opravných položiek z finančnej činnosti dosiahli výšku 56 890 tis. eur, čo je oproti roku 2022 menej o 92 691 tis. eur.

VI. Ostatné výnosy z prevádzkovej činnosti

Tabuľka 21

Ostatné výnosy z prevádzkovej činnosti podľa druhu	(v tis. eur)		
	2023	2022	Δ 2023-2022
Výnosy Všeobecnej zdravotnej poisťovne, a.s. z poistného	538 803	440 172	98 631
Výnosy Ministerstva vnútra SR z poistenia príslušníkov Policajného zboru a Hasičského záchranného zboru	255 528	237 494	18 034
Tržby z predaja dlhodobého majetku	198 777	207 957	-9 180
Špecifické výnosy Ministerstva financií SR	149 867	591 510	-441 643
Pokuty, penále a úroky z omeškania	138 375	120 197	18 178
Výnosy Ministerstva hospodárstva SR z odvodov z prenosovej a distribučných sústav	66 874	71 815	-4 941
Výnosy Vojenského úradu sociálneho zabezpečenia z poistenia profesionálnych vojakov	40 978	36 649	4 329
Výnosy z odpísaných pohľadávok	13 267	12 675	592
Tržby z predaja materiálu	10 929	13 298	-2 369
Ostatné výnosy z prevádzkovej činnosti	1 459 828	970 562	489 266
Spolu	2 873 226	2 702 329	170 897

Zdroj: MF SR, Centrálny konsolidačný systém

Ostatné výnosy z prevádzkovej činnosti dosiahli hodnotu 2 873 226 tis. eur a sú oproti roku 2022 vyššie o 170 897 tis. eur. Ústredná správa vykázala 1 687 936 tis. eur, územná samospráva 668 927 tis. eur a ostatné subjekty 147 492 tis. eur.

V rámci ústrednej správy vykazuje špecifické výnosy Ministerstvo financií SR úhrnom 149 867 tis. eur v súvislosti s vysporiadaním finančných vzťahov s prijímateľom a Európskou komisiou z dôvodu nezrovnalostí alebo vrátenia prostriedkov poskytovaných z fondov EÚ prostredníctvom ministerstva

ako certifikačného orgánu, resp. platobného orgánu, výnosy z vratiek z finančného zúčtovania so štátnym rozpočtom. Tieto výnosy zaznamenali pokles o 441 643 tis. eur.

Ďalej Všeobecná zdravotná poisťovňa, a.s. vykazuje ostatné výnosy z prevádzkovej činnosti 538 803 tis. eur napríklad z prerozdelenia poistného medzi zdravotnými poisťovňami vrátane ročného prerozdeľovania a odhadov mesačného a ročného prerozdeľovania a vrátane odhadu výsledku ročného prerozdelenia poistného (470 195 tis. eur) a o výnosy z predpisu voči Styčnému orgánu SR za zdravotnú starostlivosť poskytnutú poistencom EÚ v SR (41 691 tis. eur). V porovnaní s predchádzajúcim účtovným obdobím došlo k nárastu týchto výnosov o 98 632 tis. eur pričom takmer celú sumu nárastu tvorili výnosy z predpisu prerozdeľovania poistného, vrátane ročného prerozdeľovania a odhadov mesačného i ročného prerozdeľovania.

Ministerstvo vnútra SR vykazuje výnosy z titulu poistného hradeného zamestnancom a zamestnávateľom na starobné poistenie, nemocenské poistenie, úrazové poistenie a invalidné poistenie príslušníkov Policajného zboru a Hasičského záchranného zboru v celkovej sume 255 528 tis. eur.

Vojenský úrad sociálneho zabezpečenia vykazuje výnosy z úhrad na zákonné sociálne poistenie profesionálnych vojakov 40 978 tis. eur.

Ďalšie výnosy ako tržby z predaja dlhodobého hmotného a nehmotného majetku tvoria sumu 198 777 tis. eur (2022: 207 957 tis. eur), zmluvné a ostatné pokuty a penále 138 375 tis. eur (2022: 120 197 tis. eur), tržby z predaja materiálu 10 929 tis. eur (2022: 13 298 tis. eur), výnosy z odpísaných pohľadávok 13 267 tis. eur (2022: 12 675 tis. eur).

V rámci ostatných výnosov z prevádzkovej činnosti vykazuje Slovenský plynárenský priemysel, a.s. 93 606 tis. eur, išlo o náhradu čistých nákladov na elektrickú energiu v súvislosti s verejným hospodárskym záujmom⁶, Ministerstvo hospodárstva SR vykázalo výnosy z odvodov z prenosovej sústavy a distribučných sústav v sume 71 238 tis. eur, Jadrová a vyrad'ovacia spoločnosť, a.s. vykázala 55 690 tis. eur v súvislosti so zúčtovaním transferov od subjektov mimo verejnej správy (finančných príspevkov poskytnutých prostredníctvom Národného jadrového fondu uhradených subjektami mimo konsolidovaný celok verejnej správy a príspevkov od Medzinárodného fondu na podporu vyradenia z prevádzky Jadrovej elektrárne Jaslovské Bohunice).

NÁKLADY

Náklady súhrnného celku za rok 2023 dosiahli sumu 74 660 085 tis. eur a oproti roku 2022 sa zvýšili o 9 178 220 tis. eur. Medziročné zvýšenie bolo spôsobené najmä vyššími nákladmi na transfery o 11 287 168 tis. eur, vyššími osobnými nákladmi o 1 354 871 tis. eur, vyššími odpismi, tvorbou rezerv a opravných položiek úhrnom o 289 660 tis. eur a vyššími finančnými nákladmi o 588 373 tis. eur. Naopak, medziročný pokles zaznamenali spotrebované nákupy a služby o 4 519 699 tis. eur. Transfery boli vyššie z dôvodu nižšej miery konsolidácie nákladov Sociálnej poisťovne, vyššími nákladmi na transfery zo štátneho rozpočtu subjektom mimo verejnej správy v sume 4 680 767 tis. eur, a to najmä z dôvodu výdavkov použitých na kompenzácie vysokých cien elektrickej energie, ktoré rástli na komoditných trhoch v reakcii na vojnu na Ukrajine. Ostatné transfery vzrástli o 6 277 983 tis. eur. Náklady na spotrebu materiálu výrazne poklesli o 3 047 133 tis. eur. Na tomto poklese sa podieľal najmä Slovenský plynárenský priemysel, a.s., ktorý tu účtoval náklady na nákup zemného plynu a vedľajšie náklady na obstaranie zemného plynu (distribučná služba). Medziročný pokles nákladov na spotrebu materiálu bol spôsobený významným poklesom cien plynu na spotovom⁷ trhu.

I. Náklady na transfery

V rámci celkových nákladov dosiahli sumu 30 578 186 tis. eur a medziročne sa zvýšili až o 11 287 168 tis. eur. Transfery sa poskytujú fyzickým osobám – obyvateľstvu, podnikateľským subjektom, zahraničným subjektom a podobne. V konsolidačných operáciách boli eliminované

⁶ Uznesenie vlády k návrhu na schválenie všeobecného hospodárskeho záujmu na zabezpečenie bezpečnosti, pravidelnosti, kvality a ceny dodávok elektriny pre domácnosti v Slovenskej republike v roku 2024 na základe § 24 ods. 2 zákona č. 251/2012 Z. z. o energetike a o zmene a doplnení niektorých zákonov

⁷ Trh, na ktorom sú komodity nakupované a predávané s veľmi blízkym termínom dodania

transfery v rámci ústrednej správy a vybrané transfery medzi ústrednou správou a územnou samosprávou resp. ostatnými subjektami verejnej správy (bez zohľadnenia časového rozlíšenia) v hodnote 1 309 167 tis. eur ako náklady na transfery poskytnuté Ministerstvom financií SR v sume 1 160 000 tis. eur (na dofinancovanie zdrojov Sociálnej poisťovne) a Environmentálnym fondom v sume 149 167 tis. eur.

61 Odvod do rozpočtu EÚ

Rozpočet EÚ je financovaný vlastnými zdrojmi a ostatnými príjmami, pričom vlastné zdroje EÚ možno charakterizovať ako príjmy patriace EÚ s cieľom financovania spoločného rozpočtu a plynúce do tohto rozpočtu automaticky. V súčasnosti systém vlastných zdrojov EÚ pozostáva z tradičných vlastných zdrojov (clá a odvody v sektore cukru), zdroja založeného na DPH a zdroja založeného na HND. Celková hodnota nákladov na odvod prostriedkov do rozpočtu EÚ za rok 2023 bola v sume 943 226 tis. eur a v porovnaní s rokom 2022 boli tieto náklady vyššie o 3 000 tis. eur.

62 Ostatné transfery

Náklady na ostatné transfery dosiahli 29 634 959 tis. eur a oproti predchádzajúcemu účtovnému obdobiu dosiahli nárast o 11 284 168 tis. eur.

Najvyššiu hodnotu vykazuje Sociálna poisťovňa 15 921 651 tis. eur (2022: 9 606 327 tis. eur), hlavne ako náklady na použitie fondov Sociálnej poisťovne (napr. na poskytnuté sociálne príspevky a dôchodky obyvateľstvu). V medzioročnom zvýšení je aj mimoriadne zvýšenie dôchodkov od 1. júla 2023 (valorizácia o 10,6 %) vo výške 522 335 tis. eur, keď priemerné zvýšenie na jeden dôchodok predstavovalo sumu 47,24 eur. Taktiež na výplatu rodičovského dôchodku poisťovňa vynaložila sumu 286 068 tis. eur. V roku 2023 nedošlo ku konsolidácii nákladov plynúcich z používania prostriedkov poisťovne medzi účtami jednotlivých fondov a z tohto dôvodu sú celkové transfery poisťovne v súhrnnej účtovnej závierke medzioročne výrazne vyššie.

Ministerstvo financií SR vykazuje náklady na transfery v hodnote 13 432 076 tis. eur (2022: 8 691 299 tis. eur, eliminácia v rámci súhrnného celku 1 160 000 tis. eur), ktoré boli poskytnuté zo štátneho rozpočtu ostatným subjektom, podnikateľským subjektom a obyvateľstvu. Medzioročné zvýšenie nákladov na transfery zo štátneho rozpočtu, ktoré sú na hotovostnej báze realizované jednotlivými kapitolami štátneho rozpočtu, a o ktorých účtovalo Ministerstvo financií SR, bolo vo výške 4 740 777 tis. eur, a to vplyvom vyšších nákladov na transfery ostatným subjektom v rámci verejnej správy (o 4 704 915 tis. eur), nižšie boli náklady na transfery subjektom mimo verejnej správy (o 543 452 tis. eur), a ostatné transfery (o 239 019 tis. eur).

Obce a vyššie územné celky poskytujú bežné a kapitálové transfery zo svojho rozpočtu (transfery svojim rozpočtovým, príspevkovým a obchodným organizáciám sú predmetom eliminácií) aj ostatným subjektom verejnej správy resp. mimo verejnej správy. Spolu vykázali 659 679 tis. eur (2022: 699 856 tis. eur), z toho obce 304 156 tis. eur a vyššie územné celky 355 523 tis. eur.

Významnú hodnotu z ostatných subjektov vykazuje štátny Environmentálny fond v sume 162 025 tis. eur (po eliminácii), čo je v porovnaní s rokom 2022 viac o 143 891 tis. eur. Išlo o vyšší objem vyplatených dotácií žiadateľom najmä v oblasti ochrany vôd (protipovodňové opatrenia, odpadové vody, kanalizácie, čističky vôd), odstraňovania odpadov (sanácia skládok, skládky - prevádzka a príspevky za ich prevádzku, odkaliská a príspevky za ich prevádzku), ochrany ovzdušia (opatrenia na zníženie znečistenia ovzdušia, zateplovanie objektov, náhrada uhlia a obdobných druhov palív) a ďalšie.

II. Spotrebované nákupy a služby

V rámci týchto nákladov tvoria najvyššiu hodnotu náklady na služby 7 823 594 tis. eur (2022: 7 808 495 tis. eur), spotrebu materiálu 5 101 650 tis. eur (2022: 8 148 783 tis. eur), predaný tovar 4 103 249 tis. eur (2022: 5 822 916 tis. eur) a spotrebu energií 1 197 480 tis. eur (2022: 971 640 tis. eur). Medzioročný pokles týchto nákladov o 4 519 700 tis. eur bol spôsobený najmä poklesom nákladov súvisiacich so spotrebou materiálu o 3 047 133 tis. eur a poklesom nákladov na predaný tovar o 1 719 667 tis. eur.

63 Služby

Na hodnote nákladov spotrebovaných služieb sa podieľa najmä ústredná správa (6 329 506 tis. eur) a obce so svojimi organizáciami v konsolidovaných celkoch (957 556 tis. eur).

Tabuľka 22

Služby	(v tis. eur)		
	2023	2022	Δ 2023-2022
Náklady VŠZP, a.s.	2 999 144	2 686 033	313 111
Náklady SEPS, a.s. na prevádzku systému	730 125	1 370 469	-640 344
Opravy a udržiavanie	829 791	768 592	61 199
Náklady za dostupnosť pri PPP	199 409	180 499	18 910
Cestovné	98 275	77 361	20 914
Náklady na reprezentáciu	27 204	22 714	4 490
Ostatné služby	2 939 646	2 702 827	236 819
Spolu	7 823 594	7 808 495	15 099

Zdroj: MF SR, Centrálny konsolidačný systém

Všeobecná zdravotná poisťovňa, a.s. vykázala náklady na ostatné služby v celkovej sume 2 999 144 tis. eur. Ide najmä o náklady na zdravotnú starostlivosť (99,45 %) pre poistencov v Slovenskej republike i v zahraničí a poistencov EÚ v Slovenskej republike a malú časť tvoria prevádzkové náklady (0,55 %). Medziročný nárast o 313 111 tis. eur bol spôsobený najmä valorizáciou miezd v zdravotníctve, nárastom cien energií a dopadom inflácie do cenových podmienok od júna 2023 a tým pádom zvýšenými nákladmi na zdravotnú starostlivosť, najmä v zariadeniach ústavnej zdravotnej starostlivosti, nákladmi na lieky a nákladmi na ambulatnú starostlivosť vrátane špecializovanej starostlivosti.

Slovenská elektrizačná prenosová sústava, a.s. vykázala v rámci ostatných služieb v sume 730 125 tis. eur náklady na nákup podporných služieb potrebných na poskytovanie systémových služieb, náklady na prevádzku systému, nákup elektriny na krytie strát a vlastnej spotreby, náklady na regulačnú energiu a cezhraničný prenos elektriny, náklady súvisiace s odchýlkami subjektov zúčtovania, náklady súvisiace s elektrinou na dennom trhu. Tieto náklady boli medziročne nižšie o 640 344 tis. eur najmä u nákladov na aukcie, odchýlky, regulačnú energiu, podporné služby a rozpojenie trhov s elektrinou. Pokles nastal tiež vplyvom poklesu nákladov na redistribúciu „congestion income“ (príjmy z preťaženia).

V rámci služieb sa vykazujú aj náklady na opravy a udržiavanie majetku účtovných jednotiek. Spolu dosiahli 829 791 tis. eur, z toho ústredná správa 532 679 tis. eur a obce 218 335 tis. eur. Rozhodujúci podiel týchto subjektov vyplýva z vlastníctva rozsiahleho hmotného a nehmotného majetku. Medziročne tieto náklady vzrástli o 61 199 tis. eur. Z ústrednej správy vykazuje najvyššie náklady na opravy a údržbu majetku Ministerstvo vnútra SR (102 291 tis. eur), najmä na opravy budov, objektov, automobilovej techniky, záručný a pozáručný servis telekomunikačnej techniky, servis leteckej techniky, servis techniky na osobné doklady, spravodajskej techniky a komunikačnej infraštruktúry. Medziročný nárast o 15 528 tis. eur najvýraznejšie ovplyvnili opravy a údržba komunikačnej infraštruktúry (servisné služby, pozáručný autorizovaný servis, služby helpdesk, služby technickej podpory a údržby).

Ministerstvo dopravy SR v rámci nákladov na ostatné služby v sume 199 409 tis. eur vykázalo najmä náklady, ktoré predstavujú mesačné jednotkové platby v zmysle Koncesnej zmluvy so spoločnosťou GRANVIA na projektovanie, výstavbu, financovanie, prevádzku a údržbu úsekov rýchlostnej cesty R1 Nitra – Tekovské Nemce a Banská Bystrica – severný obchvat v celkovej sume 132 264 tis. eur a mesačné jednotkové platby v zmysle Koncesnej zmluvy so spoločnosťou ZeroBypass Limited v celkovej sume 55 541 tis. eur na projektovanie, výstavbu, financovanie, prevádzku a údržbu úsekov diaľnice D4 Jarovce – Rača a rýchlostnej cesty R7 Bratislava Prievoz – Holice.

Z ostatných služieb sú ďalej významné náklady Slovenského plynárenského priemyslu, a.s. (207 410 tis. eur), Železničnej spoločnosti Slovensko, a.s. (158 837 tis. eur), Národnej diaľničnej spoločnosti, a.s. (105 383 tis. eur) a ďalších.

64 Spotreba materiálu

Zo spotrebovaných nákupov tvorila spotreba materiálu 5 101 650 tis. eur, pri medziročnom poklese až o 3 047 133 tis. eur. Najvýznamnejší podiel na spotrebe materiálu tvorili náklady SPP, a.s. v sume 3 019 133 tis. eur, ktorý tu účtuje najmä náklady na nákup zemného plynu a vedľajšie náklady na obstaranie zemného plynu (distribučná služba). SPP, a.s. zároveň dosiahol medziročný pokles o 3 299 035 tis. eur, ktorý bol spôsobený významným poklesom cien plynu na spotovom trhu.

Ďalšie významnejšie sumy dosiahli kapitoly Ministerstva zdravotníctva SR 614 705 tis. eur, Ministerstva obrany SR 163 246 tis. eur a Ministerstva dopravy SR 143 103 tis. eur. Obce vykázali spotrebu materiálu v hodnote 531 957 tis. eur a vyššie územné celky 197 219 tis. eur.

Kapitola Ministerstva zdravotníctva SR pri medziročnom zvýšení nákladov na spotrebu materiálu o 49 802 tis. eur dosiahla hodnotu 614 705 tis. eur. Ide najmä o spotrebu liekov, špeciálneho zdravotníckeho materiálu, diagnostického materiálu, krvi a krvných výrobkov, potravín a ostatného materiálu. Najväčší nárast bol u univerzitných nemocníc a fakultných nemocníc. Kapitola Ministerstva obrany SR spotrebovala materiál v celkovej sume 163 246 tis. eur, v tom Ministerstvo obrany SR 78 283 tis. eur. Išlo najmä o účtovanie priamo do spotreby pri vydaní oblečenia, osobnej a vojenskej výstroje vojakom, spotrebu palív, mazív a olejov pre potreby ozbrojených síl SR, náhradných dielov a komponentov do lietadiel, kolesovej techniky, špeciálnych elektrotechnických súčiastok.

Kapitola Ministerstva dopravy SR vykázala náklady na spotrebu materiálu v sume 143 103 tis. eur, z toho najviac Železničná spoločnosť Slovensko, a.s. 57 833 tis. eur, Železnice SR, š.p. 35 723 tis. eur a Železničná spoločnosť Cargo Slovakia, a.s. 21 626 tis. eur.

65 Predaný tovar

Na celkovej hodnote predaného tovaru (4 103 249 tis. eur) sa podieľala ústredná správa až 99,2 %-ami, a tvoria ju najmä dve obchodné spoločnosti - Slovenská elektrizačná prenosová sústava, a. s. v sume 2 220 819 tis. eur a SPP, a.s. v sume 1 549 252 tis. eur. V porovnaní s rokom 2022 došlo k poklesu nákladov na predaný tovar v ústrednej správe o 1 717 697 tis. eur najmä v dôsledku ich zníženia u Slovenskej elektrizačnej a prenosovej sústavy, a.s. o 1 963 347 tis. eur z dôvodu poklesu nákladov na nákup elektriny predávanej na dennom trhu, nákladov v rámci systému IGCC, nákladov na shippera a poklesom nákladov na FSKAR (neplánované výmeny elektrickej energie). Slovenský plynárenský priemysel, a.s. dosiahol medziročný nárast o 104 581 tis. eur, ktorý bol spôsobený najmä nárastom nákupu elektrickej energie z titulu vykonávania pozície Agentu (verejný hospodársky záujem) a súčasne poklesom tradingového nákupu zemného plynu najmä z titulu poklesu jeho cien. Tieto najvýznamnejšie pohyby sa vzájomne kompenzovali.

66 Spotreba energií

Náklady na spotrebu energií rôznych druhov boli medziročne vyššie o 225 840 tis. eur a dosiahli úroveň 1 197 480 tis. eur (v tom územná samospráva 730 655 tis. eur a ústredná správa 393 636 tis. eur). Aj na spotrebu energií negatívne vplýval cenový vývoj rozhodujúcich komodít na svetových burzách, ktorý sa premietal do cien platených spotrebiteľmi. Najvyšší medziročný nárast o 189 878 tis. eur bol u obcí a ich podriadených organizácií.

67 Ostatné

Ide o náklady na spotrebu ostatných neskladovateľných dodávok v celkovej sume 18 459 tis. eur (2022: 12 297 tis. eur). Tvorené sú najmä subjektami územnej samosprávy úhrnom v sume 13 251 tis. eur (v tom obce 13 244 tis. eur).

III. Osobné náklady

Tabuľka 23

Osobné náklady podľa druhu	(v tis. eur)		
	2023	2022	Δ 2023-2022
Mzdové náklady	9 844 876	8 863 456	981 421
Zákonné sociálne poistenie	2 700 537	2 400 217	300 320
Zákonné sociálne náklady	669 971	583 454	86 517
Ostatné sociálne poistenie	99 319	87 362	11 957
Ostatné sociálne náklady	17 828	43 171	-25 344
Spolu	13 332 531	11 977 660	1 354 871

Zdroj: MF SR, Centrálny konsolidačný systém

Osobné náklady tvorili najmä mzdové náklady vo výške 9 844 877 tis. eur (2022: 8 863 456 tis. eur), zákonné sociálne poistenie 2 700 537 tis. eur (2022: 2 400 217 tis. eur), zákonné sociálne náklady 669 970 tis. eur (2022: 583 454 tis. eur) a ostatné sociálne poistenie a sociálne náklady 117 147 tis. eur (2022: 130 533 tis. eur). Všetky zložky osobných nákladov celkovo medziročne vzrástli o 1 354 871 tis. eur.

Vzhľadom na počet zamestnancov v jednotlivých skupinách subjektov súhrnného celku vykazuje ústredná správa celkové osobné náklady (vrátane zákonného a ostatného poistenia) vo výške 7 182 973 tis. eur, čo je medziročne viac o 764 969 tis. eur, pričom tieto náklady sú vrátane aj všetkých obchodných spoločností štátu a štátnych podnikov.

Osobné náklady štátnych obchodných spoločností a štátnych podnikov medziročne vzrástli o 152 388 tis. eur a celkovo dosiahli 1 618 137 tis. eur.

Zvyšovanie miezd pracovníkov vo verejnej správe sa dotklo aj územnej samosprávy. Obce a ich rozpočtové, príspevkové organizácie a obchodné spoločnosti dosiahli osobné náklady vo výške 3 831 770 tis. eur, a zaznamenali rast o 379 394 tis. eur. V prípade vyšších územných celkov to predstavovalo objem 1 286 352 tis. eur s medziročným nárastom o 135 595 tis. eur.

68 Mzdové náklady

Náklady subjektov súhrnného celku na mzdy, platy a iné formy odmeňovania dosiahli 9 844 877 tis. eur a boli o 981 421 tis. eur vyššie ako v roku 2022. Vzhľadom na celkový počet zamestnancov sú mzdové náklady najvyššie v ústrednej správe (5 490 528 tis. eur) a územnej samospráve (obce 2 716 957 tis. eur, VUC 902 299 tis. eur). Ostatné subjekty verejnej správy vykázali mzdové náklady vo výške 735 092 tis. eur.

Mzdové náklady v ústrednej správe dosiahli výšku 5 490 528 tis. eur (s medziročným prírastkom o 582 069 tis. eur), z toho najviac vykázali kapitoly Ministerstva zdravotníctva SR 1 191 406 tis. eur, Ministerstva vnútra SR 909 000 tis. eur, Ministerstva dopravy SR 697 827 tis. eur a Ministerstva obrany SR 579 052 tis. eur. Výšku nákladov ovplyvňuje aj počet zamestnancov v organizáciách, pričom uvedené kapitoly patria ku kapitolám s najvyšším počtom zamestnancov. Najvyšší medziročný prírastok mzdových nákladov v sume 149 777 tis. eur zaznamenala kapitola Ministerstva zdravotníctva SR, z toho u 10 fakultných nemocníc o 67 848 tis. eur, 3 univerzitných nemocníc o 41 123 tis. eur, v 5 akciových spoločnostiach o 18 495 tis. eur a vo Všeobecnej zdravotnej poisťovni, a.s. o 2 092 tis. eur. Najvyšší (nominálny aj percentuálny) nárast mzdových nákladov bol v kategórii lekárov. Naopak, pokles bol v kategórii ošetrovateľský personál (hlavne praktické sestry, zdravotnícki asistenti) a ostatný zdravotnícky personál. Nárast miezd bol ovplyvnený valorizáciou miezd a zvýšením počtu pracovníkov. Kapitola Ministerstva vnútra SR dosiahla mzdové náklady 909 000 tis. eur s medziročným zvýšením o 82 304 tis. eur. Nárast miezd vyplýval z valorizácie plátov k 1. 1. 2023 a k 1. 9. 2023 a taktiež aj zo zvýšených náhrad za príplatky (nadčasy, zmenu) z dôvodu nedostatku policajtov.

Mzdové náklady štátnych obchodných spoločností a štátnych podnikov dosiahli 1 160 451 tis. eur a v porovnaní s rokom 2022 boli vyššie o 112 176 tis. eur. Objemovo najvýznamnejšie boli náklady železničných spoločností (416 389 tis. eur), Slovenskej pošty, a.s. (138 758 tis. eur), štátneho podniku LESY Slovenskej republiky (82 459 tis. eur) a Slovenského vodohospodárskeho podniku, š.p. (51 504 tis. eur).

Zvyšovanie miezd pracovníkov vo verejnej správe sa dotklo aj územnej samosprávy. Obce a ich rozpočtové, príspevkové organizácie a obchodné spoločnosti dosiahli nárast miezd o 260 028 tis. eur a boli na úrovni 2 716 957 tis. eur.

69 Zdravotné a sociálne odvody

Náklady zamestnávateľa na odvody do Sociálnej poisťovne a zdravotných poisťovní dosiahli 2 700 537 tis. eur (2022: 2 400 217 tis. eur). Na úrovni súhrnného celku boli eliminované vzájomné náklady na zdravotné poistenie uhrádzané štátnej zdravotnej poisťovni v sume 246 755 tis. eur. Vzhľadom na zložitosť eliminácie vzájomných vzťahov na úrovni súhrnného celku neboli eliminované náklady na sociálne odvody hradené Sociálnej poisťovni. Ústredná správa vykazuje náklady na zákonné sociálne poistenie 1 444 345 tis. eur (v tom obchodné spoločnosti a štátne podniky 339 231 tis. eur). Medziročný nárast o 177 112 tis. eur priamo súvisí so zvyšovaním vymeriavacieho základu v súvislosti s valorizáciou mzdovej základne a vyššími odmenami.

70 Ostatné sociálne náklady

Ostatné sociálne náklady v celkovej sume 787 118 tis. eur sú tvorené ostatným sociálnym poistením (99 319 tis. eur), zákonnými sociálnymi nákladmi (669 971 tis. eur) a ostatnými sociálnymi nákladmi (17 828 tis. eur). Tieto sociálne náklady zaznamenali medziročný nárast o 73 131 tis. eur.

IV. Odpisy, rezervy a opravné položky

Náklady na odpisy, tvorbu rezerv a opravných položiek dosiahli spolu sumu 4 648 145 tis. eur a medziročne sa zvýšili o 289 660 tis. eur. Toto zvýšenie je z dôvodu vyššej tvorby rezerv o 162 153 tis. eur, vyššej tvorby opravných položiek o 31 194 tis. eur a vyšších odpisov o 96 313 tis. eur.

71 Odpisy dlhodobého majetku

Odpisy dlhodobého majetku dosiahli 2 205 781 tis. eur a medziročne boli vyššie o 96 313 tis. eur. Rozhodujúci podiel na týchto nákladoch má ústredná správa (1 286 203 tis. eur) a z nej štátne podniky a obchodné spoločnosti (653 892 tis. eur), obce a ich organizácie (724 752 tis. eur), vyššie územné celky (118 970 tis. eur) a ostatné subjekty verejnej správy (75 856 tis. eur).

72 Rezervy

Náklady na rezervy z prevádzkovej činnosti boli vykázané v celkovej sume 1 116 605 tis. eur, z toho zákonné rezervy 358 266 tis. eur a ostatné rezervy 758 339 tis. eur pri medziročnom náraste o 118 689 tis. eur. Ústredná správa z celkovej sumy rezerv tvorila čiastku 979 601 tis. eur (87,7 %).

Náklady na rezervy vykazuje v rámci ústrednej správy najmä kapitola Ministerstva financií SR. Samotné Ministerstvo financií SR vykázalo tvorbu ostatných rezerv z prevádzkovej činnosti v sume 88 437 tis. eur, z toho časť predstavovala tvorba rezervy na záväzky z odpočítaných nezrovnalostí vo výške 46 077 tis. eur a tvorba rezervy na zamestnanecké požitky v ústrednej správe za rok 2023, ktoré sú účtované na základe expertného odhadu, v sume 21 063 tis. eur.

Ďalším subjektom s významnou tvorbou zákonných rezerv z prevádzkovej činnosti v hodnote 287 291 tis. eur je Všeobecná zdravotná poisťovňa, a. s., s medziročným zvýšením o 65 733 tis. eur. Ide o technické rezervy na neuhradenú zdravotnú starostlivosť, technické rezervy na nedoručený doklad na poskytnutú zdravotnú starostlivosť a krátkodobé rezervy na mzdy a odvody na nevyčerpanú riadnu dovolenku. Najväčší podiel na náraste rezerv v roku 2023 oproti roku 2022 majú rezervy na zdravotnú starostlivosť za výkony, ktoré neboli uhradené.

Ministerstvo spravodlivosti SR vykázalo ostatné rezervy z prevádzkovej činnosti v sume 50 686 tis. eur s medzročným zvýšením v takmer rovnakej sume. Ministerstvo eviduje rezervy na existujúce a hroziace súdne spory a medzročný rozdiel bol spôsobený novým súdnym sporom so súkromnou obchodnou spoločnosťou, ktorá žaluje viaceré štátne úrady. Taktiež vysoký medzročný nárast rezerv o 41 434 tis. eur vykázalo Ministerstvo financií SR.

Univerzitná nemocnica Bratislava dosiahla rezervy v objeme 50 014 tis. eur. Tieto tvorili najmä penále a úroky z omeškania z nesplatených záväzkov nemocnice, ktorých vymoženie plnenia bolo postúpené na finančného sprostredkovateľa (45 106 tis. eur). Ďalšie boli vytvorené na súdne spory a zamestnanecké požitky.

Územná samospráva vykázala rezervy v celkovej sume 122 195 tis. eur (v tom obce 69 122 tis. eur a vyššie územné celky 53 073 tis. eur) a ostatné subjekty verejnej správy v sume 14 809 tis. eur.

73 Opravné položky

Náklady na tvorbu zákonných a ostatných opravných položiek dosiahli sumu 1 229 174 tis. eur s medzročným nárastom o 32 504 tis. eur. Na tvorbe ostatných opravných položiek sa podieľalo najmä Ministerstvo financií SR, z dôvodu tvorby opravných položiek k pohľadávkam z daňových a colných príjmov, ktoré sú po splatnosti, nedobytné a neefektívne na vymáhanie (642 716 tis. eur). Okrem toho boli vytvorené opravné položky k pohľadávkam z operačných programov programového obdobia 2007 – 2013 - štrukturálnych fondov, Kohézneho fondu a Európskeho fondu pre rybné hospodárstvo v sume 12 366 tis. eur, v rámci finančného mechanizmu EHP a NFM v hodnote 1 743 tis. eur, k pohľadávkam z realizovaných záruk za odvodové úvery a k pohľadávkam z realizovaných záruk za úvery poskytnuté počas pandémie COVID-19 vo výške 2 394 tis. eur. Ministerstvo v roku 2023 vykázalo tvorbu ostatných opravných položiek v celkovej sume 660 136 tis. eur, čo je medzročný pokles o 69 505 tis. eur.

Slovenský plynárenský priemysel, a.s. dosiahol celkové náklady na tvorbu ostatných opravných položiek v sume 173 527 tis. eur pri medzročnom náraste až o 78 700 tis. eur. Išlo najmä o tvorbu opravnej položky k zásobám zemného plynu.

V. Ostatné náklady na prevádzkovú činnosť

Tabuľka 24

Ostatné náklady na prevádzkovú činnosť podľa druhu	(v tis. eur)		
	2023	2022	Δ 2023-2022
Náklady na dávky sociálnej pomoci a štátne sociálne dávky	2 282 821	1 828 313	454 508
Náklady na výhry TIPOS, a.s.	1 199 012	1 082 201	116 811
Odpis ostatných pohľadávok	408 256	757 545	-349 289
Špecifické náklady MF SR	117 937	309 589	-191 652
Náklady SEPS, a.s. na výkup elektriny	108 952	28 141	80 811
Zostatková cena predaného dlhodobého majetku	94 498	107 409	-12 911
Pokuty, penále a úroky z omeškania	45 691	124 127	-78 436
Predaný materiál	23 246	19 149	4 097
Ostatné náklady na prevádzkovú činnosť	1 334 479	1 167 950	166 529
Spolu	5 614 893	5 424 425	190 468

Zdroj: MF SR, Centrálny konsolidačný systém

Celkovo ostatné náklady na prevádzkovú činnosť dosiahli 5 614 893 tis. eur a medzročne vzrástli o 190 468 tis. eur. Z hodnoty ostatných nákladov tvorí ústredná správa 93 %, resp. 5 251 825 tis. eur, územná samospráva 197 043 tis. eur a ostatné subjekty verejnej správy 166 025 tis. eur.

Ostatné náklady na prevádzkovú činnosť boli tvorené najmä nákladmi na dávky sociálnej pomoci a štátne sociálne dávky poskytované Ústredím práce, sociálnych vecí a rodiny v sume 2 282 821 tis. eur (2022: 1 828 313 tis. eur). Ide napr. o náklady na rodičovský príspevok (659 066 tis. eur), prídavok na dieťa (778 929 tis. eur), peňažný príspevok na kompenzáciu sociálnych dôsledkov ťažkého zdravotného postihnutia (610 054 tis. eur), dávky v hmotnej núdzi a príspevok k dávke (128 715 tis. eur), príspevok pri narodení dieťaťa (36 917 tis. eur), príspevok na starostlivosť o dieťa (501 tis. eur), príspevok na podporu náhradnej starostlivosti o dieťa a náhradnú rodičovskú starostlivosť (30 450 tis. eur), náhradné výživné (14 302 tis. eur), príspevok na pohreb (3 925 tis. eur) a tiež zvýšenie prídavku na dieťa pri nástupe do 1. ročníka základnej školy (6 351 tis. eur). Medziročný prírastok bol spôsobený vyšším objemom poskytnutých dávok sociálnej pomoci a štátnych sociálnych dávok.

Druhú najvyššiu hodnotu v rámci ostatných nákladov na prevádzkovú činnosť vykázal TIPOS, a.s., a to 1 199 012 tis. eur, pričom išlo najmä o vyplatené výhry. Tieto náklady zaznamenali nárast o 116 811 tis. eur, a to hlavne z dôvodu nárastu tržieb z prevádzkovania hazardných hier a k nim prislúchajúce náklady na výhry.

Odpis ostatných pohľadávok predstavuje náklady v súvislosti s odpisom nevymožiteľných pohľadávok alebo pohľadávok, ktorých vymáhanie by bolo nerentabilné. V roku 2023 boli odpísané pohľadávky v celkovej sume 408 256 tis. eur, čo je medziročný pokles až o 349 289 tis. eur. Na celkových nákladoch na odpis pohľadávok sa podieľalo najmä Ministerstvo financií SR sumou 320 514 tis. eur. Išlo najmä o odpis nedobytných daňových a colných pohľadávok finančnej správy.

Ministerstvo financií SR dosiahlo špecifické náklady v celkovej výške 117 937 tis. eur vzťahujúce sa najmä na čerpanie prostriedkov z Európskych štrukturálnych a investičných fondov pre programové obdobie 2014 - 2020 vo výške 107 445 tis. eur (z čoho náklady zo schválených súhrnných žiadostí o platbu boli v sume 59 675 tis. eur a náklady z titulu nezrovnalostí predstavujú sumu 47 769 tis. eur). Ďalej sem patria príspevky SR do Európskeho rozvojového fondu v sume 1 128 tis. eur, príspevok pre Medzinárodný menový fond pre Ukrajinský fond rozvoja kapacít vo výške 3 000 tis. eur, ako aj príspevok pre Medzinárodný menový fond Poverty and Reduction Growth Trust vo výške 1 000 tis. eur.

Náklady na pokuty a penále medziročne poklesli o 78 436 tis. eur a to najmä v ústrednej správe o 74 322 tis. eur a dosiahli celkovú hodnotu 45 691 tis. eur. Tieto náklady vznikajú z dôvodu predpisu sankčných úrokov z omeškania u zdravotníckych zariadení a predpisu nezrovnalostí pri čerpaní z prostriedkov Európskych štrukturálnych a investičných fondov. Ústredná správa vykázala 37 475 tis. eur a územná samospráva 7 947 tis. eur.

Z ústrednej správy najviac vykázala kapitola Ministerstva zdravotníctva SR, a to sumu 22 332 tis. eur s medziročným znížením až o 57 771 tis. eur. Náklady na penále sú medziročne ovplyvnené najmä u nemocníc, ktoré v roku 2022 účtovali o vyrubených penále k neuhradeným záväzkom, ktoré boli následne predmetom oddlžovania spoločnosťou Debitum. Penále sa účtujú do účtovného obdobia, kedy sú vyrubené a potvrdené vlastníkom pohľadávky, napríklad Sociálnou poisťovňou alebo zdravotnými poisťovňami. V roku 2023 bolo realizované ďalšie kolo oddlžovania nemocníc, išlo však o oddĺženie ostatných veriteľov a len vo výške istiny 83 389 tis. eur. Medzi nemocnice s najvyššími nákladmi na ostatné pokuty a penále patrili Fakultná nemocnica s poliklinikou J. A. Reimana Prešov, kde suma 13 939 tis. eur predstavovala najmä úroky z omeškania v súvislosti s prebiehajúcou exekúciou. Ministerstvo zdravotníctva SR v sume 5 523 tis. eur vykazuje systémové nezrovnalosti za druhé programové obdobie, ktoré boli uhradené zo Všeobecnej pokladničnej správy. Univerzitná nemocnica Bratislava dosiahla najvyšší medziročný pokles v sume 29 932 tis. eur z dôvodu, že v roku 2022 tu vykázala penále za nezaplatené odvody voči Sociálnej poisťovni v objeme 28 570 tis. eur.

Slovenská električká a prenosová sústava, a.s. dosiahla sumu 108 952 tis. eur s medziročným zvýšením o 80 811 tis. eur najmä z dôvodu nárastu nákladov spoločnosti OKTE, a.s., ktorá vykázala vyššie náklady na podporu doplatkov v systéme podpory výroby elektriny z OZE a VÚKVET, ktorého je spoločnosť OKTE, a.s. organizátorom a zúčtovateľom od 1.1.2020.

V rámci ostatných nákladov sa ďalej vykazujú napríklad náklady sociálneho zabezpečenia policajtov a hasičov na výplatu výsluhových dávok a ostatných dávok (291 324 tis. eur) a obdobné náklady na úhradu dávok čerpaných z osobitného účtu sociálneho zabezpečenia vojakov a policajtov, ktoré

realizuje Vojenský úrad sociálneho zabezpečenia pod kapitolou Ministerstva obrany SR (234 448 tis. eur).

VI. Finančné náklady

Finančné náklady dosiahli hodnotu 2 201 466 tis. eur a oproti roku 2022 sú vyššie o 558 373 tis. eur.

Tabuľka 25

Finančné náklady podľa druhu	(v tis. eur)		
	2023	2022	Δ 2023-2022
Úroky	1 521 487	1 228 362	293 125
Náklady na derivátové operácie	395 163	21 093	374 070
Kurzové straty	61 720	168 481	-106 761
Predané cenné papiere a podiely	39 030	6 028	33 002
Ostatné finančné náklady Ministerstva hospodárstva SR	26 314	17 509	8 805
Podiel konsolidujúcej účtovnej jednotky na výsledku hospodárenia pridružených účtovných jednotiek verejnej správy	18 999	2 718	16 281
Ostatné finančné náklady Ministerstva financií SR	13 759	10 135	3 624
Ostatné finančné náklady MH Manažmentu, a.s.	12 734	65 528	-52 794
Ostatné finančné náklady Slovenského plynárenského priemyslu, a.s.	512	14 445	-13 933
Iné finančné náklady	111 748	108 794	2 954
Spolu	2 201 466	1 643 093	558 373

Zdroj: MF SR, Centrálny konsolidačný systém

74 Úroky

Z finančných nákladov najvyššiu sumu tvorili náklady na úroky vo výške 1 521 487 tis. eur pri medziročnom náraste o 293 125 tis. eur. Z nich najviac vykázalo Ministerstvo financií SR, a to 1 403 753 tis. eur. V rámci nich sú zaznamenané úroky zo štátnych dlhopisov vo výške 1 219 772 tis. eur, ďalej diskont zo štátnych dlhopisov vo výške 105 397 tis. eur, úroky z úverov od medzinárodných bánk a inštitúcií vo výške 61 876 tis. eur, úroky zo swapových operácií vo výške 15 000 tis. eur. Úroky medziročne zaznamenali nárast najmä v dôsledku nárastu objemu emitovaných štátnych dlhopisov, rastu úrokov dlhopisov a úrokov v rámci refinančného systému. Nákladové úroky vykazuje aj Štátna pokladnica, ktorá úročí prostriedky na účtoch klientov mimo konsolidovaného celku. Úhrnom tieto náklady Štátnej pokladnice dosiahli hodnotu 68 378 tis. eur, čo predstavovalo zvýšenie o 40 619 tis. eur oproti predchádzajúcemu obdobiu. Nárast bol zaznamenaný najmä na účtoch z termínovaných vkladov klientov a bol spôsobený rastom úrokových sadzieb.

Obce a ich organizácie vykázali úrokové náklady spolu za 33 729 tis. eur, a išlo najmä o úročenie prijatých bankových úverov.

Náklady na derivátové operácie

Náklady na derivátové operácie dosiahli sumu 395 163 tis. eur s medziročným zvýšením až o 374 070 tis. eur. Najvýznamnejšiu sumu (364 334 tis. eur) dosiahol Slovenský plynárenský priemysel, a.s., ktorý tu vykázal stratu z vysporiadania derivátových obchodov.

75 Kurzové straty

Kurzové náklady dosiahli 61 720 tis. eur, čo predstavuje medziročné zníženie o 106 760 tis. eur. Z toho Ministerstvo financií SR dosiahlo sumu 47 456 tis. eur pri najvyššom medziročnom poklese v rámci kurzových strát o 97 518 tis. eur. Príčinou bol pokles kurzu cudzích mien pri emitovaných štátnych dlhopisoch a zníženie objemu finančných prostriedkov, z dôvodu úhrad štátnych dlhopisov v cudzej mene. Ďalšie náklady na kurzové straty vykázali Štátna pokladnica (3 103 tis. eur), Slovenský plynárenský priemysel, a.s. (1 876 tis. eur) a Slovenská pošta, a.s. (1 019 tis. eur).

Predané cenné papiere a podiely

Náklady na predané cenné papiere a podiely dosiahli sumu 39 030 tis. eur s medziročným zvýšením až o 33 002 tis. eur. Viac ako 93 % týchto nákladov sú náklady subjektov ústrednej správy. Najvyššiu sumu dosiahla kapitola Ministerstva hospodárstva SR (20 428 tis. eur), v tom MH Manažment, a.s. 17 086 tis. eur a Slovenský plynárenský priemysel, a.s. 3 342 tis. eur. MH Manažment, a.s. na tomto účte vykazuje vyradenie predaných cenných papierov a družstevných podielnických listov z účtovníctva. V roku 2023 to bol hlavne predaj minoritných podielov v spoločnostiach Eurobus, SAD Zvolen, SAD Lučenec a SAD Prešov.

76 Podiel na výsledku hospodárenia pridružených ÚJ

Podiel na nákladoch pridružených účtovných jednotiek sa zvýšil z minuloročných 2 718 tis. eur na 18 999 tis. eur. Tento medziročný nárast nákladov bol zaznamenaný najmä u Ministerstva hospodárstva SR (8 597 tis. eur) a to z dôvodu odkonsolidácie spoločnosti Východoslovenská energetika Holding, a.s., ktorá prešla v roku 2023 pod Západoslovenskú energetiku, a.s. Železničná spoločnosť Cargo Slovakia, a.s. vykázala hodnotu finančnej investície vo svojej pridruženej účtovnej jednotke Bulk Transshipment Slovakia, a.s. v sume 3 578 tis. eur.

77 Ostatné finančné náklady

Z ostatných finančných nákladov vykázala najviac kapitola Ministerstva hospodárstva SR, a to sumu 93 495 tis. eur a v rámci nej Jadrová a vyrad'ovacia spoločnosť, a.s. 53 917 tis. eur z dôvodu finančných nákladov spojených s vyrad'ovaním a likvidáciou jadrových elektrární A1 a V1. Samotné ministerstvo dosiahlo sumu 26 314 tis. eur, ktorá predstavuje najmä náklady na pokračujúci odpis majetkového podielu na kmeňovom imaní štátnych podnikov v likvidácii na základe ich výmazu z Obchodného registra SR. V roku 2023 došlo k výmazu troch štátnych podnikov v likvidácii.

Ministerstvo financií SR vynaložilo na ostatné finančné náklady sumu 13 759 tis. eur. Ide o poplatky tuzemským a zahraničným bankám a finančným sprostredkovateľom obchodov so štátnymi cennými papiermi a ministerstvo tu vykázalo aj poplatok za sprostredkovanie predaja štátnych dlhopisov syndikátom v sume 9 375 tis. eur.

Spoločnosť MH Manažment, a.s. vykázala sumu 12 734 tis. eur pri najvyššom medziročnom znížení v rámci ostatných finančných nákladov o sumu 52 793 tis. eur, na ktoré mal najväčší vplyv ex offo výmaz spoločnosti DMD Holding, a.s. z Obchodného registra SR v sume 64 727 tis. eur z účtovnej evidencie spoločnosti v roku 2022. Spoločnosť na tomto účte eviduje náklady pri zániku emitenta bez právneho nástupcu (ex offo). Na medziročný pokles vplýval počet zaniknutých spoločností bez právneho nástupcu a ich jednotlivá hodnota.

Iné finančné náklady dosiahli sumu 111 748 tis. eur, z toho ústredná správa 79 792 tis. eur, územná samospráva 22 283 tis. eur a ostatné subjekty ústrednej správy 9 673 tis. eur. Tvoria ich náklady napríklad na precenenie cenných papierov, náklady na krátkodobý finančný majetok, manká a škody na finančnom majetku.

VII. Dane a poplatky

Dane a poplatky dosiahli sumu 40 433 tis. eur a oproti roku 2022 sa zvýšili o 17 380 tis. eur. Daň z motorových vozidiel bola vykázaná v hodnote 1 458 tis. eur ako nekonsolidovaná časť nákladov v rámci súhrnného celku, z toho najviac vykázali obce 1 052 tis. eur. Daň z nehnuteľností, ktoré príjmom sú mestá a obce SR, bola úplne eliminovaná v identifikovanej výške, a to 42 111 tis. eur. Ostatné dane a poplatky boli vykázané v sume 38 976 tis. eur, čo je medziročný nárast o 17 288 tis. eur. Ide najmä o miestne dane a poplatky, ktoré neboli predmetom eliminácie.

III. INFORMÁCIE O INÝCH AKTÍVACH A INÝCH PASÍVACH

Iné aktíva súhrnného celku predstavujú najmä možné príjmy zo súdnych sporov, finančné nároky zo zmlúv, prírodné bohatstvo, historické a kultúrne pamiatky, ktorých hodnota sa však ťažko vyčísluje. Ako iné aktíva sa vykazuje aj hodnota aktív, ktorými sa rozumie možný majetok, ktorý vznikol v dôsledku minulých udalostí, a ktorého existencia alebo ekonomický benefit plynúci z neho závisí od toho, či nastane alebo nenastane jedna alebo viac neistých udalostí v budúcnosti. Vznik týchto udalostí pritom nezávisí od účtovnej jednotky.

K 31. decembru 2023 vykázali subjekty súhrnného celku iné aktíva na nekonsolidovanej báze v hodnote 9 359 780 tis. eur (medziročne viac o 886 721 tis. eur). Konsolidácia iných aktív dosiahla 3 481 198 tis. eur, čo znamená, že iné aktíva po vylúčení vzájomných vzťahov dosiahli potenciálnu hodnotu 5 546 179 tis. eur (medziročne viac o 599 684 tis. eur).

Od roku 2017 je súčasťou podmienených aktív aj hodnota lesných porastov uvedená v poznámkach účtovnej závierky štátneho podniku Lesy Slovenskej republiky, š. p., ktorá je pravidelne aktualizovaná znalcom Národného lesníckeho centra. Toto iné aktívum tvorí 37,4 % doteraz identifikovaných mimobilančných aktív verejnej správy. Druhým najväčším podmieneným aktívom – 31,2 %, sú pohľadávky postúpené z bankových inštitúcií alebo verejných inštitúcií na vymáhanie Slovenskej konsolidačnej, a. s., ktorá ich na základe príslušnej legislatívy vymáha a uplatňuje si z nich exekučné nároky.

Medziročná zmena nekonsolidovanej hodnoty iných aktív dosiahla 886 721 tis. eur a bola zaznamenaná najmä v organizáciách územnej samosprávy (526 970 tis. eur). Ide najmä o položky vykázané na podsúvahe, pričom môže ísť o rôzne položky majetku, ktorý sa z dôvodu účtovných postupov nevykazuje priamo v súvahe. Ústredná správa zvýšila iné aktíva o 359 751 tis. eur, takisto najmä z vykázania hodnoty majetku evidovaného na podsúvahe (iného ako súdne spory, záruky, ručenie v prospech jednotky).

Tabuľka 26

Podmienené aktíva podľa zložiek verejného sektora	(v tis. eur)		
	2023	2022	Δ 2023-2022
Ústredná správa a štátne podniky	8 773 693	8 411 204	362 489
Obce a ich rozpočtové a príspevkové organizácie a podniky územnej samosprávy	546 305	44 871	501 434
Vyššie územné celky a ich rozpočtové a príspevkové organizácie a podniky územnej samosprávy	38 508	12 972	25 536
Subjekty založené zákonom na tretej úrovni konsolidácie	1 274	4 012	-2 738
Spolu (nekonsolidované)	9 359 780	8 473 059	886 721
Objem konsolidácie	3 813 601	3 526 564	287 037
Spolu (konsolidované)	5 546 179	4 946 495	599 684

Zdroj: Účtovné závierky subjektov, Centrálny konsolidačný systém a databáza MF SR

Z podmienených aktív vykazuje najvyššiu hodnotu štátny podnik Lesy SR, š. p. z dôvodu ocenenia lesných porastov, ktoré podnik obhospodaruje na pozemkoch vo vlastníctve štátu, ktoré boli k 1.1.2010

jednotne ocenené podľa vyhlášky MS SR č. 492/2004 Z. z. o stanovení všeobecnej hodnoty podniku. Hodnota lesných porastov bola od 1.1.2010 evidovaná na podsúvahovom účte, pričom každoročne je táto hodnota aktualizovaná spolu so spresňovaním hodnoty lesných porastov vo vlastníctve štátu. Medziročne bola podsúvahová hodnota lesných porastov nižšia o 221 690 tis. eur. Hlavným dôvodom a podkladom na zníženie hodnoty porastov je obnova programu starostlivosti o les po spracovaní veternej kalamity na niektorých odštepných závodoch, ale aj vplyv odovzdania lesných pozemkov s lesnými porastami do správy Správ národných parkov.

Slovenská konsolidačná, a. s. (SKo, a. s.), ktorá je zo zákona č. 374/2014 Z. z. o pohľadávkach štátu a o zmene a doplnení niektorých zákonov poverenou osobou pre konsolidáciu pohľadávok verejného sektora vykazuje druhú najväčšiu hodnotu podmienených aktív v hodnote 2 917 450 tis. eur. Časť nominálnej hodnoty pohľadávok SKo, a. s. (2 457 540 tis. eur) je pre účely konsolidovanej účtovnej závierky ústrednej správy eliminovaná, čo zabezpečuje vykázanie pohľadávok len jednou hodnotou, a to priamo v súvahe spolu s prislúchajúcimi opravnými položkami (takmer na 100 % hodnoty).

Zo súdnych sporov a iných právnych úkonov boli významné súdne konania, ktorých účastníkom je Vodohospodárska výstavba, š.p. najmä voči Slovenským elektrárňam, a.s. o bezdôvodné obohatenie v sume 407 774 tis. eur. Spor sa týka platieb, ktoré platila Vodohospodárska výstavba, š.p. elektrárňam od roku 2006 na základe zmlúv na užívanie Vodnej elektrárne Gabčíkovo, ktoré sú podľa štátneho podniku neplatné.

V prípade súdnych sporov vedených v prospech MH Manažmentu, a.s. bola zaznamenaná medziročne vyššia hodnota o 2 402 tis. eur vrátane príslušenstva a tým podmienené aktíva zo súdnych sporov z titulu bezdôvodného obohatenia dosiahli hodnotu 46 059 tis. eur.

Finančné riaditeľstvo SR je žalobcom v dvoch súdnych sporoch o náhradu škody, úhrnom za 4 077 tis. eur.

Ministerstvo vnútra SR vykazuje aktívne súdne spory v celkovej sume 3 984 tis. eur, čo je v porovnaní z bezprostredne predchádzajúcim účtovným obdobím pokles o 45 tis. eur. Predmetom súdnych sporov bolo napr. zaplatenie sumy, vydanie bezdôvodného obohatenia, náhrada škody, vypratanie bytu, vysporiadanie nehnuteľností, nárok na regres a iné.

Tabuľka 27

Prehľad najväčších podmienených aktív	(v tis. eur)		
	2023	2022	Δ 2023-2022
Súdne spory a konania	465 496	466 082	-586
Vodohospodárska výstavba, š. p.	407 466	410 499	-3 033
MH Manažment, a. s.	46 059	43 657	2 402
Ministerstvo financií SR	3 910	3 910	0
Ministerstvo vnútra SR	3 984	3 939	45
Finančné riaditeľstvo SR	4 077	4 077	0
Iné (štátne podniky)	7 394 747	7 792 958	-398 211
Lesy SR, š. p. (hodnota lesných porastov)	3 492 264	3 814 721	-322 457
SKo, a. s. (pohľadávky na podsúvahe)	2 917 450	2 920 022	-2 572
Exportno-importná banka (záruky)	359 246	369 968	-10 722
Slovenský plynárenský priemysel (záruky)	242 656	254 379	-11 723
Slovenská elektrizačná prenosová sústava, a. s.(záruky)	283 113	317 912	-34 799
MH Manažment, a. s. (privatizovaný majetok)	68 258	79 689	-11 431
Environmentálny fond (záložné zmluvy)	31 760	36 267	-4 507
Spolu	7 860 243	8 259 040	-398 797

Zdroj: Účtovné závierky subjektov, Centrálny konsolidačný systém a databáza MF SR

Ministerstvo financií SR vystupuje ako žalobca v 6 súdnych sporoch. Hodnota aktívnych súdnych sporov je 3 910 tis. eur a týkajú sa žalôb o náhradu škody spôsobenej orgánmi verejnej moci pri výkone verejnej moci podľa zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom resp. zákon č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov, reštitučné nároky podľa príslušných reštitučných predpisov, žaloby o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia orgánu verejnej moci a uplatňovania náhrady škody, ktorá vznikla ministerstvu ako poškodenému v trestnom konaní.

Z ostatných položiek podmienených aktív je významná hodnota zabezpečenia pohľadávok z poskytnutých úverov a poskytnutých záruk Exportno-importnej banky, a.s. v hodnote 359 246 tis. eur. Z ostatných položiek podmienených aktív je významná hodnota zabezpečenia pohľadávok z poskytnutých úverov a poskytnutých záruk Exportno-importnej banky, a.s. v hodnote 359 246 tis. eur. Prijaté záruky a ručenie tvorilo 70 202 tis. eur, záruky na nehnuteľnosti 216 532 tis. eur, ostatné záruky 72 512 tis. eur. Medziročný pokles bol spôsobený poklesom prijatých záruk a ručenia o 30 375 tis. eur, poklesom ostatných prijatých záruk o 4 608 tis. eur a za súčasného nárastu prijatých záruk na nehnuteľný majetok o 24 262 tis. eur.

Skupina Slovenskej elektrizačnej prenosovej sústavy, a. s. (SEPS, a. s.) vykázala v konsolidovanej účtovnej závierke ako podmienené aktíva sumu prijatých bankových záruk vo výške 283 113 tis. eur. Bankové záruky sú uzatvárané v prospech skupiny SEPS, a. s. účastníkmi krátkodobého trhu s elektrickou energiou, ktoré chránia skupinu pred ich prípadnou platobnou neschopnosťou.

Slovenský plynárenský priemysel, a. s. (SPP, a. s.) vykazuje poskytnuté záruky, ktoré vystavili materské spoločnosti zákazníkov. SPP, a.s. si tak v prípade neplnenia povinností zo strany zákazníkov môže uplatňovať plnenie u ich materských spoločností.

MH Manažment, a.s. vykazuje podmienené aktívum zo zmluvy o predaji štátneho podielu v Slovak Telekom, a.s. Platba vo výške 68 258 tis. eur je uložená a viazaná na účte, pričom vyplatenie týchto prostriedkov závisí od ukončenia Sporu vo veci hlasových služieb a Sporu s Európskou komisiou.

Environmentálny fond eviduje potenciálne plnenie zo záložných zmlúv uzavretých bývalým Recyklačným fondom, ktorého činnosť prešla na Environmentálny fond v decembri 2017. Recyklačný fond poskytoval subjektom dotácie napríklad na separáciu odpadov (plastov, železa a podobne) na viacročné obdobie a v prípade, že subjekt nesplnil podmienky pre dotáciu, bol povinný vrátiť dotáciu aj so zmluvnou pokutou. Vo výške dotácie a možnej pokuty boli uzatvárané záložné zmluvy a ručiteľské vyhlásenia.

Iné pasíva vo verejnej správe predstavujú podmienené záväzky z poskytnutých záruk, hroziacich alebo už prebiehajúcich súdnych sporov, záväzky zo všeobecne platných právnych predpisov, ručenia, iné finančné povinnosti a podobne.

Podmienené záväzky predstavujú položku iných pasív, ktoré za určitých okolností môžu negatívne ovplyvniť finančnú situáciu verejnej správy (konkrétne štátu či územnej samosprávy). Tieto záväzky nie sú vykazované na súvahových položkách pasív, pretože nie sú splnené podmienky pre ich zaúčtovanie (výška takéhoto „neistého“ záväzku sa nedá spoľahlivo oceniť, obdobie, ku ktorému sa povinnosť viaže nie je určené alebo úbytok ekonomických úžitkov v budúcnosti nie je istý). Z tohto dôvodu nie je možné jednoznačne odhadnúť vplyv na verejné financie z pohľadu času a už vôbec nie je možné stotožňovať hodnotu vyčíslených podmienených záväzkov v danom roku s aktuálnou potrebou peňažných prostriedkov na plnenie takýchto neistých povinností.

Hodnota podmienených záväzkov k 31.12.2023 dosiahla 21 681 526 tis. eur (v konsolidovanej hodnote 21 243 648 tis. eur) **a medziročne sa zvýšila o 1 088 807 tis. eur** (resp. o 998 063 tis. eur po konsolidácii). Hodnotu konsolidácie predstavujú napríklad potenciálne úhrady z konaní jedného subjektu verejnej správy voči inému subjektu verejnej správy, vzájomné súdne spory či poskytnuté záruky, z ktorých by plnenie predstavovalo len presun prostriedkov v rámci verejnej správy. Výsledný nárast podmienených záväzkov je zložený z položiek, ktoré medziročne poklesli a z položiek, ktoré boli zachytené v prehľade prvý krát resp. zaznamenali medziročný nárast.

Tabuľka 28

Podmienené záväzky podľa zložiek verejného sektora			(v tis. eur)
Subjekty (v tis. eur)	2023	2022	Δ 2023-2022
Ústredná správa a štátne podniky	20 757 085	20 101 105	655 980
Obce a ich rozpočtové a príspevkové organizácie a podniky územnej samosprávy	612 308	83 935	528 373
Vyššie územné celky a ich rozpočtové a príspevkové organizácie a podniky územnej samosprávy	12 080	81	11 999
Subjekty založené zákonom na tretej úrovni konsolidácie	300 053	407 598	-107 545
Spolu (nekonsolidované)	21 681 526	20 592 719	1 088 807
Objem konsolidácie	437 878	347 134	90 744
Spolu (konsolidované)	21 243 648	20 245 585	998 063

Zdroj: Účtovné závierky subjektov, Centrálny konsolidačný systém a databáza MF SR

Medzi najvýznamnejšie podmienené záväzky patrí účasť SR na Európskom nástroji finančnej stability (EFSF) a Európskom mechanizme pre stabilitu (ESM). Ďalej sú to hroziace alebo už prebiehajúce súdne spory voči štátnym orgánom alebo podnikom štátnej správy, medzinárodné arbitráže, zabezpečovacie operácie Slovenského plynárenského priemyslu, záložné právo na majetok Slovenských elektrární a ďalšie. Vybrané podmienené záväzky podľa subjektov na nekonsolidovanej báze sú uvedené v nasledovnom prehľade:

Tabuľka 29

Prehľad najväčších podmienených záväzkov na nekonsolidovanej báze			(v tis. eur)
	2023	2022	Δ2023-2022
Kapitál na požiadanie a záruky v medzinárodných finančných inštitúciách	9 873 241	9 879 746	-6 505
Európsky mechanizmus pre stabilitu (ESM)	6 144 110	6 148 450	-4 340
Európsky nástroj finančnej stability (EFSF)	2 318 789	2 316 757	2 032
Európska investičná banka	684 231	684 231	0
Medzinárodná banka pre obnovu a rozvoj	485 275	488 809	-3 534
Európska banka pre obnovu a rozvoj	101 359	101 359	0
Rozvojová banka rady Európy	16 854	16 854	0
Medzinárodná banka pre hospodársku spoluprácu	10 658	10 658	0
Mnohostranná agentúra pre investičné záruky	3 102	3 213	-111
Medzinárodná investičná banka	33 931	33 931	0
Paneurópsky garančný fond	74 932	75 484	-552
Medzinárodné investičné arbitráže	28 692	28 692	0
Zdravotná poisťovňa Union, a.s.	28 692	28 692	0
Hroziace alebo prebiehajúce súdne spory	4 260 880	4 040 590	220 290
Ministerstvo financií SR	1 419 734	1 435 571	-15 836
Ministerstvo vnútra SR	1 094 776	1 095 485	-709
Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR	450 780	450 804	-24
Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou SR	280 000	280 000	0
Kancelária národnej rady SR	222 090	225 775	-3 685
MH Manažment, a.s.	176 963	168 185	8 778
Ministerstvo hospodárstva SR	78 328	79 086	-758
Úrad geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky	54 581	46 076	8 505
Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky	36 153	43 131	-6 978
Úrad vlády Slovenskej republiky	15 949	15 985	-36
Geodetický a kartografický ústav Bratislava	14 518	14 518	0

	2023	2022	Δ2023-2022
Ministerstvo dopravy Slovenskej republiky	218	10 518	-10 300
Slovenský pozemkový fond	6 681	64 448	-57 767
Vodohospodárska výstavba, š.p.	40 098	40 098	0
Železnice SR	79 033	54 503	24 530
Národná diaľničná spoločnosť, a.s.	290 978	16 408	274 570
Vystavené alebo poskytnuté záruky	962 220	868 361	93 859
National Development Fund II, a.s.	461 226	369 026	92 200
Záruky MF SR	237 032	321 411	-84 379
Exportno-importná banka Slovenska	263 962	177 924	86 038
Iné podmienené záväzky	5 384 381	5 306 135	78 246
Slovenské elektrárne, a.s.	3 501 046	3 341 242	159 804
MH Manažment, a.s.	786 972	970 650	-183 678
Slovenský plynárenský priemysel, a.s.	993 785	767 827	225 958
Východoslovenská energetika, a.s.	0	146 527	-146 527
Slovenská záručná a rozvojová banka, a.s.	54 548	59 754	-5 206
Lesy SR, š.p.	13 894	13 894	0
MH Invest, s.r.o	34 136	6 241	27 895
Spolu	20 509 414	20 123 524	385 890

Zdroj: Účtovné závierky subjektov k 31.12.2023 a k 31.12.2022 zverejnené v registri www.registeruz.sk a databáza MF SR

Účasť Slovenskej republiky na európskych záchranných mechanizmoch a členstve v medzinárodných finančných inštitúciách

Európsky mechanizmus pre stabilitu (ďalej len „ESM“) tvorí súčasť druhej vlny balíka opatrení určených na poskytovanie pomoci členským štátom eurozóny ocitávajúcich sa vo vážnych finančných problémoch s cieľom zabezpečiť stabilitu eurozóny samotnej. Európsky mechanizmus pre stabilitu (ESM) je nasledovníkom EFSF, ktorý bol vytvorený na dobu určitú, t. j. do júna 2013. ESM bol založený ako medzivládna organizácia založená na základe medzivládnej zmluvy. Na rozdiel od EFSF, ktorý funguje na báze záruk za dlhopisy emitované EFSF, sa do ESM prispieva priamo, a to formou upisovania akcií na základnom imaní spoločnosti. Slovenská republika splatila svoj podiel na vlastnom imaní vo výške 793 350 tis. eur v šiestich splátkach. Slovenskej republike vypršala výnimka na kľúči na určenie príspevkov do ESM k 1.1.2021, ktorá bola udelená na obdobie dvanástich rokov od vstupu do eurozóny pre všetky krajiny, ktoré v čase vzniku ESM mali hodnotu HDP na obyvateľa nižšiu, ako je 75 % priemeru Európskej únie.

Slovenská republika preto uhradila 134 150 tis. eur v decembri 2020, čo upravilo kľúč na určenie príspevkov do ESM pre Slovenskú republiku na hodnotu 0,985 %. Navýšenie splatného kapitálu bolo schválené Národnou radou SR dňa 5.11. 2020. Slovenská republika sa zároveň zaviazala, že v prípade, ak úroveň splateného imania klesne pod schválených 80 mld. eur absorbovaním strát ESM, Správna rada ESM vyzve akcionárov ESM na jeho splatenie (proces sa týka iba poklesu splateného imania, ktorý by mal v prípade jeho nedoplnenia za následok stratu „AAA“ ratingu ESM) alebo ak je potrebné zabrániť omeškaniu ESM v platení povinností voči svojim veriteľom, má generálny riaditeľ ESM právo vyzvať na úhradu upísaného základného imania prostredníctvom výzvy. Súčet výziev Správnej rady ESM a/alebo generálneho riaditeľa ESM nemôže v prípade Slovenskej republiky presiahnuť sumu 6 144 110 tis. eur. Medziročná zmena súvisí s ukončením dočasnej korekcie kľúča pre príspevok Estónska v ESM, 1. januára 2023.

Slovenská republika sa zaviazala poskytovať záruky za dlhové finančné instrumenty vydávané **Európskym nástrojom finančnej stability** (EFSF) v prípade žiadosti členského štátu eurozóny o finančnú podporu. V zmysle platnej a účinnej legislatívy (§ 5 zákona č. 381/2010 Z. z. o špecifických štátnych zárukách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov) sa Slovenská republika musí podieľať na celkovej výške záruk podielom 7,72 mld. eur. Zároveň sa musí podieľať na ďalších záručných mechanizmoch potrebných na získanie AAA ratingu pre EFSF, napríklad aj poskytnutím dodatočných záruk EFSF do výšky 165 % svojho podielu na zárukách pre každú emisiu.

K 31.12.2023 bol stav záruk vystavených Slovenskou republikou vo výške 2 318 789 tis. eur.

Kapitálová účasť v **Medzinárodnej banke pre obnovu a rozvoj (IBRD)** sa znížila v sumáre o 3 534 tis. eur, v tom vplyv kurzových rozdielov bol 16 987 tis. eur a zvýšenia účasti SR na základnom imaní o 13 452 tis. eur. V roku 2023 išlo o poslednú splátku pre Slovenskú republiku v súvislosti so všeobecným a selektívnym zvyšovaním základného imania.

Paneurópsky garančný fond vytvorila Európska investičná banka na základe výzvy Rady Európskej únie z 23.4.2020, podporenej ministrami financií členských štátov EÚ. Celková výška fondu je 25 miliárd eur v rámci schémy v reakcii na COVID-19, ktorý by mal zmobilizovať dodatočné investície v celkovej výške približne 200 miliárd eur. Pomoc sa v rámci tejto schémy poskytuje prostredníctvom vykonávateľov, s ktorými uzatvára zmluvy EIB. Vykonávateľmi môžu byť finančné inštitúcie, ktoré spĺňajú dané kritériá. Vykonávatelia následne financujú súkromný sektor formou úverov, pričom fond na tieto operácie poskytuje najmä záruky.

Arbitrážne konania

Arbitráž je vedená so spoločnosťou Achmea B.V. z dôvodu zákazu zisku zdravotných poisťovní v roku 2007. V tejto arbitráži, vedenej podľa bilaterálnej investičnej dohody medzi SR a Holandským kráľovstvom, bol v decembri 2012 vydaný rozsudok, ktorým arbitrážny tribunál nariadil SR zaplatiť žalobcovi odškodnenie vo výške cca 25 200 tis. eur plus úroky vo výške 2 900 tis. eur. Konanie o zrušení tohto rozsudku ako aj jurisdikčného rozhodnutia v tomto spore na Nemeckom spolkovom súde, pred ktorým SR napadla tieto rozhodnutia, je v súčasnosti prerušené do rozhodnutia Súdneho dvora EÚ o predbežnej otázke. Súdny dvor EÚ rozhodol dňa 6.3.2018 o predbežnej otázke vo veci neaplikovateľnosti arbitrážnej doložky v bilaterálnej investičnej zmluve medzi SR a Holandskom. Nakoľko arbitrážny rozsudok, na výkon ktorého sa vedie exekučné konanie pred súdmi v Luxemburgu bol zrušený, SR žiada o uvoľnenie zablokovaného majetku. Achmea sa v konaní pred Luxemburskými súdmi bráni tým, že podala pred nemeckým Ústavným súdom voči rozhodnutiu Najvyššieho spolkového súdu v Nemecku ústavné sťažnosti, o ktorých prípustnosti zatiaľ nebolo rozhodnuté. Luxemburský súd v novembri 2019 rozhodol, že konanie je pozastavené do rozhodnutia nemeckého Ústavného súdu o ústavných sťažnostiach.

Hroziace alebo prebiehajúce súdne spory

Žaloby, ktoré rieši **Ministerstvo financií SR** v úhrnnej hodnote 1 419 734 tis. eur sú najmä o náhradu škody uplatňovanej podľa zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov, v ktorých Ministerstvo financií SR zastupuje pred súdom aj iné orgány verejnej moci.

Ministerstvo vnútra SR vykazuje podmienené pasíva zo súdnych sporov najmä z titulu náhrady škody spôsobenej pri výkone verejnej moci.

Kancelária Národnej rady SR eviduje podmienené záväzky z existujúcich alebo hroziacich súdnych sporov, z čoho podstatnú časť tvoria žaloby na náhradu škody spôsobenú legislatívnou činnosťou NR SR vrátane troch súdnych sporov o „zákaz zisku“ zdravotných poisťovní. Medziročné zníženie žalovanej sumy vychádza zo súdnych uznesení o zamietnutí žalôb a riešení vysporiadania už len v časti trov konania.

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR eviduje najvýznamnejší spor s fyzickou osobou o náhradu škody vo výške 450 000 tis. eur, ktorá mala byť spôsobená údajnou nečinnosťou a nesprávnym úradným postupom.

MH Manažment, a. s. je v súčasnosti účastníkom rôznych súdnych sporov, ktoré voči nemu vedú tretie osoby, uplatňujúce si nároky voči MH Manažment, a. s. Na základe vyjadrení právnych zástupcov v príslušných sporoch spoločnosť MH Manažment, a. s. eviduje podmienené záväzky na súdne spory v celkovej sume 176 963 tis. eur. Medziročné zvýšenie o 8 778 tis. eur je z dôvodu pripísaného príslušenstva.

Slovenský pozemkový fond čelí viacerým súdnym žalobám a konaniam. Medziročne zaznamenal fond pokles hodnoty súdnych sporov o 57 767 tis. eur, najmä z dôvodu ukončenia súdneho sporu, v ktorom bol fond žalovaný o zaplatenie 60 409 tis. eur z dôvodu údajne zmarenej investície. Zároveň fondu bola priznaná náhrada trov konania v plnej výške.

Vodohospodárska výstavba, š. p. eviduje viaceré súdne spory, pričom väčšinu z uvedenej sumy tvorí spor o náhradu škody z dôvodu údajného porušenia nájomnej zmluvy a spory so Slovenskými elektrárňami o úhradu platieb podľa zmluvy o prevádzke Vodnej elektrárne Gabčíkovo. Vodohospodárska výstavba, š. p. vykazuje voči Slovenským elektrárňam aj podmienené aktíva, z titulu bezdôvodného obohatenia, ktoré malo vzniknúť úhradou platieb Slovenským elektrárňam, a.s. podľa neplatnej zmluvy o prevádzke Vodnej elektrárne Gabčíkovo. V súdnych sporoch sa naďalej pokračuje.

Iné podmienené záväzky

Do záväzkov bola zaradená aj hodnota založeného majetku **Slovenských elektrární, a. s.** v prospech banky. Hodnota záložného práva sa medziročne zvýšila o 159 804 tis. eur. Hodnota podmienených pasív reprezentuje 34% -tný podiel štátu na základnom imaní spoločnosti.

MH Manažment, a.s. eviduje významnú hodnotu podmienených záväzkov z ručenia za splnenie záväzkov vyplývajúcich z niektorých privatizačných zmlúv uzavretých bývalým Fondom národného majetku. FNM sa zaviazal uhradiť nadobúdateľom privatizovaných spoločností určité straty na majetku, ktoré im môžu v budúcnosti vzniknúť v dôsledku určitých rizík definovaných v privatizačných zmluvách. Spoločnosť zároveň opätovne prehodnotila súdne spory a riziko plnenia z nich, čoho výsledkom je vykázaný pokles o 183 678 tis. eur.

Slovenský plynárenský priemysel, a.s. vykazuje podmienené pasíva z dôvodu uzatvorených komoditných derivátových transakcií s protistranami, pričom zmena hodnoty súvisí najmä s nárastom objemu derivátových transakcií.

Poskytnuté záruky **Ministerstvom financií SR** boli vykázané vo výške 236 663 tis. eur, a medziročne sa znížili o 84 379 tis. eur. Zníženie spôsobili záruky podľa zákona č. 67/2020 Z. z. o niektorých mimoriadnych opatreniach vo finančnej oblasti v súvislosti so šírením nebezpečnej nakažlivej ľudskej choroby COVID-19 v platnom znení, v prospech finančných inštitúcií (SZRB, Eximbanka a NDF I), ktoré poskytli úvery resp. záruky za úvery na podporu podnikateľom v čase pandémie COVID-19. Zmenu stavu záruk ovplyvňuje najmä postupné splácanie úverov zo strany dlžníkov a v menšej miere hotovostné plnenie záruk na základe zlyhaných úverov. V roku 2023 bolo ministerstvom uhradených hotovostne 10 118 tis. eur, v roku 2022 to bolo 12 040 tis. eur. Zníženie záruk ministerstva v objeme 74 519 tis. eur (bez nutnosti hotovostného plnenia zo strany štátu) bolo práve na základe aktualizácie pozície poskytovateľov pomoci (SZRB, NDF I), na základe odsúhlasených zmien zo strany komerčných bánk.

National Development Fund II, a.s. vykazuje portfóliové záruky za úvery komerčných bánk poskytované v rámci opatrení na zmiernenie dopadov pandémie COVID-19 na podnikateľský sektor. Krytie týchto záruk je najmä z prostriedkov rozpočtu EÚ.

Tabuľka 30

Prehľad vystavených covid záruk na základe zákona č. 67/2020 Z. z.	(v tis. eur)		
	2023	2022	Δ2023-2022
MF SR v prospech SZRB, a.s. (§5)	24 803	25 919	-1 116
MF SR v prospech EXIMBANKY (§25)	19 304	21 760	-2 456
MF SR v prospech EXIMBANKY (§25a)	24 794	30 116	-5 322
MF SR v prospech NDF I (§25a)	163 666	238 506	-74 840
NDF II v prospech tretích strán (§25a)	461 226	365 392	95 834
Spolu	693 793	681 693	12 100

Zdroj: Účtovné závierky subjektov k 31.12.2023 a databáza MF SR

Po abstrahovaní záruk vystavených Ministerstvom financií SR v prospech iných subjektov verejnej správy (Eximbanka, SZRB a NDF I) je hodnota covid záruk k 31.12.2023 na úrovni 461 226 tis. eur.

Obdobne aj **Exportno-importná banka Slovenska** vykazuje v iných pasívach hodnotu poskytnutých záruk 263 962 tis. eur, v tom bankové záruky 220 487 tis. eur, poskytnuté budúce záruky 18 679 tis. eur a záruky v súvislosti s opatreniami na zmiernenie dopadov pandémie COVID-19 v sume 24 794 tis. eur.

Východoslovenská energetika Holding, a.s. („VSEH“) sa prestala vykazovať z dôvodu prevodu 51% podielu štátu na Západoslovenskú energetiku, a.s. Západoslovenská energetika, a.s. nevykázala obdobné podmienené záväzky (štát vlastní 51 % v Západoslovenskej energetike, a.s.) vo svojej individuálnej účtovnej závierke za rok 2023.

Slovenská záručná a rozvojová banka Slovenska, a.s. vykazuje podmienené záväzky z titulu poskytnutých záruk v hodnote 17 566 tis. eur a úverových príslubov vo výške 36 981 tis. eur.

Lesy Slovenskej republiky, š. p. dlhodobo vykazujú hodnotu majetku, ktorá je právne nevysporiadaná (napr. pozemky a stavby), a ktoré môžu byť predmetom vrátenia pôvodným vlastníkom.

IV. SKUTOČNOSTI, KTORÉ NASTALI PO DNI, KU KTORÉMU SA ZOSTAVUJE ÚČTOVNÁ ZÁVIERKA, DO DŇA JEJ ZOSTAVENIA

Po 31.decembri 2023 nenastali ďalšie udalosti, ktoré by mali významný vplyv na súhrnnú účtovnú závierku.

Príloha č. 1: Prehľad o subjektoch tvoriacich súhrnný celok za rok 2023

Názov subjektu	Počet ÚJ spolu	z toho					
		RO	PO	v.v.i.	OS	š.p.	ŠF
Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR	344	333	10		1		
Ministerstvo spravodlivosti SR	89	89					
Ministerstvo zdravotníctva SR	87	40	37		8	2	
Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR	86	83	1		2		
Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR	58	46	6			6	
Slovenská akadémia vied	48	1		47			
Ministerstvo kultúry SR	31	7	24				
Ministerstvo dopravy SR*	25	5			17	2	1
Ministerstvo obrany SR***	23	11	2		9	1	
Ministerstvo životného prostredia SR	22	2	17			2	1
Ministerstvo hospodárstva SR	20	4	3		11	1	1
Ministerstvo financií SR**	19	7	1		10	1	
Ministerstvo vnútra SR***	12	4	6		2		
Generálna prokuratúra SR	9	9					
Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR	5	3	1		1		
Úrad pre normalizáciu, metrológiu a skúšobníctvo SR	4	2	1			1	
Úrad geodézie, kartografie a katastra SR	3	2	1				
Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie	3	1	1		1		
Správa štátnych hmotných rezerv SR	2	1			1		
Štatistický úrad SR	2	1	1				
Národný bezpečnostný úrad SR	2	1	1				
Úrad pre územné plánovanie a výstavbu SR	2	2					
Úrad vlády SR	1	1					
Kancelária Národnej rady SR	1	1					
Kancelária prezidenta SR	1	1					
Kancelária Ústavného súdu SR	1	1					
Kancelária Súdnej rady	1	1					
Kancelária Najvyššieho súdu SR	1	1					
Kancelária Najvyššieho správneho súdu SR	1	1					
Najvyšší kontrolný úrad SR	1	1					
Protimonopolný úrad SR	1	1					
Slovenská informačná služba	1	1					
Úrad jadrového dozoru SR	1	1					
Úrad pre reguláciu sieťových odvetví SR	1	1					
Úrad pre verejné obstarávanie SR	1	1					
Úrad priemyselného vlastníctva SR	1	1					
Agentúra pre núdzové zásoby ropy a ropných produktov	1						
Agentúra štátom podporovaného nájomného bývania	1						
Aliancia sektorových rád	1						
Audiovizuálny fond	1						
Danubiana, Centrum moderného umenia, n.o.	1						

Názov subjektu	Počet ÚJ spolu	z toho					
		RO	PO	v.v.i.	OS	š.p.	ŠF
Datacentrum elektronizácie územnej samosprávy Slovenska	1						
Fond na podporu umenia	1						
Fond na podporu vzdelávania	1						
Fond na podporu športu	1						
Fond na podporu kultúry národnostných menšín	1						
Fond ochrany vkladov	1						
Garančný fond investícií	1						
Kancelária rady pre rozpočtovú zodpovednosť	1						
Kancelária verejného ochrancu práv	1						
Národný inštitút pre hodnotu a technológie v zdravotníctve	1						
Národné centrum pre kvantové technológie	1						
Rozhlas a televízia Slovenska	1						
Rada pre riešenie krízových situácií na fin. trhu	1						
Rada pre mediálne služby	1						
Sociálna poisťovňa	1						
Slovenský pozemkový fond	1						
Slovenské národné stredisko pre ľudské práva	1						
Slovenská akreditačná agentúra pre vysoké školstvo	1						
Slovak Business Agency	1						
Tlačová agentúra Slovenskej republiky	1						
Úrad pre dohľad nad výkonom auditu	1						
Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou	1						
Úrad komisára pre deti	1						
Úrad komisára pre osoby so zdravotným postihnutím	1						
Úrad na ochranu oznamovateľov protispoločenskej činnosti	1						
Úrad na ochranu osobných údajov	1						
Ústav pamäti národa	1						
verejné vysoké školy	20						
Neziskové organizácie ústrednej správy	14						
Neziskové organizácie územnej samosprávy	442						
Bratislavský samosprávny kraj	84	57	23		3		
Trnavský samosprávny kraj	91	52	35		3		
Trenčiansky samosprávny kraj	81	44	36				
Nitriansky samosprávny kraj	113	81	29		2		
Žilinský samosprávny kraj	119	0	115		3		
Banskobystrický samosprávny kraj	122	72	43		6		
Prešovský samosprávny kraj	127	81	45				
Košický samosprávny kraj	114	74	32		7		
Obce SR	6 091	2 179	249		737		
Spolu	8 360	3 308	720	47	824	16	3

Legenda: UJ – účtovná jednotka, RO – rozpočtová organizácia, PO – príspevková organizácia, OS – obchodné spoločnosti, š.p. – štátne podniky, š.f. – štátne účelové fondy, v.v.i – verejná výskumná inštitúcia

*V rámci počtu štátnych podnikov za kapitolu Ministerstvo dopravy SR sú uvedené aj Železnice SR, subjekt založený zákonom.

** V rámci počtu obchodných spoločností za kapitolu Ministerstva financií SR je uvedená aj Exportno-importná banka SR, štátny peňažný ústav.

***V rámci obchodných spoločností je vykázaná Nemocnica svätého Michala, a.s. len v jednej kapitole, avšak na prvej úrovni konsolidácie je zahrnutá aj v rámci Ministerstva obrany SR metódou vlastného imania